

ISHE
International Symposium on History Education

V. International Symposium on History Education

V. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu

10-12 Mayıs 2018
İstanbul Üniversitesi
Kongre Kültür Merkezi

www.historyeducation.org

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI
ABSTRACTS BOOK

www.tarihyazimi.org

ISHE 2018

Bildiri Özetleri Kitabı

(Abstracts Book)

10-12 Mayıs 2018 /İSTANBUL

Sempozyum Onur Kurulu

Prof. Dr. Mahmut AK *İstanbul Üniversitesi Rektörü*

Prof. Dr. Refik TURAN *Türk Tarih Kurumu Başkanı*

Prof. Dr. Mehmet Ali BEYHAN *Atatürk Araştırma Merkezi Başkanı*

Prof. Dr. Mustafa SAFRAN *YÖK Denetleme Kurulu Üyesi*

Prof. Dr. Hülya ÇALIŞKAN *İstanbul Üniversitesi HAYEF Dekanı*

Ömer Faruk YELKENCİ *İstanbul İl Milli Eğitim Müdürü*

Prof. Dr. Mehmet Ö. ALKAN *Tarih Vakfı Başkanı*

Sempozyum Düzenleme Kurulu

Prof. Dr. Ahmet ŞİMŞEK *İstanbul Üniversitesi (Başkan)*

Prof. Dr. Bahri ATA *Gazi Üniversitesi*

Doç. Dr. Nihat Gürel KAHVECİ *İstanbul Üniversitesi*

Doç. Dr. Selahattin KAYMAKCI *Kastamonu Üniversitesi*

Doç. Dr. Hüseyin KÖKSAL *Gazi Üniversitesi*

Doç. Dr. Özgür YILDIZ *Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi*

Doç. Dr. Şahin ORUÇ *Yıldız Teknik Üniversitesi*

Y. Doç. Dr. İbrahim TURAN *İstanbul Üniversitesi*

Y Doç. Dr. Esra Özsüer *İstanbul Üniversitesi*

Y. Doç. Dr. Fatih DURGUN *İstanbul Medeniyet Üniversitesi*

Y. Doç. Dr. Genç Osman İLHAN *Yıldız Teknik Üniversitesi*

Y. Doç. Dr. Namık ÇENÇEN *Gazi Üniversitesi*

Dr. Mustafa İÇEN *Yıldız Teknik Üniversitesi*

Dr. Akif PAMUK *Marmara Üniversitesi*

Erol KÖMÜR *M.E.B*

Sempozyum Bilim Kurulu

Prof. Dr. Cemil OZTURK *Marmara Üniversitesi*

Prof. Dr. Salih OZBARAN *Emekli Profesör*

Prof. Dr. Penelope HARNETT *University of the West of England*

Prof. Dr. İsmail Hakki DEMIRCIOĞLU *Karadeniz Teknik Üniversitesi*

Prof. Dr. Yücel KABAPINAR *Marmara Üniversitesi*

Prof. Dr. Yahya AKYUZ *Ankara Üniversitesi*

Prof. Dr. Levent YILMAZ *EHESS-Fransa*

Prof. Dr. Maria REPOUSSI *Thessaloniki Üniversitesi, Yunanistan*

Prof. Dr. Elisabeth ERDMANN Nurnberg Üniversitesi, Almanya

Prof. Dr. Alexander KHODENOV Yaroslav Üniversitesi, Rusya

Prof. Dr. Benediktas SETKUS Educational Sciences Üniversitesi, Lithuania

Prof. Dr. Mustafa ERGUN Afyon Kocatepe Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan AKGUNDUZ İstanbul Üniversitesi

Prof. Dr. Nuri KOSTUKLU Prof. Dr. Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Ahmet DOGANAY Çukurova Üniversitesi

Prof. Dr. Ali Sinan BILGILI Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Mesut CAPA Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet İPCİOĞU Necmettin Erbakan Üniversitesi

Prof. Dr. Muammer DEMIREL Uludağ Üniversitesi

Prof. Dr. Fatma ACUN Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Ali YILMAZ Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. Necmi UYANIK Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. İbrahim SIRIN Kocaeli Üniversitesi

Prof. Dr. Hamza KELES Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ramazan ACUN Hacettepe Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet SAHINGOZ Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Necdet HAYTA Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Nuri YAVUZ Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa ORAL Giresun Üniversitesi

Prof. Dr. Fahri SAKAL Ondokuz Mayıs Üniversitesi

Prof. Dr. Necmettin ALKAN Karadeniz Teknik Üniversitesi

Prof. Dr. Muhittin TUŞ Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi

Prof. Dr. Mustafa DEMİRCİ Selçuk Üniversitesi

Prof. Dr. Necati Fahri TAŞ Erzincan Üniversitesi

Prof. Dr. Kaya YILMAZ Marmara Üniversitesi

Prof. Dr. İsmail GÜVEN Ankara Üniversitesi

Prof. Dr. Mehmet Öznur ALKAN

Prof. Dr. Güray KIRPIK Gazi Üniversitesi

Prof. Dr. Ersin GÜLSOY Atatürk Üniversitesi

Prof. Dr. Salih YILMAZ Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Ali CAKMAK Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Cengiz DONMEZ Gazi Üniversitesi
Prof. Dr. Kadir ULUSOY Mersin Üniversitesi
Prof. Dr. Kubilay YAZICI Niğde Üniversitesi
Prof.Dr. İrfan ERDOĞAN İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. İlyas TOPSAKAL İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Cezmi Eraslan İstanbul Üniversitesi
Prof. Dr. Mehmet Serhat YILMAZ Kastamonu Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa Şahin 9 Eylül Üniversitesi
Prof.Dr. İrfan BAŞKURT İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa GÜNDÜZ Yıldız Teknik Üniversitesi
Prof.Dr. Mustafa AYDIN İstanbul Üniversitesi
Prof.Dr. Mehmet HACISALİHOĞLU Yıldız Teknik Üniversitesi
Doç. Dr. İsmail ACUN Osman Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Alan HODKINSON Liverpool Hope Üniversitesi
Dr. Dean SMART University of the West of England
Prof. Dr. Mehmet ACIKALIN İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Erkan DİNC Uşak Üniversitesi
Doç. Dr. Arzu Meryem NURDOGAN Marmara Üniversitesi
Doç. Dr. M. Bilal ÇELİK Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Semih AKTEKİN M.E.B
Doç. Dr. Fatih DEMIREL Artvin Çoruh Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa GÖKÇE Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Hakan AKDAĞ Gaziantep Üniversitesi
Doç. Dr. Erdal ASLAN Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Bülent AKBABA Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Haşim ŞAHİN Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan YAZICI Sakarya Üniversitesi
Doç. Dr. Gülin KARABAG Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Yasin DOGAN Adıyaman Üniversitesi

Doç. Dr. Ahmet S. CANDAN Karabük Üniversitesi
Doç. Dr. Aydın GUVEN Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Ramazan KAYA Atatürk Üniversitesi
Doç. Dr. Özgür AKTAS Kars Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Ayten KİRİŞ AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Banu CULHA ÖZBAŞ Dokuz Eylül Üniversitesi
Doç. Dr. Mustafa ALİCAN Adıyaman Üniversitesi
Doç. Dr. Adnan ALTUN İzzet Baysal Üniversitesi
Doç. Dr. Kürşat Yıldırım İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Dinçer Koç İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Fatih Mehmet Sancaktar İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Zafer TANGÜLÜ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doç. Dr. Cemil Cahit YEŞİLBURSA Gazi Üniversitesi
Doç. Dr. Fehime Nihal KUYUMCU İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Muhammet BAŞTUĞ İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Mehmet AÇIKALIN İstanbul Üniversitesi
Doç. Dr. Filiz MEŞECİ GIORGETTI
Doç. Dr. Dilşen İNCE ERDOĞAN Adnan Menderes Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Sezai OZTAS Kırklareli Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Gökhan KAGNICI Uşak Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Teyfur ERDOĞDU Yıldız Teknik Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Hasan ISIK Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Mehmet Kaan CELEN Trakya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Hülya ÇELİK Sakarya Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Mehmet AKPINAR Karadeniz Teknik Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Fatih YAZICI Gazi Osman Paşa Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Tercan YILDIRIM Ordu Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Ramazan ALABAŞ Kastamonu Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Neval AKÇA BERK Çukurova Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Tuba ŞENGÜL Çankırı Karatekin Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Ersin TOPÇU Kastamonu Üniversitesi

Y. Doç.Dr. Muhittin SAĞIRLI İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Murat ÖZTÜRK İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Ali Ergin GÜMÜŞ İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Aslı AYTAÇ İstanbul Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Akif PAMUK, Marmara Üniversitesi
Y. Doç Dr. Nihan EROL ŞAHİN Gazi Üniversitesi
Y. Doç. Dr. Muhammet AVAROĞULLARI Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Betül BATIR İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Ensar KÖSE İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Derya ÇIĞIR DİKYOL İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Nil TÜRKER TEKİN İstanbul Üniversitesi
Y. Doç.Dr. Evren ŞAR İŞBİLEN İstanbul Üniversitesi

Sekreteryaya

Okt. Mehmet Alper CANTİMER Sakarya Üniversitesi
Arş. Gör. Hamide KILIÇ İstanbul Üniversitesi
Arş. Gör. Ahmet VURGUN, Marmara Üniversitesi
Arş.Gör.Dr. İsmail ÖZSARI İstanbul Üniversitesi
Arş.Gör.Dr. Nur ÜTKÜR İstanbul Üniversitesi
Arş.Gör.Dr. İrem PAMUK İstanbul Üniversitesi
Arş.Gör. Gökhan ABANOZ İstanbul Üniversitesi
Arş.Gör. Senem GÖNENÇ İstanbul Üniversitesi
Arş.Gör. Papatya DEMİR İstanbul Üniversitesi
Sibel YALI İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Mehmet GÜLER Sakarya Üniversitesi
Hasan ŞERİTOĞLU, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Emrah AVCI Sakarya Üniversitesi

İÇİNDEKİLER	
Türk Tarihinin Çağlara Ayrılması ve Devlette Devamlılık Esası Mehmet Kaan ÇALEN	1
Bir Yöntem Olarak “Dünya Tarihinin Morfolojisi” Arzu İBİŞİ TEMELLİ	2
Tarih İhtisas Kütüphanelerinin Kuruluşu Mustafa ORAL	3
Türk Tarih Kongrelerinde Tarih Eğitiminin Yeri Tercan YILDIRIM, Eray ALACA	4
Uluslararası Bakalorya Diploma Programı ve Ulusal Programdaki Tarih Müfredatı Sibel ATAMAN YALI	5
Güncellenen 9. Sınıf Tarih Öğretim Programı ve Ders Kitabı Hakkında Tarih Öğretmenlerinin Görüşleri Meliha KÖSE, Fatma TÜRKAN, Tolga GÜRBÜZ	6
Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Ders Kitabının Öğretim Programına Uygunluğunun İncelenmesi Selahattin KAYMAKCI	7
Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programının Program Tasarım İlkeleri Açısından İncelenmesi Selahattin KAYMAKCI	8
Lise Tarih Öğretmenlerinin Öğretim Programı Geliştirme Süreci ve Güncellenen Öğretim Programına Dair Görüşleri İbrahim TURAN	9
Tarih Öğretmen Adaylarının Darbe Kavramına İlişkin Metaforik Algıları Yücel Atıla ŞEHİRLİ	10
Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretimine İlişkin Tutumları Yücel Atıla ŞEHİRLİ	11
Tarih Öğretmen Adaylarına Göre Uygulama Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Strateji-Yöntem ve Tekniklerine Yönelik Görüşler İnanç GENÇ, İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU	12
Tarih Öğretmen Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Algılarından Bir Kesit Muhammet AVAROĞULLARI	13
Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarihsel Bakış Açısı Edinme Becerileri ile Epistemolojik İnançları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi Erkan DİNÇ, Servet ÜZTEMUR	14
Pan-Narrativizm Ertesinde Tarih ve Edebiyat Arasındaki İlişkiler Güneş IŞIKSEL	15
Alternatif Tarih Yazımı ve Yöre Tarihçiliği Noktasında Samim Kocagöz Romanları Dilek ÇETİNDAS	16
Geçmiş Gelecekte Bakmak: Osmanlı Cadısı Romanında Tarihî Bilimkurgu Dilek ÇETİNDAS	17
Tarih Öğretiminde Edebiyatın Rolü Gulay SEFERZADE	18
Tarihi Romanların Tarih Eğitiminde Kullanılabilirliği Üzerine Bir Deneme: Empatiye Kapı Açan ya da Yanılgı Kafesine Kilitleyen bir Anahtar olarak Tarihi Romanlar Burak AKDAĞ, Ş. Gülin KARABAĞ	19
Ortaöğretim Öğrencilerinin Tarihi Çevre Bilgileri ve Bilinçlerinin Değerlendirilmesi Ayşe SEYHAN, İbrahim YAŞI	20
Tarih Bölümü Öğrencilerinin Alan Gezileri ve Müze Ziyaretlerine Yönelik Görüşleri Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN, Cemil Cahit YEŞİLBURSA	21
Öğretmen Adaylarının Göreme Tarihi Milli Parkının Kaynak Değerleri İle İlgili Farkındalıklarının Değerlendirilmesi Ali MEYDAN	22
İNSAN, ZAMAN ve MEKÂN: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bağlamsallaştırma Becerileri Fatma GÜLTEKİN, Neval AKÇA BERK	23
Tarihi Mekânların Tanıtımında Broşürler ve Eğitimsel İşlevi Şahin ORUÇ, Sibel ÇAĞIR	24
Tarih Derslerinde Geleceği Öğretmek: Eski Gelecek (Paleo-fütürizm) Mehmet UYMAZ, Adnan ALTUN	25
Sözlü Tarihle Kültürümü Keşfediyorum İlker DERE, Ayçin EMEKSEVER	26
“Neden Buradayız?": Göç Olgusunun Sözlü Tarihle Öğretimi İlker DERE, Mehmet Sami BAŞAK, Funda GÜLPINAR	27
Kimya Öğretmen Adaylarının Yerel/Sözlü Tarihle İmtihani: Periyodik Cetvelden Öte Bir Hayat da Varmış Yücel KABAPINAR, Aslı ÇELİK, Büşra UBUZ, Larissa UYAR	28
Tarih Dersinde Farklı Zamanlarda Yapılan Geri Bildirim Öğrenci Başarısına Etkisi Kamuran ÖZDEMİR	29
Unutulmuş Bir Müverrih: Dr. Tahsin Ünal ve Tarihçiliği Ahmet VURGUN, Zafer TANGÜLÜ	30

Türk Tarihini Edebiyata Taşıyan Yazar: Hüseyin Cavid Lütviye ASGERZADE	31
Erken Cumhuriyet Dönemi Süreli Yayınlarının En Önemlilerinden Biri Olan Hayat Mecmuası'nda Edebiyat Öğretimi Üzerine Yapılan Tartışmalar Yasemin IŞIK	32
Alparslan Türkeş'te Tarih Tasavvuru Haluk KAYICI	33
Ali Seydi Bey'in Eğitime Dair Gölgede Kalmış Bir Eseri: "İptidaiyelere Mahsûs Tarih-i Osmânî" Betül BATIR	34
Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kazanımlarının Elde Edilmesinde Şiirlerin Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri Sezai ÖZTAŞ, Bülent KILIÇ	35
İlk Türk Devletlerinin Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Ögelerinin Öğretimi Bağlamında "Maysa ve Bulut" Çizgi Dizisinin İncelenmesi Yakup AYAYDIN, Hatice YILDIZ AYAYDIN	36
Filmlerin Tarihsel Empati Öğretiminde Kullanımı Behsat SAVAŞ, Özgür ARSLAN, Engin KARABULUT	37
Türküler ve Tarih Öğretimi Ahmet VURGUN, Uğur ÖNÜR	38
Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunla Öğretimin Etkileri Kamil UYGUN, Bilal BAYRAM, Özgür ARSLAN	39
Ortaöğretim Tarih Ders Kitaplarında Kullanılan Haritalar Üzerine Bir Değerlendirme Ahmed Fatih GÖKTAN, Bahri ATA	40
9. Sınıf Tarih Ders Kitabının Değerlendirilmesi Anıl Arda ARICI, Ş. Gülin KARABAĞ, Muhammet ŞAHİN	41
Sosyal Bilgiler Derslerinde Yerel Tarih Uygulamaları: Mahallemin Tarihi Gül Tuncel, Mustafa İÇEN	42
Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Ders Kitaplarında 27 Mayıs 1960 Darbesi (1969-1982) Çağhan SARI	43
Genel Türk Tarihciliğinde Orta Asya Arkeolojisinin Eksikliği Sorunu Elvin YILDIRIM	44
Genel Türk Tarihciliğinde Tahrifat Sorunu Kürşat YILDIRIM	45
9.Sınıf Öğrencilerinin İslamiyet Öncesi Türk Tarihine İlişkin Kavram Algıları: Metafor Analizi Cemile KURT, Ş. Gülin KARABAĞ	46
8. Sınıf Öğrencilerin Bakış Açlarına Göre Tarihi Dizilerin Etkileri Hülya ÇELİK, Hande KOÇ	47
Sosyal Medyadaki Tarihle İlgili Paylaşımlara İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri Hülya ÇELİK, Derya ELBASAN	48
Roma Tarihyazıcılığında Antiquariusların Yeri ve Önemi Muzaffer DEMİR	49
Martianus Minneus Felix Capella 'nın Eğitim Tarihindeki Yeri Derya ÇİĞİR DİKYOL, Evren ŞAR İŞBİLEN	50
Bizans İmparatorluğu'nda Yüksek Öğretim (1204-1453) Ali GENÇ	51
Lord Macaulay Education Policy: An Evaluation of the Colonization and Modernization of Indo-Bengal Education System in the 19th Century ABDULLAH-AL-MAMUN	52
Oxford'da Geç Ortaçağ İngiliz Tarihi Çalışmalarının Yükselişi: K.B. Mcfarlane ve Tarihciliği Fatih DURGUN	53
Değerler Açısından Tarih Öğretim Programları ve Ders Kitaplarının İncelenmesi Serdar ERKAN, Ahmet ÇOBAN	54-55
Tarih Ders Kitaplarında Sorumluluk Değerinin Yeri (9. Sınıf Ders Kitabı İncelemesi) Tuğçe DURMAZ, Togay Seçkin BİRBUDAK	56
Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarihsel Şahsiyetlerden Yararlanma: Damarlarımızdaki Asil Kanlar Deniz TONGA, Sadettin ERBAŞ	57
2017 Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Tarih Konularının Milli Kimlik Aktarımı Açısından Bülent AKSOY, Deniz TONGA, Sadettin ERBAŞ	58
Eskiçağ Tarihi Eğitimi ve Ders Kitapları Mustafa H. Sayar	59
Tarih Öğretiminin Yeniden Sorgulanması: İkinci Maarif Şûrası'nda Tartışmalar ve Sonuçları Mesut ÇAPA	60
Trakya Umumi Müfettişliği'nin II. Tarih Kurultayı Münasebetiyle Sunduğu Rapor Hakkında Bir Değerlendirme Osman KÖSE, Zeynep ÖZDEM KÖSE	61

İnönü Döneminde Ortaöğretimde Tarih Öğretimi: Haydarpaşa Lisesi Öğrencilerinin Ödevlerinden Örnekler Filiz MEŞECİ GİORGETTİ	62
Bir Vefa Örneği 1959-1960 Yıllarında Bursa Eğitim Enstitüsündeki Tarih Dersleri Kamuran ÖZDEMİR	63
Tarih Derslerinde Öğretmenin Yaratıcı Yaklaşımının Önemli Rolü. Gülnare ABİDİ	64
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İslamiyet Öncesi Türk Tarihine Yönelik Görüşleri Genç Osman İLHAN, Merve AYGÜN	65
Tarih Pedagoji Programı Öğrencilerinin İdeal Tarih Öğretmeniyle İlgili Görüşleri Ebru DEMİRCİOĞLU, Meryem KEKEÇ	66
Lise Tarih Derslerinde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından Müzelerin kullanılması Ayvalık Rahmi Koç (Taksiyarhis) Müzesi Örneği Ayşe BİLGİÇ, Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN	67
Milli Kültür Şuralarında Tarih Eğitimi Fahri KILIÇ, Murat TARHAN	68
Türk Tarih Eğitiminde Nüsmatik Biliminin Yeri: Sorunlar Ve Öneriler Ali MIYNAT	69
Tarih Eğitimi Sürecinde “Onomastik”İN Önemi Etibar MUSAYEV	70
Kafkaz'da Nüsmatik Gelişme Tarihi Qanira PİRQULİYEVA	71
19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında Türkistan'daki okullar ve medreseler faaliyeti ve sorunları Sanavar Shadmanova	72
Şah-Name-yi Ömer Hanî ve Tarihi Değeri Muhammed Bilal ÇELİK	73
Dünya Tarihinden Kopuk Bir Sıyer Yazımı: Arayış ve Teklifler Nihal ŞAHİN UTKU	74
Bir Harbin Tarihyazımı ile Başlangıç ve Günümüz Bağlamında Değişimi Hakan ŞALLI	75
Koleksiyon Malzemelerinin Tarih Yazıcılığında Kullanılması: Hicaz Demiryolları Projesi Rahmi Deniz ÖZBAY	76
Epistemik Merak Olarak Tarih Merakı Adnan ALTUN	77
12. Sınıf Türk ve İtalyan Tarih Ders Kitaplarının Karşılaştırılması Ali TUNÇEL, Ş. Gülin KARABAĞ	78
Cumhuriyet Dönemi Geleneksel Türk Makam Müsikisi Eğitimi Tarihi'nin Disiplinlerarası Yaklaşım ile İncelenmesi Alp ÖZEREN	79
Zincirkıran Komisyonu ve Tarihyazımında Telgraf Yazışmaları Murat KORALTÜRK, İhsan Seddar KAYNAR	80
Tarih Yazımında Efemera Malzemesi ve Gemi Kumpanyaları Afişlerinin Kullanım Arzu VARLI, Ersan Remzi ACUN, Murat KORALTÜRK	81
Cumhuriyet Dönemi Tarih Ders Kitaplarında İttihat Ve Terakki'nin İncelenmesi Mücahit POYRAZ, Ahmet KATILMIŞ	82
Türkiye Cumhuriyeti Tarih Ders Kitaplarında Sultan II. Abdülhamit İmajı Suat ÇATAR, Ahmet ŞİMŞEK, Vahdettin ENGİN	83
Türkiye'de Tarih Ders Kitaplarında Romanya Algısı (1908-1945) Hayrünsa ALP	84
Osmanlı Devleti'nin Orta ve Yüksek Dereceli Okullarında Ders Olarak Okutulan Tarih Kitaplarında Osmanlıcılık, İslamcılık ve Türkçülük Anlayışlarının Yansımaları (1869-1920) Metin IŞIK	85
Neriman Serdarlar ile Fahriye Çetinkanat'ın Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Ders Kitapları Üzerine Medine Nur KILINÇ, Nejla GÜNAY	86
Mübadele ve Kanıt Temelli Öğrenme: Ortaokul Öğrencileri ile Karşılaştırmalı Bir Araştırma Yücel Kabapınar, Yasemin Yabansu	87
Gelibolu Bağlamında İngiliz, Avustralya ve Türk Tarih Ders Kitaplarına Bakmak: Nasıl İşleniyor Bu Konu? Yücel KABAPINAR, Tuba YEŞİL	88
Milli Eğitim Tartışmalarında Ali Haydar'ın “Milli Terbiye” Başlıklı Eseri Ayşe Yanardağ	89
Milli Gaye Dergisi Fahri KILIÇ, Murat TARHAN	90
27 Mayıs Darbesi ve Eğitim Mehmet Ö. ALKAN	91
Osmanlı Devleti'nde Rüşdiye Mektebi'nde Okutulan Dünya Tarihi: Hülasa-i Tarih-i Umûmî Özlem GÜMÜŞER	92

Türkiye ve Yunanistan Örneğinde Din ve Milliyetçilik Algısının Öteki Üzerinden İnşası Esra ÖZSÜER	93
Dijital Tarihçilik Açısından Amerikan Kongre Kütüphanesi ve Milli Kütüphanenin Karşılaştırılması: Bir Durum Tespiti Çalışması Fatih BERK	94
Uygurluk Tarihi Derslerinde VR (Sanal Gerçeklik) Teknolojisi Kullanımı: Bir Eylem Araştırması Evren ŞAR İŞBİLEN, Derya ÇİĞİR DİKYOL	95
Sosyal Medya Kullanımıyla Tarihi ve Kültürel Değerler Konusunda Bir Farkındalık Çalışması Tarihe Dokunuyorum Seval Topcu, Berat YERLİKAYA, Yusuf ALMIŞ	96
Dijital Dünya ve Tarihi Araştırmaların Geleceği Elnur KALBİZADA	97
Ortaokul Öğrencilerine Atatürk İlkelerinin Öğretilmesinde Müzik Destekli Etkinliklerin (Karaoke Tekniği) Etkliliği Üzerine Deneysel Bir Araştırma Yasin DOĞAN, Hilal DEMİREZER	98
Tarih Yazımında Yeni Bir Soluk: Çevre Tarihi M. Fatih Çalışır	99
Tarihyazımında Toplumsal Cinsiyet Temelli Yaklaşımların Tarihsel Bilgiye Katkısı: Daha Kapsayıcı Bir Disipline Doğru Mehtap NASIROĞLU	100
Tarihin Kötüye Kullanımı: Öğretmen Adaylarının Görüşleri Üzerine Nitel Bir Değerlendirme Fatih YAZICI, Tercan YILDIRIM	101
The importance of historical relics in writing the history of peoples and countries Model: Ottoman ruins in Algeria Guetouche OUAHIBA	102
Gazneli Mahmud Dönemi Temel Tarih Kaynakları Üzerine İzzetullah ZEKİ	103
Memlükler Dönemi Ansiklopedi Yazıcılığı ve Nüveyri M. Fatih YALÇIN	104
Tarih Araştırmalarında Osmanlı Vakayinamelerinin Yeri Seydi Vakkas TOPRAK	105
II. Bayezid Devri Osmanlı Tarih Yazıcılığında Cem Sultan Yunus İNCE	106
Tarihi Kaynak Olarak Menakibnameler Tunay KARAKÖK	107
Tarsus Amerikan Koleji'nin Gelişimi ve Bugüne Kadar ki Faaliyetleri Tuğba ÇALIŞKAN	108
Galata İngiliz Okulu (1924-1930) Tuğba ÇALIŞKAN	109
İstanbul'da Rus Mülteci Okulları (1920-1925) Türkan OLCAY	110
18. Yüzyıl İkinci Yarısında Eğitime Başlayan Harput Amerikan (Fırat) Koleji Eğitim Kampüsünün İncelenmesi Mahmut KAHRAMAN	111
Eğitim Tarihimizde İhmal Edilmiş Bir Kurum: Çocukları Kurtarma Yurdu (1933-1938) Mert DABAN	112
Osmanlı Siyaset ve Fikir Adamlarının Kızların Eğitimi İle İlgili Görüşleri S. CEYLAN DUMANOĞLU, Mehmet YETİŞGİN	113
Taşrada Darülmuallimatların Açılışı ve Gelişimi S. CEYLAN DUMANOĞLU, Mehmet YETİŞGİN	114
Eğitimde Kadın Dergilerinin Rolüne Bir Örnek: Hanımlara Mahsus Gazete (1895-1908) Betül ASLAN, Yasemin KOÇOĞLU	115
Eski Türk Tarih Yazımında Kadın: İbn-i Fadlan'a Yansıyanlar Mehmet Ali ÇAKMAK, Sevim ALPER	116
Bursa Amerikan Kız Koleji'nin 1876-1900 Yılları Arasında Eğitimine Bir Bakış Özgür YILDIZ	117
Disiplinlerarası Yaklaşım Kullanılarak Yapılan Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrencilerin Derse Tutumlarına, Türkçe ve Matematik Ders Başarılarına Etkisi Ayşegül İŞLEKELLER BOZCA	118
Okullarda Hava Tahmini Yapılmasına Yönelik Bir Uygulama Örneği (1925) Gönül Türkan DEMİR	119
Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarihsel Sorgulamaya Yönelik Soru Yazma Becerileri Kibar AKTIN	120
"Tabiat Muhabbeti" Başlıklı Makale Özelinde Çevre Eğitiminde Yöntem ve Yaklaşımlara Tarihi Bakış Emine ALTUNAY ŞAM	121

Toplumsal Belleğin Aktarımında Bır Araç Olarak Tarihsel Canlandırma: Türkiye’de Uygulama Örnekleri Neval AKÇA BERK	122
Osmanlı Arşivi ve Tarih Öğretimine Katkıları M. Ahmet TOKDEMİR	123
Ortaöğretim Öğrencilerinin Osmanlı Arşivinde Bulunan Hazine-i Evrak Daimi Sergi Alanına İlişkin Görüşleri M. Ahmet TOKDEMİR	124
Osmanlı Klasik Çağına Dair Öğrenci Algısı Ahmet ŞİMŞEK, Mehmet Alper CANTİMER	125
Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularına Karşı Tutumları İle Tarih Başarıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi Nazmiye ÖĞ	126
Güncel Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Avrupa Tarihi Kavramlarına Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilgi Düzeyleri Eray ALACA	127
Ortaöğretim Öğrencilerinin Tarihsel Kavram ve Terimlere İlişkin Farkındalıkları Ahmet Sait CANDAN	128
Lise Öğrencilerinin “Tarih Öğretmeni” Kavramına İlişkin Oluşturdıkları Metaforlar Yasemin ER TUNA	129
Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İkilemde Kaldıkları Tarihi Kişi ve Olaylar Yasemin ER TUNA	130
Okul Öncesi Çocuklarının Kil Çalışmalarına Yansıyan Tarihsel İmgelem Becerileri Kibar AKTIN	131
Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültür Fuarları Oğuzhan KARADENİZ, Esmâ Nur KARAMEŞE	132
Tarihi Mekânların Kullanılarak Öğrencilerin “Savaş” ve “Barış” Kavramlarına Yönelik Bakış Açılarının ve Algılarının Geliştirilmesi Veysi AKTAŞ, Yakup AYAYDIN	133
Günümüz Eğitim Fakültelerinde “Pedagoji Tarihi” Niçin Okutulmaz? Nebahat GÖÇERİ	134
Tarihsel Süreç İçerisinde Askeri Rüştüyelerin Öğretim Programlarının İncelenmesi Emrah Berkant PATOĞLU, Ayhan DOĞAN	135
Türkiye’de “Eğitim Tarihi” Alanında Yapılmış Doktora Tezlerindeki Geçerlik ve Güvenirlik Önlemlerinin İncelenmesi Eyüp CÜCÜK, Ayhan DOĞAN	136
Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Türk Eğitim Tarihi Dersinin Amaç, İçerik ve Yöntemine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi Hasan IŞIK	137
Türk Eğitim Tarihindeki Üç Kuşak Matematik Kitabından Örnekler Çiğdem ARSLAN, Hatice Kübra GÜLER	138
Sınıf Öğretmeni Adaylarının Tarihteki Ünlü Matematikçiler Hakkındaki Farkındalıkları Gülşah BATDAL KARADUMAN, Dilek ÇAĞIRGAN GÜLTEN	139
8. Sınıf Öğrencilerinin Liselere Geçiş Sınavına Göre T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi Hakan AKDAĞ	140
Yetişkinlerin Yerel Tarihe İlişkin Görüşlerin İncelenmesi: Safranbolu Örneği Fatma ÜNAL, Çağrınur SAĞ, Seda GÜNEŞ	141
Toplumsal Hafızanın Siyasal Alan Tarafından İnşa Sürecinin Sosyal Bilgiler/Tarih Ders Kitaplarına Yansımaları Mustafa İÇEN, Gül TUNCEL	142
İlkokul Tarih Eğitiminde Jigsaw Tekniği Özgür YILDIZ, Narin YILDIZ	143
4.Sınıf Öğrencilerinin Yerel Tarih Çalışmaları ve Yerel Tarih Sergisi Fatma ÜNAL, Seda GÜNEŞ, Çağrınur SAĞ	144
Günümüz Eğitim Sistemi Arayışlarında Alternatif Bir Model: Darülhayr-i Ali Hikmet Zeki KAPCI	145
II. Meşrutiyet Dönemi Okul Öncesi Eğitim Alanında Pedagojik Yaklaşım ve Etkilenmeler Erol ÇİYDEM, Berat AHİ	146
Tanzimat Dönemi Osmanlı Eğitim İslahatını Maarif Nizamnamesi Hazırlık Süreci Üzerinden Okumak Erol ÇİYDEM	147
18. Yüzyıl Osmanlı Medreselerinde Müderrislerin İstihdam Sorunu Ülkü YANCI	148
Cumhuriyet Tarihi Türk Eğitim Sisteminin Temelini Oluşturan Değişkenler Hayati DOKDEMİR, Mehmet ÖZBAŞ	149
Popüler Tarihçilik Açısından Necip Fazıl Kısakürek’in Eserlerinde 2. Abdülhamid Mehmet GÜLER, Ahmet ŞİMŞEK	150

1950'lerin Popüler Tarih Dergisi "Resimli Tarih Mecmuası"nda Tarih Öğretimi Mehmet ELBAN	151
Demokrat Parti Dönemindeki Gazetelerde İstanbul'un Fethinin 500. Yıldönümü Kutlamalarına İlişkin Yazıların Değerlendirilmesi Namık ÇENCEN	152
Tarih Öğretiminde Farklı Bir Yöntem: Evimizde Tarih Vahdettin ENGİN, Emel ENGİN	153
II. Meşrutiyet Dönemi Yıllarında Mekatib-i İbtidaiye için Hazırlanan Tarih Ders Kitabı Hakkında Bir Değerlendirme Zeynep ÖZDEM KÖSE, Osman KÖSE	154
Öğretmen Kılavuz Kitaplarının İlk Örneklerinden Olan Coğrafya'ya İlk Adım (1915) Adlı Eserin İncelenmesi Gönül Türkan DEMİR, Emine ALTUNAY ŞAM	155
1936 İlkokul 4.Sınıf Tarih Ders Kitabında Çocuk Ve Türk Kavramaları Ekseninde Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi Hamide KILIÇ	156
Metafizik Kulübü ve Pragmatistlerin Modern Amerikan Üniversitelerinin Oluşumundaki Etkisi Sena COŞĞUN KANDAL	157
Muntahab At-Tevarih ve 19. Yüzyıl Türkistan Tarihi Açısından Önemi Hüseyin ŞEN	158
Bakü Halk Komiserleri Sovyetinin antitürk siyaseti: Tarihçilikde farklı yaklaşımlar Elşen ASLAN	159
Azerbaycanda Tarih Eğitimi: Dün ve Bugün Seide QULIYEVA	160
Türk Halkları Etnik Tarihinin Araştırılmasında (Kazak Türkleri Örneğinde) Sözlü Kaynak – Secerelerinin Kullanılması Konusunda Bazı Görüşler Azhar SHALDARBEOVA	161
İnsanlık Tarihine Bir Başka Bakış Hajiyev Rovshan SABİR	162
Kafkas İslam Ordusu Probleminin Tedkiki: Türk ve Azerbaycan Tarihçiliğinde Farklı Yaklaşımlar Sevinc QASIMOVA, Ümmügülüm CANDEĞER, Yusifli Aytekin	163
Rusya'da Türk Halkları Tarihi'nin Araştırılması ve Eğitimi Azad Rzayev, Sabira Nematzade	164
Rusya'nın Tarihini Savaşlardan Takip Etmek Özgür AKTAŞ	165
Kurtuluş Savaşı Sürecinde (1919-1923) Türkiye-Azerbaycan İlişkilerine Sovyet Dönemi ve Çağdaş Azerbaycan Tarih Bilimcilerin Yaklaşımı Asim MEMMEDOV	166
Azerbaycanda Sosyal Fikrin Yeni Forması Gibi Aydınlanma Harekatı, Onun Tekamülüne Farklı Yaklaşımlar (Tarihçilik Açısından) Sevinc QASIMOVA	167
Tarih Dersi Öğretim Programları Değişiyor Peki, Tarih Ders Kitapları Değişiyor mu? Bülent AKBABA	168
2017 Ortaöğretim Tarih Dersi 9-11 Öğretim Programı'nda Yer Alan "Ders Kitabı Yazımında Dikkat Edilecek Hususlar"ın 9. Sınıf Tarih Ders Kitabındaki Yansımaları Bülent AKBABA	169
Tarih Öğretiminde Öğrencilere Yönelik Yayımlanan Ticari Kitaplara İlişkin Yazar Görüşleri Yeliz KALE	170
Onlar Nerede, Biz Neredeyiz? Tartışmalı Konuların Tarih ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğretimi ile İlgili Dünya ve Türkiye'deki Duruma Bir Bakış Hasan GÜNAL, Ramazan KAYA	171
Tarih Öğretiminde Sorgulamacı Yaklaşım Çerçevesinde 9.Sınıf Lise Tarih Ders Kitabındaki Soruların Durumu Emrah AVCI, Hasan ŞERİTOĞLU	172
The Representation of the Muslim-World in German History Textbook Abitur Feride DURNA, Ilaria BELLATTİ	173
Recent history in Spanish textbooks (1980-2016) Judit SABİDO, Isidora SÁEZ-ROSENKRANZ	174

Türk Tarihinin Çağlara Ayrılması ve Devlette Devamlılık Esası

Mehmet Kaan ÇALEN

Trakya Üniversitesi

Tarihi çağlara ayırmak, tarihçilerin, tarih eğitimcilerinin ve tarih felsefecilerinin vazgeçemeyecekleri bir işlem olsa gerektir. Bu hususta uzmanlaşma ve tarih eğitimindeki pratik faydalar kadar tarihî süreci anlama çabaları da belirleyici olmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde de bir yandan Avrupa merkezci üçlü çağ taksimi "umumi tarih"ler yoluyla yerleşmiş, diğer yandan da Türk tarihini sistemleştirme çabaları yoğunlaşmıştır. Söz konusu çabalarda biri Osmanlı, diğeri ise Türk tarihini çağlara ayırmayı gerekli kılan iki farklı ihtiyaç göze çarpmaktadır. Öncelikle, İbn Halduncu bir anlayışla Osmanlı tarihini alt dönemlere ayırmak, bu sayede yenileşme/teceddüd sürecini meşrulaştırmak ve en nihayet devletin hayatını tazelemek suretiyle ömrünü uzatmak birinci ihtiyaca tekabül ediyordu. İkinci olarak, batılı Türkoloji bilgisinin de etkisiyle Türk tarihinin Osmanlı tarihinin haricindeki zaman ve coğrafyaları da Türk tarihçiliğinin ilgi alanına giriyordu. Tarihî mekan ve zamandaki bu genişleme, Osmanlı merkezli tarih anlayışını yıkıyor ve bütün Türk tarihini kuşatacak bir sistemleştirme yapmayı zorluyordu. Bu tebliğin amacı Osmanlı ve Türk tarihinin sistemleştirme çabalarına genel hatları ile bakmak ve en nihayet Mukrimin Halil, Rıza Nur ve Hüseyin Nihal Atsız tarafından geliştirilen devlette devamlılık esaslı üç yaklaşımı ele almaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Tarihinin Çağlara Ayrılması, Mukrimin Halil Yinanç, Rıza Nur, Hüseyin Nihal Atsız.

Separation of Turkish History into Ages and Continuity in the State

Periodization of history is an operation that historians, history educators and history philosophers can't dispense with. In this respect, efforts to understand the historical process are also decisive as well as specialization and practical benefits in history teaching. In the recent periods of the Ottoman Empire, on the one hand, the Eurocentric triple system was established via general history and on the other hand efforts to systematize Turkish history were concentrated. In these efforts, two different needs appear, one for the Ottoman and the other for the Turkish history periodization. Periodization of the Ottoman history with a Ibn Haldunist mentality, in this way to legitimize the process of modernization and finally to extend the life of the state by refreshing its life were the first necessary. Secondly, with the influence of Western Turcology knowledge, the time and geographies of Turkish history outside of Ottoman history also came to the interest of Turkish historiography. This expansion in historical place and time, was destroying the Ottoman-centered understanding of history and forcing a systematization that would encompass all Turkish history. The aim of this paper is to look at the systematization efforts of Ottoman and Turkish history outline and finally examine three approaches based on principle of continuity in the state that were developed by Mukrimin Halil, Rıza Nur and Huseyin Nihal Atsız.

Key Words: Periodization of Turkish History, Mukrimin Halil Yinanç, Rıza Nur, Huseyin Nihal Atsız.

Bir Yöntem Olarak “Dünya Tarihinin Morfolojisi”

Arzu İBİŞİ TEMELLİ

İstanbul Üniversitesi

“Dünya tarih nedir?” ve “dünya tarihi nasıl incelenmelidir?” soruları tarih felsefesi bağlamında tartışılmışlardır. 18.-19. yüzyıl tarih felsefelerinin dünya tarihine ilerlemeci bakışına karşın, 20.yüzyılda döngüselci bir tarih yaklaşımı ortaya çıkmıştır.

Bu yaklaşımın en önemli temsilcilerinden biri Oswald Spengler’dir. Bu çalışmada, Spengler’in tarih felsefesi, onun “doğa olarak dünya” ve “tarih olarak dünya” ayrımı temelinde tartışmaya açılacaktır. Doğa olarak dünyanın nedenselliğine karşı, tarih olarak dünyanın yazgisallığını savunan Spengler’in, kültürlerin organik yapısını nasıl açıkladığı ve bu yapı ekseninde nasıl bir tarih modeli sunduğu gösterilecektir. Spengler’in tarih anlayışında temel kavram kültürdür ve o, tarihsel süreci kültürlerin organik yapısı üzerinden açıklamıştır. Bu nedenle o, kültür dünyasından söz ettiğinde, aynı zamanda tarih olarak dünyaya gönderimde bulunmakta ve bu dünyanın anlaşılması için ise, karşılaştırmalı morfoloji yöntemini önermektedir. Ona göre bu yöntem, tarihin döngüsel yapısını ve dolayısıyla kültürlerin yazgisını açığa çıkarmaktadır. Burada, düşünürün “batının çöküşü”ne dair kehaneti de göz önünde tutularak, bir yöntem olarak “dünya tarihinin morfolojisi” açıklanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Spengler, kültür, dünya tarihinin morfolojisi, döngüsel tarih, yöntem.

“The Morphology of World History” as a Method

The questions that “what is world history?” and “how should world history be examined?” are discussed in the context of the philosophy of history. As opposed to the progressive approach to the world history of the 18th and 19th century philosophy of history, a cyclical approach emerged in the 20th century. One of the most important representatives of this approach is Oswald Spengler. In this study, philosophy of history of Spengler will be discussed on the basis of “world-as-nature” and “world-as-history”. Spengler defends the destiny of the world as history, as opposed to the causality of the world as nature. It will be demonstrated how Spengler explains the organic structure of cultures and what kind of a historical model he presents based on this structure. Culture is the main concept of Spengler’s theory of history and he explains the historical process through the organic structure of cultures. Therefore, when he talks about the world of culture, he also refers to the world-as-history and he suggests the method of comparative morphology to understand the world-as-history. According to him, this method reveals the cyclical structure of history and destiny of cultures. Here, “the morphology of world history” as a method will be explained by considering the prophecy of the thinker about the “decline of the west”.

Key Words : Spengler, culture, the morphology of world history, cyclical history, method.

Tarih İhtisas Kütüphanelerinin Kuruluşu

Mustafa ORAL

Giresun Üniversitesi

23 Temmuz 1908 tarihinde Meşrutiyet'in yeniden ilan edilmesi ile başlayan *hürriyet* ortamından tarih bilimi ve tarihçiler de nasibini almıştır. Bu ortamda kurulan Tarih-i Osmanî Encümeni arşivlerin yeniden düzenlenmesi ve özellikle tarihçiler için bir ihtisas kütüphanesi konusunda yaptığı çalışmalarla dikkat çekmiştir. Encümenin, devletin malî bakımından bunalımlı bir döneminde kurulduğu için, bu encümenin kitaplığı konusunu da olumsuz etkilemiştir. Yine de bir hayli eser toplanmış, kurulun faaliyeti esnasında üç bin kadar kitabı bir araya getirmeyi başarmıştır. Bu eserler arasında Batılı bilim çevreleri ile mübadele yoluyla edinilen yapıtların önemli yeri vardır. Encümen kitaplığından Meşrutiyet döneminde Mehmet Ârif sorumlu iken, Mütareke döneminde ise Mehmet Şerafettin (Yaltkaya) atanmış, ancak bir süre sonra malî sıkıntılar nedeniyle kütüphane sorumlusu kadrosunun kaldırılması sonucunda hem encümen hem de encümen kitaplığı sahipsiz kalmıştır. Cumhuriyet döneminde encümenin *Türk Tarih Encümeni* adıyla yeniden kurulması ile birlikte encümenin kütüphane sorumlusu olarak Mukrimin Halil Yinanç atanmıştır. Bu atama ile birlikte encümen dinamik ve verimli bir çalışma dönemine girmiştir. Türk Tarih Encümeni'nin kütüphane memuriyeti kadrosu Mukrimin Halil'den Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti (Türk Tarih Kurumu) sekreteri Mustafa Uluğ İğdemir'e geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet, Osmanlı, Tarih, Osmanlı/Türk Tarih Encümeni, Kütüphane

Establishment of History Specialization Libraries

Historical science and historians were affected by the environment of liberty which started with the re-announcement of the Constitution on 23 July 1908. Tarih-i Osmani Encümeni (Ottoman History Council) founded in this environment has drawn attention to the reorganization of the archives and the establishment of special libraries especially for historians. Since the Council was established in a financial crisis period, this also negatively affected the Council's library. Nevertheless, a great deal of books has been gathered and the Council has round up about three thousand books. Among these works, the works acquired through exchange with the Western scientific circles have an important place. While Mehmet Ârif was in charge of the Council during the Constitutional Period, Mehmet Şerafettin (Yaltkaya) was appointed in the period of the Armistice, but after a while, due to the financial troubles, the head of the library position was remove. As a result both Council and Council Library were fell into abeyance. With the re-establishment of the Council in in the Republican era, council was re-established with the name of the Turk Tarih Encümeni (Turkish History Council) and Mukrimin Halil Yinanç was appointed as the librarian of the Council. With this appointment, the council has entered a dynamic and productive working period. Mustafa Uluğ İğdemir, secretary of the Turkish Historical Society has took over library staff cadre from Mukrimin Halil.

Key Words: Republic, Ottoman, History, Ottoman/Turkish History Council, Library

Türk Tarih Kongrelerinde Tarih Eğitiminin Yeri

Tercan YILDIRIM

Ahi Evran Üniversitesi

Eray ALACA

Giresun Üniversitesi

Bu çalışmada 1932-2014 yılları arasında toplanan Türk Tarih Kongreleri'nde tarih eğitimini ilgilendiren amaç, müfredat, ders kitapları, materyaller, sorun alanları vb. konuların ne şekilde ele alındığını tespit etmek amaçlanmıştır. Çalışmada nitel bir yaklaşım benimsenmiş, verilerin toplanması aşamasında doküman analizi kullanılmıştır. Bu bağlamda Türk Tarih Kongreleri'ne ilişkin yayımlanmış bildirimler, tebliğler ve kongre yayınları incelenmiştir. Bu incelemeden elde veriler betimsel ve içerik analizine tabi tutularak tematik olarak kodlanmış ve yorumlanarak sunulmuştur. Araştırmanın sonucunda Cumhuriyet tarihi boyunca 17 kez Türk Tarih Kongresi toplanmasına rağmen tarih eğitimiyle alakalı bildirimlerin 1932 yılında toplanan Birinci Türk Tarih Kongresi dışında yok denecek kadar az olduğu görülmüştür. 1970 tarihli kongrede iki bildiri; 1937, 1956, 1961, 1994, 1999, 2002, 2006, 2014 tarihli kongrelerde ise sadece birer bildirim yer almış olması Türk Tarih Kongreleri'nde tarih eğitime gereken önemin verilmediğini göstermektedir. Mevcut bildirimlerin müstakil bir tarih eğitimi başlığı altında değil de Cumhuriyet tarihi konuları bağlamında yer verilmiş olması ise bu tespiti güçlendirmektedir. Çalışmada tarih eğitime dair bildirimlerin sadece Faik Reşit Unat, Bedi N. Şehsuvaroğlu, Ziya Akkaya, Oğuz Adanır ve Mustafa Safran'a ait olduğu görülmüştür. Özellikle 1994, 1999 ve 2006 kongrelerinde Mustafa Safran'ın tarih eğitime yönelik bireysel çalışmalarının, resmi tarihçilik anlayışında tarih eğitime gereken önemin verilmesi açısından dikkate değer olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: tarih eğitimi, Türk Tarih Kongreleri, tarih anlayışı.

Place of History Education in Turkish History Congresses

In this study, it is aimed to determine how the issues are addressed the aims, curriculum, textbooks, materials, problem areas etc. related to history education in Turkish Historical Conferences between 1932 and 2014. A qualitative approach was adopted in the study and document analysis was used during the collection of data. In this context, published reports, papers and congress publications on Turkish History Congresses were examined. The data obtained are presented thematically coded and interpreted subject to descriptive and content analysis in this study. As a result of the research, it was seen that although the Turkish History Congress was convened 17 times during the history of the Republic, the reports related to history education were found to be rare except for the First Turkish History Congress convened in 1932. At the 1970 congress two proceedings took place. In the congresses of 1937, 1956, 1961, 1994, 1999, 2002, 2006 and 2014, only one of the proceeding took place. This situation shows that the Turkish History Congresses do not give the necessary importance to history education. The fact that proceedings are not included in the history education title but in the context of the Republican history issues strengthens this finding. It has been observed that only the Faik Resit Unat, Bedi N. Şehsuvaroğlu, Ziya Akkaya, Oğuz Adanır and Mustafa Safran are reported to be related to history education in the study. Especially, it can be said that Mustafa Safran's individual studies on history education in the 1994, 1999 and 2006 congresses are remarkable in terms of giving the necessary fundamentals to history education in the understanding of formal historiography.

Key Words: history education, Turkish History Congresses, understanding to history.

Uluslararası Bakalorya Diploma Programı ve Ulusal Programdaki Tarih Müfredatı

Sibel ATAMAN YALI

İstanbul Üniversitesi

Okullarda uygulanan eğitim programları yoluyla öğrencilerin bir yandan ulusal değerleri kazanmaları bir yandan da uluslararası bir bakış açısına sahip olmaları için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Uluslararası Bakalorya Diploma Programı (UBDP) da ilk ve ortaöğretim düzeyinde uluslararası standartlarda geliştirilmiş ve dünyanın birçok ülkesindeki çok sayıda okulda standart olarak uygulanmakta olan bir programdır. Diploma Programı çerçevesinde araştırmacı, bilgili, düşünen, iletişim kurabilen, ilke sahibi, açık fikirli, özenli, risk alabilen ve dengeli bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışma, Türkiye'de Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından 2017 Taslak Tarih Programı çerçevesinde onaylanan Ortaöğretim Tarih Öğretim Programı ile UBDP'de uygulanan tarih müfredatındaki benzerlik ve farklılıkları belirlemek üzere ele alınmıştır. Çalışmaya veri sağlamak amacıyla doküman ve içerik analizi yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışma kapsamında hem MEB tarafından Ocak 2017'de, öneri alınmak üzere taslak olarak kamuoyuyla paylaşılan Tarih Dersi Öğretim Programları hem de Diploma Programı kapsamında yer alan Bireyler ve Topluluklar ana başlığı altında ele alınan Tarih Öğretim Programları incelenmiştir. Çalışma sonucunda, DP tarih derslerinin, öğrencilerin dünyanın farklı bölgelerindeki örnekleri incelemelerine ve karşılaştırmalarına olanak sağladığı ve eleştirel konularda uluslararası fikir vermeyi teşvik ettiğine kanaat getirilmiştir. Bu hususlarda Türkiye'de ciddi bir yol alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası Bakalorya Diploma Programı, MEB Taslak Tarih Programı

International Baccalaureate Diploma Program and History Curriculum in the National Program

Through the educational programs applied on the schools, various studies are being carried out in order for the students to gain both national values and international perspective. International Baccalaureate Diploma Program (UBDP) implemented in many countries has been developed in line with international standards for the secondary level. The Program encourages both personal and academic achievement, challenging students to excel in their studies and in their personal development. In this study, it is aimed at a comparison between UBDP history courses and Turkish history education curriculum. Document and content analysis methods were used to provide data for the study. Within the scope of the study, DP history courses under the main title of Individuals and Societies together with latest draft curriculum for history education in Turkey were examined. In conclusion, the DP history courses require students to study and compare examples from different regions of the world, helping to foster international mindedness. These issues are some of the challenges for Turkey to be improved for their individuals.

Keywords: The International Baccalaureate Diploma Programme (IBDP), A Draft Curriculum for History Education in Turkey

Güncellenen 9. Sınıf Tarih Öğretim Programı ve Ders Kitabı Hakkında Tarih Öğretmenlerinin Görüşleri

Meliha KÖSE

Bartın Üniversitesi

Fatma TÜRKAN

MEB

Tolga GÜRBÜZ

Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Talim Terbiye Kurulunun 17.07.2017 tarih ve 90 sayılı karar ile ortaöğretim tarih programları güncellenmiştir. 2017-2018 Eğitim Öğretim yılında yeni hazırlanan 9. Sınıf tarih ders kitabı ve programı kullanılmaya başlanmıştır.

Türk eğitim sisteminde, temel kaynak olarak ders kitapları önemli bir yere sahiptir. Bu araştırmanın amacı yeni bir anlayışla hazırlanan 9. Sınıf Tarih Öğretim programı ve Tarih ders kitabı ile ilgili tarih öğretmenlerinin görüşlerini almaktır. Bu şekilde güncellenen tarih programı ve ders kitabı ile ilgili öğretmenlerin karşılaştığı olumlu ve olumsuz yönleri ortaya çıkarmaktır. Güncellemelerin amacına ulaşip ulaşmadığını tespit etmektir.

Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Verileri elde etmek için yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılı içerisinde, Ankara ilinde 40 tarih öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

Öğretmenlerin bir kısmı tarih öğretim programını çok yoğun bulduklarını ve ders kitabında çok tekrarların olduğunu belirtmişlerdir. Bazıları derslerini eski usulle işlediğini ifade etmişlerdir. Bu durumda güncellenen 9. Sınıf tarih programında aksayan yönlerin olduğu aşikardır. Ayrıca bazı öğretmenlerinin, yeni tarih programlarının felsefesi ve yaklaşımına yabancı oldukları anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretimi, tarih öğretim programı, tarih ders kitabı, tarih öğretmeni

History Teachers' Views on the Updated 9th Grade History Curriculum and History Textbook

Secondary education history curriculums were updated by the Board of Education in accordance with decision dated 17.07.2017 and numbered 90.

The updated 9th grade history textbook and curriculum started to be used in 2017-2018 school year. Textbooks have an important place as main sources in Turkish education system. The aim of this research is to take the history teachers' views on the 9th grade history curriculum and the history textbook prepared with a new approach. In this way, that is to reveal the positive and negative aspects of the updated 9th grade history curriculum and textbook encountered by the history teachers. The aim is to determine whether the new approach in history teaching has reached its goal.

In this qualitative study, semi-structured interview form was used for collecting the data. in 2017-2018 school year, 40 history teachers from Ankara were interviewed. The interviews were recorded, transcribed, and data was analysed by using the content analysis method.

Some of the history teachers stated that the 9th grade history curriculum is very intensive and there are many repetitions in the textbook. Some of them expressed that they use old methods in their classes. It is obvious there are some problems in the updated 9th grade history curriculum and textbook. It can also be said that some teachers do not know the philosophy and approach of new history curriculum in details.

Key words: History teaching, history curriculum, history course book, history teacher

Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Ders Kitabının Öğretim Programına Uygunluğunun İncelenmesi

Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu Üniversitesi

Öğretim programı, kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme öğelerinden oluşmaktadır. Ders kitapları ise öğretim programlarının birer yansımaları durumundadır. Başka bir ifadeyle ders kitapları öğretim programında öğrencilere kazandırılması düşünülen bilgi, beceri ve değerlerin görünür hale getirildiği ve uygulamasının öğretmenlere gösterildiği rehber materyallerdir. Bu manada ders kitapları eğitim-öğretim faaliyetlerinin birer vazgeçilmezi konumundadır. İlgili literatürden hareketle Türk Eğitim Sistemi içerisindeki öğretmenlerin çoğunluğunun ders kitabını merkeze alan eğitim-öğretim anlayışını benimsedikleri düşünüldüğünde öğretim programı ve ders kitabı uyumunun gerek öğretim programının hedeflerine ulaşmasındaki gerekse öğrencilerin nitelikli yetiştirilmesindeki önemi ortaya çıkmaktadır. Bu araştırmanın amacı, Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih ders kitabının Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programına uygunluk durumunu ortaya koymaktır. Araştırmada nitel metodoloji kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih ders kitabı ile Ortaöğretim 9. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı incelenmiştir. Araştırmada toplanan verilerin içerik analiziyle çözümlenmesine devam edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Ders Kitabı, Öğretim Programı, Ortaöğretim.

Investigating The Coherence Of Secondary Education 9th Grade Textbook With Curriculum

A curriculum includes some elements like objective, content, learning-teaching process and measurement-evaluation. Textbooks can be admitted as reflections of them. In other words, textbooks are kind of guide materials in which knowledge, skills and values of the curriculum are taught and their applications are shown to the teachers. In this sense, textbooks are irreplaceable materials for educational activities. The related literature showed that majority of teachers in Turkish Education system use textbook-centered education. Therefore, relevance of a textbook and curriculum is important in order to reach the goals of the curriculum and to train qualified and successful students. The aim of this study is to investigate the coherence of Secondary Education 9th Grade History Textbook with Secondary Education 9th Grade History Curriculum. The study used document analysis, one of the methods of qualitative methodology. As data sources Secondary Education 9th Grade History Textbook and Secondary Education 9th Grade History Curriculum, developed by Ministry of National Education were reviewed. The collected data are being analyzed with content analysis technique.

Key Words: History, Textbook, Curriculum, Secondary Education.

Ortaöğretim Tarih Dersi Öğretim Programının Program Tasarım İlkeleri Açısından İncelenmesi

Selahattin KAYMAKCI

Kastamonu Üniversitesi

Öğretim programı, bir dersin öğretimiyle ilgili kazanım, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve ölçme-değerlendirme etkinliklerini kapsayan öğrenme yaşantıları düzeneğidir. Öğretim programları hedeflenen insan tipinin yetiştirilmesinde yol gösterici olması, öğrencilere konu alanına ilişkin hangi bilgi, beceri ve değerlerin nasıl kazandırılacağını ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir. Öğretim programlarının geliştirilmesinde birtakım ilkeler takip edilmektedir. Bunlar; kapsam, aşamalılık, süreklilik, kaynaşıklık, denge, kullanılışlılık ve esneklik şeklinde sıralanmaktadır. Bilindiği gibi öğretim programı geliştirme statik değil, dinamik bir süreçtir. Bu bağlamda ülkeler eğitim sistemlerindeki derslerin öğretim programlarını zaman zaman yenileme veya güncelleme ihtiyacı duymaktadırlar. Türk Eğitim Sistemi içerisinde önemli bir yeri olan tarih dersine ilişkin olarak da çeşitli öğretim programı geliştirme çalışmaları yapılmıştır. Bunlardan en sonuncusu 2018 yılında son hali verilen Ortaöğretim Tarih Dersi (9, 10 ve 11. Sınıflar) Öğretim Programıdır. Bu araştırmanın amacı, Ortaöğretim Tarih Dersi (9, 10 ve 11. Sınıflar) Öğretim Programının durumunu program tasarım ilkeleri açısından ortaya koymaktır. Araştırmada nitel metodoloji kapsamında doküman inceleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın veri kaynağı olarak Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan 2018 Ortaöğretim Tarih Dersi (9, 10 ve 11. Sınıflar) Öğretim Programı incelenmiştir. Araştırmada toplanan veriler içerik analizi aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırma sonucunda 2018 Ortaöğretim Tarih Dersi (9, 10 ve 11. Sınıflar) Öğretim Programının genellikle program tasarım ilkelerine tam olarak uymadığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Öğretim Programı, Program Tasarım İlkeleri.

Examination of Secondary Education History Curricula In Terms of Curriculum Design Principles

A curriculum is a set of learning experiences involving objective, content, learning-teaching process and measurement-evaluation activities related to teaching a subject. Curriculum is an important tool in order to guide educators how to train targeted people, show educators what and how to teach knowledge, skills and values related to the course. Some principles are followed in the development of a curriculum. These are; scope, sequence, continuity, articulation, balance, user-friendliness and flexibility. As it is well-known, the curriculum development is not only a static process, but also it is a dynamic process. For this reason, countries need to renovate or update their curricula from time to time. Some curriculum development studies have been carried out for history course, which has an important place in Turkish Education System. The last one was done about Secondary Education History Curricula (9th, 10th and 11th grades) at the beginning of 2018. The aim of this study is to reveal the situation of the 2018 Secondary Education History Curricula (9th, 10th and 11th grades) in terms of curriculum design principles. The study used document analysis, one of the methods of qualitative methodology. As data sources 2018 Secondary Education History Curricula (9th, 10th and 11th grades), developed by Ministry of National Education was reviewed. The collected data were analyzed with content analysis. The results showed that 2018 Secondary Education History Curricula (9th, 10th and 11th grades) are not generally in accordance with curriculum design principles.

Key Words: History, Curriculum, Curriculum Design Principles.

Lise Tarih Öğretmenlerinin Öğretim Programı Geliştirme Süreci ve Güncellenen Öğretim Programına Dair Görüşleri

İbrahim TURAN

İstanbul Üniversitesi

Öğretim programının kapsamı, içerik belirleme, öğretim yöntemleri ve ölçme-değerlendirme yaklaşımı, geliştirme sürecinde uygulanacak model ve sürece dahil olacak kişiler birçok ülkede tartışılmış ve bunun sonucunda ortaya çok farklı yaklaşımlar çıkmıştır. Benimsenen yaklaşım ve modeller farklı olmakla beraber öğretmenlerin program geliştirme sürecinde etkin rol oynaması gereği her toplumda kabul edilmektedir. Hatta bazı ülkeler çerçeve program anlayışını benimseyerek içeriğin belirlenmesi ve bizdeki anlamda öğretim programının ortaya çıkarılması görevini tamamen öğretmenlere bırakmaktadır. Bu araştırmanın amacı lise tarih öğretmenlerinin Türkiye’de öğretim programı geliştirme sürecine, süreçteki öğretmen rolüne ve güncellenen öğretim programlarına dair görüşlerini ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden kesitsel tarama modelinin uygulandığı bu çalışmada 2017-2018 öğretim yılında İstanbul ilinde Tarih 9 dersini vermekte olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulmuştur. Araştırma kapsamında İstanbul’daki 14 ilçede bulunan 22 lisede görev yapan 29 öğretmene araştırmanın 4 alt boyutunu kapsayan 9 açık uçlu sorudan oluşan bir anket uygulanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin açık uçlu sorulara verdikleri cevaplar betimsel analize tabi tutularak katılımcıların; öğretmenlerin program geliştirme sürecindeki katkısı, güncellenen programlara dair tutumları, tarih öğretim programında benimsenmesi gereken yaklaşım ve öğretim programının kapsamına dair görüşleri ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Öğretmeni, Öğretim Programı, Program Geliştirme Süreci, Tematik Yaklaşım, Çerçeve Program

Views of High School History Teachers on the Curriculum Development Process and the Updated Curriculum

The scope of the curriculum, content setting, teaching methods and measurement-evaluation approach, development model and the question of who should be involved in the process have been discussed in many countries and different approaches have emerged as a result. Although the approach and models adopted are different, it is accepted in every society that teachers should play a major and active role in program development process. Some countries even leave the task of identifying the content of the framework program and the task of finalizing the curriculum in our sense. The aim of this study is to determine high school history teachers’ views on curriculum development process in Turkey, the role of teachers in the process and on the updated curriculum. In this research, which applied cross-sectional screening model of qualitative research methods, the opinions of teachers who were giving History 9 courses in Istanbul province in 2017-2018 academic year were consulted. Within the scope of the research, a questionnaire consisting of 9 open ended questions covering 4 sub-dimensions was applied to 29 teachers who worked in 22 high schools in 14 districts of Istanbul. Responses given to the open-ended questions by the teachers participating in the research were subjected to descriptive analysis to reveal teachers' contributions in the program development process, attitudes to updated programs, the approach to be adopted in the history teaching program, and the views on the scope of the teaching program.

Key Words: History Teacher, Curriculum, Curriculum Development Process, Thematic Approach, Curriculum Framework

Tarih Öğretmen Adaylarının Darbe Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Yücel Atila ŞEHİRLİ

Trakya Üniversitesi

Darbe kavramı ile ilgili ülkemizde yapılmış çalışmalar azdır. Darbenin amacı; “hükümetin görev ve yetkilerini elinden alarak ülkenin siyasi kontrolünü zorla, gerekirse silah kullanarak ele geçirmektir”. Ülkedeki tüm hak ve özgürlükler darbeyi düzenleyenler tarafından yok edilir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti kurulduğundan bu yana belirli aralıklarla darbelere maruz kalmış bir ülkedir.

Bu araştırmanın amacı; tarih bölümü 4. sınıf öğrencilerinin “darbe” kavramına ilişkin algılarının ne yönde olduğunu metaforlar aracılığıyla belirlemektir. Araştırmanın evrenini Trakya, Kırklareli ve Namık Kemal Üniversiteleri’nin Edebiyat Fakülteleri’nin Tarih Bölümü 4. sınıflarında öğrenim gören, örneklemini ise bu fakültelerin Pedagojik Formasyon Sertifika Programı’nda 2017-2018 öğretim yılında öğrenim gören ve rastgele seçilen 128 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırmanın yöntemi; nitel araştırma yöntemine uygun olarak tasarlanan betimsel bir alan araştırmasıdır. Öğretmen adaylarının “darbe” kavramlarını hangi metaforlar aracılığıyla algılamakta olduğu ve aralarında cinsiyet, yaş, sınıf, bölüm gibi bazı demografik özelliklerine göre farklılık olup olmadığı incelenmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak “yarı-yapılandırılmış anket formu” kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan form, demografik değişkenler ile katılımcıların “Darbe ... gibidir, çünkü...” cümlesini tamamlamaları istenen bölümden oluşmaktadır. Toplanan verilerin işlenmesinde metaforik içerik analizi teknikleri kullanılmıştır. Araştırmada veriler öncelikle frekans ve yüzde tabloları halinde özetlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Darbe, demokrasi, metafor, öğretmen adayları.

Metaphorical Perceptions of History Teaching Teacher Candidates About The Concept Of Coup

The number of the studies made about the coup in Turkey is low. The aim of the coup is “capturing the political control of the country forcibly if necessary by using weapons by dispossessing the duties and authorities of the government”. All rights and freedoms in the country are destroyed by the ones organizing the coup. Turkey is a country which has been exposed to coups at certain intervals since it was founded.

The aim of the study is to determine the perceptions of 4th grade history department students about the concept of "coup" via metaphors. The population of the study includes 4th grade students of the History Departments, Faculties of Arts of Trakya, Kırklareli, and Namık Kemal Universities. The sample of the study consists of 128 randomly chosen 2017-2018 academic year Pedagogical Formation Certificate Program students of these faculties.

The study is qualitative and descriptive field research. In accordance with this purpose, it has been investigated that via which metaphors the teacher candidates in question perceive “coup” concept, and if there are differences between them according to demographic features such as gender, age, class, and department.

Semi-structured questionnaire form” has been used as data collection tool. The form is “coup is like... because...The data obtained from the study has been gained from the written explanations of the students about “coup” concept. Metaphorical content analysis techniques have been used for data process. The data initially has been summarized as frequency and percentage tables. The relations between the “coup” concept and if these perceptions vary or not according to demographical features have been analyzed.

Key Words: Coup, democracy, metaphor, teacher candidates.

Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Öğretimine İlişkin Tutumları

Yücel Atila ŞEHİRLİ

Trakya Üniversitesi

Öğretmen ve öğrencilerin ilgili konu alanına yönelik giriş davranışlarının niteliği öğrenme sürecini etkileyen yeterliliklerden biridir. Tarihe yönelik olumlu tutuma sahip bir tarih öğretmenin mesleki yenilik ve gelişmelere yönelik daha açık ve ilgili olacağı bilinmektedir. Bu araştırma, tarih branşındaki öğretmen adaylarının tarihin tabiatı/doğası, tarih öğretimi ve tarihî zamana ilişkin tutumlarını incelemeyi amaçlamıştır.

Araştırmanın evrenini Trakya, Kırklareli ve Namık Kemal Üniversiteleri'nin Edebiyat Fakülteleri'nin Tarih Bölümü 4. sınıflarında öğrenim gören, örneklemini ise bu fakültelerin Pedagojik Formasyon Sertifika Programı'nda 2017-2018 öğretim yılında öğrenim gören ve rastgele seçilen 171 öğrenci oluşturmaktadır. Öğretmen adaylarının tarih öğretimine ilişkin duyuşsal giriş özelliklerinin durumu ele alınmıştır. Çalışmada tarih öğretmen adaylarının, tarih, tarih öğretimi ve tarihî zamana ilişkin tutum ve inançları nasıldır? Ve bu inançları cinsiyet, okudukları fakülte, okudukları bölüme göre bir farklılaşmakta mıdır? Sorularına cevap aranmıştır.

Çalışma, durum tespiti yapmayı amaçlamayan betimsel nitelikli bir alan araştırması olup, survey veri toplama tekniğinin benimsendiği nicel bir araştırmadır. Çalışmada kişisel bilgiler için 6 maddelik bir anket ve Ahmet Şimşek tarafından geliştirilmiş olan 30 maddelik 5'li likert tipi bir "tutum belirleme ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, deneklerin tutumlarını "tarih, tarih öğretimi ve tarihsel zaman" boyutlarında ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretmen adayları, tarihe yönelik tutum, tarih öğretimi, öğretmen adayları.

The Attitudes of History Teacher Candidates towards History Teaching

The quality of initial behaviors of teachers and students towards related topic is one of the competencies affecting learning process. It is known that a history teacher having positive attitudes towards history will be more open and interested to the vocational innovations and developments. This study aims at investigating the attitudes of history teacher candidates towards nature of the history, history teaching, and historic time.

The population of the study includes 4th grade students of the History Departments, Faculties of Arts of Trakya, Kırklareli, and Namık Kemal Universities. The sample of the study consists of 171 randomly chosen 2017-2018 academic year Pedagogical Formation Certificate Program students of these faculties. Initial affective behaviors of history teacher candidates towards history teaching have been handled. The answers have been searched for to the questions of; what are the beliefs and attitudes of history teacher candidates towards history, history teaching, and historic time? If is there a difference in their beliefs depending on their gender, faculty, or department?

The study is a descriptive, quantitative research aiming at determining the situation, and using survey data analysis technique. A 5 point 30-item likert scale type "attitude determining scale" developed by Ahmet Şimşek, and a 6-item questionnaire have been used for personal information. The scale deals the attitudes of subjects in "history, history teaching, and historic time.

Key Words: History teacher candidates, attitude towards history, history teaching, teacher candidates.

Tarih Öğretmen Adaylarına Göre Uygulama Öğretmenlerinin Kullandıkları Öğretim Strateji-Yöntem ve Tekniklerine Yönelik Görüşleri

İnanç GENÇ

ÇSGB

İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU

Jandarma Sahil Güvenlik Akademisi

Eğitim-öğretim sürecinde belirlenen kazanımların öğrencilere kazandırmak için öğretim strateji-yöntem ve teknik kavramlarının öğretmenler tarafından kullanılabilecek kadar iyi bilinmesi gerekmektedir. Bu bağlamda eğitim-öğretim esnasında öğretmenlerin sıklıkla kullandıkları öğretim strateji-yöntem ve tekniklerinin neler olduğu ve ilgili tekniklerin kullanımında yaşanan problemlerin tespit edilmesi sağlıklı öğrenmelerin gerçekleştirilebilmesi bakımından da önemlidir. Betimsel bir anlayışla gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı; Karadeniz Teknik Üniversitesi Tarih Öğretmenliği Pedagoji Programı'na kayıtlı tarih öğretmen adaylarının, tarih uygulama öğretmenlerinin kullandıkları öğretim stratejileri hakkındaki görüşlerini saptamaktır. Nitel bir anlayışla gerçekleştirilen bu çalışmada Case Study (Özel Durum Çalışması) yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma gurubunu 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi pedagojik formasyon sertifika programına devam eden 26 farklı devlet üniversitesine mensup 68 Kadın, 55 Erkek olmak üzere toplam 123 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak açık-uçlu anket ve yarı-yapılandırılmış mülakat formu kullanılmıştır. Araştırmadan uygulama öğretmenleri buluş-sunuş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisini uygulama basamakları hakkında yeterli bilgi ve beceri sahibi olmadıkları, ayrıca uygulama öğretmenlerinin eğitim öğretim esnasında yoğun olarak sunuş yoluyla öğretim stratejisini, buluş ve araştırma-inceleme yoluyla öğretim stratejisini ise yeterli düzeyde kullanamadıkları gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Tarih Uygulama Öğretmeni, Tarih Öğretmen Adayı, Sunuş Buluş ve Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi.

History Teachers ' Opinions on The Teaching Strategy-Methods And Techniques Used by The Application Teachers

In order to provide students with the achievements determined in the education process, the teaching strategy-methods and technical concepts should be well known to be used by teachers. In this context, the teaching strategies that teachers frequently use during education-teaching methods and techniques and the problems in the use of related techniques to determine the realization of healthy learning Important. The purpose of this study performed in a descriptive manner; The history of teacher candidates enrolled in the Karadeniz Technical University history Teaching Pedagogy program is to determine their opinions about the teaching strategies used by the history practice teachers. Case study (special case Study) method was used in this study with a qualitative understanding.

The Study Group of Research in 2014-2015 academic year, Karadeniz Technical University, Fatih Education Faculty, the Pedagogical Formation Certificate Program continues to 26 different State University 68 women, 55 males, total 123 teachers Constitute the island. In the study, open-ended questionnaire and semi-structured interview form were used as data acquisition tool. Application teachers from research are not having sufficient knowledge and skills about the steps of implementing the teaching strategy through the invention-presentation and research-examination, as well as intensive presentation of the application teachers during the training instruction Through the educational strategy, invention and research-examination, the results were achieved as they could not use sufficient levels.

Key Words: History education, Experienced History Teacher, History Student Teachers, Teaching Strategies of Presentation, Discovery, Research and Analysis.

Tarih Öğretmen Adaylarının Toplumsal Cinsiyet Algılarından Bir Kesit

Muhammet AVAROĞULLARI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı öğretmen adaylarının ürettikleri metaforlar aracılığıyla toplumsal cinsiyet algılarını ortaya çıkarmaktır. Araştırmaya Türkiye'nin güneybatısında yer alan bir devlet üniversitesinde pedagojik formasyon eğitimi alan 41 tarih bölümü öğrencisi katılmıştır. Çalışma nitel bir araştırmadır. Veriler yarı yapılandırılmış bir görüşme formu aracılığı ile toplanmış ve içerik analizi ile analiz edilmiştir. Toplam 7 katılımcıdan elde edilen veriler eksik oldukları gerekçesiyle çıkarılmıştır. Çalışmada kadınlarla ilgili 25 metafor üretilmiştir. En fazla frekansa sahip metaforlar "su" "çiçek" ve "doğa" metaforları olmuştur. Erkekler için ise en yüksek frekansa sahip metafor "çınar ağacı" metaforudur. Toplam 6 adet metafor ise her iki cinsiyet için de kullanılmıştır. Metaforların gerekçelerine göre oluşturulan temalara bakıldığında ise kadınlara yönelik metaforların gerekçelerinin doğurganlık, güzellik ve sevilme temaları olduğu anlaşılmıştır. Erkekler için en yaygın görülen tema ise "eğitime muhtaç" teması olup bunu "koruyuculuk" takip etmektedir. Sözlük anlamına göre erkekler için 4 adet olumsuz/hakaret anlamlı metafor belirlenmiş ve bu metaforların tamamı kadınlar tarafından üretilmiştir. Kadınlar için ise bu anlamda metaforlar ne kadınlar ne de erkekler tarafından üretilmiştir. Sonuç olarak toplumdaki toplumda yaygın olan toplumsal cinsiyet kalıp yargılarının öğretmen adayları arasında da yaygın olduğu anlaşılmıştır. Kadınlar güzellikleri, doğurganlıkları ve duygusallıklarıyla tanımlanmışlardır. Öte yandan kadın öğretmen adaylarının erkekler hakkında ürettiği olumsuz/hakaret içeren metaforlar, kadın öğretmen adaylarının toplumsal cinsiyet algılarına yönelik çalışmalar yapılması gerektiğini de akla getirmiştir.

Anahtar kelimeler: Toplumsal cinsiyet, Metafor, Öğretmen adayları

A Glance from Gender Perceptions of History Teacher Candidates

The purpose of this research is to reveal gender perceptions of prospective teachers through the metaphors they produce. 41 history students who receive pedagogical training education at a state university located in the southwestern Turkey have participated in the research area of . The study is a qualitative research. The data were collected via a semi-structured interview form and analyzed by content analysis. The data obtained from a total of 7 participants were excluded on the grounds that they are incomplete. 25 metaphors for women were produced in the study. Metaphors with the highest frequency for women were metaphors of "water", "flower" and "nature". For men, the metaphor with the highest frequency is the "plane tree" metaphor. A total of six metaphors were used for both genders. When we look at the themes created according to the reasons of the metaphors, it is understood that the reasons for the metaphors towards women are the fecundity, beauty and love. The most common theme for men "needs education" and this is followed by "protector". According to the dictionary meaning, 4 negative / insulting metaphors were determined for men and all of these metaphors were produced by women. For women, metaphors were produced neither by women nor by men in this sense. As a result, it is understood that gender stereotypes prevalent in society in society are also common among teacher candidates. Women are defined by their beauties, fertility and emotions. On the other hand, the negative / insulting metaphors produced by female teacher candidates about men have also suggested that female teacher candidates should work on gender perceptions.

Key words: Gender, Metaphor, Teacher candidates.

Tarih ve Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarihsel Bakış Açısı Edinme Becerileri ile Epistemolojik İnançları Arasındaki İlişkilerin İncelenmesi

Erkan DİNÇ

Uşak Üniversitesi

Servet ÜZTEMUR

MEB

Bu araştırmanın amacı; tarihsel bakış açısı edinme ölçeğini Türkçeye uyarlayarak tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adaylarının tarihsel bakış açısı edinme becerileri ile epistemolojik inançları arasındaki ilişkileri ortaya koymaktır. İlişkisel tarama modeline göre desenlenen araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 öğretim yılında Gazi, Necmettin Erbakan ve Uşak Üniversitelerinde öğrenim gören ve kolay ulaşılabilir durum örnekleme yöntemiyle seçilmiş 386 tarih ve sosyal bilgiler öğretmen adayı oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak “Tarihsel Bakış Açısı Edinme Ölçeği” ve “Epistemik İnanç Ölçeği” kullanılmıştır. Tarihsel bakış açısı edinme ölçeğinin Türkçe sürümünün yapı geçerliliği belirlemek için sırasıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Verilerin analizinde betimsel istatistikler, t-testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon ve regresyon analizinden faydalanılmıştır. Araştırma sonuçları tarihsel bakış açısı edinme ölçeğinin Türkçe sürümünün orijinal ölçeğin yapısıyla uyumlu bir şekilde geçerli ve güvenilir bir yapıda olduğunu ve epistemolojik inançlar ile tarihsel bakış açısı edinme becerileri arasında anlamlı ilişkilerin olduğunu ortaya koymuştur.

Anahtar Kelimeler: tarih eğitimi, öğretmen adayları, tarihsel bakış açısı edinme, epistemolojik inançlar, tarihsel empati

Investigating the Relationships between History and Social Studies Student Teachers’ Historical Perspective Taking Skills and Their Epistemological Beliefs

The aim of this study is twofold. The first one is to adapt Historical Perspective Taking Instrument into Turkish and assess its validity and reliability. The second one is to find out the relationships between history and social studies student teachers’ historical perspective taking skills and their epistemological beliefs. Designed as a correlational survey research, this study employs 386 history and social studies student teachers attending to Gazi, Necmettin Erbakan and Uşak universities in 2017-2018 academic year. This sample was selected on the basis of convenience sampling technique. ‘Historical Perspective Taking Instrument’ and ‘Epistemic Belief Inventory’ were used as data collection tools. In order to assess the structural validity of Historical Perspective Taking Instrument, exploratory and confirmatory factor analysis was conducted. Descriptive statistics, t-test, one-way Anova, and correlation and regression tests were conducted to carry out the remaining statistical analyses. The findings firstly indicate that the Turkish version of Historical Perspective Taking Instrument has a valid and reliable structure, which is compatible to its original version. Secondly, the remaining findings reveal that there are some meaningful relationships between student teachers’ historical perspective taking skills and their epistemological beliefs.

Key Words: history education, student teachers, historical perspective taking, epistemological beliefs, historical empathy

Pan-Narrativizm Ertesinde Tarih ve Edebiyat Arasındaki İlişkiler

Güneş IŞIKSEL

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Bugün hala edebi ürünlerin (destan, şiir, hikâye, roman, *vd.*) tarih araştırmalarında kaynak olarak ele alınamayacağını savunan tarihçiler var. Eski bilimler ve sanatlar ayırımına ve bilginin akademik işbölümüne sıkı sıkıya baēlı bu tarihçilere göre edebi metinlerin olsa olsa bir örneēi süsleyip güzelleştirme ve diēer kaynaklarda bulunamayan eksiklikleri giderme işlevi olabilir. Karşı uğta, tarihsel metinlerin ve bilgi üretiminin edebi karakterinin altını çizen, dolayısıyla tarih yazmanın yöntemleri eski veya yeni olsa da kurmacanın bir biçimi olduğunu ve bütün tarihsel anlatıların, bilimlerdeki benzerlerinden çok, edebiyattaki benzerleriyle ortak özellikler taşıyan kurgulamalar olduklarını öne sürenler pannerativist kuramcılar (White, Jenkins *vd.*) bulunur. Chartier'den Ginzburg'a ve Jablonka'ya ara bölgede konumlanan bir dizi tarihçi, edebiyatı alıntılar ve tarihsel bilgi kaynaēı olarak görmenin ötesinde edebi üretim evrenini baēlı başına bir araştırma nesnesi olarak görürler. Bunların bir kısmı için edebi ürünler insan bilimlerine derin okumayla anlamı keşfedilebilecek yeni bilgiler saēlar. Tarihçi bu metinlerin içerik eleştirisini ve söylem çözümlemesini yaptıkça tarih üzerine düşünüşünü zenginleştirir. Daha farklı bir konumdakiler ise edebi eserlerin üretim ve alımlama süreçlerini toplumsal bağlamlarına yerleştirme işlemlerini yaparak edebiyat tarihçiliēinin ötesinde zengin bir bilgi alanının olduğunu savunurlar. Sözkonusu pan-narrativist bakışaçısının getirilerinin bugünkü tarih yazma pratiklerine etkilerinin tartışıldığı bu sunumda aynı zamanda tarihi yeniden başka yöntemlerle yazmanın koşulları tartışılacak.

Anahtar Kelimeler: Tarihyazımı, post-modernizm, narrativizm, edebiyat, edebi olmayan kurmaca

Interrelations between History and Literary Production After the Narrative Turn

Even today some historians staunchly argue that literary works (epic poetry, poetry, novellas, roman *etc.*) would not be taken directly as first hand sources. According to these historians who keep up with the basic division of scientific work between arts and social sciences, literary texts may at best be ornaments to illustrate their arguments in some artistic manner or to fill a gap that the archival evidence does not fully provide. In the extreme opposite position there are some theoreticians of historiography or literary critics who consider the act of history writing a subtype of fiction. Pan-narrativist authors (White, Jenkins *etc.*) insist upon similar techniques and narrative strategies in both of these realms. In between these two positions lay some theory minded historians (among others Roger Chartier, Carlo Ginzburg, Ivan Jablonka) who offer alternative ways to reconsider this relationship. On the one hand, literary field is in itself an object of historical research while on the other literary works may offer some intrinsic views of historical past after a close reading be hermeneutic or sociological. In this presentation, my aim is to outline and to contextualize these positions and discuss some new manners of history writing after the narrative turn.

Key Words: Historiography, post modernism, narrativism, fiction, non-literary fiction

Alternatif Tarih Yazımı ve Yöre Tarihçiliği Noktasında Samim Kocagöz Romanları

Dilek ÇETİNDAS

Erzurum Teknik Üniversitesi

Ünlü eleştirmenlerden Fethi Naci, Cumhuriyet'in gerçek tarihinin şimdilik ancak romanlardan okunabileceğini söylemiştir. Bu söz aslında, yakın tarihin açıklanması ve öğretilmesi üzerine romanların yüklediği rolü anlatması bakımından önem taşır. Kendi bölgesine ait yakın tarihi işleyen bir yazar olan Samim Kocagöz, bu nedenle, Türk edebiyatı için azımsanmayacak ölçüde önemli bir romancıdır. Onun nehir roman biçiminde değerlendirilebilecek dönem romanları, Söke yöresi ekseninde kaleme alınır. Belge ve belgesel nitelikli bu romanları ile yazar, özellikle darbe dönemlerini anlattığı eserlerinde alternatif bir tarih yorumuna da yönelir. Yazar, eserinde insan merkezli bir tarih yaklaşımına odaklanır.

Bu bildiri öncelikle tarihî roman, tarih romanı, nehir roman, panoramik roman, belge roman, belgesel roman, dönem romanı gibi tarih malzemeli roman tanımlamaları üzerinde durulacaktır. Devamında Samim Kocagöz'ün yakın tarihi işleyen romanları hakkında inceleme yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Devir Romanı, Dönem Romanı, Yöre Romanı, Belge ve Belgesel Roman, Darbe Tarihi

Alternative History Writing and Regional History In The Presence of the Samim Kocagöz Novels

Famous critics Fethi Naci said that the true history of the Republic can only be read from the novels for the moment. This is important in describing the recent history of the novels and the role played by the teaching. For this reason, Samim Kocagöz is a writer who has recently become a geographer and an important novelist for Turkish literature. The period novel, which can be regarded as a roman-fleuve genre, is kept on the axis of the Söke region. With these documentary and documentary novels, the writer is trying to interpret an alternative history in his work, especially during the coup. The author focuses on a human-centered history approach to his work.

This article will focus on the description of genre history material, such as the origin, history novel, roman-fleuve, document novel, documentary novel, period novel. In the following, a review will be made about the novels of Samim Kocagöz's recent history.

Key Words: Periodic Novel, Historic Novel, Region Novel, Document and Documentary Novel, Revolution History

Geçmişe Gelecekten Bakmak: *Osmanlı Cadısı* Romanında Tarihî Bilimkurgu

Dilek ÇETİNDAS

Erzurum Teknik Üniversitesi

Tarihe, postmodern edebiyatın getirdiği yeni yaklaşımlar, geçmişin konumunu da farklılaştırır. Postmodern tarih yazımında kullanılan teknikler, temel olarak tarihin yeniden yorumlanmasına olanak sağlar. Edebiyat ve tarihin pek çok kez kesişen yolu, tarihin kurgulanabilir bir mahiyete bürünmesi ile tahkiye ve yorum noktasında birleşmiş olur.

Postmodern bir teknik olarak karnaval, türler arasındaki ayrımı ortadan kaldırırken, romanların imkanlarını da çeşitlendirir. Barış Müstecaplıoğlu tarafından kaleme alınan *Osmanlı Cadısı* isimli roman da polisiye ve bilimkurgunun yollarını birleştiren fantastik bir tarihî roman olarak dikkati çeker. Şimdinin bulunmadığı romanda, Osmanlı denizcilik tarihi işlenir. Geçmiş dönemlere ait fantastik bir hile ile açılan roman, geleceğe ait distopik bir İstanbul kurgusu ile devam eder. Osmanlı'ya ait değerler hafızasının güçlendirildiği eser, alanındaki tek örnek olması bakımından da önemlidir.

Bu bildiriye, tarihyazımının postmodern dönemdeki meseleleri üzerinde durulduktan sonra, *Osmanlı Cadısı* romanında geçmiş ve geleceğin nasıl harmanlandığı incelenecek, Osmanlı donanmasına ait bir derin yapılanmanın varlığı kurgusundan hareketle geliştirilen tarihî bir bilimkurgu polisiyesinin özellikleri işlenecektir. Mekanlara ait kurgulanan palimpsest inşa da bahsedilecek bir diğer postmodern kurgu unsuru olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Distopya, Polisiye Roman, Bilimkurgu, Osmanlı Denizcilik Tarihi, Barış Müstecaplıoğlu

History to See The Future: *Osmanli Cadisi* In The Novel Historical Science Fiction

New approaches brought about by postmodern literature differentiate the position of the past. Techniques used in postmodern historiography allow for the reinterpretation of history. The intersection of literature and history many times is combined with a fictitious canvas of history combined with a point of argument and comment.

As a postmodern technique, carnival diversifies the possibilities of novels, while removing the distinction between species. The novel named by *Osmanlı Cadısı* taken by Barış Müstecaplıoğlu attracts attention as a fantastic historical novel which combines the paths of sciences and sciences. In the roman now, Ottoman maritime history is processed. The novel, opened with a fantastic trick belonging to the past, continues with a futuristic dystopian Istanbul fiction. Values belonging to the Ottoman Empire are also important in that it is the only example in the field where the memory is strengthened.

In this report, the features of a historical science fiction policeman, developed in the context of a deep structuring belonging to the Ottoman Navy, will be studied in the *Osmanlı Cadısı* novel, after examining the postmodern issues of the historical writings. Another fictional postmodern fiction element that will be mentioned is the palimpsest construction of the spaces.

Key Words: Dystopia, Detective Story, Science Fiction, Ottoman Maritime History, Barış Müstecaplıoğlu

Tarih Öğretiminde Edebiyatın Rolü

Gulay SEFERZADE

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

Her hanki bir tarihi roman ilk başta edebi eser, sonra ise poetik tarihtir. Tarihi romanlarda yazar devrin, hayatın geniş epik levhasını yaratmağa nail olur. Tolstoy Valter Skot`un yaratıcılığı hakkında der ki, "Tarihi roman sanki bir bilim gibi tarihin sanatla kavuştuğu nuktedir, tarihi tamamlar, yani onun o bir tarafıdır"

Hakikaten de, bazı yazarlar tarihe o kadar eğimli olurlar ki, yazıları tamamen tarihe aid elmi eserler sayıla bilir. Örneğin; W.Scott ("Şotlandiya tarihi", "Napoleon Bonapart`ın hayatı"), Puşkin ("Pugaçev`in tarihi", "I.Pyotrın tarihi", Merimee (Rusya ve Ukrayna tarihi), Herbert Wells (Dünya tarihi) vb.

Tabii ki, edebi eserler tarihle çok sık alakalı olan yaratıcılık sahasıdır. Yazar yaşadığı dönemden öncelere ekskurs ederek yazdığı tarihi roman, povest, hikaye, poema ve dramlarda o geçmişi, o devrin tarihini, ünlü şahsiyetlerini, yaşam ve düşünce tarzını şerh edir, güzel, edebi-estetik donda ortaya koyulmağa can atr. Makalede söz konusu Hüseyin İbrahimov`un "Yüzyılın onda biri" romanına dayanarak edebiyatın tarih öğretimine katkısı incelemeğe alınacaktır

Anahtar kelmeler: H.İbrahimov, "Asrın onda biri" romanı, XII y.y. Nahçıvan`ı, tarihi roman, yaşanan ve yazılan tarih

The Role of Literature in History Teaching

In any historical novel first literary work, then the poetic is approved. The transfer writes historical novels, would be to create a wide range of nail plate epic of life.

Tolstoy says about Valter Skot creativity, "the history of science as if it were a historical novel is achieved jokes that art, history complementary, so is its other side". Indeed, some writers become so much history that meyll, wrote their history completely elm aid works knows the numbers. W.Scott ("Şotlandi to date", "Napoleon Bonaparte's life"), Pushkin ("Pugachev's history", "1-ci Pyotr history"), Merimee (Russian and Ukrainian history), Herbert Wells (World history) professional history and so on. .

Of course, literary works date field is too often associated with creativity. The author lived history written by by traveling to the prior period novel, povest story, it passed in polar, and drama, that era's history, famous personages, is to commentaries of living and thinking, beautiful, eagerly seek to set out in a literary-aesthetic donor. Based on the novel by Hüseyin İbrahimov's "Asrın onda biri" novel, the article will be examined for contribution to history teaching of literature

Key Words: H.İbrahimov, novel "Asrın onda biri", XII century Nakhchivan, historical novels, and experienced in recorded history

Tarihi Romanların Tarih Eğitiminde Kullanılabilirliği Üzerine Bir Deneme: Empatiye Kapı Açan ya da Yanılgı Kafesine Kilitleyen bir Anahtar olarak Tarihi Romanlar

Burak AKDAĞ

Gazi Üniversitesi

Ş. Gülin KARABAĞ

Gazi Üniversitesi

Gelişen teknolojiyle tarihsel bilgiye ulaşma kaynaklarının çeşitlenmesi ve tarihe olan merakın artması, tarihsel niteliğe sahip popüler kurgusal ürünlerin artmasını sağlamıştır. Başını tarihsel romanların çektiği bu ürünlerin kolay ulaşılabilirliği ve pek çok cazip yönünün olması, zaman zaman sınıfta yapılan öğretimin önüne geçmelerine neden olmuştur. Bu durumda eğitim ve öğretim kavramlarının okul dışında da klasik öğretim materyallerinin ötesinde materyallerle yapılabilmesine dair arayışlar, "Tarihsel romanlarla tarih öğretimi yapılabilir mi?" sorunu karşımıza çıkarmıştır. Ancak tarihsel romanların kurgusal metin olmaları, "Tarihsel romanların ne kadarı gerçek, ne kadarı kurgudur?" sorunu da beraberinde getirmektedir. Bu çalışmada, sözü edilen problem çerçevesinde "içerik analizi" yöntemiyle uzman görüşleri dahilinde, son yıllarda yayımlanmış seçilen beş örnek tarihsel roman incelenmiştir. Bu romanlar: Erkan Göksu'nun Berzem, Mürvet Sarıyıldız'ın İki Cami Arasında Aşk, Kutlu Altay Kocaova'nın Türkistan'dan Hindistan'a Uzun Yolculuk, A. Haldun Terzioğlu'nun Kürt Elhanı Alp Urungu ve Elif Şafak'ın Ustam ve Ben adlı romanlarıdır. İncelenen romanların kurgusalılığı ve tarih eğitiminde bir öğretim materyali olarak kullanılabilirlikleri için beş kriter esas alınmıştır.

- 1) Tarih Dersi Öğretim Programları kazanımlarına uygun olmaları
- 2) Tarihsel gerçekliğe uygun olmaları
- 3) Algı yanılacak kadar tarihsel bilgi eksikliklerinin olmaması
- 4) Tarihsel empati kurmayı sağlamaları
- 5) Tarihsel anakronizm hataları göstermemeleri

İnceleme sonucunda; Berzem ve Türkistan'dan Hindistan'a Uzun Yolculuk adlı romanlar öğretim materyali olabilecek şekilde değerlendirilirken, İki Cami Arasında Aşk, Kürt Elhanı Alp Urungu ile Ustam ve Ben adlı romanların bu niteliği taşımadıkları değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, kurgusal metin, tarihsel roman, tarihsel gerçeklik, anakronizm, tarihsel empati

A Trial on the Usability of Historical Novels in History Education: Historical Novels as a Key that Opens the Door to Empathy or Locks into the Delusion Cage

With the developing technology, the diversification of historical information access sources and the growing interest in history ensured the increase of popular fictional products which have historical fiction. In these products, novels are leading the way but their easy accessibility and many attractive aspects caused to preclude teaching in the classroom from time to time. In this situation, the search for seeking of related to making education and teaching concepts in out of the school with beyond the classical teaching materials led us the problem of "Can history teaching be realized with historical novels which are fictional texts? ".However, the fact that historical novels are fictional texts brings with it the question of "How much are historical novels real and how much fiction?"In this study, in the framework of the mentioned problem five selected historical novels published in recent years were examined within the framework of expert opinion by means of "content analysis". These novels are "Berzem" of Erkan Göksu, "İki Cami Arasında Aşk" of Mürvet Sarıyıldız, "Türkistan'dan Hindistan'a Uzun Yolculuk" of Altay Kocaoya, "Kürt Elhanı Alp Urungu" of A. Haldun Terzioğlu and "Ustam ve Ben" of Elif Şafak. Five criteria have been taken as basis for the fiction of examined novels and for using of them as an instructional material in history education:

- 1) Must be suitable for the attainments of the History Course Teaching Programs
- 2) Must be in accordance with historicity
- 3) Mustn't be have major historical information deficiencies which lead to mislead perception
- 4) Must provide to set up historical empathy
- 5) Mustn't show historical anachronism mistakes.

As a result of examination, while the novels of "Berzem" and "Türkistan'dan Hindistan'a Uzun Yolculuk" are evaluated as teaching material, the novels of "İki Cami Arasında Aşk", "Kürt Elhanı Alp Urungu" and "Ustam ve Ben" are evaluated as not carrying this quality.

Key Words: History Education, Fictional Text, Historical novel, Historicity, Anachronism, Historical Empathy

Ortaöğretim Öğrencilerinin Tarihi Çevre Bilgileri ve Bilinçlerinin Değerlendirilmesi

Ayşe SEYHAN

İbrahim YAŞI

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Trabzon ilinin kırsal yerleşim bölgelerinde, geleneksel mimarinin yapısal ve mekânsal karakterine uymayan modern malzemeler kullanılarak yapılaşmanın yaygınlaştığı, yöredeki geleneksel yapıların, tarihi dokunun zamana karşı koyamadığı, her geçen gün biraz daha yıprandığı ve yok olduğu görülmektedir. Ancak bu fiziki yok oluştan daha tehlikeli olanı bu kültürel değerlerin insanların bilinçlerinden silinmesidir. Bu değerlerin yok olması kültürel sürekliliğin kesintiye uğraması, geleceğe temel olan birikiminin kaybedilmesi demektir. Kültür ve mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılmasında tarihi çevre bilincine sahip bireylerin yetiştirilmesi, korumaya yönelik her türlü yasal yaptırımdan daha etkili olduğu bilinmektedir. Bu bilincin geliştirilmesi için tarihi çevre eğitiminin etkili bir şekilde yürütülerek, öğrencilerde doğal, tarihi ve kültürel değerleri korumaya yönelik bilinç geliştirmek ve bunu davranış haline getirmelerini sağlamaktır. Mevcut öğretim programları incelendiğinde, ilköğretimde tarihi çevre eğitimiyle doğrudan ya da dolaylı olarak ilgili olabilecek konuların Sosyal Bilgiler dersi başta olmak üzere, Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi dersi ve seçmeli Turizm derslerinde ortaöğretim düzeyinde Tarih derslerinde bulunduğu ancak bu dersler kapsamında verilen bilgilerin öğrencide tarihi çevre bilinci oluşturmada yetersiz kaldığı göze çarpmaktadır. Araştırmada ortaöğretim öğrencilerinin sahip oldukları tarihi çevre bilgisi ve bilincinin Trabzon ölçeğindeki mevcut durumunun değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın örneklemini 2017-2018 eğitim-öğretim yılında tesadüfi örnekleme ile seçilen iki farklı lisede öğrenim gören 120 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Tarama modeli ile tasarlanan araştırmanın verileri açık uçlu anket formu ile elde edilmiştir. Anket, tarihi çevre bilgisi ve tarihi çevrenin korunmasına yönelik görüşleri şeklinde iki boyut içermektedir. Veriler içerik analizine tabi tutulup frekans ve yüzdeleri verilerek yorumlanmıştır. Araştırma sonucuna göre öğrencilerin tarihi çevre bilgilerinin ve tarihi çevrenin korunmasına yönelik bilinçlerinin yeterli düzeyde olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Tarihsel çevre, tarihi çevre bilinci, ortaöğretim öğrencileri, kültürel mirası koruma

Evaluation of the Historical Environment Knowledge and Consciousness of Secondary School Students

In the rural settlement areas of the province of Trabzon, it is seen that construction using modern materials which do not conform to the structural and spatial character of the traditional architecture grow up, traditional structures on the region, historical tissue can not resist time and are getting worn out and perishing every passing day. But what is more dangerous than this physical disappearance is effacing these cultural values from people's consciousness. The destruction of these values means the interruption of cultural continuity, the loss of accumulation which is the basic of the future. It is known that the cultivation of individuals with historical environment awareness in the protection and transfer of culture and heritage to future generations is more effective than any legal sanctions for protection. To improve this consciousness, the historical environment education should be carried out in an effective way, it's aimed the students improve consciousness and enabling them to protect the natural, historical and cultural values. By the time current curriculum are examined, There are issues that may be directly or indirectly related to the historical environment training in primary education especially in the subjects of History of Social Studies, Citizenship and Human Rights Education and Elective Tourism lessons in secondary education level but the knowledge given within these courses is inadequate to create historical ambiance awareness. In the research it is aimed to evaluate the circumstance of historical ambiance knowledge and consciousness of secondary school students in Trabzon district. The sample of the study consists of 120 secondary school students who study in two different high schools selected by random sampling in the academic year of 2017-2018. The data of the researcher designed with the screening model was obtained by the open-ended questionnaire. The questionnaire consists of two dimensions as historical environment knowledge and views on the preservation of the historical environment. The datas were subjected to content analysis and interpreted by giving frequency and percentages. According to the results of the research, it has been determined that the students are not sufficiently informed related to the preservation of the historical environment consciousness and the historical environment knowledge.

Key Words: Historical environment, historical environment consciousness, secondary school students, cultural heritage conservation

Tarih Bölümü Öğrencilerinin Alan Gezileri ve Müze Ziyaretlerine Yönelik Görüşleri

Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Cemil Cahit YEŞİLBURSA

Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı tarih bölümü öğrencilerinin alan gezileri ve müze ziyaretlerine yönelik görüşlerini incelemektir. Müzeler doğal, tarihi, sanatsal, bilimsel değerlerle ilgili objelerin saklandığı, korunduğu, incelendiği ve sergilendiği kurumlardır. Müzeler, tarihi yerler ve tarihi yapılar tarih öğrenmede ve öğretmede vazgeçilmez kaynaklardır. Bu yerler her türlü eğitim kademesinde öğrenme ve öğretme amacıyla kullanılabilirler. Çalışmada, tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunun belirlenmesinde kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Edebiyat fakültesi tarih bölümünde okuyan 20 öğrenci çalışma grubunda yer almıştır. Katılımcıların görüşlerini ortaya koymak için tarihi bir mekâna alan gezisi ve bir müze ziyareti gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanmasında görüş formu kullanılmıştır. Görüş formunda 5 adet açık uçlu soru yer almıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre, katılımcılar müzede yapılan etkinlikleri kalıcı öğrenme sağladığını, işbirliğini geliştirdiğini, bakış açısını geliştirici ve faydalı bulduklarını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, müzede yapılan etkinliklere yönelik duygularını ise, eğlenceli, heyecanlı, güze, sıra dışı, ilginç ve şaşkınlık yaratıcı bulduklarını belirtmişlerdir. Katılımcılar müze ve müze eğitimi konusunda ise, müzelerin; görsel zenginlik sağladığını, kültür ve tarih bilinci oluşturduğunu, zaman makinesi olduğunu ve şehir kültürüne katkı sağladığını vurgulamışlardır. Müze eğitiminin önemli olduğunu, yaşayarak öğrenmeyi sağladığını ve farklı bakış açısı kazandırdığını belirtmişlerdir. Katılımcılar alan gezileri ve müze ziyaretleri konusunda ise, görme, kalıcılık, yerinde öğrenme, laboratuvar, eleştiri ve yorum gibi kavramlara vurgu yapmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Müze Ziyareti, Alan Gezisi, Tarih Bölümü Öğrencileri

History Department Students' Views on Field Trips and Museum Visits

The purpose of this study is to explore the views of the history department students on field trips and museums visits. The museums are institutions where natural, historical, artistic, scientific values related objects are kept, preserved, examined and exhibited. Museums, historic places and historical buildings are indispensable sources for learning and teaching history. These places can be used for learning and teaching purposes at all stages of education. In the study, the survey method was used. The convenience sampling method was used for the study group. Twenty students studying in the history department of the faculty of arts took place in the study group. A trip to a historic site and a visit to a museum were held to reveal the views of the participants. Opinion form was used to collect data. There are five open-ended questions in the opinion form. Descriptive analysis was used in the analysis of the data. The results show that participants expressed that the activities held in the museum provided permanent learning, developed cooperation, and that they found the perspective to be beneficial and useful. Participants expressed their feelings about the events held in the museum as fun, exciting, beautiful, unusual, interesting and surprising. Participant's views about museum and museum education, museums provide visual richness, cultural and historical awareness, are timekeeping, and contributing to the city's cultural heritage. They pointed out that museum education is important; it enables learning by living, and gives different perspectives. Participants emphasized concepts such as sight, permanence, on-the-spot learning, laboratory, criticism and interpretation on field trips and museum visits.

Key Words: Museum Visits, Field Trips, History Department Students

Öğretmen Adaylarının Göreme Tarihi Milli Parkının Kaynak Değerleri İle İlgili Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

Ali MEYDAN

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi

Günümüzde Kayalık Kapadokya olarak bilinen bölgenin merkezinde Göreme Tarihi Milli Parkı yer almaktadır. Kalkolitik çağdan beri sahip olduğu kaynak değerler, erozyon sonucu oluşan vadilerin ve peribacalarının korunma ve yaşam alanı oluşturan özellikteki yapısı ve hem tarihi hem de kültürel bir ortam olmasını sağlamıştır. Milli Park, UNESCO Dünya Miras Listesi, Açık hava müzesi, farklı derecelerde tarihi sit gibi farklı korunmaktadır. Bu statüler milli parkın sahip olduğu doğal, tarihi, kültürel yapısıyla Türkiye açısından dünyada en çok bilinen yerlerin başında gelirken, her yıl yaklaşık 2,5 milyon turiste de ev sahipliği yapmaktadır. Bu durum kaynak değerlerinin de hızlı bir şekilde tahrip olmasına neden olmaktadır.

Bu araştırmada öğretmen adaylarının Göreme Tarihi Milli Parkı'nın kaynak değerleri ile ilgili farkındalıklarının ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılında Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi öğrenim görmekte olan ve 'Çevre Eğitimi' dersi almış olan Sınıf Öğretmenliği, Fen Bilgisi Eğitimi, Sosyal Bilgiler Eğitimi öğrencileri oluşturmuştur. Örneklem yöntemi olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden ölçüt örneklem yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak görüşme kullanılmış ve ilgili literatür taranarak öğretmen adaylarının Göreme Tarihi Milli Parkı'nın kaynak değerlerini ortaya koyabilecek şekilde 5 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış bir görüşme formu geliştirilmiştir. Araştırmada toplanan nitel verilerin analizinde betimsel analiz yaklaşımı kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayları, Göreme Tarihi Milli Parkı, Kaynak Değerler

Evaluation of Awareness of Teacher Candidates Related To Source Values of the Goreme Historical National Park

Goreme Historical National Park is located in the center of the region known as Rocky Cappadocia. Source values that have existed since the Chalcolithic era have been the preservation of the erosion-causing valleys and fairy chimney, and the nature of the habitat and the historical and cultural environment. The National Park, the UNESCO World Heritage List, the open air museum, and the historic site on different levels are protected. It's natural to have the status of a national park, historical, cultural terms with Turkey while one of the most known places in the world, to approximately 2.5 million tourists each year to host. This causes the resource values to be destroyed quickly.

In this research, it was aimed to reveal the awareness of teacher's candidate about the source values of Goreme Historical National Park. In the study, case study model was used as qualitative research methods. The study group of the research group created the students of Primary School Teacher Education, Science Education, Social Science Education who were studying in Nevşehir Hacı Bektaş Veli University in 2017-2018 academic year and who took 'Environmental Education' course. As the sampling method, the sampling method of the objective sampling method is used. Interviews were used as a data collection tool and a semi-structured interview form consisting of 5 questions was developed to investigate the literature values of teacher candidates to reveal the source values of Goreme Historical National Park. A descriptive analysis approach was used in the analysis of qualitative data collected in the study.

Key Words: Teacher candidates, Goreme Historical National Park, Resource Values

İNSAN, ZAMAN ve MEKÂN: Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bağlamsallaştırma Becerileri

Fatma GÜLTEKİN

Aksaray Üniversitesi

Neval AKÇA BERK

Çukurova Üniversitesi

Tarihsel olayları ve insan eylemlerini anlamak, yorumlamak; olayın zaman ve mekânının karakteristik özellikleri tarafından biçimlendirilen alana özel tarihsel bağlamın bilgisini gerektirmektedir. Bağlamsallaştırma, bu bağlamı bulmayı ve ardından bağlama uygun olarak olayın yorumlanmasını ifade etmektedir. Alan yazın incelendiğinde tarihte bağlamsallaştırmanın zaman, mekan ve empati becerileri kavramları ile birlikte ifade edildiği görülmektedir. Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde özellikle tarih konularının öğretiminde, Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının bağlamsallaştırma yeterliliklerini tespit etmektir. Bu anlamda sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kendi belirledikleri bir tarihi olayı ele alırken bağlamsallaştırma yapıp yapamadıkları; bağlamsallaştırma hatalarının neler olduğu; en çok hangi dönemde ve hangi durumlarda bağlamsallaştırma yaptıkları ve bağlamsallaştırma yaparken dayanak noktalarının neler olduğu ortaya konulmaya çalışılacaktır. Araştırmanın çalışma grubunu Aksaray ve Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümü birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırma, nitel araştırma deseninde tasarlanmış olup veri toplama aracı olarak doküman analizi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırma kapsamında çalışma grubunda yer alan sosyal bilgiler öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarına, kendi ilgi alanları doğrultusunda bir tarihi olayı kendi bakış açılarıyla o dönem gözüyle yazmaları istenmiştir. Elde edilen yazılı dokümanlardan hareketle bağlamsallaştırmaya örnek teşkil eden insan, zaman ve mekân unsurunun üçünü birlikte ele alan, en az birine değinen ve bu unsurlara değinmeyen öğrenciler ile yarı yapılandırılmış görüşme gerçekleştirilmiştir. Değerlendirme için tarihsel empati düzeylerine dayalı olarak araştırmacılar tarafından, zaman ve mekana ilişkin bir kriter tablosu hazırlanmış ve bu doğrultuda inceleme yapılmaktadır. Veriler, analiz aşamasında olduğundan sonuçlar tam metinde paylaşılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bağlamsallaştırma, Sosyal Bilgiler, Tarih, İnsan, Zaman, Mekân

Human, Time and Space: The Contextualization Skills of Social Studies Teachers Candidates

To understand and to interpret historical events and human actions, it requires knowledge of the specific historical context of the area shaped by the characteristic features of time and space of the event. Contextualization refers to finding this context and then interpretation of the event in accordance with context. When the literature is examined, it is seen that the contextualization in the history is expressed together with the concepts of time, space and empathy skills. The aim of this study is to determine the contextualization applicability of social studies teacher candidates particularly in the history subjects in social studies course. In this sense, it will be tried expose whether the social studies teacher candidates can make contextualization or not when dealing with a historical event that they define, what contextualization mistakes are most, contextualization in which period in which situation, and what are the bases of contextualization. The study group of the study consists of first, second, third and fourth year students of Aksaray and Cukurova University, Social Studies Teaching Department. The research has been designed in a qualitative research design and document analysis and semi-structured interview form have been used as data collection tools. Within the scope of the research, it was desired that the social studies teacher candidates who attend to the social studies teaching department and the study group, should write a historical event with their own point of view and eye of the period in direction of their interests. Moving from the obtained written documents, semi-structured interviews were conducted with students who dealt with human, time and space elements which are an example of contextualization, mentioned at least on of these elements, and did not touch these elements. Based on the historical empathy levels for evaluation, a criterion table related to time and space has been prepared by the researchers, and it is being examined in this direction. Since the data are in the analysis phase, the results will be shared in full text.

Key Words: Contextualization, Social Studies, History, Human, Time, Space.

Tarihi Mekânların Tanıtımında Broşürler ve Eğitimsel İşlevi

Şahin ORUÇ

Sibel ÇAĞIR

Yıldız Teknik Üniversitesi

Yıldız Teknik Üniversitesi

Topluluklar var oldukları günden bu yana somut kalıntılar ile buldukları bölgelerde izlerini bırakmayı başarmışlardır. Günümüzde bu izleri kalıntılar, tarihi yapılar veya müzelerde sergilenen eserler üzerinden inceleme imkanı bulunmaktadır. Tarihin geçmiş sayfalarına yönelik belki de en büyük bilgi kaynağını bu yapılar oluşturmaktadır. Doğrudan insan elinden çıkan bu yapılar tarihe ışık tutan kanıtlar niteliğindedir. Gerek tarihi yapılardan, gerekse kalıntıların ve tarihi eserlerin bir arada sunulma imkanını sağlayan müzelerden tarih eğitiminde yararlanılmaktadır. Özellikle sanatsal, kültürel, sosyal aktiviteler ve ilgi alanı olması dışında müze ve tarihi yapılar eğitim anlamında faydalanılacak önemli kaynaklardır. Bu kaynakların tanıtımını sağlayan broşürler ise gerekli bilgileri yazıya aktardığından tarihi yapılar kadar önem taşımaktadır. Broşürler üzerinde doğrudan bilgi edinme ve mekanın cazibesini artırma, ilgi odağı olmasını sağlama durumları söz konusudur. Ayrıca broşürler hem görsel açıdan hem de mekana ilişkin açıklayıcı bilgiler barındırması açısından bu mekanlara yönelik ön bilgileri sağlamaktadır. Bireyi yönlendirmeyi sağlaması ve bu mekanlara yönelik bilgi içerikli olması bakımından broşürler önemli eğitimsel işleve sahiptir. Bu önemden dolayı ve alanda tarih öğretiminde broşürlerin eğitimsel işlevine yönelik bir araştırma olmamasından ötürü bu konu çalışılmaya değer görülmüştür. Araştırma, İstanbul ilinde bulunan çeşitli müze ve tarihsel mekanların tanıtımında kullanılan broşürlerin tarih öğretimine etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada doğrudan araştırmacılar tarafından bu mekanlardan elde edilen broşürler ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, İstanbul İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü' nün yayınlamış olduğu "İstanbul Tanıtım Broşürü" incelemeye alınmıştır. Yöntem olarak, nitel araştırma desenlerinden betimsel (tarama) modeli kullanılmıştır. Veriler doküman (belge) inceleme tekniği ile elde edilmiştir. Verilerin analiz süreci hala devam ettiğinden sonuçlara burada yer verilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Broşür, müze, tarihi mekanlar, eğitim, tarih öğretimi

Brochures and Educational Function in the Introduction of Historical Places

Since the days of their existence, communities have been able to leave traces in the regions they are in with concrete remnants. Today, it is possible to observe these traces through the remains of historical buildings or artifacts exhibited in the museums. Perhaps the greatest source of information for historical pages is these structures. These structures, which come directly from human hands, are evidence of the history. It is used in historical education, which provides the possibility of presenting historical buildings together with historical buildings, if necessary. Apart from being artistic, cultural, social activities and interests in particular, museums and historical buildings are important sources to be exploited in terms of education. The brochures that provide the introduction of these resources are as important as the historical buildings since they transmit the required information to the writers. Getting information directly from brochures and enhancing the attractiveness of the place, making sure that they are the focus of attention. In addition, the brochures provide preliminary information on these places in terms of both visual and organizational information. The brochures have important educational functions in terms of individual orientation and information content for these spaces. Because of this importance and due to there is no research on the educational function of the brochures in the field teaching in the field, this issue has been considered worthy to study. The research has been conducted to investigate the effect of brochures used in the promotion of various museums and historical places in the province of Istanbul. In this research brochures which are obtained directly from the researchers by in the survey, T.C. Ministry of Culture and Tourism, Istanbul Provincial Directorate of Culture and Tourism published by "Istanbul Introductory Brochure " has been reviewed. As a method, descriptive (screening) model of qualitative research designs is used. The data are obtained using a document review technique. As the analysis of the data continues, the results are not included here.

Key Words: Brochure, museum, historical places, education, history teaching

Tarih Derslerinde Geleceği Öğretmek: Eski Gelecek (Paleo-fütürizm)

Mehmet UYMAZ

Adnan ALTUN

Sakarya Üniversitesi

Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi

Tarih öğretimine dair alan yazında birçok sorun dile getirilmektedir. Bu sorunlar arasında içerik bağlamında siyasi tarihin ağırlığının fazla olduğu ancak tarihin diğer boyutlarının ihmal edildiği sıklıkla dile getirilmektedir. Bu sorunun çözümüne yönelik tarih eğitimcileri çalışmakta ve alternatif içerikler önermektedir. Bu çalışmada da tarih öğretimine hem bir içerik önerisi olarak hem de tarih öğretiminde geliştirilebilecek bir beceri olarak “gelecek” olgusu ele alınmıştır.

Tarih öğretiminin disiplin içi amaçları arasında sıklıkla dile getirilen “geçmişten ders alarak bugünü anlamak ve geleceğe daha sağlam adımlarla yürümek” ifadesinde yer alan gelecek algısının tersine “gelecek düşüncesine tarihsel bakışa” odaklanan bu çalışmada alan yazında eski gelecek (Paleo-fütürizm, retro-fütürizm, dünün yarını) olarak adlandırılan çalışmalar incelenecektir. Betimsel bir araştırma olarak tasarlanan çalışmada doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Analizler sonucunda elde edilen bulgular tematik olarak sunulacak ve tarih öğretimine dair pedagojik öneriler getirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Paleo-fütürizm, gelecek, tarih öğretimi.

Teaching the Future in History Courses: The Old Future (Paleo-Futurism)

Many problems have been raised in the field of history teaching. Among these problems, it is often said that political history is overweight in content context, but other dimensions of history are neglected. History educators have been worked to solve this problem and they have been offered alternative contents. In this study, "future" is considered as a content suggestion in history teaching as well as a skill that can be developed in history teaching.

The study focuses on the “historical thinking of future”, contrary to the sense of the future, which is expressed in the expression of "taking the lessons from the past to understand the present and to walk with more robust steps to the future" which is frequently expressed among the disciplinary aims of history teaching, and in this study, researches, called the old future (Paleo-futurism, retro-futurism, yesterday's tomorrows) in the literature, will be examined. The document analysis technique was used in the study which was designed as a descriptive research. The findings of the analyzes will be presented thematically and pedagogical suggestions on history teaching will be provided.

Keywords: Paleo-futurism, future, history teaching.

Sözlü Tarihle Kültürümü Keşfediyorum

İlker DERE

Necmettin Erbakan Üniversitesi

Ayçin EMEKSEVER

Uludağ Üniversitesi

Hayat bilgisi dersleri, bir toplumun kültürel, milli ve manevi değerleriyle ilgili çeşitli konuları içerdiği için öğrenciler, hayat bilgisi dersleri sayesinde yaşadığı toplumu tanımaya başlar. Toplumun değerlerini ve kültürünü en önemli ve yakın kaynakları ailelerdir. Bu bağlamda kültür ve değer öğretiminde kullanılabilir en uygun yöntemlerden birisi, sözlü tarihtir. Bir sözlü tarih çalışmasında öğrenciler, aile üyeleri, akrabaları ve komşularıyla görüşür ve temel bilimsel adımları takip ederek toplumun değerlerini ve kültürünü keşfeder. Bu özelliklerden hareketle araştırmanın temel amacı, kültürel miras öğelerinin öğretiminde sözlü tarihin yönteminin rolünü ortaya çıkarmaktır.

Araştırma, eylem araştırması yöntemine göre yapılmıştır. Çalışma grubu, Bursa'da hizmet veren özel bir okulun 2. sınıf öğrencilerinden (24) oluşmaktadır. Öğrenciler, ortak araştırmacının okuttuğu sınıflardan veli iznine göre seçilmiştir. Araştırmada sözlü tarih öğrenci görüşmeleri formları, kaynak kişi görüşme değerlendirme formları, öğrenci öz değerlendirme formları, yapılandırılmamış anketler ve ön bilgi değerlendirme ve son bilgi değerlendirme formlarından veri toplanmıştır. Toplanan veriler, içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Çalışmanın başında ve sonunda uygulanan değerlendirme formları, öğrencilerin toplumun önemli gelenekleri ve göreneklerini öğrenmelerinde sözlü tarihin etkili olduğunu göstermektedir. Ayrıca değişim ve sürekliliği algılayan öğrenciler, gelenek ve göreneklerin en önemli fonksiyonları arasında geçmiş hatırlatma ve insanları bir arada tutmayı görmektedir. Bunların yanında kaynak kişiler, çalışmanın iki neslin bir araya getirdiğine ve kültürün tanınmasına yardımcı olduğuna dikkat çekmişlerdir. Sözlü tarih etkinliklerinin hayat bilgisi dersleri kullanılması, kültürel konuların öğretiminde yararlı olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hayat Bilgisi Dersi, İlkokul, Sözlü Tarih, Kültür Öğretimi, Eylem Araştırması, Değişim ve Süreklilik

I Explore My Culture with Oral History

Life studies lessons include various subjects related to cultural, national and sentimental values of a society, so elementary students begin to know society where they live thanks to life studies lessons. To learn a society's values and culture, the significant and the nearest sources are families. The pupils may get to know their own culture especially through cultural transmission of older people. In this respect, oral history is one the most proper methods that can be used in the teaching of culture and values. In an oral history study, the students interview with their family members, relatives, and neighbors, and they explore the culture and values of society by using the basic scientific steps. From this point of view, the main aim of the research is to uncover the role of oral history method in the teaching of cultural heritage items.

The research was conducted according to action research method. Working group consists of 2th-grade students (24) who are studying in a private elementary school is serviced in Bursa. The students were chosen from various classes which co-researcher is teaching, and by using parent informed consent form. All data were obtained from oral history interview forms, participant interview evaluation forms, students self-assessment forms, unstructured surveys, preliminary knowledge evaluation forms and last knowledge evaluation forms. Obtained data were analyzed by using the content analysis method and interpreted.

Preliminary knowledge evaluation and last knowledge evaluation forms show that oral history is an effective way learning of some important traditions and customs. Also, students that perceived change and continuity regard the most important functions of traditions and customs as holding people together and reminding of the past. Besides all these, source people point out that the study draws two generations together and to help to explore of culture. If oral history activities use in life studies lessons, it would be useful for teaching of cultural subjects.

Keywords: Life Studies Course, Oral History, Elementary School, Teaching of Culture, Action Research, Change and Continuity

“Neden Buradayız?”: Göç Olgusunun Sözlü Tarihle Öğretimi

İlker DERE

Mehmet Sami BAŞAK

Funda GÜLPINAR

Necmettin Erbakan Üniversitesi

MEB

MEB

Göç olgusu, eğitim alanının önemli konularından birisidir. Çünkü insanlar, yüzyıllardır çeşitli nedenlerle göç etmektedir. Türkiye’de de uzun yıllardır insanlar, çeşitli sebeplerle kırsal alanlardan büyük kentlere göç etmektedir. Bu bağlamda 2005 ve 2017 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarında göç olgusu ele alınmaktadır. Göç konusu, Amerika Birleşik Devletleri gibi birçok milletten oluşan ülkelerde daha çok sözlü tarih yöntemiyle öğretilmektedir. Çünkü sözlü tarih, tanıklar aracılığıyla öğrencilerin göçün nedenleri ve sonuçlarını somutlaştırmasına yardımcı olmaktadır. Bu nedenle araştırmanın amacı, göçün nedenleri ve sonuçlarının öğretiminde sözlü tarihin etkili bir yöntem olup olmadığını belirlemek olarak belirlenmiştir.

Araştırmada göç olgusunu detaylı bir şekilde ele almak ve öğretim sırasında karşılaşılabilecek sorunları çözmek için eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Amaçlı örneklem yöntemine göre seçilen çalışma grubunda Tekirdağ’da (25) ve İzmir’de (21) devlet okullarında okuyan 46 öğrenci (7. sınıf) yer almıştır. Veri toplama kaynakları olarak sözlü tarih öğrenci görüşme formları, öz-değerlendirme formları ve yapılandırılmamış anketler kullanılmıştır. Elde edilen veriler, içerik analiziyle karşılaştırmalı olarak değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır.

Araştırma sonuçları, öğrencilerin göçün nedenlerini ve sonuçlarını detaylı bir şekilde öğrendiğini göstermektedir. Ayrıca onlar, ekonomik koşulların göçlere neden olduğunu ve ailelerinin yeni hayatlarından memnun olduklarını görmüşlerdir. Bunlarından yanında göç araştırmasının ailenin göç hikâyesini öğrenme, geçmişle günümüzdeki ekonomik koşulları karşılaştırma, aileyi daha iyi tanıma ve göç olgusunu doğru anlama gibi önemli katkılar sağladığına vurgu yapmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Sözlü Tarih, Sosyal Bilgiler, Göç, İşsizlik, Eylem Araştırması

“Why are we here?”: Teaching of Phenomenon of Migration with Oral History

The phenomenon of migration is one of the important subjects for education discipline because people have immigrated with various reasons for centuries. In Turkey, the people have migrated from the country to big cities for a variety of causes. In this respect, Turkish 2005 and 2017 Social Studies Teaching Programs have addressed the phenomenon of migration. Oral history helps students to embody cause and effects of migration by testimonies. Migration issue is mostly taught through oral history in some countries consisting of many nationalities like the United States. Therefore, the main aim of the research is to determine whether oral history is an effective method in the teaching of cause and effects of migration.

As to investigate the phenomenon of migration and to solve likely to occur problems during the teaching, action research method is utilized in the research. The working group chosen according to purposive sample method included 46 students (7th grade) studying at public middle schools in Tekirdag (25) and Izmir (21). As data collection tools were used the students’ oral history interview papers, self-evaluation forms and unstructured surveys. All collected data were comparatively interpreted and evaluated by using content analysis method.

The results of the research show that the students learned cause and effects of migration in detail. In addition, they realizing economic conditions cause to migrations and their families are pleased with new life. In addition to these, they pointing the migration inquiry makes significant contributions like learning of family’s migration story, the comparison of past and present economic conditions, knowing of the family better and comprehension of the migration phenomenon correctly out.

Keywords: Oral history, Migration, Social Studies, Unemployment, Action Research

Kimya Öğretmen Adaylarının Yerel/Sözlü Tarihle İmtihani: Periyodik Cetvelden Öte Bir Hayat da Varmış

Yücel KABAPINAR

Aslı ÇELİK

Büşra UBUZ

Larissa UYAR

Marmara Üniversitesi

Marmara Üniversitesi

Marmara Üniversitesi

Marmara Üniversitesi

Evrensel ya da ulusal tarihin ötesinde, yerel tarih bir şehrin ya da ilçenin tarihini ve akla gelebilecek tüm kültürel özelliklerini incelemeyi kapsamaktadır. Benzer şekilde geçmişteki yaşam biçimleri, kadınların yaşamı, eğitim, yeme içme, gelenekler görenekler, eğlenme biçimleri, bayram kutlamaları, kıtlık, hastalık, doğal afetler gibi konular sözlü tarihin konu kapsamı içindedir. Yeni olması nedeniyle yerel ve sözlü tarih öğretimi, ortaokul, lise ve üniversite düzeyinde etkin kullanılmamaktadır. Böylesi çalışmalar sadece tarih öğretmenliği adayları için geçerli olmamalıdır. Bu çerçevede araştırmanın amacı, Kimya Öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarına sözlü ve yerel tarihi tanıtmak, proje yapmalarını ve süreci değerlendirmelerini sağlamaktır.

Araştırma nitel bir araştırma olup eylem araştırması desenine göre şekillenmiştir. Araştırmanın çalışma grubunu Marmara Üniversitesi 3. sınıf Kimya Öğretmen adayı 13 öğrenci oluşturmaktadır. Konulardan bazıları; “Eminönü’ndeki Hanlar ve İşhanları”, “Ermenilerde Kız İsteme ve Düğün Gelenekleri”, Tarihi Süreçte Vefa Bozacısı’dır. Araştırmanın veri toplama araçları arasında “yazılı yerel/sözlü tarih ödevleri”, öğrenci ve araştırmacı günlükleri yer almaktadır. Öğrenciler tarafından hazırlanan yazılı ödevler geliştirilen rubrik temelinde analiz edilecektir. Diğer veri toplama araçlarının analizinde nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Analiz süreci halen devam etmektedir.

Anahtar kelimeler: Yerel tarih, Sözlü tarih, Kimya öğretmen adayları

Local/Oral History Projects of Chemistry Teacher Candidates: There Is a Life beyond Periodic Table

Beyond world or national history, local and oral history includes examining the history of a city or a city and all the cultural features that may come to mind. Likewise, topics such as past lifestyles, women's life, education, eating and drinking, traditions, fun, festivals, famine, disease, natural disasters are subject to oral history. Because of its newness, local and oral history teaching is not used effectively at secondary, high school and even university level. Such studies should not apply only to candidates for history teaching. The purpose of the research in this framework is to introduce oral and local history to the teacher candidates who are studying in Chemistry Teacher Department and to provide project evaluation and process evaluation.

Research is a qualitative research and is shaped by the design of action research. The study group of the study is composed of 13 students from Marmara University, 3rd grade Chemistry Teacher candidates. Some of the topics studies are; "Hamams and Historical Trade Centers (İşhanları) in Eminönü", "Girls' Wishes and Wedding Traditions in Armenians", "Vefa Bozacısı in Historical Period" and "The İnönü Stadium". The data collection tools of the research include "written local/oral history projects", student and researcher diaries. Written assignments prepared by the students will be analyzed on the basis of rubrics developed. In the analysis of other data collection tools, content analysis was used as one of the qualitative data analysis methods. The analysis process is still ongoing.

Keywords: Local history, Oral history, Chemistry teacher candidates

Tarih Dersinde Farklı Zamanlarda Yapılan Geri Bildirimin Öğrenci Başarısına Etkisi

Kamuran ÖZDEMİR

MEB

Tarih dersi doğası gereği soyut bilgi ve kavramların öğrenciye kazandırılması esasına dayanan bir derstir. Bundan dolayı da bu soyut bilgi ve kavramların öğrencilerce benimsenmesi, bu bilgi ve kavramların kalıcı olması oldukça zordur. Geri bildirim olduğu durumlarda öğrenci başarısı bundan nasıl etkilenmektedir düşüncesinden yola çıkılarak yapılan bu çalışmada “Tarih dersinde farklı zamanlarda yapılan geri bildirim öğrenci başarısına etkisi” ni belirlemek amaçlanmıştır. Deneysel desende gerçekleşen bu çalışma için ortaöğretim 9. sınıf tarih dersi “3. ünite İlk ve Orta Çağlarda Avrasya” ünitesinden araştırmacı tarafından geliştirilen akademik başarı testi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini 9. sınıfa devam eden 60 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada deney ve kontrol gruplu desen uygulanmıştır. Öğrenciler çalışmanın örneklemini oluşturmak üzere yansız atama yoluyla iki gruba ayrılmış olup, gruplardan biri deney, diğeri kontrol grubu olarak kullanılmıştır. Örneklem evreni temsil etmektedir. Araştırmanın uygulama aşaması için kullanılan akademik başarı testi önce bütün öğrencilere uygulanmış, deney grubuna ise bu uygulamadan bir hafta sonra ve bir ay sonra tekrar edilmiştir. Uygulama sonunda elde edilen veriler değerlendirilmiş ve yorumlanmıştır. Sonuçta; geri bildirim ile başarı ve kalıcılık arasında yakın bir ilişki bulunduğu saptanmıştır. Çalışma önerilerle tamamlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarih Öğretimi, Geri Bildirim, Başarı Testi.

Effectiveness of Student Success of Feedback from Different Times in History Course

History lesson is an essay based on the concept of abstract knowledge and concepts to be students. Therefore, the adoption of these abstract knowledge and concepts as learners is very difficult for these knowledge and concepts to be permanent. How is student success affected by this feedback? In this study, it is aimed to determine the effect of feedback made at different times in the history lesson on student success. For this study, which is experimental, the secondary school 9th grade history lesson "3. Unit Academic Achievement Test developed by the researcher from the Eurasia Unit in the Early and Middle Ages. The study's study population consists of 60 students who are in the 9th grade. Experimental and control group patterns were applied in the study. The students were divided into two groups by neutral assignment to form the sample of the study, one group was used as the experiment and the other group was used as the control group. The sample represents the universe. The academic achievement test used for the application phase of the study was first applied to all students and for the experimental group it was repeated one week after the application and one month later. The data obtained at the end of the application were evaluated and interpreted. After all; there is a close relationship between feedback and success and persistence. The study was completed with the suggestions.

Keywords: History, History Teaching, Feedback, Success Test.

Unutulmuş Bir Müverrih: Dr. Tahsin Ünal ve Tarihçiliği

Ahmet VURGUN

Zafer TANGÜLÜ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Türkiye’de Osmanlı’dan Cumhuriyet’e tevarüs eden tarihçilik geleneği içerisinde pek çok isim yetişmiş ve eserleriyle Türk tarihçiliğine ve tarih yazımına katkıda bulunmuştur. Bu isimlerden birisi de Dr. Tahsin Ünal’dır. 1944’te Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinden mezun olan Ünal, uzun yıllar Askeri Liseler ve Kara Harp Okulunda Tarih Öğretmenliği yapmış, aynı zamanda Doktora eğitimini de tamamlayarak bir Genel Türk Tarihçisi olarak Türk tarihinin pek çok alanında eserler kaleme almış, makaleler hazırlamıştır. Türk tarihini bir devamlılık anlayışı içerisinde eserlerinde ele aldığı görülen Ünal’ın, Köprülü tarih ekolünün temsilcisi olduğu söylenebilir. Dr. Tahsin Ünal’ın çalışmaları, Orta Asya-Anadolu coğrafi eksenli ve İslam öncesi Türk tarihinden Türkiye Cumhuriyetine kadar uzanan bir tarihsel çizgide seyir etmiştir. Bu bağlamda eserleri siyasi, askeri, kültür, eğitim ve sosyo-ekonomik konularda çeşitlilik göstermiştir. Lisans yıllarında yan alan olarak felsefe eğitimi alan Ünal, tarih felsefesi mahiyetinde eserler de hazırlamıştır. Eğitimci kimliğiyle askeri okullarda pek çok subayın yetişmesine katkıda bulunan Ünal, tarihçi kimliği ile de Türk tarihçiliğine 20’nin üzerinde eser kazandırmıştır. Bu bakımdan günümüzde eserleri ve tarihçiliği ile tekrar hatırlanması gereken bir isimdir. Keza tarih ve tarihçilik geleneği, bu disipline katkı sağlayan isimler ve onların eserlerinin bilinmesiyle büyüyecektir. Bu aynı zamanda tarihe ve tarihçiyeye bir “ahde vefa”dır. İşte bu çalışmada yakın dönemde yaşayan ve eserleriyle Türk tarihçiliğine katkı sağlayan Dr. Tahsin Ünal’ın hayatı, tarihçilik anlayışı, ekolü, eserleri ve alana katkıları ortaya konulmaya çalışılacak ve tanıtılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Tarihi, Tarihçilik, Eğitim, Tahsin Ünal

A Forgotten Historian: Dr. Tahsin Ünal and His Historiography

Turkey, with many names who trained and works in historiography tradition inherited from the Ottomans to the Republic of Turkey has contributed to the writing of history and historiography. One of those names is Dr. Tahsin Ünal. Graduated from the Faculty of Language and History Geography in 1944, Ünal has been teaching History at Military High School and Military Academy for many years, at the same time Dr. Having completed his education, he has received works in many fields of Turkish history as a General Turkish Historian and prepared articles. It can be said that Ünal, who regards Turkish history in his works in the understanding of continuity, is representative of Köprülü history of scholl. Dr. Tahsin Unal studies, Central Asia and Anatolia geographical axis and has a historical trend line dating back to pre-Islamic history of the Turkish Republic of Turkey. In this context, his works varied in political, military, cultural, educational and socio-economic issues. Ünal, who received philosophy education as a side field in his undergraduate years, also prepared works of historical philosophy. Ünal, who contributed to the training of many officers in military schools with his identity as an educator, has contributed more than 20 works to Turkish history with his identity as a historian. In this respect, it is a name that should be remembered again today with its works and history. Likewise, the tradition of history and history will grow by knowing the names and their works that contribute to this discipline. At the same time, history and history are an “ahde vefa”. Here, in this study, who lives in the near time and contributes to the Turkish history with his works. Tahsin Ünal's life, understanding of history, school, works and contributions to the field will be tried to be presented and introduced.

Key Words: Turkish History, Historiography, Education, Tahsin Ünal

Türk Tarihini Edebiyata Taşıyan Yazar: Hüseyin Cavid

Lütviye ASGERZADE

Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi

Hüseyin Cavid eserlerinin mevzusunu çoğunlukla tarihten, Türk tarihinden alıb. O'nun eserlerindeki tarihi olaylar Türkün eski çağlarından gelmedir. Örneğin: "Ne zaman kişneseydi Türkün atı/Kırılırdı bir ülkenin kanatı" mısralarıyla Türkün eski çağlarına ekuskurs eden Cavid'in eserleri tamamen Türk tarihinin daha eski dönemlerine dayanıyor. Türk tarihini edebiyata taşıyan Cavid efendi Türk milletinin var oluşunu, tarihte göstermiş olduğu kahramanlıkları ve kendinin de bir Türk olduğunu kururla yaşamış ve yaratıcılığı boyu dile getirmişti. Türkçü, Turan'cı H. Cavid'in gerek şiirlerinde, gereksede sahne eserlerinde yarattığı silsile obrazlar ve ideyalar sistemi Türkçülük nazariyesinin bütün taraflarını eks etdirmektedir. Örneğin: mevzusunu "Şahname"den aldığı "Seyavuş" eseri Cavid'e Türk tarihinin, Türk cemiyetinin daha kadim devrlerine istinad etmek imkanı sağlamışdı. O, Efrasiyap, Seyavuş mevzularına dokunmakla, aslında, Alp Er Tonga ve Turan, Türk kimliği meselelerine yeniden müraciat etmek, İran-Turan problemlerini açık şekilde incelemek imkanı, Türk – İran, yahut Çin imperiyasının türklere münasibeti barede söz söylemek fırsatı elde etmişdi. Acımasız sovyetler döneminde, Türk isminin yasak edildiği zamanda korkmadan, çekinmeden ruslara karşı boy gösteren Hüseyin Cavid'i bu yönüne göre övenlerden çok mecazi manada dövenler daha çok olub. Bolşeviklerin Azerbaycan'ı işgalının 2 yılında Rus'a itiraz olarak mevzusunu İslam tarihinden aldığı "Peyğamber"i (1922), "Topal Timur"u (1927) yazıb.

Hüseyin Cavid'in hayatı Türk tarihine sadakatından Sibiryaya sürülmekle son bulsa da, bizlere tarih kokan eserleri yadigar kalıb.

Anahtar kelimeler: Edebiyatda tarih, Türk Tarihi, Hüseyin Cavid efendi

Writer of Turkish History in Literature: Huseyn Javid

Husein Javid's works are often taken from history, from Turkish history. Historical events in his works are from the ancient times of Turkic people. Moreover, Turkey's oldest events at the dawn of the arrival date her works. For example: "Ne zaman kişneseydi Türkün atı/Kırılırdı bir ülkenin kanatı" verse with The works of Cavid, who ekuskurs to the ancient ages of the Turks, are based entirely on the earlier periods of Turkish history. Letters bearing Javid is a master of the Turkish nation, Turkish tarihini occurrence, the date has demonstrated that a Turkish kururla kahramanlıkları and lived in the village and innovation throughout the getirmisti language. Turks, Turancı H. Cavidin gotta poems, created gereksede chain scenes images and ideas of the works of the ex-Turkism nazariyesinin etdirmektedir all taraflarını. For example: mevzusunu "Shahnameh" from the "Siyavush" artwork Cavide Turkish History, Turkish society the opportunity to refer to the more ancient sağlamışdı devrlerine. He Efrasiyap, Sayavush mevzularına dokunmakla, in fact, Alp Er Tonga and Turan, the Turkish identity to re-apply to the issue of Iran and Turan, the ability to review your open problems, Turkey - Iran, yahut word to say about the attitude of the Chinese empire, the Turks had to capitalize on the opportunity.

The most severe sovyetler period, the Turkish name obtained at the time prohibited without fear, showing the size of updating the Russians do not hesitate, Hussein Cavid ovenlerden this was much more figurative Manada dovenler. Azerbaycanı Bolshevik occupation in the year Rusa 2 mevzusunu Islamic date of appeal as the "Messenger" i (1922), "Topal Timur" s (1927) wrote.

Husein Cavidin life surulmekle latest Buls Sibiryaya sadakatından Turkish date, the date keepsake Kalib smell antiquities to us.

Key words: Literary History, Turkish History, Huseyn Javid master

Erken Cumhuriyet Dönemi Süreli Yayınlarının En Önemlilerinden Biri Olan *Hayat Mecmuası*'nda Edebiyat Öğretimi Üzerine Yapılan Tartışmalar

Yasemin IŞIK

Gazi Üniversitesi

2 Aralık 1926- 5 Mayıs 1930 tarihleri arasında yayımlanan ve 146 sayılı bir koleksiyon meydana getiren; bilim, edebiyat, sanat, felsefe, düşün dergisi olarak yeni ve modern-ulus Devlet kurulma sürecinde yeni değerlerin halk tarafından benimsenmesi, Türk İnkılâbının tüm dünyaya anlatılmasında büyük rol oynayan; Mehmet Emin Erişirgil ve Avni Başman'ın öncülüğünde pragmatizm ve hayat felsefesi renginin verildiği *Hayat Mecmuası*'nın amacı bireyleri ve toplumu Cumhuriyet inkılâplarının dayandığı fikri ve kültürel temeller doğrultusunda eğitmek, Türk gençliğini bilime ve sanata yönelterek onların bu alanlara saygı duymalarını sağlamak olmuştur. Yazarlar, dergide Türk İnkılâbı ile gelen yeni değerlerin sanat yardımıyla halka benimsetilebileceği, estetik değerlerin, haz ve neşenin, Atatürk ilke ve inkılâplarının “edebiyat öğretimi” ile gençlere kazandırılabilceğini savunan, eğitimcileri ve edebiyatçıları okullardaki edebiyat öğretiminin yenileştirilmesinde sorumlu tutan, ‘orta öğretim kurumlarındaki edebiyat öğretiminin önemi ve niteliği’ni işleyen birçok makale yayımlamışlardır. Ali Canip (Yöntem), Köprülüzade Mehmet Fuat, Mehmet Emin (Erişirgil), Hasan Ali (Yücel), Mehmet Saffet, M. Nermi, Mehmet Ali Tevfik Beyler, Öğretmen Hıfzı Tevfik Bey gibi derginin önemli isimleri, Batının edebiyat öğretimindeki yaklaşım ve uygulamalarını (Amerikalı uzmanlardan, Salomon Renak, Fransız Edebiyat Tarihi Profesörü Gustav Lanson, Alfred Kruze, Paul Kruze gibi isimlerden) örnek göstererek bizdeki edebiyat anlayışını ve öğretimini, yayınları karşılaştırmalı olarak sorgulamışlar; Cumhuriyet öncesi dönem edebiyat anlayışı ve dili (özellikle Divan edebiyatı) ile Cumhuriyet sonrası bunun nasıl değişmesi gerektiğine dair karşılaştırmalar yaparak hazırlanacak yeni programlar, kitaplar, broşürler üzerine birbirleriyle tartışmışlardır. Yeni program çerçevesinde Batı edebiyatlarına yer verilmesinin ‘kozmpolitik’ e sebep olup olmayacağı tartışmaları da dönemin Batılılaşma algısını anlamamız açısından önem arz etmektedir. Bu çalışmada edebiyat anlayışı ve öğretimine ilişkin tüm bu tartışmalar analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı, *Hayat Mecmuası*, Edebiyat Öğretimi, Edebiyat Öğretimi Üzerine Tartışmalar.

Discussions about the Literature Training In *Hayat Mecmuası*, One of the Most Important Periodicals of the Early Republican Period

The aim of *Hayat Magazine*, which was issued from 2nd of December 1926 to 5th of May 1930, formed a collection of 146 issues; had an important role in the adaptation of new values by the public during the establishment period of the new and modern nation State as a magazine of science, literature, arts, philosophy and ideas, and telling the Turkish Revolution to the whole world; also included colors from pragmatism and life philosophy led by Mehmet Emin Erişirgil and Avni Başman, was to train the individuals and the society in the direction of the intellectual and cultural foundations on which the Republican revolutions were based and orienting the Turkish youth for science and arts and making them respect these fields. The authors published many articles in the magazine which were defending that the new values brought by the Turkish Revolution were possible to be adopted by the public through arts, aesthetical values, joy and pleasure, Atatürk’s principles and revolutions could be taught to the youth through “literature training”, holding the teachers and men of letters responsible for renovating the literature education at schools, telling the *important and quality of literature education at secondary schools*. Important authors of the magazine like Ali Canip (Yöntem), Köprülüzade Mehmet Fuat, Mehmet Emin (Erişirgil), Hasan Ali (Yücel), Mehmet Saffet, M. Nermi, Mehmet Ali Tevfik Beyler, Teacher Hıfzı Tevfik Bey gave examples from the approaches and applications in literature education of the West (such names as the American experts, Salomon Renak, the French Literature History Professor Gustav Lanson, Alfred Kruze, Paul Kruze) and questioned the literature understanding and education in our system by comparing the publications; and discussed with each other about the literature understanding and language in the pre-Republican Period (especially Divan literature) and made some comparisons for changing these during the Republican period and worked on the new curriculum, books, brochures etc. It is also important to know the discussions about whether including the Western literature in the new curriculum would cause *cosmopolitanism* or not for understanding the Westernization perception of the time.

In this study, all of these discussions regarding the literature understanding and education are going to be assessed.

Key Words: The Turkish Literature of the Early Republican Period, *Hayat Magazine (Hayat Mecmuası)*, Literature Education, Discussions on Literature Education.

Alparslan Türkeş'te Tarih Tasavvuru

Haluk KAYICI

Trakya Üniversitesi

Türk milletinin varlığını yüceltmek ve ebediyen devam ettirmek ülküsünü şiar edinen Alparslan Türkeş, Türk siyasî hayatının yanı sıra Türk kültür ve toplum hayatında da önemli izler bırakmış, yakın dönem Türkiye tarihine de yön vermiştir. Kendi ifadesiyle; Türk tarihine merakı, çocukluğunda; Balkan Savaşı, Birinci Cihan Savaşı ve Türk Millî Kurtuluş Savaşı'nın acı tatlı hikâyeleri ile başlamış, Harbiye'de iken de Türk milletinin geçmişteki kudretli, şanlı varlığı ile ilgilenmiştir. Ona göre; her milletin ve devletin bir tarihi vardır. Tarih demek milletlerin, devletlerin sicili demektir. Meseleleri değerlendirirken, milletlerin, devletlerin sicilini iyi bilmek, iyi incelemek lazımdır. Bu düşüncesinden dolayı, dünya ve Türk tarihini iyi bilen, bunun sonucunda milletine karşı ortaya çıkan tarih sevgisi ve şuurunu, ardından gelen Türk milliyetçilerine de aktarmış, öğütlemiş, miras bırakmıştır. Alparslan Türkeş'e göre; Türk milliyetçileri çok eski, büyük ve şerefli bir tarihin sahibi olmanın idraki ve gururu içinde olmalı, tarihleriyle övünmeli, ilerlemek ve kalkınmak için tarihlerinden hız ve güç almalıdır. Her alandaki gelmiş geçmiş büyüklerini yakından tanıyarak, onlara gönüllerinde en seçkin yeri verirken, tarihin içinden süzülerek gelen geleneklere, adetlere ve töreye bağlı kalmalıdır. Bu çalışmanın amacı, Türk milletinin tarihini, çok şanlı olayların yer aldığı, büyük medeniyetlerin tarihi olarak ifade eden, Türk insanının yaşı ne olursa olsun Türk Milletinin tarihinden şuur alması gerekliliğine inanan Alparslan Türkeş'in nasıl bir tarih tasavvurunun olduğunu ortaya koymaktır.

Anahtar Kelimeler: Alparslan Türkeş, Türk Tarihi, Alparslan Türkeş'in Tarih Şuuru, Türk Milliyetçiliği

The Description of History from Alparslan Turkes's Point Of View

Alparslan Turkes, who accepted the ideal of extolling the existence of the Turkish nation and continuing forever as a principle, besides his Turkish political life, he also left his mark in Turkish culture and society life, directed the recent era of Turkish history, too. In his own words, his curiosity about Turkish history started with bittersweet stories of the Balkan War, the First World War and the Turkish National War of Independence in his childhood, While in Harbiye, he was also interested in mighty-glorious presence of the Turkish nation in the past. According to him, every nation and state has a history. History means the registers of nations and states. It is necessary to know and examine the registers of nations and states well when evaluating the events. Due to this thought of him, a person who knows the World and Turkish history well, transferred, advised, bequeathed the love of history and consciousness for his nation which emerged as a result of this, to the Turkish nationalists that followed them. According to Alparslan Turkes, Turkish nationalists should be in the perception and pride of having a very old, great and honorable history, must pride themselves on their history and take speed and strength from their history to progress and develop. While giving them the most distinguished place in their hearts by knowing the grandparents who came all around in every field, they must adhere to customs, traditions and morals that have been filtered through the history. The aim of this study is to reveal the description of history from Alparslan Turkes who expresses the history of the Turkish nation as history where many glorious events took place and the history of the great civilizations and who believes that Turkish people, no matter what their ages are, they need to be conscious of their history.

Key Words: Alparslan Turkes, History of Turkey, History Consciousness of Alparslan Turkes, Turkish Nationalism.

Ali Seydi Bey'in Eğitime Dair Gölgede Kalmış Bir Eseri: "İptidaiyelere Mahsûs Tarih-i Osmânî"

Betül BATIR

İstanbul Üniversitesi

Ali Seydi Bey, Mülkiye mezunu olup, yaşamı boyunca eğitime hizmet etmiştir. Tarihi Osmanî Encümeni üyesi olan Ali Seydi Bey'in eğitim hakkında yazılmış yüze yakın eseri bulunmaktadır. Sözlük ve tarih dersleri üzerine kitaplar yazan Ali Seydi Bey'in 1912 tarihli "İptidaiyelere Mahsûs Tarih-i Osmânî" isimli eseri oldukça önemlidir. Kitabın dilinin sadeliği, konuların kronolojik bir sıra ve anlam bütünlüğü taşımasının yanında padişahlar hakkında verdiği bilgiler belli hususlarda ilginç yaklaşımlara sahiptir. Padişahların özelliklerinin anlatıldığı bölümlerde, padişahlara verilen lakaplar, bunların nedenleri, başarı ve hezimetleri, zafiyetleri gibi hususlar üzerinde durulmaktadır. Ders kitaplarını destekleyici şekilde düzenlenmiş olan bu eğitim kitabında pedagojik hususlar da dikkate alınmıştır. Bölümlere ayrılan kitabın her bölümünün sonunda anlatılan kısımlarla ilgili sorular bulunmaktadır. Çalışmada dönemin tarih anlayışı göz önünde tutularak kitabın içerik olarak incelenmesi, kavramsal ve tematik çerçeve içerisinde değerlendirmesi yapılacaktır. Kitap bölümlerinden verilecek örneklerle dönemin tarih bilimine bakışı, Osmanlı tarihinin (devlet tarihi) işlenişi, dönemin politik ve ideolojik yapısının etkisi ile kitabın içerdiği konular çerçevesinde irdelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Ali Seydi, Osmanlı Tarihi, Tarih metodu, Tarih eğitimi, Tarih bilinci.

A neglected work of Ali Seydi Bey on Education: "The Ottoman History of the Primary School"

Ali Seydi Bey was graduated from Mülkiye and served as a trainer throughout his life. As a member of Council of Ottoman History (Tarihi Osmanî Encümeni), he had nearly a hundred works like dictionary and history textbook on education. One of his important work is "The Ottoman History of the Primary Schools" (İptidailere Mahsûs Tarihi Osmânî) was written in 1912. Besides the language of work, the chronological order and meaning integrity of topics and the information about sultans are particular interest. The characters of sultans, their nicknames, why the nicknames given to them, their successes and defeats, their weaknesses were emphasized at the section about sultans in the work. Pedagogical considerations were taken into account in this educational work, which was organized in support of history textbooks. There were questions about the text at the end of each sections in the book. The examination of this book will provide important contributions to the history education.

In the study the content analyze will be done considering the historical understanding of the period. The view of the period in the history science will be examined with the examples of in the sections of the work. In this context, it will be evaluated the effect of teaching Ottoman history and the political structure of the period.

Key Words: Ali Seydi, Ottoman History, History method, History education, History conscious

Ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Kazanımlarının Elde Edilmesinde Şiirlerin Etkisine İlişkin Öğrenci Görüşleri

Sezai ÖZTAŞ

Bülent KILIÇ

Kırklareli Üniversitesi

Kırklareli Üniversitesi

Tarih derslerinde kazanımların elde edilmesinde kullanılabilecek materyallerden biri de şiirlerdir. Şiirlerde yazıldıkları dönemin tarihsel olaylarını, toplumun sosyal, kültürel, ekonomik yapısını, halkın acılarını ve sevinçlerini, toplumun değer yargılarını bulabilmek mümkündür. Bu bakımdan tarih derslerinde kazanımların elde edilmesinde şiirlerin kullanılması önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin öğrenci görüşlerini tespit etmektir. Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anketler, 2017-2018 eğitim-öğretim yılı ikinci döneminde Kırklareli ilinde Kırklareli Fen Lisesi'nde öğrenime devam eden ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini alan öğrencilerden toplam 81 öğrenciye uygulanmıştır. Toplanan verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 20 programından yararlanılmıştır. Toplanan verilere ait tanımlayıcı istatistikler ayrıntılı olarak verilmiştir. Yapılan bağımsız örneklem t-testi ve varyans analizleri sonucunda “cinsiyet”e, “tarih ile ilgili derslere olan ilgi”ye, “şiir okuma” durumuna ve “şiir okumayı sevmeye” durumlarına göre öğrencilerin ortaöğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi kazanımlarının elde edilmesinde şiirlerin etkisine ilişkin tutum düzeylerinin istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediği araştırılmıştır ($p < 0,05$).

Anahtar Kelimeler: Tarih, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi, Şiir, Öğrenci Görüşleri

Students' Opinions on the Effect of Poems in Achieving the Learning Outcomes of Secondary Education Turkish Republic History of the Revolution and Atatürkism Course

One of the materials that can be used to achieve the learning outcomes of history courses is poetry. It is possible to find the historical events of the period, the social, cultural and economic structure of the society, the sorrows and joys of the community and the value judgments of the society in the poems. In this respect, it is important to use poems in achieving the learning outcomes of history courses. The aim of this study is to find out what students' opinions on the effect of poems in achieving the learning outcomes of Secondary Education Turkish Republic History of the Revolution and Atatürkism Course are. The questionnaires used as a data collection tool in the survey were applied to a total of 81 students who were enrolled in the second semester of 2017-2018 academic year at Kırklareli Science High School in Kırklareli City and who took Turkish Republic History of Revolution and Atatürkism course. IBM SPSS Statistics 20 program was used to analyze the collected data. Descriptive statistics of the collected data were given in detail. Also, independent sample t-test and One-Way ANOVA were performed to find if there had been statistically significant differences in attitude levels of the students regarding their opinions on the effect of poems in achieving the learning outcomes of Turkish Republic History of Revolution and Atatürkism course based on “gender”, “interest in courses related to history”, “frequency of reading poems” and “liking to read poems” ($p < 0,05$).

Key Words: History, Turkish Republic History of Revolution and Atatürkism Course, Poetry, Students' Opinions.

İlk Türk Devletlerinin Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Öğelerinin Öğretimi Bağlamında “Maysa ve Bulut” Çizgi Dizisinin İncelenmesi

Yakup AYAYDIN

MEB

Hatice YILDIZ AYAYDIN

MEB

Tarih konularının öğretiminde birçok farklı yöntem ve teknik kullanılmaktadır. Tarih konularının öğretiminde film ve dizilerin kullanılması teknolojinin gelişmesi, son yıllarda bu tür film ve dizilerin artmasıyla yaygınlaşmıştır. Araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler dersinde yer alan ilk Türk devletlerinin kültürel, ekonomik ve sosyal öğelerinin öğretimi bağlamında “Maysa ve Bulut” çizgi filminin incelenmesidir. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma doküman analizi ile gerçekleştirilmiştir. Bu doğrultuda “Maysa ve Bulut” çizgi dizisinin 20 bölümü içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda İlk Türk devletleriyle ilgili olarak müfredatta belirtilen ve ders kitaplarında yer alan sosyal-kültürel ve ekonomik öğelerinin “Maysa ve Bulut” çizgi dizisinde yer aldığı tespit edilmiştir. Araştırmada çizgi dizideki karakterlerin göçebe yaşamaları, çadır kullanmaları, hayvancılık yapmaları, at, koyun ve deve gibi hayvanlarının olması, kervan kullanmaları, ozan geleneğinin olması, bağlama ve saz çalmaları, giydikleri kıyafetler, yer sofrası ve minder kullanmaları çizgi dizinin ilk Türklerin sosyal-kültürel ve ekonomik özelliklerine ilişkin öğeler taşıdığını göstermektedir. “Maysa ve Bulut” çizgi dizisinde yer aldığı tespit edilen gelenek, görenekler, sosyal, kültürel ve ekonomik öğeler çizgi dizinin ortaokul sosyal bilgiler dersinde ilk Türk devletlerinin öğretilmesi konusunda etkili olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Çizgi dizi, Sosyal Bilgiler, Kültürel öğeler

Examination of “Maysa and Bulut” Cartoon Movie in the Context of Teaching Social-Cultural and Economic Elements of First Turkish States

In teaching of history subjects many different methods and techniques are used. Using movies and cartoons in history teaching becomes popular with the development of technology and increasing of these kinds of movies and cartoons. The aim of research is to examine “Maysa and Bulut” cartoon movie in the context of teaching cultural, economic and social elements of first Turkish states in Social Studies lesson. Qualitative research method was used in research. The research was done by document analysis. In this direction 20 parts of “Maysa and Bulut” cartoon movie were analyzed by content analysis method. As a result of research it was obtained that social-cultural and economic elements regarding First Turkish states that is expressed in curriculum and are in textbooks, are also in “Maysa and Bulut” cartoon movie. Since the characters in the cartoon live nomadic life, use tents, ranch, have horses, sheep and camels, use caravans, existence of poet tradition, play bağlama and withe, their clothes, use floor table and cushion show that cartoon movie holds elements regarding social-cultural and economic qualifications of first Turkish states. The traditions, customs, social, cultural and economical elements that were obtained in “Maysa and Bulut” cartoon movie show that this cartoon movie can be effective in teaching of first Turkish states in secondary school social studies lesson.

Key Words: Cartoon movie, Social Studies, Cultural elements.

Filmlerin Tarihsel Empati Öğretiminde Kullanımı

Behsat SAVAŞ

Özgür ARSLAN

Engin KARABULUT

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Milli Eğitim Bakanlığı

Milli Eğitim Bakanlığı

Tarih öğretimi alanında yapılan çalışmalarda öğrencilerin tarih dersini sıkıcı bulduklarını ifade ettikleri görülmektedir. Bu durum dersin sadece öğrenilmesini zorlaştırmakla kalmayıp ve öğrencilerin derse olumlu yaklaşımlarını engellemektedir. Yaşanan problemin ortadan kaldırılması için programların içeriği, öğretim yöntem ve teknikleri, kullanılan materyaller, öğretmen ve öğrencinin öğrenme sürecindeki rolü yenilenmiştir. Ders programlarının yenilenmesi ile tarihsel düşünme becerilerinin öğretimi de yeni ders öğretim programlarına eklenmiştir. Öğrencilere kazandırılması beklenen düşünme becerilerinden biri de tarihsel empatidir. Tarihsel empati becerisi, öğrencilerin geçmişe giderek geçmişteki yaşananları geçmişte yapanlar açısından algılamayı hedeflemektedir.

Bu çalışmada, filmlerin tarihsel empati oluşturma sürecinde bir öğretim materyali olarak ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde nasıl kullanılabileceğini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. "Kurtuluş" filmi örneğinden tarihsel empati öğretimi örneklendirilmiştir. Çalışma var olan bir durumu ortaya çıkarmaya yönelik olduğu için nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği ile gerçekleştirilmiştir.

Empati sürecinde kişi kendini karşısındakinin yerine koyar ve onun bakış açısını algılamaya çalışır. Filmler bu süreçte öğrenciye önemli katkı sunar. Filmde olayı çok boyutlu olarak gören öğrenci tarihi kişiliğin o anda neler hissetmiş olabileceğini filmdeki oyuncunun davranışlarını görerek daha kolay algılar. Öğrencinin o anda geçmişini algılamasını ve çözümlemesini kolaylaştırır. Bir tarihsel olayda öğrenci birden fazla tarihi kişiliğin yerine kendini koyarak çoklu tarihsel empatiyi gerçekleştirebilir. Görsel ve işitsel bir unsur olarak tarihi filmler tarihsel empati becerisinin kazanılmasında etkili bir öğretim aracı olarak kullanılabilir.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel Empati, Tarihi Filmler, Tarih Öğretimi

Using Movies in the Historical Empathy Teaching

Studies in the field of history teaching seem to indicate that students find history lessons boring. This situation is not only making the learning difficult but also preventing the students from approaching the lesson positively. In order to eliminate the problems that have been issued by now, The content of the programs, the teaching methods and techniques, the materials used, the role of the teacher and the learner in the learning process have been renewed. Historical empathy is aimed at perceiving students in terms of those who have passed on to the past and who have made history.

In this study, it has been aimed to reveal how films can be used as a teaching material in the historical empathy process in the teaching of the Eighth grade Revolution History and Kemalism in Secondary School. Historical empathy teaching is exemplified in the film "Kurtuluş". Since it is aimed at revaling an existing situation, the study has been carried out with document analysis technique, one of the qualitative research methods.

In the empathy process, the person puts himself in somebody's shoes and tries to perceive his point of view. The student who sees the event as multi-dimensional in the film can easily perceive what the history personality might have felt by seeing the behaviors of the player in the film. It makes it easier for the students to perceive and analyze the past at that moment. In a historical event, the student can perform multiple historical empathy by putting himself in place of more than one historical person. Historically, as a visual and auditory element, historical films can be used as an effective teaching tool in the acquisition of historical empathy.

Key Words: Historical Empathy, Historical Films, History Teaching

Türküler ve Tarih Öğretimi

Ahmet VURGUN

Uğur ÖNÜR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

TRT İstanbul Radyosu

Türküler, halkın yaşadığı olaylar karşısında duygu ve düşüncelerini söz ve mısralara dökerek ezgilerle dile getirdiği edebi bir türdür. İnsanımızın düşünen, ağlayan, sevinen, küsen, merak eden her halini onlarda görmemiz mümkündür. Bir nevi türküler bizlerin romanıdır. Türkülerin, sözleri, hikâyeleri ve ezgileri bütün olarak ele alındığında tarihin içinden geldiği görülecektir. Tarihle yakın ilişkisi, türkülerin eğitim-öğretim paradigması içerisinde de değerlendirilmesine imkân sağlar. Tarih öğretiminde pek çok disiplinden yararlandığı dikkate alındığında türküler de bu yapı içerisinde yerini alabilir. Böylece tarih eğitiminin amaçlarının gerçekleşmesinde ve etkili tarih öğretiminde kullanılabilir. Nitekim toplumsal değerlerin yaşaması, kimlik kazanımı ve milli kimliğin inşasında türküler etkili birer araç olabilir. Ayrıca sözlü ve yerel tarihin kullanımı, hikâyelerle tarih öğretimi, tarihsel düşünme becerileri, kronolojik düşünme becerisinin kazanılması ve tarihsel empati gibi disiplin içi amaçların gerçekleştirilmesinde türkülerden sıklıkla yararlanılabilir. Bu çalışmada türkülerin tarih öğretimindeki kullanımı ve etkisi incelenmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada doküman incelemesi yapılarak tarih müfredat programında yer alan belirli konularla ilgili çeşitli türküler analiz edilmiştir. Bu bağlamda türkülerin tarih öğretiminde nasıl kullanılacağı ve çağdaş paradigmlar ışığında nasıl ele alınacağı tartışılmış, tarih öğretimindeki yeri ve önemiyle ilgili çeşitli öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kültür, Türkü, Tarih, Tarih Eğitimi, Sözlü ve Yerel Tarih.

Folk Songs and History Teaching

Folk songs is a literary genre expressed with melodies by spoken and written about emotions and thoughts in the face of events that people live in. It is possible that we see any kind of people who think, cry, joy, vexation, curiosity. A kind of folk songs is the novel of ours. It will be seen that the folk songs come from within history when their words, stories and melodies are handled as a whole. The close relationship with history allows the folk songs to be evaluated within the educational paradigm. Considering that many disciplines have been utilized in teaching history, folk songs can take part in this structure. Thus it can be used in the realization of the purposes of history education and effective history teaching. As a matter of fact, folk songs values can be effective tools in the implementation of social values, identity acquisition and national identity. In addition, it is possible to make frequent use of the folk songs in the use of oral and local history, history teaching of stories, historical thinking skills, acquisition of chronological thinking skills and historical empathy. In this study, the use and effect of the folk songs on history teaching was examined. In the study using qualitative research method, a document review was carried out and a variety of folk songs related to specific topics in the history curriculum were analyzed. In this context, it is discussed how the folk songs can be used in the teaching of history and how to deal with the light of contemporary paradigms, and various suggestions are given about the place and importance in history teaching.

Key Words: Culture, Folk Song, History, History Education, Oral and Local History.

Sosyal Bilgiler Dersinde Oyunla Öğretimin Etkileri

Kamil UYGUN

Bilal BAYRAM

Özgür ARSLAN

Uşak Üniversitesi

MEB

MEB

Öğrencilerin kendi öğrenme yaşantılarını oluşturmaları için onlara uygun öğrenme ortamları yaratmayı hedefleyen günümüz eğitim anlayışında öğrenci merkezli yaklaşımlar daha da önem kazanmaktadır. Bu nedenle, birçok öğrenci merkezli öğretim yöntem ve tekniği derslerde çeşitlenerek kullanılmaya başlanmıştır. Bunlardan biri de öğrencilere eğlenirken öğrenme fırsatı sunan oyunla öğretim yöntemidir. Bu yöntem, soyut düşünme becerileri gerektiren tarih konularının öğretiminde mevcut yöntemlere bir alternatif sunmaktadır.

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması uygulanmıştır. Doğal ortamda yapılan araştırmanın verileri gözlem yoluyla elde edilmiştir. 6. sınıf sosyal bilgiler dersinin tarih konularının öğretiminde, harita üzerinde oynanan kutu oyunlarının kullanılması sırasındaki öğrenci davranışları gözlemlenmiştir. Araştırmacılar tarafından tasarlanan kutu oyunları “İlkçağ Anadolu ve Mezopotamya Uygarlıkları” ve “İlk Türk Devletleri” konularını kapsamaktadır. Oyunları oynayan öğrencilerin etkinlik sırasındaki durumlarının gözlemlenmesi için gerekli yasal izinler alınarak oyun ortamı video ile de kaydedilmiştir. Tarih öğretiminde kutu oyunlarının etkililiği, kullanılabilirliği ve oyun sırasındaki öğrenci davranışları araştırmacıların oluşturduğu gözlem formuyla değerlendirilmiştir. Ayrıca kutu oyunlarının, bu derslerde sıklıkla kullanılan harita, küre ve ders kitabı benzeri klasik ders materyallerinin zenginleştirilmesi noktasında katkı sunabileceğine dikkat çekilmiştir. Çalışma sonucunda derse aktif bir şekilde katılmış olan öğrenciler, oyun esnasında işbirliği, rekabet, heyecan gibi eğitimin temel amacına hizmet edebilecek birçok davranışı sergilemişlerdir. Oyun kavramının doğası gereği, öğrenme ortamı eğlenceli bir etkinliğe dönüşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretimi, oyunla öğretim, tarih konuları, haritalı oyunlar.

The Affects of Educational Games in Social Studies

In order to create their own learning experiences student-centered approaches are becoming more important in today's educational understanding that aims to create suitable learning environments for students. For this reason, many student-centered teaching methods and techniques have begun to be used in different lessons. One of these, is the method of educational play that offers the opportunity to learn while having fun with the students. This method presents an alternative to the existing methods in the teaching of history subjects that require abstract thinking skills.

In this study, situation study was applied from qualitative research methods. The data of the research conducted in the natural environment have been obtained through observation. In the teaching of the history subjects of the 6th grade social studies course, student behaviors while they were playing on the map were observed. Box games designed by the researchers include "Ancient Anatolian and Mesopotamian Civilizations" and "First Turkish States". The effectiveness of box games in history teaching, usability and student behaviors during play were evaluated by the form of observation, formulated by the researchers. It is also pointed out that box games can contribute to the enrichment of classical course materials like maps, sphere and textbooks which are frequently used in lessons. Students who have actively participated in the course as a result of the study have exhibited many behaviors that can serve the main purpose of education such as co-operation, competition, excitement during play. The nature of the game concept, the learning environment has turned into an entertaining activity.

Key Words: Teaching Social Studies, Teaching with games, history subjects, map games

Ortaöğretim Tarih Ders Kitaplarında Kullanılan Haritalar Üzerine Bir Değerlendirme

Ahmed Fatih GÖKTAN

Gazi Üniversitesi

Bahri ATA

Gazi Üniversitesi

Tarih'in en önemli yardımcı bilimlerinden biri de Coğrafyadır. Tarih ve Coğrafya ilişkisini geçmişten bu yana İbn-i Haldun, J. F. Herbart ve Fuat Baymur gibi düşünür ve eğitim bilimciler hem bilimsel hem de eğitimbilim açısından gündeme getirmişlerdir. Ülkemizde son 15 yıldır sosyal bilgiler öğretimi bağlamında harita kullanımına yönelik pek çok çalışma yapılmış olmakla beraber, lise tarih ders kitaplarına yönelik olarak Şengül Bircan (2013), Zaman, Günel ve Zaman (2011), Öztürk (2010), Kuşoğlu'un (2003) çalışmaları sayılabilir.

Bu bildirinin amacı ise 2017 yılında yayımlanan Tarih öğretim programına uygun olarak hazırlanmış Tarih 9 Ders Kitabı'nda yer alan haritaları, gerekli nitelikleri taşıyıp taşımadığı ve anlaşılabilirliği ve haritaların yazılı metinle ilişkisi gibi alt amaçlar açısından incelemektir. Çalışmada, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı ve görsel materyallerin analizi yapılacağından doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır.

Sonuç olarak 2003'ten bu yana Tarih-Coğrafya bağlamında harita kullanımı konusunda yapılan yüksek lisans ve doktora tezlerinin bulgularının maalesef yeni Tarih 9 Ders Kitabı'nın tasarımında da göz ardı edildiği ve Tarih 9 Ders Kitabı'nda kullanılan haritaların gerekli niteliği taşımadığı dikkati çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, tarih ders kitapları, coğrafya, mekân algısı, harita.

An Evaluation on Maps Used in Secondary History Textbooks

One of the most important auxiliary sciences in History is Geography. The connection between History and Geography is studied from scientific and educational point of views by some philosophers and educational scientists like İbn-i Haldun, J. F. Herbart and Fuat Baymur. Although there have been lots of studies conducted on the use of maps in the field of Social Studies for the last 15 years, the studies focusing on high school coursebooks on history could be listed as those conducted by Şengül Bircan (2013), Zaman, Günel & Zaman (2011), Öztürk (2010), Kuşoğlu (2003).

The purpose of this paper is to examine the maps in the *History 9 Course Book* prepared in accordance with the History teaching curriculum published in 2017 as to whether they bear necessary qualities and understandability as well as their connection with the written text. In the study, document review method is used because of the analysis of written and visual materials containing information about the cases or phenomena to be analyzed.

As a result, it is noteworthy that the findings of the graduate and doctoral theses on map usage in the context of History-Geography since 2003 are unfortunately ignored in the design of the new *History 9 Course Book* and the maps used in the *History 9 Course Book* do not carry the necessary qualifications.

Key Words: History Education, History Coursebooks, Geography, Spatial Perception, Map.

9. Sınıf Tarih Ders Kitabının Değerlendirilmesi

Anıl Arda ARICI

Ş. Gülin KARABAĞ

Muhammet ŞAHİN

Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında öğretim programları çağın gerekliliklerine göre yeniden düzenlenmiştir. Bu çalışmanın amacı yenilenen programa uygun olarak hazırlanan 9.Sınıf tarih ders kitabının çeşitli kriterlere göre değerlendirilmesidir. Çalışmada nitel araştırma tekniklerinden içerik analizi yöntemi kullanılmış olup, programa uygunluk, fiziksel özellikler, görsel tasarım, dil ve imla, bilimsel içerik ve ölçme ve değerlendirme gibi ders kitabı inceleme kriterleri esas alınmıştır. Çalışma, yenilenen 9.sınıf tarih dersi öğretim programı ve 9.Sınıf ders kitabı ile sınırlıdır.

Sonuç olarak 9. Sınıf tarih ders kitabı, programa uygunluk açısından incelendiğinde kazanımlara uygun olduğu fakat tarihsel düşünme becerilerinin yeterince yansıtılmadığı belirlenmiştir. Fiziksel özellikler analiz edildiğinde kitabın cilt ve baskı olarak yüksek kalitede olmadığı söylenebilir. Kitabın görsel tasarımını önceki tarih ders kitaplarına göre daha ilgi çekicidir. Kapak tasarımını da renk, görsel tercihi ve fotoğraf kalitesi açısından önceki kitaplara oranla çok daha iyidir. Ancak kitapta kullanılan görseller incelendiğinde çoğunun öğretimde etkin olarak kullanılamayacak kadar küçük ya da yeterince uygun olmadığı görülmüştür. İmla ve dil açısından hataların bulunması ve ifadelerin yetersiz olması gibi birtakım sorunlar göze çarpmaktadır. Kitapta belirgin bilimsel içerik hatalarına rastlanmış olup, bu yanlışlar örnekleriyle birlikte sunulmuştur. Kitap ölçme ve değerlendirme açısından incelendiğinde alternatif ölçme türlerine yer verilmesi olumludur. Ancak soruların üst düzey tarihsel düşünme becerilerini gerçekleştirmeye yönelik olmadığı göze çarpmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ders kitabı, programa uygunluk, fiziksel özellikler, görsel tasarım, dil ve imla, bilimsel içerik, ölçme ve değerlendirme

The Evaluation of 9th Grade Textbook

In the academic year 2017-2018, Turkish curricula have been rearranged according to the requirements of the era. The purpose of this study is to evaluate the 9th grade history textbook that is prepared in accordance with the renewed program within the framework of various criteria. In this study, content analysis method was used from the qualitative research techniques and the textbook review criteria such as suitability to curriculum, physical properties, visual design, language and spelling, scientific content and measurement and evaluation were taken as basis. The study is limited to the renovated 9th grade history curriculum and 9th grade textbook.

As a result, the 9th grade history textbook, when examined from the point of view of suitability to curriculum, it is determined that the achievements are appropriate but the historical thinking skills are not adequately reflected. When physical properties are analyzed, it can be said that the book is not of high quality as binding and print. The visual design of the book is more interesting than previous history textbooks. The cover design is also better than the previous books in terms of color, visual preference and photo quality. However, when the images used in the book are examined, it is seen that most of them are too small or not suitable enough to be used effectively. There are a number of problems such as language and spelling mistakes and insufficient expressions. Scientific content errors have been found in the book, and these errors are presented with examples. When reviewing the book in terms of measurement and evaluation, alternative measurement types are included. However, the questions do not achieve high-level historical thinking skills.

Key Words: textbook, suitability to curriculum, physical properties, visual design, language and spelling, scientific content, measurement and evaluation

Sosyal Bilgiler Derslerinde Yerel Tarih Uygulamaları: Mahallemin Tarihi

Gül Tuncel

Mustafa İÇEN

Marmara Üniversitesi

Yıldız Teknik Üniversitesi

Bir bölgenin geçmişten günümüze sahip olduğu niteliklerin tarihi gelişimi, geçmişten kalan izleri o bölgenin yerel tarihini oluşturmaktadır. Mekânda meydana gelen değişimler ile bu değişimlerin insan üzerindeki etkilerini inceleyen yerel tarih ailemizin, mahallemizin, köyümüzün ve şehrimizin de tarihidir. Doğrudan doğruya bir gözlem ve yaşama öğretimi olana yerel tarih öğretimi, günümüzde var olan pek çok sorunun da geçmişteki nedenlerinin anlaşılmasında ve çözüm önerileri getirilmesinde önemli bir katkı sağlamaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı Sosyal Bilgiler derslerinde ilgili kazanım, beceri ve değerlere yönelik olarak öğrencilerin yerel tarih çalışmalarını doğrudan deneyimlemesini sağlayarak hem Sosyal Bilgiler dersinin etkinliğini arttırmak hem de öğrencilerin tarihsel çevreye duyarlılığını geliştirmektir.

Araştırmanın yöntemi nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması olarak planlanmıştır. Eylem araştırmasının doğasına uygun olarak veri toplama araçları 2N formları, yansıtıcı günlükler, yerel tarih araştırma raporlarını değerlendirme rubriği, görüşme kayıtları olarak yapılandırılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ve betimsel analiz vasıtasıyla çözümlenerek yorumlanmıştır.

Sonuç olarak öğrencilerin bizzat deneyimledikleri mahallemin tarihi temalı yerel tarih uygulamasının onların hem araştırma ve gözlem becerilerini geliştirdiği hem tarih bilinci kazandırdığı hem de Sosyal Bilgiler dersinin kazanım, beceri ve değerlerine daha etkin ve kalıcı bir şekilde eriştiği görülmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler öğretimi, yerel tarih, yerel tarih kaynakları, eylem araştırması.

A Local History Application in Social Studies Lesson: My Neighborhood History

The historical development of qualities that a region has in the past that is day-to-day, the remaining traces from the past make up the local history of that region. The local history that examines the changes in space and the effects of these changes on man is history of our family, our neighborhood, our village and our city. Local history teaching, which has direct observation and living instruction, provides an important contribution to the understanding of the causes of the past and the proposal of solutions for many of today's problems. In this context, the aim of the research is to increase the effectiveness of the Social Studies course and to enhance the sensitivity of the historical environment to them by enabling the students to directly experience the local history studies for the relevant achievements, skills and values in Social Studies courses.

The research method was planned as an action research from qualitative research methods. In keeping with the nature of the action research, data collection tools are structured as 2N forms, reflective logs, evaluation rubric of local history research reports, interview records. The obtained data were analyzed by means of content analysis and descriptive analysis.

As a result, it is seen that the application of the history-based local history of the neighborhoods where the students themselves experience has both improved their research and observation skills, they have acquired both a history-awareness and a more effective and lasting effect on the achievements, skills and values of the Social Studies course.

Key words: Social Studies teaching, local history, local history sources, action research.

Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Ders Kitaplarında 27 Mayıs 1960 Darbesi (1969-1982)

Çağhan SARI

Marmara Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk askeri darbesi 27 Mayıs 1960 ile ilgili birçok akademik çalışma yapılmıştır. Neden sonuç ilişkisi, darbenin siyasi, sosyolojik ve ekonomik sonuçları aydınlatılmıştır. Son yıllarda 27 Mayıs araştırmaları esas yönünden ziyade usul yönünden incelemeye evrilmiştir. Propaganda araçları, darbeyi meşrulaştırma yöntemleri, yeni araştırma konu başlıkları olmuştur. Bu çalışmada da 1969 ile 1982 yılları arası sivil lise ve üniversiteler ile Harp Okulu'nda okutulan beş farklı Türkiye Cumhuriyeti Tarihi dersi kitaplarındaki 27 Mayıs olgusu incelenmiştir. Kitaplardaki anlatım, terminoloji, yaklaşım tetkik edilerek, hacim olarak yer aldıkları alan ile bahsedilen başlıklarda kendi aralarında karşılaştırma yapılmıştır. İncelenen kitapların yazarları, Enver Behnan Şapolyo, Kamil Su, Mükerrerem K. Su, Enver Ziya Karal, Suna Kili'dir. Ortaokul Sosyal Bilgiler dersi kitapları ile Yurt Bilgisi dersi kitapları çalışma dışında tutulmuştur. Türkiye Cumhuriyeti Tarihi'ne yönelik yaklaşımların dönemsel anlayışlarla nasıl şekillendiği sorusuna yanıt aranarak, literatüre katkı sağlanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: 27 Mayıs, Tarih Dersi, Tarih Eğitimi

May 27 1960, Impact of History Textbook perception of the Republic of Turkey (1969-1982)

Republic of Turkey's first military coup have been many academic studies on May 27, 1960. The causal relation, the political, sociological and economic consequences of the coup were clarified. In recent years, the May 27 investigations have been extensively researched in terms of procedural aspects. Propaganda tools, methods of legitimization of the coup, new research topics. In this study, the May 27th case study of five different history textbooks taught at civilian high schools and universities and the Military School between 1969 and 1982. The narration, terminology and approach in the books were examined and compared with the area in which they were included as volume. The authors of the books examined are Enver Behnan Shapolyo, Kamil Su, Mükerrerem K. Su, Enver Ziya Karal, Suna Kili. Secondary School Social Studies course books and Yurt Bilgisi course books are excluded from the study. The Republic of Turkey has shaped the question of how to approach understanding of the history of the periodic. It is aimed to contribute to the literature by searching for answers.

Keywords: 27 May, history lesson, history education

Genel Türk Tarihçiliğinde Orta Asya Arkeolojisinin Eksikliği Sorunu

Elvin YILDIRIM

Arkeoloji, tarih bilim dalının başvurduğu bilim dallarından sadece biridir. Her iki bilim dalı da elde edilen kaynak ve belgelere göre güncellenebilmektedir. Gün yüzüne çıkarılan her yeni maddi kültür unsuru tarih yazıcılığında güncellenme ihtiyacını doğurabilmektedir. Türk tarihçiliğinde ise Orta Asya arkeolojisi ve ilişkili olduğu Türk Tarihi güncellenmeme ve yeni çalışmaları takip etmeme problemi mevcuttur. Bu bakımdan Orta Asya Tarihi yazıcılığında Tunç Çağı ve hatta neolitik dönem kültür periyodlarının kronolojik aralıkları hatalı verilmektedir. Hatta yeni çıkan Tarih kitaplarında 50 yıl önce yapılmış çalışmalara referans verilmekte, yeni çalışmalar göz ardı edilmektedir. Mevcut Kültür dönemlerinin mekânlarında problemler mevcuttur. Kültürler arası bağlantılar göz ardı edilmektedir. Kültür dönemleri ile ilgili yeterince akademik çalışma yapılmamaktadır. Orta Asya arkeolojisi Türk arkeologların ilgi alanına girmemekte, bu sebeple Genel Türk Tarihçileri konu ile alakalı çalışmalar yapmaktadırlar. Bu bakımdan söz konusu meseleler Orta Asya Kültür dönemlerinden Andronovo Kültürü ve bu kültür dönemine ait Türk tarihçiliğinde yapılan hatalar örneği üzerinden özetlenecektir.

Anahtar Kelimeler: Arkeoloji, Andronovo, Asya, Kültür, Türk

The Deficiency Problem of Central Asian Archeology in General Turkic Historiography

Archeology is only one of the branches of science that history science applies to. Both science departments can be updated according to the resources and documents obtained. Every new material culture element that is brought to the surface may necessitate an updating in the historiography. In Turkic historiography, there is the problem of not updating the Central Asian archeology and related Turkish history and not following new studies. In this respect, the chronological intervals of the Bronze Age and even Neolithic periods are given incorrectly in Central Asian historiography. Even new history books have given reference to work that had been done 50 years ago, and new studies are ignored. There are problems in the places of current cultural periods. Intercultural links are ignored. There are not enough academic studies about cultural periods. Turkish archeologists are not interested in the Central Asian archeology, so General Turkic historians are involved in the subject. In this respect, the related issues will be summarized through the example of Andronovo Culture from the Central Asian Culture Periods and the mistakes made in the Turkish historiography of this culture period.

Key Words: Archeology, Andronovo, Asia, Culture, Turk

Genel Türk Tarihçiliğinde Tahrifat Sorunu

Kürşat YILDIRIM

İstanbul Üniversitesi

Genel Türk Tarihi sahasında bazı tahrifatlar yapılmaktadır. Tahrifat, "bir şeyin aslını bozma, değiştirme" demektir. Bu sahadaki bazı çalışmalar, kaynaklarda bulunmayan, aslında hiç var olmamış olay ve olguları hakikatmiş gibi sunmakta veya kaynaklardaki bilgileri değiştirmekte, saptırmaktadır. Bu tahrifatlar ideolojik, siyasi sebeplerden kaynaklandığı gibi, tahrifat yapanın kendini ispatlama, tarihçilikçe, popülerlikte yer edinme gayretinin bir parçası da olabilmektedir. Özellikle ana kaynak bilgisi olmayanlar tarafından yapılan tahrifatlar, tarih yazıcılığında ve tarih eğitiminde büyük sorunlar ortaya çıkarmaktadır. Herhangi bir ana kaynağa dayanmayan, tarih metodundan yoksun, her bakımdan problemlili, bilimsel bir araştırma dahi sayılamayacak bu tür eserlerin tarihçiler tarafından, zaman yokluğu, siyasi veya sosyal çekinceler gibi gerekçelerle eleştirilmemesi tarih biliminin ilerlemesini engellemektedir. Bildirimizde bu tahrifatlardan bazılarını temas edilecektir. Tahrif edilen bilgiden hareket ederek, neden tahrifat yapıldığı, hangi sonuca ulaşılmak istendiği, tahrifatın amacına ulaşip ulaşmadığı incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Genel Türk Tarihçiliği, Tahrifat, Tarih Yazıcılığı, Tarih Eğitimi

Distortion Problem in the General Turkic Historiography

There are some distortions in the field of General Turkic History. Distortion means "break and change the original form of something". Some work in this field, presents events and facts that have not existed in the sources but actually never existed as facts and distorts and garbles the information in sources. These distortions may originate from ideological and political reasons and may be part of effort of the falsifier to establish himself or herself in history science or popularity. Distortions especially made by those who do not have main source information cause major problems in historiography and history education. The fact that such works, which are not based on any main source, lacking the history method, problematic in all respects and not even a scientific research, are not criticized by historians for lack of time, political or social withdrawals, prevents the progress of history science. Some of these distortions will be contacted on our presentation. The corrupted information will be examined to see why it has been distorted, what effect it wishes to reach and whether it has reached the purpose or not.

Key Words: General Turkic Historiography, Distortion, Historiography, History Education

9.Sınıf Öğrencilerinin İslamiyet Öncesi Türk Tarihine İlişkin Kavram Algıları: Metafor Analizi

Cemile KURT

Gazi Üniversitesi

Ş. Gülin KARABAĞ

Gazi Üniversitesi

Tarihini, değerlerini ve kültürünü tanıyan iyi vatandaşlar yetiştirmek tarih derslerinin genel amacıdır. İslamiyet öncesi Türk tarihi, Türklerin milli kimliğiyle tarih sahnesinde ilk kez yer aldığı dönemdir ve 9.Sınıf tarih dersi öğretim programında İlk ve Orta Çağlarda Avrasya ünitesinde ele alınmaktadır. Bu dönemle ilgili yazılı ve görsel kaynakların azlığının, öğretim materyallerinin yetersizliğinin, müze ve alan gezisi olanaklarının olmamasının, öğrenimi zorlaştırdığı düşünülmektedir. Öğrencilerin bu döneme dair kavramları anlamlandırmada, dönemin tarihsel karakterleriyle empati kurmakta, tarihsel mekanı hayal etmekte ve bilgiyi yapılandırmada sıkıntı çektikleri değerlendirilmektedir. Bu sıkıntılarının, öğrencilerin daha sonraki konulara ve tarih dersine ilişkin ilgi, tutum ve başarılarını etkilediği düşünülmektedir.

Bu araştırmanın amacı İslamiyet öncesi Türk tarihine dair öğrencilerin anlamlandıramadığı ve yanlış anlamlandırdığı kavramları metafor analiziyle tespit etmektir. Araştırma 9.Sınıf Tarih dersi 'İlk ve Orta Çağlarda Avrasya' ünitesi ile sınırlandırılmıştır. Çalışma grubunu Ankara Mimar Sinan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi 9/F ve 9/E sınıfında öğrenim gören 69 öğrenci oluşturacaktır. Veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen ve uzman görüşü çerçevesinde düzenlenen 10 kavrama yer verilecektir. Araştırma verileri öğrencilerin on ayrı kavrama ait "... gibidir; çünkü..." cümlelerini tamamlamasıyla elde edilecektir. Veriler içerik analizi yöntemiyle çözümlenecektir.

Anahtar Kelimeler: İslamiyet Öncesi Türk Tarihi, Tarihsel Kavram, 9.Sınıf, Metafor Analizi

9th Grade Students' Perception of Concepts Related to Pre-Islamic Turkish History: Metaphor Analysis

The main aim of History lessons is to cultivate fine citizens who know their nation's history, values and culture. Pre-Islamic Turkish History is the first era in which Turks take part with a national identity, and this subject is first approached in curriculum in grade nine. It is believed that the scarcity of visual and auditory materials, the inadequacy of teaching materials, and the low possibility and hardships of museum visits and field trips on this era obstruct learning. It is evaluated that students have difficulty in making sense of concepts related to this era, establishing empathy with the historical characteristics of the era, visualising the historical setting, and forming knowledge. These problems are thought to affect the students' interest, attitude, and success in latter History lessons.

The aim of this study is to identify the concepts in Pre-Islamic Turkish History that students cannot make sense or get wrong through metaphor analysis. The study is limited within the "Eurasia in The First and Medieval Ages" unit of History lesson at grade 9. The sample is composed of 69 students who are schooled in the classes of 9/E and 9/F in Mimar Sinan Vocational and Technical Anatolian High School. As a data-gathering tool, 10 concepts that were developed by the researchers and arranged within a specialist framework. The data will be obtained from students who will complete "... is like ...; because ..." sentences related to 10 concepts. The data will be analysed using content analysis method.

Keywords: Pre-Islamic Turkish History, Historical Concepts, 9th Grade, Metaphor Analysis

8. Sınıf Öğrencilerin Bakış Açılarına Göre Tarihi Dizilerin Etkileri

Hülya ÇELİK

Hande KOÇ

Sakarya Üniversitesi

Sakarya Üniversitesi

Tarihi diziler günümüzde ilgi ile izlenmekte, yalnızca olay ve karakterlerle sınırlı kalmayıp aynı zamanda o dönemin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerini de yansıtmaktadır. Dolayısıyla tarihi diziler izleyenleri etkilemekte güncel yaşamla tarihi dönemler arasında karşılaştırma yapma imkanı sağlamaktadır. Böylece değişim ve sürekliliğin nasıl gerçekleştiği diziler aracılığıyla dolaylı da olsa verilmektedir. Öğrencilerin de pek çoğu bu dizileri izlemekte, hatta söz konusu diziler derslerinde konu olmaktadır. Tarihi dizilerin tarih eğitiminde kullanımına ilişkin araştırmalar mevcuttur. Bu araştırmada ise tarihi dizilerin etkilerini ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin bakış açılarıyla ortaya koymak amaçlanmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 20 maddelik anket formu kullanılmıştır. Araştırma evrenini Sakarya ilindeki 8. sınıf öğrencileri, örneklemini ise farklı ilçelerden 370 öğrenci oluşturmuştur. Araştırma sonunda elde edilen veriler frekans yüzde kullanılarak analiz edilmiştir. 8. sınıf öğrencilerinin cevapları tarihi dizilerin etkilerine ilişkin “geçmişle günümüz arasında karşılaştırma yapma imkânı tanınması”, “tarihi dizilerdeki mekanları görme isteği oluşturması”, “başka milletleri tanıma fırsatı sunması”, “tarihi dizilerdeki müziklerin etkisi”, “vatan, millet, bayrak sevgisini arttırması”, ve “tarihi konuları öğrenmeyi kolaylaştırması” ile ilgili anket maddelerinde öne çıkmaktadır.

Anahtar kelimeler: tarihi diziler, 8. Sınıf öğrencileri, tarih

The Effects of the Historical Series According to the Views of 8th Grade Students

Historical series are being watched with interest today and not only limited to events and characters, but also reflect the social, economic and cultural characteristics of the period. Historical series therefore affect the audience and allow comparison between current life and historical periods. Thus, the way in which change and continuity are realized is given indirectly through the series. Many of the students follow these sequences, and the series are also the subject of their courses. There are researches on the use of historical series in history education. In this research, it is aimed to reveal the effects of the historical series through the perspectives of the 8th grade middle school students. A twenty-item questionnaire developed by researchers was used as data collection tool in the research. The research universe was 8th grade students in Sakarya and the sample was 370 students from different districts. The data obtained at the end of the study were analyzed using the frequency and percentage. The answers of 8th graders have come front on the following items related to the effects of the historical series: “enabling to make comparisons between past and present”, “creating a desire to see places in the historical series”, “offering the opportunity to recognize other nations”, “the influence of the music in the historical series”, “increasing homeland, nation and flag love”, “facilitating learning of historical issues”.

Key words: historical series, 8th grade students, history

Sosyal Medyadaki Tarihle İlgili Paylaşımlara İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Hülya ÇELİK

Derya ELBASAN

Sakarya Üniversitesi

Sakarya Üniversitesi

Sosyal medya, sosyal iletişimin kelimeler, görseller, ses dosyaları yolu ile sağlandığı bir yapıya sahiptir. Tarihle ilgili görseller ve düşünceler, sosyal medyada sıkça yer almakta ve çok sayıda insana ulaşmaktadır. Günümüzde sosyal medyadaki tarihi bilgiler, görseller oldukça dikkat çekmektedir. Bu paylaşımların merak uyandırıp bilinçli bir şekilde araştırılarak mı, yoksa doğrudan inanılıp bilinçsizce mi yapıldığı tartışma konusudur. Bu düşünceden hareketle araştırmada sosyal medyadaki tarih ile ilgili paylaşımlara ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden fenomenolojik desene uygun olarak yürütülmüştür. Çalışma grubu kolay ulaşılabilirlik örnekleme uygun olarak belirlenmiş, Sakarya ilinde görev yapan 20 Sosyal Bilgiler öğretmeni araştırmannın çalışma grubunu oluşturmuştur. Araştırmacılar tarafından geliştirilen yapılandırılmış form söz konusu araştırmannın veri toplama aracıdır. Veriler betimsel analize tabi tutulmuştur. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyada tarihle ilgili paylaşımları takip ettikleri, bu paylaşımların görsellik-içerik ve güncel olması açısından dikkat çektiği görülmüştür. Araştırmada ayrıca sosyal bilgiler öğretmenlerinin sosyal medyada tarihle ilgili paylaşımları güvenilir bulmadığı ve doğruluğunu test etme ihtiyacı duyduğu bu sebepten tarihe bakışlarını çok fazla etkilemediği sonucuna ulaşılmıştır. Son olarak söz konusu paylaşımların sosyal medya dışında da gündem olduğu tespit edilmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenleri sosyal medyadaki eksik ya da yanlış bilgilere kayıtsız kalmayıp kendilerini doğru bilgiyi açıklama yönünde sorumlu hissettiklerini belirtmişlerdir.

Anahtar kelimeler: sosyal bilgiler öğretmeni, sosyal medya, tarih

Social Studies Teachers' Views about Social Media Shares Related To History

Social media has a structure that is provided by words of social communication, images, and audio files. Historical images and thoughts often take place in the social media and reach many people. Today, the historical information in social media and visuals are attracting attention. It is a debate about whether these sharings are explored in a curious way or consciously, or defended directly or unconsciously. In this study it is aimed to determine social studies teachers' views on social media shares related history. The research was conducted in accordance with the phenomenological pattern of qualitative research methods. The study group was identified in accordance with the easy accessibility sample. 20 social studies teachers working in the province of Sakarya formed the study group. The structured form developed by the researchers is the data collection tool of the research. The data were subjected to descriptive analysis. As a result of the research, it has been seen that the social studies teachers are following the social media shares related history and pay attention to the fact that these shares are visual-content and up-to-date. The research also reached the conclusion those social studies teachers did not find the shares about history in the social media trustworthy and needed to test the validity so that they did not affect their views about history too much. Finally, it was determined that the shares about history in social media are also on the agenda outside of social media. It has been seen that social studies teachers are not indifferent to missing or wrong information in social media and feel responsible for explaining the right information.

Keywords: social studies teachers, social media, history

Roma Tarihyazıcılığında Antiquariusların Yeri ve Önemi

Muzaffer DEMİR

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Günümüzde zaman içinde anlam değiştirerek antikacı anlamında kullanılmaya başlansa da, Latince *antiquarius* terimi aslında köken olarak eski insan eliyle yapılmış şeylere, arkeolojik ve tarihi yerleşim yerlerine veya tarihi arşivlere ve el yazmalarına özel ilgi duyarak çalışanlar için kullanılmaktadır. Araştırma konuları hukuki, siyasi ve askeri kurumları, yapıtları ve binaları, arkaik metinleri, kronolojiyi, takvimi, aile tarihini, dini kültürleri, sosyal gelenekleri, sanat ve teknolojiyi, özel hayatı ve dille ilgili konuları içermektedir. Dolayısıyla onlar tarihçilere oranla çok daha fazla delile ulaşabilmekteydi. Bilinçli geleneksel ideolojilerinin temelinde, Roma'yı, içinde geçmişin gelenek ve görenekleriyle sürekli olarak sergilendiği, bir tür yaşayan müze yapma niyeti yatmaktadır. Günümüze kadar gelen çalışmalarıyla en önemli Romalı *antiquarius* yazarları içinde Varro, Yaşlı Plinius, Aulus Gellius ve Macrobius'u sayabiliriz. Romalı *antiquarius*lar gerçeğe ulaşmaktan daha çok delilleri derlemeye ve muhtemel açıklamalar getirmeye odaklanmışlardır. Tarihçi ise daha çok geçmişin anlatımına ve onun şimdiki zaman içindeki siyasi ve ahlaki derslerine ilgi göstermektedir. *Antiquarius*ların becerisi kaynaklarının eleştirel incelenmesi ve sorgulanmasına gösterdikleri eğilimde kendisini gösterirken, tarihçinin ise eldeki anlatımların felsefi ve edebi açıdan yeniden yorumlanmasında yatmaktadır. Biz bu çalışmamızda günümüz eskiçağ tarihçilerinin, Romalı *antiquarius*ların eserlerini tarihi geçerlilik ve doğruluk açısından nasıl kullanmaları gerektiği konusunda açıklamalarda bulunmaya çalışacağız.

Anahtar kelimeler: Roma, tarihyazıcılığı, antiquarius, Varro, Yaşlı Plinius.

The Place and the Significance of Antiquarians in the Histiography Of Rome

Although having changed its meaning throughout history and used as antique dealer nowadays, the term antiquarius in Latin is originally attributed to the things made by human hands, archaeological and historical settlements or to the ones who are particularly interested in both historical archives and manuscripts. Their research areas include legal, political and military institutions, monuments and buildings, archaic texts, chronology, calendars, family histories, religious cults, social traditions, arts and technology, private life and religious matters. Therefore they were able to obtain much more evidence as compared to the historians. At the base of their conscious traditional ideologies lies the intention of making Rome a surviving museum where its ancient traditions and customs are displayed. With their surviving texts, we can count among the Roman antiquarian writers, Varro, Pliny the Elder, Aulus Gellius and Macrobius. Roman antiquarians concentrated on composing the evidence and bringing possible explanations rather than getting the reality. But the historian is much more concerned with the telling of the past and its moral and political teaching at the present. While the ability of antiquarians show itself in the critical examination of evidence and their inquiry, that of the historians depends on the fresh interpretation of the narration from a philosophical and literary point of view. We, in this study, shall strive to explain how the modern ancient historians should use the works of Roman antiquarians in terms of historical truth and reality.

Key words: Rome, historiography, antiquarian, Varro, Pliny the Elder.

Martianus Minneus Felix Capella 'nın Eğitim Tarihindeki Yeri

Derya ÇIĞIR DİKYOL

Evren ŞAR İŞBİLEN

İstanbul Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi

Bu çalışma Geç Antik/Erken Ortaçağ ve Karolenj Rönesans'ı süresince Avrupa eğitim sistemini şekillendirmiş olan Martianus Capella'yı ve eseri *De Nuptiis Philologiae et Mercurii*'den yola çıkarak Capella'nın eğitim tarihindeki yerini konu almaktadır. M.S. 5. yüzyılda yaşamış olan Kuzey Afrika doğumlu Capella eseri ile Ortaçağ'ın sonlarına doğru muazzam bir kültürel etki yaratmıştır.

Martianus'un eseri, 5. yüzyılın Hıristiyanlaşmış Roma İmparatorluğu'ndan 12. yüzyıl Rönesans'ına kadar akademik öğrenmenin standart formülünü tanımlamada büyük önem taşımıştır. Bu eser, kitabın yazıldığı çağda oldukça popüler olan alegorik anlatımı kullanarak yedi bağımsız bilimin (dilbilgisi, mantık, hitabet, aritmetik, geometri, müzik ve astronomi) öğretilmesini hedeflemiştir. Oldukça şiddetli ve sert bir üsluba sahip Capella, eserinde nadir kullanılan şiirsel ölçülere ve ağırlıklı olarak Yunanca kelimelere yer vermiştir. Zaman zaman anlaşılmaz, bulmacavari bir dil ve mitolojik alegorileri kullanma biçimi sebebiyle çağdaşları tarafından eleştirilere uğramış olsa da bu dil, özellikle Karolenj Rönesans'ında önyargısız bir şekilde değerlendirilmiş ve mitolojik alegoriler ve öğrenme ilişkisi oldukça iyi karşılanmıştır. Genel olarak Antik Çağ'ın etkisinde hazırladığı eseri özellikle Ortaçağ akademi dünyasında geniş çaplı bir etkiye sahip olmuştur. Bunun en büyük sebebi ise tüm bağımsız bilimleri içeren özet bir el kitabı formunda kaleme alınmış olmasıdır.

Sonuç olarak, Ortaçağ eğitim anlayışında *trivium* ve *quadrivium*'un kurucusu olan Martianus Capella retorik, bilim ve eğitim tarihi açısından anahtar bir figür olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada özellikle ülkemizde hakkında neredeyse hiç bir araştırma bulunmayan, ancak yazdığı eser ile Avrupa eğitimine etkisi günümüze kadar süren Capella'nın eğitim tarihi açısından önemi, nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi deseni ile ele alınarak değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Tarihi, Ortaçağ Eğitimi, Geç Antik Çağ Eğitimi, Martianus Capella

Martianus Minneus Felix Capella's Place on History Of Education

This work is based on the book of Martianus Capella named *De Nuptiis Philologiae et Mercurii*, which shaped the educational system in Europe during the Late Antique / Early Middle Ages and the Carolingian Renaissance. Capella born in North Africa, who lived in the 5th century, had a tremendous cultural impact towards the end of the Middle Ages, with his work written in allegorical form.

Martianus's work was very important in defining the standard formula of academic learning from the Christianized Roman Empire of the 5th century to the 12th century Renaissance. This work aims at teaching seven independent sciences (grammar, logic, rhetoric, arithmetic, geometry, music and astronomy) by using the allegory which is very popular in the Medieval Age. Capella, which is a rather violent and hard style, has included rarely used poetic measures and predominantly Greek words in his work. Although occasionally criticized by the contemporaries for its inexplicable, pragmatic language and the use of mythological allegories, this language has been assessed without prejudice, especially in the Carolingian Renaissance, and mythological allegories and learning relations are well received. In general, the work he created under the influence of the Ancient Age had a wide influence in the world of the medieval academy. The main reason for this is that it is written in the form of a summary handbook containing all the independent sciences.

As a result, Martianus Capella, the founder of trivium and quadrivium in medieval educational view, emerges as a key figure in terms of rhetoric, science and education history. In this study, the importance of Capella's educational history, which has been influential in European education, has been assessed by document analysis of qualitative research methods.

Keywords: History of Education, Education History of Late Antiquity, Medieval Education, Martianus Capella

Bizans İmparatorluğu'nda Yüksek Öğretim (1204-1453)

Ali GENÇ

Celal Bayar Üniversitesi

Kökenleri geç antik döneme kadar uzanan Bizans eğitim sistemi Roma geleneği, Grek kültürü ve Hristiyanlık unsurları üzerine inşa edilmiştir. Helenistik dönemden miras kalan ve Romalılar tarafından devam ettirilen üç aşamalı eğitim sistemi Bizans imparatorluğu döneminde de varlığını ana hatlarıyla korumuştur. Bizans eğitim sisteminin son aşamasını teşkil eden yüksek öğretim üniversiteleri ile patrikhane okulları tarafından yürütülmüş ve bu kurumlar faaliyetlerine imparatorluğun ilk dönemlerinden XIII. yüzyıl başlarına kadar devam etmiştir. Ancak Bizans İmparatorluğu'nun politik varlığı açısından tam bir felaket olarak nitelenebilecek olan IV. Haçlı seferi Bizans eğitim geleneğinde bazı değişimlere ve yeni bir dönemin başlamasına sebep olmuştur. İstanbul'un 1204'te Haçlılar tarafından işgal edilmesinden sonra şehirden ayrılan Bizans asilzadeleri Haçlıların ulaşamadığı Bizans topraklarında yeni devletler kurmuşlardır. Bu devletlerden biri olan İznik imparatorluğu Bizans eğitim geleneğini devam ettirmeye çalışmış ve yüksek öğretim faaliyetlerine destek vermiştir. Böylece eğitim faaliyetleri İznik'te yoğunlaşmış ve Bizans yüksek öğretiminde yeni bir dönem başlamıştır. Bu çalışma IV. Haçlı seferinden Bizans İmparatorluğu'nun yıkılışına kadar geçen süreçte faal olan yüksek öğretim kurumları, ders içerikleri, kitaplar ve yüksek öğretimde tanınmış şahsiyetler hakkında bilgi vermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Sözcükler: Bizans, Eğitim Yüksek Öğretim, Üniversite.

Higher Education in Byzantine Empire (1204-1453)

The Byzantine education system, which dates back to the late antiquity, was built on Roman tradition, Greek culture and Christianity. The three stage education system which inherited from the Hellenistic period and perpetuated by the Romans preserved its existence in the Byzantine Empire. Higher education which constitute the last stage of Byzantine education system was conducted by the universities with patriarchate schools and their activities continued from the first periods of empire until the beginnings of XIII. century. But the IV. Crusade which can be characterized a complete disaster in terms of the political existence of Byzantine Empire, conducted a new period and some changes in tradition of Byzantine education. Byzantine nobles who left the city after the occupation of İstanbul in 1204 by the crusades established new states in Byzantine lands where the Crusades could not reach. One of these states, the Empire of Nicea tried to maintain the tradition of Byzantine education and supported the higher education activities. Thus, the education activities were concentrated in Iznik and a new era began in the Byzantine higher education This study aims to acquaint on course contents, books, distinguished figures in higher education and the higher education institutions which were active at the period from the IV. Crusade until the collapse of Byzantine Empire.

Key Words: Byzantine, Education, Higher Education, University.

Lord Macaulay Education Policy: An Evaluation of the Colonization and Modernization of Indo-Bengal Education System in the 19th Century

ABDULLAH-AL-MAMUN

This dissertation explores and analyzes the British influence upon Indo-Bengal Muslim education system in the 19th century, in particular, the factors leading the education system to the promotion of colonization and modernization finally.

Education was among the strong points of Muslims in India like other different Muslim regions. Bengal was one of the most important parts of Indian Islamic Civilization. It was famous for its rich socio-economic and cultural condition. Hundreds of preachers of Islam, including Arabs, Turks and Persians came to this land and contributed to the establishment of the education system. A new education system was introduced in the 1st phase of the 19th century with a view to the continuity of economic interest by tackling Bengal resistance and ensuring 'submission by consent' policy. The first step in the formulation of education policy began in 1813 and was finalized in 1835 by Lord Macaulay's Minute. Its aims and objectives were to create a pro-British group from local people and to ensure continued contribution in the dissemination of English language and western literature. This was developed by the policy of Charles Wood, the President of the Board of Control of India in 1854.

This British introduced syllabus deeply influenced Indo-Bengal Muslim culture and thinking tradition. It broke down the backbone of education through application of inhuman tax and controlling over lakhiraj or Vakfs. In spite of this, a big portion of Bengal Muslims resisted against the implementation of English language and culture. The education system made the students worried about the spread of Christianity. Besides this, the newly introduced secular institutions led the Hindu's educational tradition to Renaissance and placed them in almost all of the bureaucratic positions in the state, while the Muslims began staying behind. It helped the implementation of British' 'divide and rule' policy. Missionary movements with qualitative education attained popularity. Major success came from Hindus, while some Muslims also became sympathetic as well. Later, students were sent to London for education, which helped in a successful in the foreign student policy. London backed students were given important positions in the state, and they played an important role for British interests. When all these secular educational institutions assisted by the British got popularity, an opposition group from Muslims built new religious movements as well.

Key Words: Indo-Bengal Madrasa System, British Education policy, East India Company, Lord Macaulay, Western Culture. Modernization

Oxford'da Geç Ortaçağ İngiliz Tarihi Çalışmalarının Yükselişi: K.B. McFarlane ve Tarihçiliği

Fatih DURGUN

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

İngiliz Ortaçağ tarihinin son yıllara kadar en çok ihmal edilen dönemi 14. ve 15. yüzyılları kapsayan Geç Ortaçağ olmuştur. İngiliz tarihinde Güller Savaşı gibi siyasal krizlere neden olan iç çatışmalarla ya da veba gibi toplumu olumsuz etkilediği düşünülen toplumsal ve ekonomik krizlerle özdeşleştirilen Geç Ortaçağ'ı yeni bir perspektifle İngiliz Ortaçağ tarihi çalışmalarının ilgi odağı haline getiren isim Kenneth Bruce McFarlane (1903-1966)'dir. Akademik kariyeri boyunca Oxford Üniversitesi Magdalen College'de ders veren ve öğrenci yetiştiren McFarlane, oldukça az yayın yapmasına rağmen, İngiliz Ortaçağ tarihçiliğine damgasını vurmuştur. Bunun arkasında iki temel neden yatmaktadır: Bunlardan birincisi, yaptığı çalışmalarda 14. ve 15. yüzyıl İngilteresi'ni analizci bir yöntemle ve çok boyutlu bir biçimde irdelemesi ve bu dönemi kendi toplumsal bağlamı içinde anlama çabasıdır. İkincisi, McFarlane az eser bırakmış olsa da, yetiştirdiği Charles Ross ve G.L. Harriss gibi öğrencileri Geç Ortaçağ çalışmalarını yoğun bir şekilde sürdürmüş ve McFarlane geleneğini devam ettirerek tarih bölümlerinde etkin olmuşlardır. Bu çalışmada, McFarlane'in siyasal ve toplumsal ilişkiler bağlamını merkeze alan tarih metodolojisinin sadece Geç Ortaçağ tarihi çalışmalarına değil, genel olarak Ortaçağ tarihi çalışmalarına yeni bir bakış açısı getirdiği tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarihyazımı, Geç Ortaçağ, İngiltere, Avrupa, McFarlane.

The Rise Of Late Medieval English Historiography at Oxford University: K.B. McFarlane and His Historical Methodology

Until very recently Late Medieval English history (14th and 15th. centuries) has suffered much neglect from the medievalists. The historians have ignored this period since they thought that it was the period of civil strife resulted in the Wars of the Roses or the time of social and economic crisis identified with plague. However, one of the most influential Oxford dons of postwar Britain, Kenneth Bruce McFarlane (1903-1966) has brought the Late Medieval period to the center stage in English Medieval studies. McFarlane has taught and supervised the students at Magdalen College, Oxford University, throughout his academic career and put his stamp on English Medieval historiography though he published very little during his life. There are two main reasons behind this success. First, McFarlane researched thoroughly the 14th and 15th centuries of England in a multidimensional and analytical manner and attempted to understand the period within its own context. Second, his influence has continued through the work of students that he supervised such as Charles Ross and G.L. Harriss. His students have adopted his approach to the historical material and they have become very influential in the history departments. This study will argue that McFarlane's historical approach focusing on political and social context did not only influence the course of Late Medieval historical scholarship but it also brought a new perspective to the discipline of Medieval history as a whole.

Keywords: Historiography, Late Medieval, England, Europe, McFarlane.

Değerler Açısından Tarih Öğretim Programları ve Ders Kitaplarının İncelenmesi

Serdar ERKAN

Ahmet ÇOBAN

Dicle Üniversitesi

Dicle Üniversitesi

Değerler, bir toplumun millî ve manevi kaynaklarına dayanan öz mirastır. Öğrencilerin, değişimin getireceği bireysel ve toplumsal belirsizliklerle baş edebilmeleri için bilgi ve becerilerle birlikte bazı değerlerle de donatılmaları bir zorunluluktur. Bu nedenle bilgi ve beceriler yanında değerler de öğretim programlarında yer almaktadır. Değerler, tarihimiz açısından temel oluşturduğu gibi, en çok ilgili olduğu program ve ders itibarıyla Tarih dersi öğretim programlarında ve kitaplarında yer alması bir gerekliliktir.

Bu araştırmanın amacı, değerler açısından 9-11 Tarih öğretim programları ve ders kitaplarını incelemek ve gerekli değerlendirmeleri yapmaktır. Bu temel amaç çerçevesinde şu sorulara cevap aranmıştır:

- 1.Tarih öğretim programlarında
 - a.Hangi değerler,
 - b.Ne sıklıkta yer almaktadır?
2. Tarih öğretim programlarında değerlerle ilgili hangi kazanımlar yer almaktadır?
3. Tarih ders kitaplarında
 - a.Hangi değerler,
 - b.Ne sıklıkta yer almaktadır?
4. Tarih ders kitaplarında değerlerle ilgili hangi ünite/tema/konular yer almaktadır?
- 5.Değerlerin yer alması açısından ders kitapları arasında farklılıklar var mıdır?
- 6.Değerlerin yer alması açısından Tarih öğretim programları ile ders kitapları arasında farklılıklar var mıdır?
- 7.Yeni (2018) öğretim programlarında
 - a.Hangi değerler,
 - b.Ne sıklıkta yer almaktadır?
- 8.Yeni (2018) Tarih öğretim programlarında değerlerle ilgili hangi kazanımlar yer almaktadır?
- 9.Değerlerin yer alması açısından eski ve yeni öğretim programlar arasında farklılıklar var mıdır?

Araştırmada, nitel araştırma deseni benimsenmiş, araştırma verileri doküman incelemesi yoluyla toplanmıştır.

Araştırmada, öncelikle eski (2018 öncesi) ve yeni (2018) Tarih öğretim programları incelenmiş; hangi değerlerin, ne sıklıkta yer aldığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Daha sonra kazanımlar açısından eski ve yeni Tarih öğretim programları incelenmiş, hem değerler hem de değerlerle ilgili kazanımlar açısından her iki program karşılaştırılmış; farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Öte yandan, Tarih ders kitapları incelenmiş; hangi değerlerin, ne sıklıkta yer aldığı ortaya konulmaya çalışılmıştır. Daha sonra ünite/tema/konular açısından kitaplar incelenmiş, değerler açısından kitaplar karşılaştırılmış; farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca, eski (2018 öncesi) Tarih öğretim programları ile kitapları, değerler açısından karşılaştırılmış; farklılıklar ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar sözcükler: Değerler, Tarih, Öğretim Programları, Ders Kitapları.

Investigating the Curricula and Course Books of History in Terms Of Values

Values are self-inheritance based on the national and spiritual resources of a society. It is necessary that the students are equipped with some values along with knowledge and skills so that they can cope with the individual and societal uncertainties that change brings. For this reason, besides knowledge and skills, values are also included in curricula. As it

is the basis for our history, it is a necessary that values are included in the history curricula and coursebooks as they are most relevant with history program.

The purpose of this research is to examine 9-11 history curricula and coursebooks in terms of values and to make necessary evaluations. Within the framework of this basic objective, the following questions were answered:

1. In history curricula,
 - a. Which values are placed? and
 - b. What is their frequency?
2. What are the objectives related to values in history curriculum?
3. In history course books
 - a. Which values are placed? and
 - b. What is their frequency?
4. Which units / themes / topics are placed related to values in history course books?
5. Are there differences between the course books in terms of values?
6. Are there differences between history curriculum and course books in terms of values?
7. In the new (2018) curricula,
 - a. Which values are placed? and,
 - b. What is their frequency?
8. In the new (2018) history curriculum which objectives are placed related to values?
9. Are there any differences between old and new curricula in terms of values placement?

Qualitative research design was adopted in the research and research data were collected through a document review.

In the research, first, the former (pre-2018) and new (2018) history curricula were examined; which values and how often they were involved were examined. Then, in terms of objectives, old and new history curricula were examined and both programs were compared in terms of objectives related to values; differences have been tried to be revealed. On the other hand, history course books are examined; which values and how often they were involved were examined. Then course books were examined in terms of units / themes / subjects, course books were compared in terms of values; differences have been tried to be revealed. In addition, the old (pre-2018) history curricula and course books were compared in terms of values; differences have been tried to be revealed.

Keywords: Values, History, Curricula, Course Books

Tarih Ders Kitaplarında Sorumluluk Değerinin Yeri (9. Sınıf Ders Kitabı İncelemesi)

Tuğçe DURMAZ

Gazi Üniversitesi

Togay Seçkin BİRBUDAK

Gazi Üniversitesi

Günümüzde hemen hemen herkesin elinin altında bulunan internet, medya gibi organların yanlış kullanımıyla ortaya çıkan sorunların başında sosyal değerlerin kaybolması gelmektedir. Bu sorunların toplumsal hayatta da bir takım sorunları beraberinde getirmektedir. Buna karşılık gençlerin vakitlerinin büyük kısmını geçirdiği okullarda yürütülen eğitim-öğretim programları vasıtasıyla bireylere değerler eğitimi kazandırılmaya çalışılmaktadır.

Öte yandan Tarih dersi geçmiş yaşantılardan ders çıkartıp geleceği yapılandırmak için bir araç olarak görülmektedir, bireylere refah getirebilmek ve huzurlu bir ülke yaratabilmek için geçmişimizi en iyi şekilde bilerek gelecek nesillere aktarmak gibi bir sorumluluk yüklemektedir. Bu açıdan bakıldığında değerler eğitimi, işte bu geçmiş ve geleceğin harmanlanması ile oluşan tarih derslerinde üzerinde durulması gereken önemli konulardan biri olarak ön plana çıkmaktadır.

Bu araştırma 2017 yılında yürürlüğe konan Ortaöğretim Tarih programında, öğrencilere kazandırmak üzere yer verilen 10 adet değerden biri olan “sorumluluk” değerinin tarih ders kitaplarında ne derecede yer aldığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında 2017 tarihli öğretim programına göre hazırlanmış olan 9. Sınıf Lise Tarih Ders kitabı içerik analizi tekniği ile incelenmiş ve ders kitabı içerisinde söz konusu sorumluluk değeri ile ilgili doğrudan veya dolaylı 12 bölüm tespit edilerek bu bölümler üzerinde ders kitabı-değer öğretimi arasındaki bağ ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, değer eğitimi, değer, sorumluluk.

The Place of Responsibility Value in History Text Books

Today, foremost of the problems that arise due to the misuse of communication devices such as the Internet media, which are accessible by almost everyone, is the loss of social values in young people. This problem brings with it a number of distortions in social life. On the other hand, there are policies conducted to provide value education to individuals through education-training programs carried out in the schools where most young people spend their time.

History, on the other hand, is seen as a means to take lessons from past experiences and to construct the future, and it carries a responsibility, such as transferring the history to future generations in the best way to ensure their prosperity and create a peaceful country. From this point of view, values come to the forefront as one of the important issues to be emphasized in history lessons that are formed by a mixture of value education, past and future.

This research aims to reveal the value of "responsibility" in the history text books which is one of the 10 values given for the students in the Secondary School History Program which was put into effect in 2017. Within the scope of the research, the 9th grade high school history text book prepared according to the education program dated 2017 is examined with content analysis technique and 12 sections directly or indirectly related to the responsibility value are determined and the link between text book and value education is analyzed.

Key Words: History education, value education, value, responsibility.

Sosyal Bilgiler Derslerinde Tarihsel Şahsiyetlerden Yararlanma:

Damarlarımızdaki Asil Kanlar

Deniz TONGA

Sadettin Erbaş

Kırıkkale Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Ortaokul düzeyinde sosyal bilgiler dersi içinde geçen tarihsel konular ile öğrencilere, milli bir bilinç, tarih sevgisi, geçmişini ayrıntıları ile tanıma ve insanlık medeniyetine katkı sağlamış bilim insanlarının hayat hikayeleri verilebilir. Bu bağlamda Türk çocuğu atalarını tanıdıkça, tarihinde var olan gizli kalmış hazineleri keşfettikçe, daha büyük işler yapmak için kendinde bir kuvvet bulabilir. Çocuğun günlük yaşamda hedeflerine ulaşabilmek için ihtiyaç duyduğu güç bağlamında tarih ve tarihsel şahsiyetler bir araç olarak kullanılabilir. Bu araştırmanın amacı, sosyal bilgiler dersinde tarihsel şahsiyetlerin hayatlarına ilişkin örnekler sunmak olarak belirlenmiştir. Araştırma nitel araştırma kapsamında tasarlanmış, veri toplama aracı olarak doküman incelemesi kullanılmıştır. Öncelikle literatürden dokümanlar incelenmiş ve belirlenen tarihsel şahsiyetler hakkında veriler toplanmıştır. Burada kastedilen tarihsel şahsiyetler; Müslüman veya Müslüman-Türk bilim insanlarıdır. Bu bilim insanları, Abbas İbn-i Firnas, Battani, Cezeri, Harezmi, İbnül Heysem, Sabuncuoğlu Şerafettin, Kasım El Zahravi, Piri Reis, Mimar Sinan'dır. Çalışma kapsamında her bilim insanı için iki sayfalık görseller hazırlanmıştır. İlgili bölümlerde bilim insanının çıkır açan çalışmalarına yer verildikten sonra, bilim insanlarının ağızından öğrenciler için çalışmanın, gayretin, dürüstlüğün, bilimsel çalışmaların, tarihimizin ve medeniyetimizin önemi üzerine nasihatlere yer verilmiştir. Sosyal bilgiler dersinde tarihsel şahsiyetlere detaylı olarak yer vermenin değer aktarımı ve öğrencilerde tarihsel bilinç oluşumu açısından önemli olduğuna inanılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal bilgiler, tarih eğitimi, bilim insanları

Benefiting From Historical Characters in Social Studies: Blue Blood in Our Veins

Through historical topics in social studies at the level of secondary school, students can be provided with national consciousness, love of history, recognizing their past in detail and life stories of the scientists who contributed to the civilization of humanity. In this context, Turkish child, as long as s/he knows his/her ancestors, discovers the treasures hidden in his/her history, finds the strength in him/herself to do greater works. In the context of the strength that the child needs to achieve his/her goals in daily life, history and historical characters can be used as a tool. This study aims to present examples of about the lives of historical characters in social studies. Research is designed within the scope of qualitative research. Document analysis has been used for data collection. Firstly the documents were examined in the literature and data were collected about the determined historical characters. The historical characters meant here are Muslim or Muslim-Turkish scientists. These scientists are Abbas Ibn-i Firnas, Battani, Cezeri, Harezmi, Ibn al Haytham, Sabuncuoğlu Şerafettin, Kasım El Zahravi, Piri Reis, and Mimar Sinan. In the study, for each scientist, images in the form of two-page were prepared. After groundbreaking works of the scientist were included in the related parts, the scientists gave advice on the importance of working, effort, honesty, scientific works, our history and civilization. It is thought that including the historical characters in detail in social studies is important in terms of value transfer and creating historical awareness in students.

Keywords: Social studies, history education, scientist.

2017 Sosyal Bilgiler Ders Programındaki Tarih Konularının Milli Kimlik Aktarımı Açısından İncelenmesi

Bülent AKSOY

Gazi Üniversitesi

Deniz TONGA

Kırıkkale Üniversitesi

Sadettin ERBAŞ

Gazi Eğitim Fakültesi

Devletler, kendi vatandaşlarında milli kimlik inşa etmek için siyasi, ekonomik, sosyo-kültürel ve eğitim gibi alanlarda çeşitli politikalar geliştirirler. Bu alanlardan en sistematik ve kapsayıcı olanı eğitimidir. Devletler eğitim aracılığıyla vatandaşlarında çocukluktan itibaren birlik ve beraberlik oluşturmaya çalışır. Eğitim yoluyla bireye kazandırılması amaçlanan millî tarih bilinci toplumu birleştirmesi ve topluma milli kimlik aktarımına hizmet etmesi açısından son derece önemlidir. Bu araştırmanın amacı, 2017 yılında güncellenerek yürürlüğe giren Sosyal Bilgiler dersi öğretim programı içerisindeki tarih konularının milli kimlik aktarımı açısından incelenmesi ve tarih konularında milli kimlik aktarımına doğrudan ya da dolaylı olarak nasıl ve ne kadar yer verildiğini belirlemektir. Çalışma nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Verilerin toplanmasında doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi tekniği kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmada 2017 Sosyal Bilgiler öğretim programı tarih ile ilgili kazanımlar bazında incelenirken kazanımlarda milli kimlik-tarih ilişkisi bağlamında değer, kavram ve unsurlar taranmıştır. Araştırma sonucuna göre 2017 Sosyal Bilgiler ders programındaki tarih kazanımlarında öğrencilere milli kimlik aktarımına ilişkin doğrudan ve dolaylı sadece 5 kazanım olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuca bağlı olarak Sosyal bilgiler programındaki tarih konularında milli kimlik unsurlarını içeren kazanımların artırılması gerektiği önerilmektedir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler eğitimi, öğretim programı, kimlik, milli kimlik.

Analysis of the History Topics Covered in the 2017 Social Studies Curriculum in Terms of the Transmission of the National Identity

States develop several policies in political, economic, socio-cultural, and educational fields in order to build a national identity in their citizens. Education is the most systematic and comprehensive among these fields. Through education, states intend to form a union and cooperation among their citizens starting from their childhood. Awareness of national history intended to be raised in the individuals through education is significant as it serves for the unity of the society and transmission of the national identity to the society. This research aims to examine the topics under the history section in the Social Studies course curriculum updated in 2017 in terms of the transmission of the national identity and to find out how and to what extent the transmission of the national identity is directly or indirectly included in these topics. The research was set up in qualitative research design. Document review method was used in the collection of data. The data obtained were analyzed using content analysis technique. In the research, the Social Studies curriculum of 2017 was analyzed with respect to the acquisitions about history, and the values, concepts, and elements of the acquisitions were reviewed with respect to the national identity-history relationship. According to the results of the research, among the acquisitions of the history topics covered in the Social Studies curriculum of 2017, only 5 were directly or indirectly associated with the transmission of the national identity to the students. Consequently, it suggests an increase in the number of acquisitions included in the history topics covered in the 2017 Social Studies curriculum.

Key words: Social science education, curriculum, identity, national identity

Eskiçağ Tarihi Eğitimi ve Ders Kitapları

Mustafa H. Sayar

İstanbul Üniversitesi

Türkçe yazılmış ve/veya Türkçeye çevrilmiş eskiçağ tarihi ile ilgili başvuru kitaplarının veya önemli tarihi şahsiyetler hakkında yazılmış biyografilerin herbirinde Anadolu ve çevresinin eskiçağ tarihi genellikle Türkçe olmayan kaynaklardan yararlanılarak yapılan değerlendirmeler üzerinden eskiçağ tarihi konuları ele alınmaktadır. Söz konusu yayınların pek azında birinci ve ikinci derece kaynaklardan doğrudan yorumlama yöntemiyle yararlanılmış olduğu görülmektedir. Esas itibarıyla bu kaynakların eleştirel bir yaklaşımla ve karşılaştırmalı olarak değerlendirilmeleriyle hem Anadolu yarımadası ve hem de Anadolu çevresi için yeni bir Eskiçağ Tarihi yazımı zamanının geldiği anlaşılmaktadır. Özellikle Klasik eskiçağ adı verilen ve M.Ö. 1. bin başlarından beri Anadolu ve çevresinde meydana gelen olayları sebep sonuç ilişkileri içinde inceleyen bir eleştirel yöntem benimsenmesine ihtiyaç vardır. Anadolu'da son elli yılda ele geçen yazılı belgelerin yorumlanmalarından çıkan sonuçların eskiçağda çeşitli konularda siyasi ve kültürel değerlendirmeler yapan o dönemin yazarlarının verdikleri bilgilerle birlikte incelenerek bilimsel gerçeklere ulaşılabileceği kesindir. Bunu sağlamanın yollarından biri eskiçağ tarihi eğitimin lisans düzeyinde mutlaka bugün olduğundan daha yoğun bir şekilde yapılması ve eskiçağın kaynak dillerinin öğretildiği filoloji yanısıra coğrafya eğitimiyle de desteklenmesidir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Ders Kitapları, Eskiçağ Tarihi Eğitimi

Ancient History Education and Textbooks

In each of the reference books related to ancient history written in Turkish and translated into Turkish, as well as in biographies written about important historical figures, ancient history of Anatolia and its surroundings is discussed by referring to evaluations made by modern sources. Only few of these publications have directly benefited from the primary and secondary sources. Essentially, it is understood that it is time to write a new Ancient History book for both the Anatolian peninsula and the Anatolian periphery with a critical approach and a comparative evaluation of these sources since there is a need to adopt a critical method that examines the events in cause and effect relations, that have taken place in Anatolia and its surroundings during the Classical Ancient History starting from 1st millennium BCE. It is certain that the results of the interpretations of the written documents that have been uncovered in Anatolia in the last fifty years can be reached with scientific facts by examining the data given by the writers of that period who have written on various political and cultural topics in the ancient times. One of the ways of achieving this is to intensify the Ancient History programs in the undergraduate level and to support it with Geography and Classical Philology educations.

Key Words: Ancient History Education, Textbooks, History Education

Tarih Öğretiminin Yeniden Sorgulanması: İkinci Maarif Şûrası'nda Tartışmalar ve Sonuçları

Mesut ÇAPA

Ankara Üniversitesi

15-21 Şubat 1943 tarihleri arasında Ankara'da toplanan İkinci Maarif Şûrası'nda, okullarda tarih öğretimi konusuna geniş yer verilmiştir. İstanbul Edebiyat Fakültesi Dekanı Hâmit Ongunsu başkanlığında kurulan Tarih Öğretimi Komisyonu, mevcut tarih ders kitapları, öğretmen ve öğretim metotları ve tarih öğretiminde yararlanılacak araçlar hakkında çalışmalarda bulunmuştur. Komisyon raporu Şûra'da okunarak tartışılmıştır. Tarih ders kitapları ve öğretimi konusunda Reşat Tardu, Hüviyet Bekir Örs, Sadrettin Celâl Antel, Emin Âli Çavlı, Suut Kemal Yetkin, Yavuz Abadan, Hıfzırahman Raşit Öymen, Ömer Lütfi Barkan, Kâmil Su, Sadri Maksudi Arsal gibi eğitimci ve bilim adamları muhtelif görüş ve önerilerde bulunmuşlardır. Bu öneriler doğrultusunda, 1930'ların başından itibaren okutulmakta olan Tarih ders kitaplarının yeniden düzenlenmesi konusunda önemli adımlar atılacaktır.

Bildiride, Şûra'ya sunulan rapor ve tartışmalar ışığında İkinci Dünya Savaşı yıllarında Türkiye'de tarih öğretiminin durumu ortaya konulmaya çalışılacaktır. Ayrıca, bu çalışma ve tartışmaların Tarih ders kitaplarına yansımaları üzerinde durulacaktır.

Anahtar kelimeler: Maarif Şûrası, Tarih öğretimi, Tarih Komisyonu, Tarih Komisyonu Raporu, Hâmit Ongunsu, Tarih ders kitapları, Tarih öğretmeni.

Questioning of Teaching History: Discussions and Results of Second Educational Meeting

Between 15-21 February 1943, in the Second Educational Meeting gathered in Ankara, the issue of teaching history at schools has been stressed out. The History Teaching Commission, which was established under the chairmanship of the Istanbul Faculty of Literature, Hâmit Ongunsu, has worked on current history textbooks, teaching and teaching methods and tools to be used in history teaching. The Commission report has been read and discussed in the Council. Educators and scientists such as Reşat Tardu, Hüviyet Bekir Örs, Sadrettin Celâl Antel, Emin Âli Çavli, Suut Kemal Yetkin, Yavuz Abadan, Hıfzırahman Raşit Öymen, Omer Lütfi Barkan, Kamil Su, Sadri Maksudi Arsal have various views and opinions on history textbooks and teaching and they have made suggestions on the issue. In the direction of these proposals, important steps will be presented to take to rearrange the history textbooks which were being taught since the early 1930s.

In this study, the situation of teaching history in Turkey will be put forth during Second World War in the light of meetings and discussions in the the report presented to the Council state. In addition, these studies and discussions will focus on the reflections on the history textbooks.

Keywords: History of Education, History Commission, History Commission Report, Hâmit Ongunsu, History textbooks, History teacher.

Trakya Umumi Müfettişliği'nin II. Tarih Kurultayı Münasebetiyle Sunduğu Rapor Hakkında Bir Değerlendirme

Osman KÖSE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Zeynep ÖZDEM KÖSE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin inşasıyla birlikte ülkemizde yeni kurumlar oluşturulmaya başlanmıştır. Türk Tarih Kurumu bizzat Atatürk'ün isteğiyle kurulan bu kurumların başında gelmektedir. 15 Nisan 1931 tarihinde açılan kurum, bilimsel araştırma ve yayınları yanı sıra, milletlerarası nitelikte Türk Tarih Kongreleri yaparak Türk tarihinin açıklanması ve belgelenmesini amaçlamıştır. Birincisi 2-11 Temmuz 1932 tarihinde Ankara'da toplanan kongrenin ikincisi 20-25 Eylül 1937 tarihinde İstanbul Dolmabahçe'de yapılmıştır. Bu kongreye yabancı bilim adamlarının da katılmış olması kongreye uluslararası bir nitelik kazandırmıştır.

İkinci Tarih Kurultayı açıldığında İçişleri Bakanlığı'ndan vilayet ve belediyelere kurultay başkanlığına birer tebrik telgrafları yazılarak başarılar temenni edilmesi hususu istenmiştir. Gereğinin yapılması için Umumi Müfettişliklere bilgi verilmiştir. Bu tarihlerde Türkiye'deki beş umumi müfettişlikten biri Trakya Umumi Müfettişliği'dir. Trakya Umumi Müfettişliği kurultaya tebrik telgrafı göndermenin yanı sıra çeşitli çalışmalarla ilgili bilgi veren bir rapor da hazırlayarak bölge müfettişliğinin sosyal ve kültürel konulara duyarlı olduğunu göstermiştir. Bu raporda dil, edebiyat, tarih ve kültür konularında yapılmış ve yapılmak istenen çalışmalar ile kurumdan beklenen yardımlar dile getirilmiştir. Bu çalışmada, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi'nden temin edilen bu rapor değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Trakya, Müfettişlik, Tarih Kurultayı, Rapor

Thrace General Inspectorate an Evaluation About On the Report of the II. History Congress

Our country together with the Republic of Turkey has started to build new institutions created. The Turkish Historical Society is at the beginning of these institutions founded by the will of Atatürk himself. The institution, which was opened on April 15, 1931, aimed to announce and document Turkish history by making Turkish Historical Convents internationally as well as scientific researches and publications. The second one was held in Dolmabahçe, Istanbul on 20-25 September 1937, the second of which was held on 2-11 July 1932 in Ankara. This congress has contributed to the international congress of foreign scholars.

When the Second History Congress was opened, it was requested that the Ministry of Interior should send a congratulation telegram to the provincial governors and municipalities. Information has been given to the General Inspectors for the construction. This date in one of the five public inspection in Turkey is the General Inspectorate of Thrace. The Trakya General Inspectorate has sent a congratulatory telegraph to the meeting and prepared a report giving information on various studies, showing that the district inspector is sensitive to social and cultural issues. This rapord was made in the language, literature, history and culture subjects, and the works expected to be done from the institution were expressed. In this study, this report obtained from the Prime Minister's Republic Archives will be evaluated.

Keywords: Thrace, Inspectorate, History Congress, Report

İnönü Döneminde Ortaöğretimde Tarih Öğretimi: Haydarpaşa Lisesi Öğrencilerinin Ödevlerinden Örnekler

Filiz MEŞECİ GİORGETTİ

İstanbul Üniversitesi

1934 yılında Atatürk tarafından kurulan Haydarpaşa Lisesi, özellikle Anadolu'daki başarılı gençlere devlet parasız yatılı olanaklarının sağlandığı bir lise olmuştur. Bu nedenle de İstanbul'un Anadolu'ya açılan kapısı olarak görülmüştür. Okul, açıldığı günden günümüze birçok siyasetçi, işadamı, sanatçı, yazar, akademisyen ve eğitimci mezun etmiştir. Birçok değerli eğitimci bu okulda görev yapmıştır. Bu eğitimcilerden Reşat Kaynar ve Cemal Yener tarih derslerinde öğrencilerine hazırlamaları için ödev konuları vermişlerdir. Öğrencilerin 1938-1950 yılları arasında tarih dersinde hazırladıkları ödevlerin bir kısmı hala okul kütüphanesinde saklanmaktadır.

Bu araştırmanın amacı; Haydarpaşa Lisesi'nde öğrencilerin 1938-1950 yıllarında yaptıkları Tarih ödevlerini incelemek ve bu ödevlerin dönemin eğitim yönelimlerini ve tarihe bakış açılarını ne ölçüde taşıdığını ortaya koymaktır. Araştırmanın amacına ulaşabilmek için öncelikle dönemin Tarih programları incelenecek, Cumhuriyetin bu döneminde Tarih öğretimine ilişkin yapılmış araştırmalar taranacaktır. Bu kaynaklardan yola çıkarak öğrencilerin yaptıkları Tarih ödevleri analiz edilecektir.

Anahtar kelimeler: Tarih öğretimi, tarih ödevleri, İnönü dönemi

History teaching in secondary schools during the İnönü period: Examples from Haydarpaşa High School Student's homeworks

Haydarpaşa High School was founded in 1934 by Atatürk. In this high school, successful young people from Anatolia were provided free state boarding facilities. Therefore, was seen as a gateway to Anatolia from Istanbul. The school has graduated many politicians, businessmen, artists, writers, academics and educators. Many valuable educators worked in this school. Reşat Kaynar and Cemal Yener from these teachers gave homework assignments for their students in their history lessons. Some of the assignments students have made in their history lessons between 1938 and 1950 are still stored in the Haydarpaşa High School library.

The purpose of this research is; to study the history homework of Haydarpaşa High School students in the years 1938-1950, and to show in which extent these assignments carry the educational orientations and the history perspective of the period. In order to attain the purpose of the research, firstly the history programs of the period will be examined and the researches related to the history teaching of the period will be screened. Starting from this sources, history assignments of students will be analyzed.

Key words: History teaching, history assignments, İnönü period

Bir Vefa Örneği 1959-1960 Yıllarında Bursa Eğitim Enstitüsündeki Tarih Dersleri

Kamuran ÖZDEMİR

MEB

Değerler eğitiminin tartışıldığı günümüzde, kendi öğrencileri arasında “Şeker Ahmet” olarak ün salmış kendisi de aslen bir öğretmen olan Ahmet Z. Özdemir’in, öğretmenine vefası olarak adlandırılabilir bu çalışma, önemsenmesi gereken örnek bir davranıştır. Yazar, 1959-1960 yıllarında Bursa Eğitim Enstitüsünde öğrencisi olduğu, Adil Tol öğretmenin özgün ve renkli tarih anlatımını yeni kuşaklara taşıyan bu çalışmasını, tarih derslerinde aldığı notlardan (zorunlu birkaç ayrıntı dışında) neredeyse hiç değişiklik yapmaksızın yayıma hazırlamıştır. Bu çalışması ile yazar, bahsi geçen tarihlerde yapılan tarih dersini o zamana ve o sınıfa ait olmaktan çıkararak günümüz dünyasına taşımış ve o zamana tanıklık edilmesini sağlamıştır. Bu vesile ile öğretmen yetiştiren bir kurum olarak Eğitim Enstitüsü ve eğitim enstitüsünde ki bir tarih dersi günümüze taşınmış, tarihçi Adil Tol öğretmenin tanıtılması sağlanmıştır. Bunun yanı sıra Ahmet Z. Özdemir’in kitaplaştırdığı “Osmanlı Tarihi Notları” yarım yüzyılı aşmış ömrüyle kendisinin başlı başına bir tarihsellik kazanmış olması açısından da ilgiyi hak etmektedir. Kitapta öğretmenin ders anlatma tekniğinden, anlatılan dersin kalıcılığından, dersi anlatırken konularla ilgili olarak verilen kaynakçadan, olayların anlatıldığı dönemde yaşamış yazarların, şairlerin, bilginlerin, paşaların unutulmaz sözleri ve çeşitli anekdotlarla derslerin anlatıldığından bahsetmektedir. Adil Tol öğretmenin notlarında padişahların fizik ve moral portreleriyle birlikte gerçek kişiler olarak tanıtıldığı, duygularına, düşüncelerine, sorumluluklarına, sevgilerine, nefretleri, öfkeleri zaafı kısaca insana ait bütün yaratılış özellikleri ete kemiğe bürünür gibi tasvir edilerek bir bütünlük içinde bu notlarda bulunmaktadır. Bu çalışma ile bu kitabın tanıtılması, bu buluşmanın daha farklı zeminlere taşınıp bu derslerden günümüz araştırmacılarının haberdar edilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Tarihi, Tarih Eğitimi, Tarih Dersi, Ders Notları

History of a Fidelity Date in 1959-1960 Bursa Education Institute

Today, when the education of values is discussed, Ahmet Z. Özdemir, who is also known as "Şeker Ahmet" among his students and who is originally a teacher, can be called as a teacher. The author prepared this publication, which was a student at the Bursa Institute of Education in 1959 – 1960, and carried the original and colorful history narrative of the teacher Adil Tol to new generations, with almost no changes from notes he received in history lessons (except for a few compulsory details). With this work, the author moved to the present world by removing the history lesson made at the time of the betting from that time and belonging to that class, and made it to be witnessed at that time. As a result, a history lesson at the Institute of Education and the Institute of Education was introduced as an institution to educate teachers, and the teacher of the historian Adil Tol was introduced. In addition to this, Ahmet Z. Özdemir's book "Ottoman History Notes" deserves special attention in terms of having a history of itself over half a century. In the book, the teacher talks about the lecture of the teacher, the longevity of the lecture, the source given in relation to the lecture, the unforgettable words of poets, poets, lecturers and various anecdotes. Adil Tol is in these notes in his notes as depicted in the notes of the sultans as physically and morally portraits as well as being portrayed as real persons, with all the attributes of their creation, their feelings, their thoughts, their responsibilities, their love, their hate, their anger and their weaknesses. This study aims to introduce this book, to move to different grounds of this meeting and to inform the researchers of today.

Key Words: History Education, History of Ottoman, History Lesson, Lecture Notes

Tarih Derslerinde Öğretmenin Yaratıcı Yaklaşımının Önemli Rolü.

Gülnare ABİDİ

Bakü Devlet Üniversitesi

Tarih dersleri açık soruları sever. Açık sorular, öğrencilerin dikkat çekmelerine ve mantıksal düşünmeye odaklanmalarına yardımcı olur. Her bağımsız ülkenin geleceği, çocukların cesur, vatansever, eğitilmiş, yönetilen, ahlaklı bir kişi olarak eğitimini gerektirir. Türk halkı her zaman, ister geçmiş zamanlarda, gerekse günümüzde kendi çocuklarının eğitiminde geleneklerimize riayet eden, tarihimizi öğrenen ve değer veren terbiye ve eğitimi karşılıklı bütün olarak çocuklarına aktaran bir halk olarak örnek gösterilmektedir. Makalede ön plana çıkarılan ana fikir, ders zamanı öğrencilerin hayal gücünü, düşüncelerini öğretmenin yaratıcı- yardımcı soruları ile öne çıkarılması meselesi ve öğrencilerin geçmiş zamanlarda yaşanan olaylara empati kurarak kendilerini yönetici kimlik gibi hissettirmek, geleceğe dair planlarını hiçbir etki altında kalmadan karar verme yetisini sergilemektir. Okul, öğrencilerin zamanlarının çoğunu geçirdikleri ve en çok sırlarını paylaştıkları yerdir. Bu makalede, geleceğimiz olan öğrencilerin yetiştirilmesinde okulun ve öğretmenin rolünün önemliliği de işlenilmiştir. Öğrencilerin ilgi alanlarını dikkate alarak: 1. Onların daha fazla fikir söylemelerine izin verelim; 2. Onlara daha çok rekabet etme şansı verelim; 3. Öğrencilerin bilgi ve becerilerini kullanalım; 4. Ders zamanı göreyerek ,yaparak ve duyarak öğrenme yöntemlerini ve araçlarını kullanalım.

Anahtar kelimeler: okul, öğrenci bilgi ve becerileri, öğretmenin rolü, öğrenme yöntemleri.

An Important Role of Teacher's Creative Approach in History Lessons.

History lessons love open questions. Open-ended questions help students draw attention and focus on logical thinking as well. The future of each independent country requires the education of children as brave, patriotic, educated, managerial, moral personality. The Turkish people have always been an example of a nation that has adopted traditions in the education of their children, both in the past and in the modern times, as well as transmitting and educating our history as a united nation. The main issue of the article is to demonstrate students' imagination, their thoughts through creative and helpful questions during the lesson, and to empathize students with past experiences and to show themselves as a guiding person, to demonstrate their ability to decide their future plans without any impact . At this time, the teacher should set up a lesson and use the individual approach in each student. The school is the place where students spend most of their time and share the most secret. This article will talk about the role of the school and the teacher in the upbringing of our future students. Taking into account the interests of the students: 1.Let them give more ideas; 2.Give them a chance to compete more 3. Let's use the skills and knowledge of students; 4. Let's use the methods and tools of the learning by seeing, hearing and making

Key words: school, student knowledge and skills, teacher's role, learning methods

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İslamiyet Öncesi Türk Tarihine Yönelik Görüşleri

Genç Osman İlhan

Merve Aygün

Yıldız Teknik Üniversitesi

Yıldız Teknik Üniversitesi

İnsanın kökenini öğrenme nereden geldiğini bilme ihtiyacı onu geçmişini, atalarını tanımaya ve araştırmaya sevk etmiştir. 19. yy'da ortaya çıkan bu durum günümüzde tabii bir hal almış her toplumda karşılık bulmuş, milletler güçlerini tarihin derinliklerinden almaya çalışmışlardır. Dayandığı köken ne kadar eski olursa o millet kendisini o kadar güçlü hissetmiş, fertlerine milli şuuru verme konusunda dayanak olarak kullanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti'nde kendi geçmişini tarihi gerçeklerden beslenerek vatandaşlarına eğitim yoluyla aktarmaktadır. Türk Tarihi'nin ilk dönemleriyle ilgili bilgilerin yer aldığı İslamiyet Öncesi Türk Tarihi Ders'i ya da alakalı dersler Farklı eğitim seviyelerinde okutulmaktadır. Bu çalışmanın amacı ise İstanbul'un farklı üniversitelerinde öğrenim gören eğitim fakültesi öğrencilerinin İslamiyet öncesi Türk Tarihi'ne ilişkin algı ve bilgilerini araştırmaktır. Çünkü geleceğin öğretmenleri hangi alandan olurlarsa olsunlar kendi tarihine yönelik algı ve bilgilerinin öğrencilere milli şuuru aktarmaları açısından önemli bir konumdadırlar. Araştırma, İstanbul ilinde yer alan Yıldız Teknik, Boğaziçi, İstanbul, Marmara, İstanbul Aydın, Kültür ve Sebahattin Zaim üniversitelerinin eğitim fakültelerinde gerçekleştirilmiştir. Bu üniversitelerin eğitim fakültelerinde okuyan öğrencilerin bölümleri ise; Sosyal Bilgiler Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Coğrafya Eğitimi, Tarih Eğitimi, Okul Öncesi, Pdr, İngilizce Öğretmenliği, İlköğretim Matematik Öğretmenliği, Özel Eğitim, Sınıf Öğretmenliği olarak çeşitlilik göstermektedir. Eğitim fakültesi öğrencilerinde gönüllülük esasına göre 52 öğrenciye ulaşılmıştır. Nitel yöntemin kullanıldığı çalışmada veriler görüşme tekniği ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel tarama yoluyla incelenmiştir. Ulaşılan verilerden ortaya çıkan sonuçlara genel olarak bakıldığında eğitim fakültesi öğrencilerinin İslamiyet Öncesi Türk Tarihi'ne yönelik algılarının farklılık gösterdiği, bilgilerinin düşük, bilgilerinin yanlış yada zayıf olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İslamiyet Öncesi Türk Tarihi, Eğitim Fakültesi, Öğretmen adayları, Algı

Opinions of the Faculty of Education Towards Pre-Islamic Turkish History

The need to learn the origin of man and know where it came from has led him to identify and investigate his past and his ancestors. This situation, which emerged in the 19th century, has become natural in today's society and has been met in every society, and nations tried to get their powers from the depths of history. The older the age of the origin, the stronger the nation felt itself, and they used this as a basis of the nation's national consciousness. Similarly, the Republic of Turkey transfers its history through education to its citizens. In this context, Pre-Islamic Turkish History Course or related courses where information about the early periods of Turkish History is included are taught at different levels of education. The aim of this study is to investigate the perception and knowledge of the pre-Islamic Turkish History of the education faculty students of different universities in Istanbul. In that, whichever field they studied, future teachers are in an important position in terms of transferring national consciousness to their students. The research was carried out in education faculties of Yıldız Teknik, Boğaziçi, İstanbul, Marmara, İstanbul Aydın, Kültür and Sebahattin Zaim universities in İstanbul province. The sections of the students who study in the education faculties of these universities are; Social Studies Education, Turkish Education, Geography Education, History Education, Pre-School, Psychological Counselling and Guidance, English Teaching, Elementary Mathematics Teaching, Special Education, Class Teaching. 52 volunteer education faculty students were reached. In the study in which the qualitative method was used, the data were collected by interview technique. The obtained data were analyzed by descriptive analysis. When we look at the results obtained from the data in general, it is understood that the perceptions of the students of the education faculty towards the Pre-Islamic Turkish History are low and their knowledge is wrong.

Key Words: Pre-Islamic Turkish History, Faculty of Education, prospective teachers perception.

Tarih Pedagoji Programı Öğrencilerinin İdeal Tarih Öğretmeniyle İlgili Görüşleri

Ebru DEMİRCİOĞLU

Meryem KEKEÇ

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Karadeniz Teknik Üniversitesi

Eğitim sisteminin en önemli unsurlarından birisi öğretmendir. Öğretmenler öğrencilere akademik bilgi ve beceri aktarımı yanında, kültür aktarımı da yaparak onların hayata hazır hala getirirler. Bunun dışında öğretmenler nitelikli bireyleri yetiştirerek ülkenin kalkınmasından, toplumdaki huzurun sağlanmasına kadar pek çok alana etki ederler. Öğretmenlik, Millî Eğitim Temel Kanunu'nda ‘devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleği olarak tanımlanmıştır. Yasalarımızda öğretmeni yetiştiren temel kaynağın eğitim fakülteleri olduğu belirtilmesine karşın, değişen şartlar ve politikalar sonucu günümüzde fen ve edebiyat fakülteleri öğrencilerine de pedagojik formasyon programları aracılığıyla bu hak verilmiştir. Öğretmen mesleğinin genel yeterliliklerine bakıldığında ‘mesleki bilgi, mesleki beceri, tutum ve değerler’ olmak üzere birbiriyle ilişkili ve birbirini tamamlayan üç yeterlik alanı bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı; tarih pedagoji programı öğrencilerinin ideal tarih öğretmeniyle ilgili görüşlerini ortaya koymaktır. Çalışma nitel ve küçük çaplı bir tarama çalışmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak açık uçlu anket kullanılmıştır. Açık uçlu anket formunda yer alan maddelerle, tarih pedagoji programı öğrencilerinin gözünden, ideal tarih öğretmenlerinin sahip olması gereken mesleki bilgi, beceriler, tutum ve değerlerin neler olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018- 2019 eğitim öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Tarih Pedagoji Programında öğrenim görmekte olan 90 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Verilerin içerik analiziyle değerlendirilmiştir.

Elde edilen bulgulara göre tarih pedagoji programı öğrencilerinin tarih öğretmeninde bulunması gereken mesleki bilgi ve becerilerin ne olduğu konusunda çok fazla bilgi sahibi olmadığı ortaya çıkmıştır. Tarih pedagoji programı öğrencileri ideal tarih öğretmenini, açık fikirli, anlayışlı, ön yargılardan uzak, saygılı, adaletli, hoşgörülü, dürüst ve araştırmacı şeklinde tanımladıkları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih öğretmeni, ideal öğretmen, pedagoji programı, öğretmen adayı

History Pedagogy Program Students' Views About the Ideal History Teacher

In the grow of a generation, the greatest role in ensuring peace, awareness and sociability in the development of the country is the teachers of that community. The most significant element of the education system, the teacher makes the younger generations fit into the society and world by providing knowledge, skills, value and culture to future generations. Teaching is defined in the Basic Law of National Education as 'a special specialty occupation of the government's education, teaching and related administrative duties. The need for teacher in our country has been met by the education faculties in the universities, but as a result of the increasing needs and changing policies, it has been started to educate teachers with the pedagogical formation program with the aim of benefiting from science and literature faculties and college graduates. When we look at the general competencies of the teacher profession, there are three interdependent and complementary fields of competence, namely " professional knowledge, professional skills, attitudes and values ". The purpose of this study is; history pedagogy program students' opinions about the ideal history teacher. A qualitative approach is used in the research and open-ended questionnaire forms are used as a data collection tool. The items in the open-ended questionnaire formulated the professional knowledge, skills, attitudes and values that ideal history teachers should have in the eyes of the students of the history pedagogy program.

The obtained data are subject to content analysis. The study group of the researchers constitutes 90 teacher candidates who are studying in Karadeniz Technical University History Pedagogy Program in 2018-2019 academic year. According to the findings obtained, ideal history teaching history pedagogy program students are not very knowledgeable about what professional knowledge and skills are required to be in the history teacher. It is clear that the ideal history teacher is generally open minded, understanding, unbiased, respectful, fair, tolerant and honest about values and skills, it is seen that they loaded features in the form of researchers.

Key words: History, ideal teacher, pedagogy, opinion

Lise Tarih Derslerinde Okul Dışı Öğrenme Ortamlarından Müzelerin kullanılması Ayvalık Rahmi Koç (Taksiyarhis) Müzesi Örneği

Ayşe BİLGİÇ

MEB

Ayşegül Nihan EROL ŞAHİN

Gazi Üniversitesi

Araştırmanın amacı lise tarih derslerinde okul dışı öğrenme ortamlarından olan müzelerin kullanılmasının öğrencilerin öğrenme süreçlerine ve motivasyonlarına etkisini incelemektir. Araştırma öğrencilerin tarih dersinde müze ziyaretlerinin yerine ve önemine ilişkin algılarını , müze ziyareti ile tarih dersleri arasında bağlantı kurma becerilerini ve tarih dersine yönelik motivasyonlarını belirlemeye yönelik olarak tasarlanmış nitel bir çalışmadır.

Araştırmanın örneklemini Balıkesir ili Edremit ilçesinde bulunan devlet lisesinde 2015-2016 yılında 11. sınıf seviyesinde eğitim gören ve Seçmeli Tarih dersi alan öğrencileri arasından (gönüllülük esasına göre) örnekleme ve maksimum çeşitlilik örneklemesine göre belirlenen 13 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilerin müzelere yönelik algıları ve farkındalıkları yanı sıra müze ziyaretinin tarih konularıyla ilişkilendirme süreçleri ve tarih dersine yönelik motivasyonlarına ilişkin düşünce ve görüşleri incelenmiştir.

Araştırmanın sonuçları öğrencilerin genel olarak müzeler özel olarak yerel müzeler konusunda farkındalıklarının düşük olduğuna, müze ziyareti ile özellikle kültür medeniyet tarihi konuları arasında bağlantı kurma eğilimlerinin yüksek olduğuna, ve okul dışı öğrenme ortamlarından müze ziyaretlerinin öğrencilerin tarih dersine karşı motivasyonlarını artırdığına işaret etmektedir.

Anahtar kelimeler: Okul dışı öğrenme, müze ziyareti, öğrenci görüşleri, lise seçmeli tarih dersi.

Using Museums in Outdoor Education in High School History Lessons: Ayvalik Rahmi Koc (Taksiyarhis) Museum Case Study

The aim of the research is to investigate the effects of the use of museums as outdoor education in learning process and motivations of students in high school history classes. The research is a qualitative study designed to determine students' perceptions of the place and importance of visits to museums in history lessons, the ability to link museum visits with history lessons and students' motivation level for history lessons.

The sample of the research is composed of 13 students who are studying at the 11th grade level in 2015-2016 at the state high school located in Edremit town of Balıkesir Province, and sampling among the students, taking the Elective History course (voluntarily) and according to the maximum diversity sample. In addition to perceptions and awareness of the students' about the museums, the process of linking museum visits with history subjects and their thoughts and opinions about motivations for history lessons are examined.

The results of the survey indicate that students are generally less aware of museums, especially local ones, and that museum visits for outdoor education increase students' ability to link museums with especially cultural history subjects and their motivation towards history lessons.

Key words: Museums, Outdoor Education, Students' Opinion, High School Selective History Course.

Milli Kültür Şuralarında Tarih Eğitimi

Fahri KILIÇ

Murat TARHAN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Milli Kültür Şuraları, Türkiye'nin kültür politikalarını belirlemek amacıyla düzenlenmiştir. Şuralarda kültür konularında alanlarında uzman ve akademisyenlerden komisyonlar kurularak kültürel değerlerimiz konusunda raporlar hazırlanmıştır. Hazırlanan raporlarla güzel sanatlardan mimariye, dilden edebiyata, müzikten resme, çocuktan medyaya kültürümüzü oluşturan temel öğelerle ilgili durum tespiti yapılarak kültürümüzün korunması, geliştirilip yaygınlaştırılması için önerilerde bulunulmuştur. Bu konularının yanı sıra şuralarda eğitim ve araştırmamıza konu teşkil eden tarih eğitimi ile ilgili önemli saptamalarda bulunularak öneriler yapılmıştır.

Birinci Milli Kültür Şurası'nda, kütüphanelerde bulunan yazma katalogların biran önce kullanıma açılması, tarihin ana kaynaklarının bilimsel yöntemlerle basılması, Topkapı Sarayı arşiv kataloğunun hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca ilk ve ortaokullarda Türk tarihinin müstakil bir ders şeklinde verilmesi, TRT'nin milli tarih ile ilgili programlar yapması ifade edilmiştir. İkinci Milli Kültür Şurası'nda ise Türk kültürünün çağdaş uygarlık düzeyine çıkartılması için çaba harcanması, milli kültürün ve tarih bilincinin yaygınlaştırılması için her türlü kitle iletişim araçlarının kullanılmasına dair tavsiyelerde bulunulmuştur. Üçüncü Milli Kültür Şurası'nda ise Türkiye'nin sahip olduğu zengin tarihî dokunun korunması ve yerel tarih çalışmalarının teşvik edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Bu araştırmada 1982-1989 ve 2017 yıllarında gerçekleştirilen üç Milli Kültür Şurası'nda ele alınan tarih eğitimi konularındaki raporlar, tebliğler, öneriler ve sonuç bildirimleri incelenecektir. Şuralarda dile getirilen tarih eğitimi konusundaki hedefler, yapılanlar ve yapılamayan hususlar hakkında değerlendirilmede bulunulacaktır. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye, Milli Kültür Şurası, Tarih Eğitimi.

History Education in National Cultural Councils

National Cultural Councils were held to determine cultural policies of Turkey. These councils hosted commissions of acknowledged experts and academicians in cultural issues and reports on our cultural values were the outcome. With the help of the reports the situation of fundamentals that constitute our culture –from fine arts to architecture, language to literature, music to art, child to media- were determined and suggestion was made to protect, enhance and popularise our culture. Together with these subjects, in the councils along with the suggestions important evaluation was made on history education, which constitutes the subject of our education and research.

In the First National Cultural Council it was stated that manuscript catalogues in the libraries should immediately be brought into use, the main sources for history should be pressed by scientific methods and archive catalogue for Topkapı Palace should be realized. That Turkish history should be taught as a separate course in primary and secondary schools and that the Turkish Radio and Television Association (the official channel TRT) should broadcast TV shows about national history were expressed as well. In the Second National Cultural Council the advice was that efforts should be made for Turkish culture to reach the contemporary civilizations and all kinds of mass media should be used for a sense of national culture and history to be popularised. In the Third National Cultural Council it was stated that the rich historic fabric in Turkey should necessarily be protected and local historical works be promoted.

With this research reports, rescripts, suggestions and final declarations on history education handled in the abovementioned three National Cultural Council held in 1982-1989 and in 2017 will be analysed. Regarding the Councils the decided targets on history education and to what extent they could be realized will be the point. Qualitative research method will be used in this piece.

Keywords: Turkey, National Cultural Council, History Education

Türk Tarih Eğitiminde Nümismatik Biliminin Yeri: Sorunlar Ve Öneriler

Ali MIYNAT

Süleyman Demirel Üniversitesi

Tarihin yardımcı bilimlerinden biri olarak kabul edilen *nümismatik* bilindiği üzere sikkelerle uğraşan bilim dalıdır. Madeni paraların yanında kâğıt paralar, madalyalar ve jetonlar da bu bilimin konuları arasındadır. Avrupa’da *nümismatik* ilmi ile meşgul olunmaya Rönesans ile başlanmış, bu dönemde saraylarda sikke koleksiyonları oluşturma modası baş göstermiştir. Daha sonra bu ilginin halka yayılmasıyla birlikte, 16. Yüzyılda Avrupa’da sikke koleksiyonu sayısı 950’yi bulmuş, sikkeler hakkında küçük el kitapları ve makaleler yazılmıştır. Türkiye’de ise *nümismatik* ilmine ilgi çok daha geç bir tarihte başlayacak, özellikle 19. Yüzyılda bu alanda yayınlar kaleme alınacaktır. Bu devirde, Süleyman Sûdi Bey, Abdülatif Suphi Paşa, İsmail Galip Bey, Halil Edhem ve Ahmed Tevhid gibi koleksiyoner, *nümismatik* ve araştırmacıların öncülüğünde sikke katalogları ve çeşitli yayınlar hazırlanmıştır. Ancak ilerleyen süreçte bu yayınları ileri taşıyacak çalışmaların sayısı Batı’dakilere kıyasla oldukça sınırlı kalmıştır. Bunun yanında Türk üniversitelerinde -özellikle Tarih bölümlerinde- ‘nümismatik’ bilimi hak ettiği değeri hiçbir zaman görmemiştir. İlk nümismatik dersleri 20. Yüzyılın ortalarında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’nde C. Bosch tarafından verilirken, üniversitemizde henüz bir ‘*nümismatik kürsüsü*’ bulunmamakta, hatta *nümismatik* üzerine müstakil ders veren Tarih bölümlerinin sayısı çok sınırlıdır. Bu eksiklik tarihçilerin *nümismatik* verileri çalışmalarında yeterli ve etkili bir şekilde kullanmalarının önünde engel teşkil etmektedir. Yapılan lisansüstü tezlerde ve akademik yayınlarda, tarihçiler genellikle sikkeleri göz ardı etmekte, ya da başvurdukları *nümismatik* referansları bir değerlendirme süzgecine tâbi tutmadan, yüzeysel olarak kullanma yoluna gitmektedirler. Bu da yapılan çalışmaların niteliği açısından sorunlar oluşturabilmektedir. Bu tebliğ Türkiye’de *nümismatik* biliminin gelişim sürecini kısaca ele alacak ve Türk üniversitelerinde bu konuda yaşanan sıkıntıları tartışacak, çeşitli öneri ve çözümler sunmaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Nümismatik, Türk Tarih Eğitimi, Yükseköğretim, sikke, koleksiyon

Numismatics in the Turkish History Education: Issues And Suggestions

As it is known that *numismatics*, recognised as one of the auxiliary sciences of History, is simply a discipline working on coins. Apart from coins, banknotes, medals and tokens are also subjects of the *numismatics*. In Europe, numismatics began to gain popularity in the Renaissance and, in this period, appeared a trend of coin collecting in palaces. Later, with the spread of this trend to people, the number of coin collections reached 950 in the 16th century and the booklets and articles on coins were published. As for Turkey, the interest of *numismatics* began much later than that of Europe, particularly in the 19th century works concerning this subject were penned. Under the guidance of collectors, *numismatists* and researchers such as Süleyman Sûdi Bey, Abdülatif Suphi Paşa, İsmail Galip Bey, Halil Edhem ve Ahmed Tevhid, coin catalogues and various publishings were prepared. However in the following years, the works, which would move them forward, remained quite limited by comparison with those of Europe. Also, at the Turkish universities –especially in the History departments- *numismatics* has not got the attention that one deserves. While earliest numismatic courses were given by C. Bosch in the Arts Faculty at the University of İstanbul in the mid-20th century, there is still no ‘*numismatic chair*’ in the Turkish universities, even the history departments, which have separate *numismatic* courses, are very few. This deficiency poses an obstacle to use *numismatic* datas efficiently and effectively for historians. In the postgraduate theses and academic works, historians usually ignore ‘coins’, or use numismatic materials superficially without analysing them profoundly. This might pose a problem in terms of the quality of the works. This paper will shortly mention the development process of *numismatics* in Turkey, then discuss the issues on the lack of *numismatic* education in the Turkish universities and finally attempt at offering suggestions and solutions.

Key Words: Numismatics, Turkish History Education, higher education, coin, collection

Tarih Eğitimi Sürecinde “Onomastik”İN Önemi

Etibar MUSAYEV

Makalede “Onomastik”in bir bilim dalı olarak tarihin eğitimi sürecinde uygulanması ve öğretiminin önemi detaylı şekilde ortaya konulmuştur. Eski çağlardan günümüze insanların yaşamının, maddi-kültür öğelerin isimlerinin, tarihi bulguların farklı çeşitlerinin isimlerinin, uzay cisimlerinin, coğrafi alanların, yıldızların isimlerinin, kişi isimlerinin ve hayvanların takma adlarının, eski çağlardaki inanç sistemlerinde mevcut olmuş tanrıların isimlerinin ve her hangi bir pantionun, coğrafi objelerin isimlerinin araştırılması ve öğretimi, tarihe yardımcı disiplinlerden biri olan “Onomastik”in yardımı ile gerçekleştirilmektedir.

Onomastik araştırmalar, halkların geçmişte yaşadıkları coğrafi göçleri, dil ve kültürel ilişkilerini ortaya çıkarmaya yardımcı olmaktadır. Onomastik, tarih eğitimi açısından çok değerli kanyakları sürece dahil etmekte, yerleşkelerin bulunduğu alanları, tarih sahnesinden silinmiş etnosların göç yollarını araştırarak yerel mitoloji kaynakları çeşitlendirerek, yerleşkelerin çeşiti ile bağlı düşünceler oluşturarak, eski çağlardaki toplumsal ve aile yaşamı ile bağlı bilgileri keskinleştirmektedir.

Toponomi kaybolmuş etnoslarla ilgili yegane informasiya kaynağıdır. İsimler, onların yapısı ve özelliklerinin incelenmesi, Azerbaycan`da tarih ve filolojide araştırmalarda en fazla ilgi duyulan alanları oluşturmaktadır.

Dünya tarihinin farklı konularının araştırılmasında yazılı, arkeolojik kaynakların yanı sıra, özel isimlerin de araştırılmasının büyük rolü bulunmaktadır. Bu nedenle özel tarihi isimlerin anlam ve kaynağının araştırılmasının önemi büyüktür.

Anahtar kelimeler: Tarih eğitimi, Onomastik, coğrafi adlar, toponomi

The importance of onomastics in the teaching process of history

The article gives an extensive explanation of the importance of onomastics as a field of science in the history of the teaching and learning of historical knowledge. Study of people's lives, names of material culture samples, names of different types of commodities, cosmic objects, area zones or names of separate stars, personal names and animal names, personal names of God and names of any pantheon, people's personal names, names of geographical objects have been carrying out on the base of Onomastics as one of the subsidiary subjects to history since ancient times up to now. Onomastic researches help to detect migrations and past transitions of different nations, language and cultural relationships. Onomastics provides the most valuable material for history, identifies the migratory routes of the settlements and often migratory peoples (communities), characterize the myths, and make clarifications about the social and family relationships by giving them ideas about the type of settlements. Toponymia is the only source of information about languages and peoples that have disappeared frequently. Names, their features and characteristics are the most important research areas in modern Azerbaijani linguistics. Each particular name in the language is a product of social and historical development. The special names are the real facts that keep the traces of the past and bring them into modern times, are living witnesses of history. The importance of onomastic research is now greatly extending the linguistic horizons and providing its comprehensive development. In addition to written and archaeological sources, special names have a great role in the study of individual problems of world history. The place names are history, and developed in the languages of different nations in any historical circumstances and are called by the existing names. Therefore, research and study of specific names and their origin has great scientific and practical significance.

Keywords: history teaching, onomastics, geographical names, topography

Kafkaz'da Nümizmatik Gelişme Tarihi

Qanira PİRQULİYEVA

Kafkaz'daki erken tarih ve arkeolojik araştırmalar Rus İmparatorluğu zamanına aittir. 1885 yılda Tiflisde baş tutan V Arkeoloji kurultay sırasında öne sürülen esas amaçlar sırasında hem de arkeoloji gazı mekanlarından bulunan sikkelerin bir merkezde toplanması, incelenmesi olmuştur. Bu zaman esasen ecnebi araştırmacıların yaptıkları kanuni ve gayri kanuni araştırmalarda elde edilen paralar ilk defa Rusya devletinin merkezi muzelerine gönderilmeye başladı. Tabii ki, gizli ve satılan tüm arkeolojik eserler, Avrupa'ya farklı şekillerde satıldı. Ama hemen yıllarda Rus bilim adamlarından X.M.Fren, A.K.Markov, V.V.Tizenqauzen ve diğerleri bu paraları Petersburg şehrinde yerleşen Ermitaj müzesinde yerleştirerek, ciddi olarak incelemeye başlamışlardır. Neticede ilk defe ilmi edebiyatda bizler Azerbaycanın ve kafkazın diğer bölgelereinden aşkarlanan paralar ve para defineleri hakkında bilgiler elde etmişik. Bu kitap ve az sayıda olan meqalelerin bir başka değeri bizim için günümüzde kaybettiğimiz topraqlarımızın, şehærlarımızın adlarına rast gelmeyimiz ve bir daha oraların halkımızın qedim yurt yeri olduğunu bilmediğimiz gibi. İkinci dönemde-1920-1960-cı yıllarda Moskovadan Kafkaza merkezi hakimiyet kurumları tarafından gönderilen ve Sovyetler döneminde "kırmızı tarihçiler" olarak bilinen ülema ehlerinden Y.A.Paxomov ve onun araştırmaları bu ilim alanında hayli değere sahiptir. Onun 40 yılda yazmış meqaleleri ve kitaplarında esas inceleme nesnesi Azerbaycan devletinin tarihi dönemlerine ait olan para ve paralardan oluşun defineler. Aynı zamanda ulusal akademisyenlerin yetiştirilmesinde de bir role sahiptir. III dönem artık azerbaycanlı profesör araştırmacılar toplanmış olan malzemeleri daha ciddi olarak incelemeye başlamış, XX yüzyılın 50-60 -cı yıllarından ta günümüzedek dünya numizmat ilim adamlarının da kabul ettiği ilmi mülahazalar elde etmişler. Günümüzde Azerbaycanda ve tüm Kafkasta numizmat alimlerin sayısı az olsa da, tarih ilminin bir çok problemlerinin çözümünde evezedilmez rolleri vardır.

En yüksek ilmi tez ondan ibaretdir ki, Kafkasya XIX yüzyıla kadar ermenilere ait olan hiç bir para ya definelerde paralar yok, demek onların para basım evleri olmamış. demek buralarda onların hiç bir devleti olmamıştı.

Anahtar Kelimeler: Kafkasya, Nümizmatik, Nümizmatik Gelişme Tarihi

The history of development of numismatics in a Kafkaz

Early history and archaeological investigations in Kafkaz belong to the time of the Russian Empire. In 1885, during the V Archaeological Congress held in Tiflis, the collection of archeological gas spaces was concentrated in one center and the center was examined. In the meantime, the money earned in the legal and non-legitimate investigations carried out by the investigative investigators was first sent to the central museums of the Russian state. Of course, all archeological artifacts, both hidden and sold, were sold to Europe in different ways. But in recent years, Russian scientists X. M. Fren, A.K.Markov, VV Tizengauzen and others began to seriously investigate these funds by placing them in the Hermitage Museum, settled in St. Petersburg. As a result, we have gained information about the money and money discovered from other regions of Azerbaijan and the Caucasus, as well as in the first anti-war science literature. This book and a few of the few megahs we have come across for us today are the names of the lands we lost and our dukes, as we do not know. In the second period, YA Pakhomov, a writer from Moscow, who was sent from Moscow to Caucasia in 1920-1960 and who was known as "red historians" during the Soviet era, had a considerable degree in this study. His sculptures written in his 40-year history and his main research object in his books are the definitions of money and coins belonging to the historical periods of the Azerbaijani state. It also has a role in educating national scholars. During the third semester, professors from the Aarhus region began to examine the materials that had been collected more seriously, and from the 50-60's of the 20th century, the world's numismatist scholars received the same scientific knowledge. Although the number of numismatic scholars in Azerbaijan and throughout the Caucasus is small, today many of the problems of history science have evolved roles in hell.

The most important thing is that in the Caucasian there is no money or money belonging to the Armenians of the nineteenth century, that is, they did not have money printing houses. There was no state in them here.

Keywords: numismatics, Kafkaz

19. yüzyılın sonu ve 20. yüzyılın başlarında Türkistan'daki okullar ve medreseler faaliyeti ve sorunları

Sanavar Shadmanova

Özbekistan Cumhuriyeti Fenler Akademisi Tarih Enstitüsü

Bildiride Çarlar döneminde Türkistan'daki geleneksel eğitim, okullar ve medreseler üzerindeki kontroller, faaliyetleri ve sorunları hem de eğitim sistemin yeniden yapılandırılmasına yönelik hükümet politikaları oluşturulması konuları üzerinde durulacaktır. Okullar ve medreseleri sürekli kontrol altında tutmak için yeni medreselerin kurulması ve kapanması Çarlar tarafında atanan Türkistan genel Valisinin, okullar ise belediye başkanlarının izniyle açılmaktaydı. Özellikle medreseler hükümet için büyük bir tehdit kaynağı olarak görülmekteydi.

Okullar ve medreselerdeki eğitim kalitesinin çok düşük olduğu belirlenerek ülke nüfusunun çoğu egetimsiz olarak değerlendirilmekteydi. Sorunlara, geleneksel eğitim kurumlarının mali bütçesi düşük olduğu, dini bilimlerin aşırı derecede verilerek, modern bilimlerin okutulmaması, öğretim metodlarının ve eğitimin geliştirilmemesi neden olarak gösterilmekteydi.

Bildiride bu dönemde yaşayanların medrese ve okullarla ilgili fikir ve görüşleri "Türkistan Vilayeti Gazeti", "Sedayi Türkistan", "Sedayi Fergana " "Semerkant", "Tarakki" gazeteleri üzerinden değerlendirilmiştir.

Ayrıca, ülkede yaşayan Rus nüfusun okul ve medreseler konusundaki görüşleri Türkistan'da yayınlanan Rusça "Turkestanskiye Vedomosti", "Okraina", Türkistan Kuryesi", "Orta Asya Hayatı" gazetelerdeki haberler ve makaleler incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türkistan, okul, medrese, çarlar dönemi

The activities and problems of schools and madrasah's in Turkestanin the late 19th – early 20th centuries

The main purpose of the report is to show the policy of the tsarist government with regard to the traditional education system, the establishment of control over traditional schools and madrassas, their activities and problems, as well as the reform of these educational institutions in the period after the conquest of Turkestan by the Russian Empire. With the purpose of constant control over the madrasah, their opening or closing was allowed only with the permission of the Governor-General, while the opening or closing of traditional schools was allowed with the permission of the county governor. It was believed, that the greatest danger for the government was the madrasah.

The report attempts to show the reasons for the drop in the level of education in traditional schools and madrasahs. As problems of traditional educational institutions were showed their insufficient funding, a large roll on the study of religious disciplines and, accordingly, insufficient attention to the study of secular and natural subjects, the inability to absorb advanced ideas in the field of education, and the fact that no attention was paid to the training and methods of teaching.

The Evaluation of the activities of contemporaries and witnesses of the processes that have taken place in Turkestan is shown in the report by analyzing of the materials of periodical press, in particular, such press organs as "Turkiston Viloyatining Gazeti", "Sadoi Turkiston", "Sadoi Fargona", "Samarkand" and "Tarakkiy".

In addition to this, an attempt was made to show the attitude of the Russian-speaking population of the region to the schools and madrassas through materials, as well as through the views and ideas expressed on pages of Russian-language newspapers and magazines such as "Turkestanskiye Vedomosti", "Turkestanskiy Courier", "Okraina", "Centralnoasiatskaya Jizn" (Central Asian Life).

Key words: Turkestan, traditional school, madrasah, tsar period

Şah-Name-yi Ömer Hanî ve Tarihî Değeri

Muhammed Bilal ÇELİK

Sakarya Üniversitesi

Türkistan Hanlıklarından biri olan Hokand Hanlığı 1709-1876 yılları arasında Fergana’da hüküm sürmüştür. Türk-İslam medeniyetinin bölgede yerleşmesinde ve kalıcı olmasında önemli bir misyon üstlenen hanlıkta, bilindiği kadarıyla, ne yazık ki, 1820’li yıllara kadar tarih yazıcılığı ortaya çıkmamıştır. Ancak, hanlıkta Ömer Han (1809-1821) döneminde onun desteği sayesinde şiir ve inşa ile meşgul olunan kalabalık bir edebi muhit ortaya çıkmıştır. Bu kişiler sadece erkek olmayıp içlerinde çok sayıda kadın da vardır. Ayrıca bu kişilerden bir kısmı tarihçilikle de uğraşmıştır. Böylece ilk kez Ömer Han döneminden itibaren kaleme alınan vakayinamelerle birlikte hanlıkta, zengin bir külliyat meydana getirilerek tarih yazıcılığı alanındaki bu açık önemli ölçüde kapatılmıştır. Bunlar içinde en erken ve kapsamlı olanlarından biri de Mirza Kalender İsfereğî’nin 1822’de tamamladığı ve Ömer Han’a ithaf ettiği “Şah-Name-yi Ömer Hanî”dir. Vakayinamenin diğer bir ismi “Şah-Name-yi Nusret-Peyam”dır. Hanlıkta *kadı-askerlik* görevini yürüten Mirza Kalender İsfereğî, başka eserler kaleme alsada onun en önemli çalışması bahsi geçen bu eserdir. Tebliğde eserin içeriği, hanlıkta kaleme alınan diğer vakayinameler arasındaki yeri, verdiği bilgiler ve tarihî değeri üzerinde durulacaktır. Bunun için eserin kendisinin yanı sıra hanlık hakkında yazılan diğer kaynak ve araştırma eserlerinden de yararlanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hokand Hanlığı, Ömer Han, Mirza Kalender İsfereğî, Şah-Name-yi Ömer Hanî

Shah-Nama-yi Umar Khanî and Its Historical Value

The Khoqand Khanate, one of the Turkestan Khanates, ruled in Fergana between 1709-1876. As far as is known, in the khanate, which has undertaken an important mission in the settlement of the Turkish-Islamic civilization in the region and in its permanent existence, historiography had not appeared until the 1820’s. However, thanks to his support, during the reign of Umar Khan (1809-1821), a large literary atmosphere, in which was occupied by poetry and prose, emerged in the khanate. These people were not just men, but also there were many women among them. In addition, some of these people have also dealt with historiography. Thus, for the first time, this grand deficit in the field of historiography has been closed in a considerable extent by bringing a rich corpus in the historiography field through chronicles written in the khanate. One of the earliest and most comprehensive of them is the “Shah-Nama-yi Umar Khanî”, which was completed by Mirza Qalandar Isfaragi in 1822 and dedicated to Umar Khan. Another name is given for this chronicle is the “Shah-Nama-yi Nusrat-Payam”. Although Mirza Qalandar Isfaragi, who carried out the qadi-askar duty in the khanate, had written some other works, his most important book is that chronicle. In the proceeding, the contents of the work, its place among the other chronicles, the information given within it, and its historical value will be emphasized. For this purpose, in addition to this chronicle, other sources and research works about khanate will be used.

Key words: Khanate Khoqand, Umar Khan, Mirza Qalandar Isfaragi, Shah-Nama-yi Umar Khanî

Dünya Tarihinden Kopuk Bir Siyer Yazımı: Arayış ve Teklifler

Nihal ŞAHİN UTKU

Marmara Üniversitesi

İslam tarihçiliğinin temelini oluşturan ve Hz. Muhammed'in hayatını ele alan siyer yazımı, büyük ölçüde İslam öncesi Arap ve Sami ırkın tarihi ile Hicaz bölgesinin topografyası bağlamında ele alınmakta ve dünya tarihinden kopuk bir temaiçine yerleştirilmektedir. Hayatı bu kadar detaylıca bilinen az sayıdaki tarihî şahsiyetten biri olan Hz. Muhammed'in yaşam tecrübesinin İslam medeniyetinin sonraki dönemlerinin şekillenmesinde önemli bir etkisi olduğu düşünüldüğünde, siyer ve ilk dönem İslam tarih yazımının böylesine dar bir çerçevede ele alınması büyük bir eksiklik. Ortaya çıkışının üzerinden bir asır bile geçmeden dönemin iki büyük imparatorluğunun hüküm sürdüğü geniş bir coğrafyada hızla yayılma başarısı gösteren; Hıristiyan, Yahudi, pagan, Mecusi, Maniheizt ve Mazdek inanç mensuplarını yeni bir din ve kültür ortamında buluşturan bu dinin başarısını ve bu başarıyla gelişen karşılıklı etkileşimin sonuçlarını ortaya koyabilmek, ancak interdisipliner bir metotla mümkün olmaktadır. Salt dinî hassasiyetlerle yazılan siyer eserleri inananlara ilham kaynağı olsa da, söz konusu dönemin gelişme ve dinamiklerini açıklamakta yetersiz kalmaktadır.

Bu tebliğ, İslam tarihi boyunca yazılmalı siyer eserlerinin bu bakımdan eksik kaldığını ortaya koymakta ve bu tür bir yazımın yol açtığı sonuçları değerlendirerek siyeri daha geniş bir çerçeve içine yerleştirme imkanlarını aramaktadır. Bu yaklaşımın sağlayacağı faydaları da tespiti yönelen tebliğ, tarih yazımı ve eğitimi çerçevesinde ve yöntemleriyle ele alınmıştır.

Anahtar kelimeler: Siyer, Karşılaştırmalı Tarih, Tarih yazımı

Siyer Historiography Disconnected from World History: The Quest for Methods

The historiography of Siyer, the biography of the prophet Muhammed, which constitutes the basis of Islamic history, is usually only approached within the context of pre-Islamic Arab and Samite history and the topography of Hijaz and very much isolated from the history of the rest of the world. As one of the few historical figures whose life has been meticulously noted, the Prophet's life experience has been very influential in shaping the Islamic civilisation of later periods. As such, this narrow framing of Siyer and early Islamic history seems to be a major deficiency. In order to evaluate the success of the new religion in spreading rapidly into a wide geography ruled by the two big empires of the period within a century of its outset and in merging the believers of Christian, Jewish, pagan, Zoroastrian, Manichaeist, and Mazdakist faiths within a new religious and cultural melting pot, and to trace the consequences of mutual interaction that came with this success, we should instead be using an interdisciplinary method. While it is possible that Siyers within with only religious sensitivities will continue to be a source of inspiration for the believers, they are inadequate in explaining the events and dynamics of this period.

This study puts forth that classical Siyers lacks such a wider perspective and tries to evaluate the consequences of such a historiography and the possibilities of expanding it into a more comprehensive and comparative framework. The study, which seeks to determine the benefits of such an approach, is based on the framework and methods of historiography and the teaching of history.

Key Words: Sirat, Comparative History, Historiography

Bir Harbin Tarihyazımı ile Başlangıç ve Günümüz Bağlamında Değişimi

Hakan ŞALLI

Trakya Üniversitesi

Balkan Savaşları, henüz sona ermeden yazımına başlanmış olan bir harp olarak tarihyazımında ilginç bir yere sahiptir. Hükümet desteği ile Kırmızı Siyah Kitap 1328 Balkan Fecayii ismindeki propaganda yayını bu doğrultuda halktan savaşa dair fotoğrafların talep edildiği ve dolayısıyla halkın tanıklığı ile müştereken vücut bulmuş bir eserdir. Tarihyazımını (resmi) toplumu motive etme amacından soyutlayamamanın en canlı örneklerinden olan eserin, baştan sona propagandif görseller ile donatılmasının (yıkılan camiler, tecavüze uğrayan kadınlar) sebebini o anki okuma oranını göz önüne alarak anlayabilir ve eserin bu doğrultuda herkese ulaşabilmeyi hedeflediğini yorumlayabiliriz. Kitap bu görsellerle kin ve intikam duygularını motive ederken, sayfaları arasında dönemin taze söylemleri olan milli iktisat politikalarından, sosyal darwinizme kadar geniş bir anlatının izlerini takip edebilmekteyiz.

Günümüzde ise Balkan Savaşları, eğitim müfredatında 180 derecelik bir dönüşüme uğrayarak başlangıçtan çok farklı bir tarihyazımı ile temsil edilmektedir. Balkan Savaşları artık bilinenin aksine iki değil üç savaştan oluşmaktaydı ve bu savaşların ilki 1897 Osmanlı-Yunan Harbi'dir. Osmanlı Devleti'nin galip geldiği son savaş olarak bilinen bu harbin, mağlubiyetle sonuçlanan Balkan Savaşları'na eklenmiş olması, tarih araştırmalarının başlangıcını oluşturan bir soruyu peyda ediyordu; Neden? Üstelik belge odaklı tarihyazımı geleneğine sahip olan Türk tarihçiliği adına, Osmanlı Arşivleri incelendiğinde, Bab-ı Ali'de meydana gelen bir yangın neticesinde 1897 Osmanlı-Yunan Harbi'ne dair tüm evrak ve defterin yok olduğukaydedilmişken!

Çalışmanın amacı, Balkan Savaşları'nı başlangıç ve şimdiki noktalarında temsil edilen iki eser ile incelemek, ara dönemlere çeşitli çıkarımlarla değinerek tarihyazımının 100 yıllık bir sürede geçirdiği değişimi cevaplarla olduğu kadar soru ve ayrıntılarıyla analiz edebilmektir.

Anahtar Kelimeler: Balkan Savaşları, 1897 Osmanlı-Yunan Harbi, Kırmızı Siyah Kitap, Eğitim

History Writing of a War with Change in the Context Beginning and the Present

The Balkan Wars are a war that has just begun to be written in the end. The support of the government and the publication of the propaganda on behalf of the Red Black Book 1328 Balkan Fecayii is a work in which documents and photographs of the war are demanded from the people and thus they are jointly formed with the witness of the people. We can understand why we have to consider the rate of reading the moment when we can consider the reason of equipping the work with the propagandistic images from the beginning (demolished mosques, women who are abandoned), which is one of the most vivid examples of abstracting the writing of our historical (official) society in order to motivate society, and we can interpret that the work can not reach everybody in this direction. While the book motivates the feelings of grudge and revenge, the book is able to follow the traces of a wide range of narratives, ranging from national economic policies to social Darwinism which are new thought discourses of the period.

Today, the Balkan Wars are represented by a very different historiography from the beginning, with a 180-degree turn in the educational curriculum. The Balkan wars were formed by two, but three, wars, unlike what is now known, and the first of these wars was the 1897 Ottoman-Greek War. Known as the last war the Ottoman Empire had won, this war had been articulated in the Balkan war that resulted in defeat, posing a question that set the beginnings of historical investigations; Why? Moreover, in the name of the Turkish historiography, which has a document-oriented tradition of historiography, when the Ottoman archives were examined, it was noted that all the documents and books about the 1897 Ottoman-Greek War were destroyed due to a fire that broke out in Bab-i Ali!

Koleksiyon Malzemelerinin Tarih Yazıcılığında Kullanılması: Hicaz Demiryolları Projesi

Rahmi Deniz ÖZBAY

Marmara Üniversitesi

Hicaz Demiryolları genellikle Osmanlı Devleti'nin son yüzyılına ilişkin oldukça yüklü bir tarihsel bağlam sunmaktadır. Hicaz Demiryolları, lokomotifler-vagonlar, istasyon ve gar binaları, tarihsel coğrafi mekanlara yönelik kısmen oryantalist bir ilgi üretmektedir. Aynı zamanda herhangi bir tren hattı gibi çeşitli görsel materyaller, biletler, çeşitli belgeler vs. gibi çok zengin bir koleksiyon etkisi de üretmektedir. Hicaz Demiryolları proje modelinin bir ürünü olarak ortaya çıkmış olan pullar ve damgalar da yine bu temanın bir başka yanıdır. Pul ve damgaların ilk özelliği; Proje sermayesine destek olmak amacıyla, Osmanlı Devleti tarafından ve devamlı bir gelir kaynağı temin etmek için çıkartılmalarıdır. Bu projenin sonuçlandırılmasının bir tür garantisi de olmuştur. Devletlerin kullandıkları pul ve damgalar, devletle ilgili işlerin gerçekleştirildiği belgeleri resmi ve kıymetli hale getiren araçlardır. Pul ve damgaların ikinci özelliği ise; tarihsel bir ilişkiler ağı içinde ve çok farklı coğrafyalarda kullanımlarının zaman içinde gittikçe yaygınlaşmış olmasıdır. Bu gelişim, Hicaz Demiryolları'nın pul ve damgaları üzerinden izlenebilmektedir. Bildiri konusu ile; hem maliye ve iktisat tarihi yönünden bir proje modelinin incelenmesi hem de tarihyazımı için, alternatif bir örnek sunulması hedeflenmiştir.

Bu amaçla, Hicaz demiryolları için üretilen damga ve kıymetli evrakın hikayesi ile; bir Osmanlı maliyesi uygulaması, bu proje için kullanılan yöntemin özgünlüğü ve bu yöntem ile elde edilmesi hedeflenen gelirlerin kaynakları gibi konular ele alınmış olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Hicaz Demiryolları, Tarihyazımı, Osmanlı Maliyesi, Koleksiyonerlik, Efemera

Utilization of Collection Materials by Historiography: Hejaz Railways Project

The Hejaz Railways often provide a rather ludging historical context for the last century of the Ottoman State. Hejaz Railways; with locomotives-wagons and station and station buildings, attract a partial orientalist interest in historical geographical locations. At the same time, various visual materials such as train lines, tickets, various documents, etc. create also a very rich collection effect. The stamps and seals that emerged as products of the Hejaz Railways project model represent another aspect of this theme. First feature of stamps and seals is their introduction by the Ottoman State for providing a permanent source of income in order to support the capital of the project. It is a kind of guarantee of the finalization of the project. The stamps and seals used by the States are the means which make documents relating to the state official and valuable. The second feature of stamps and seals is their increasingly usage in a network of historical associations and in many different geographies over time. This development can be traced through the stamps and stamps of the Hejaz Railways. With the subject of the paper; it is aimed to present both an alternative example for the study of a project model in terms of both fiscal and economic history and an alternative for the historiography.

For this purpose, together with the story of the stamps and seals produced for the Hejaz railways; a practice of the Ottoman finance, the originality of the method used for this project, and the sources of income targeted by this method will be studied.

Keywords: Hejaz Railways, Historiography, Ottoman Finance, Collectorship, Ephemera

Epistemik Merak Olarak Tarih Merakı

Adnan ALTUN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Merak üzerine yapılan çalışmalar merakın algısal ve epistemik olarak temelde ikiye ayrıldığını ortaya koymuştur. Algısal merak daha çok ses, görüntü, tat ve ısı gibi duyu organlarını etkileyen ve daha çok olağan dışı gelişmelerle harekete geçen bir merak türüdür. Epistemik merak ise bilgiden ortaya çıkan merak türü olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışma "Merak bilgiden ortaya çıkıyorsa; tarih gibi farklı bilgi türleri farklı merakların ortaya çıkmasına sebep olur mu?" sorusundan hareketle planlanan gömülü araştırma sürecinin son halkasını oluşturmaktadır. Gömülü teori araştırması sürecinde ilkokul, ortaokul ve üniversite öğrencilerinden elde edilen veriler, bu çalışmada diskriminant örnekleme (önceki veriye geri dönme) ile yeniden incelenmiş ve ortaya çıkan örüntü gözden geçirilmiştir. Katılımcıların "tarihi kişi, olay, zaman ve mekâna" dair meraklarının gerekçelerinin çözümlenmesi ile ortaya çıkan örüntüde tarih merakı "deneyimsel, duygusal, önemli, sıra dışı, sosyal ve bilimsel" olmak üzere 6 farklı boyutta ele alınmıştır. Çalışmada ayrıca örüntünün arkasındaki olguları, merak türlerinin arkasında yatan etkenleri belirlemek için AİBÜ Tarih Bölümü son sınıfında okumakta olan 10 öğrenci ile yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Sonuç olarak epistemik bir merak türü olarak tarih merakı alt boyutlarıyla birlikte tarih öğretimi bağlamında ayrıntılı olarak açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tarih merakı, epistemik merak, tarih öğretimi.

Historical Curiosity as an Epistemic Curiosity

The studies investigating curiosity have revealed that curiosity is basically divided into perceptual and epistemic. Perceptual curiosity is a type of curiosity that affects sensory organs such as voice, image, taste, and heat, and is acted upon by more unusual developments. Epistemic curiosity is defined as the type of curiosity that emerges from knowledge. This study constitutes the last ring of the grounded theory process planned with the question of "May different knowledge forms generate different curiosities as history if curiosity stems from knowledge?" The data obtained from elementary school, junior high school and university students during the grounded theory research and the resulting pattern were re-examined in this study by discriminant sampling (to return previous data). The reasons for the curiosity of participants about historical "person, event, time and place" were analyzed. And in the revealed pattern, historical curiosity has been dealt with in 6 different dimensions as "experiential, emotional, important, extraordinary, social and scientific". It is also aimed to determine the factors behind the types of historical curiosity in the study. It is also aimed to determine the factors underlying the types of curiosity in the study. For this purpose, face-to-face interviews were held with 10 senior students of History Department in Abant İzzet Baysal University. As a result, as an epistemic curiosity, history curiosity has been tried to be explained in detail in the context of history teaching with its sub-dimensions.

Keywords: Historical curiosity, epistemic curiosity, teaching history.

12. Sınıf Türk ve İtalyan Tarih Ders Kitaplarının Karşılaştırılması

Ali TUNÇEL

Ş. Gülin KARABAĞ

Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Tarih dersinde kullanılacak en önemli materyal ders kitaplarıdır. Ders kitapları konunun işlenişinde öğretmen ve öğrencilere yol gösterici bir özellik taşımaktadır. Ders kitapları ülkeden ülkeye farklılıklar gösterse de her ülkede tarih derslerinin vazgeçilmez materyalleridir. Bu çalışmada 12. Sınıf İtalya ve Türkiye tarih ders kitaplarında yer alan II. Dünya Savaşı konusu karşılaştırılmıştır. Bu konunun seçilmesinin sebebi, savaşı yaşayan bir ülkeyle, dolaylı olarak yaşayan bir ülkenin tarih ders kitaplarında konunun ele alınışındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya çıkarmaktır.

Bu çalışmada kitapların fiziksel yapısı, tasarımı, konu anlatımı, görsel kullanımı, kaynak kullanımı ve öğrenci etkinlikler bakımından içerik analizi tekniğinden faydalanılarak incelenmiştir. İtalya ders kitabında II. Dünya Savaşı'na 45 sayfa yer verilirken, Türk ders kitabında 33 sayfa yer verilmiştir.

Sonuç olarak, iki kitabın birbirlerine üstün tarafları olmakla beraber, İtalya tarih ders kitabının Türk tarih ders kitabına oranla özellikle görsel kullanımı, farklı ve zengin kaynaklar sunulması, öğrenci etkinlikleri, güdüleme ve yönlendirme konusunda daha iyi olduğu söylenebilir. Özellikle öğrencilerin önceki öğrenmelerini hatırlatması, konu sonlarında özet vermesi ve harita kullanımı konusunda Türk ders kitabına göre daha üstün olduğu söylenebilir. Bununla birlikte Türk tarih ders kitaplarının anlatılan konuları daha detaylı ele aldığı gibi, özellikle biyografilere daha çok yer verdiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, tarih ders kitabı, İtalyan tarih ders kitabı, görsel kullanımı, 12. Sınıf, II. Dünya Savaşı.

A Comparative Study on the 12th Classes History Course Books of Italian Turkish Education System

The most important material to be used in history classes are the text books. The text book has a leading character for both teachers and students teaching history in classes. Although there are differences between text books from one country to another, they are an indispensable item of history classes. The study makes a comparison between the methods in which the issue of World War II is addressed in the history textbooks of 12th Grade in Turkey and Italy. The reason for choosing this theme is to unearth the similarities and differences between the methods of how the war is addressed in the textbooks of a country which has directly experienced the war and the other which was indirectly effected by the war.

The study uses content analysis methods in terms of physical structure, design, subject narration, use of visuals, and use of references and students activities. The issue of 2nd World War took 45 pages in the text books in Italy, while in those of Turkey 33 pages addressed the issue.

In conclusion, while both books have some superior dimensions compared to the other, it could be expressed that the Italian History Text Book is superior to its Turkish counterpart in terms of use of visual elements, provision of different and rich references, student activities, motivating and directive elements. Specifically, the Italian text book is of superior in ways that it reminds previous subjects learnt by students, provides a brief summary at the end of each unit and map use. On the other hand, Turkish text books introduce subject in a more detailed way as well as giving more space to biographies.

Keyword: History education, History Text Book, Italian History Text Book, Use of Visuals, 12th Grade, World War II.

Cumhuriyet Dönemi Geleneksel Türk Makam Müsikisi Eğitimi Tarihi'nin Disiplinlerarası Yaklaşım ile İncelenmesi

Alp ÖZEREN

İstanbul Kadıköy Halk Eğitimi Merkezi

Cumhuriyet döneminde, Geleneksel Türk Makam Müsikisi eğitimi; yaygınlık ve saygınlık bağlamlarında, büyük ölçüde ihmâl edilmiş ve gelecek nesillere aktarımı konusunda somut bilimsel çalışmalar, gereğince planlı-programlı şekilde ve düzeyde, disiplinlerarası işbirliği ve yaklaşımlarla yeterince ele alınmamıştır.

Geleneksel Türk Makam Müsikisi eğitimi ve alanın mensupları; ilgili akademik çevrelerde, ne kadar ihmâl edilmiş, görmezden gelinmiş, pasifize edilmeye çalışılmış olursa olsun; tārīhsel derinliği, coğrāfi genişliği gibi unsurlardan hareket ile gelecek nesillere aktarılmayı; özünden, değerinden, asāletinden hiçbir şey eksilmeden, sabırla ve hasretle beklemektedir. Öte yandan; bildiri ile, özellikle yaklaşık son 10 yıldır hız kazanan, konuyla ilgili olumlu gelişmeler temel alınarak; geleceğe yönelik etkin, işlevsel, gerçekçi ve bilimsel yeni stratejiler oluşturulmasına, geliştirilmesine disiplinlerarası katkılar sunabilmek hedeflenmektedir.

Tarama-değerlendirmeye dayalı; müsiki ve iletişim disiplinlerinden örnek olayların da yer alacağı; görsel, işitsel dökümanlarla desteklenecek bir içerik sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Geleneksel Türk Makam Müsikisi ,Eğitimi Disiplinlerarası İşbirliği

Research Of Traditional Turkish Makam Music Education's History During Republic Period By Interdisciplinary Method

During the Republic period; Traditional Turkish Makam Music Education, has been highly neglected. Plans, programmes, academic works, interdisciplinary works etc., are not enough for to transfer it to the next generations by protecting the core of it.

Although the Traditional Turkish Makam Music Education and its' field workers, students, etc. have been neglected; the field has not lost its' value, power, position, importance etc. because of its' historical depth and geographical width. Aproximately for last 10 years, there are many positive development about the subject. Accordingly; new interdisciplinary strategies should be created fort o save this position for to make a better, stronger future of the field.

Screening evaluation method will be used and there will be case studies from music and communication fields. Also; visual and auditory documents will be used for the presentation.

Keywords: Traditional Turkish Makam Music Education, Interdisciplinary Cooperation

Zincirkıran Komisyonu ve Tarihyazımında Telgraf Yazışmaları

Murat KORALTÜRK

İhsan Seddar KAYNAR

Marmara Üniversitesi

Hakkari Üniversitesi

Yeni kaynakların kullanıma açılmasıyla İkinci Dünya Savaşı'nın Türkiye'ye etkileri ve savaş sonrası ABD ile kurulan ilişki hakkında bildiklerimiz hızla güncellenmekte ve yeniden yazılmaktadır. Bu çalışmada telgraf yazışmalarının tarih yazımında kaynak çeşitliliğini artırması ve yeni bilgilerin açığa çıkmasına yaptığı katkı tartışmaya açılacaktır. İkinci Dünya Savaşı literatürü tartışıldıktan sonra başkanlığını Fuat Zincirkıran'ın yaptığı bir grup bürokratin, savaş sonrası ABD ile Türkiye'nin ilk ticari temasını nasıl yaptıkları Zincirkıran'ın telgrafları ışığında ele alınacaktır.

Türkiye ile ABD arasında 1946 ve 1948 yılları arasında gerçekleşen ticaretin siyasi, diplomatik ve iktisadi boyutlarını aydınlatan telgraflarla yakın döneme ilişkin pek çok yeni bilgiye ulaşılmıştır. Zincirkıran'ın telgrafları, Marshall Yardımları öncesinde Türkiye'nin deniz ticaret filosuna takviye imkanı doğuran ABD'den gemi alım faaliyetlerine dair bilgiler içermektedir. Zincirkıran Komisyonu'nun faaliyetleri ile savaş sonrasında dünyanın şekillenmesinde Türkiye'nin alacağı yeri ve bir geminin satın alınış sürecini aynı anda görebilmek mümkündür. Zincirkıran'ın telgrafları çerçevesinde yakın dönem tarihimize önemli bir katkı yaparken, tarih yazımı tartışmalarında kaynak çeşitliliğine vurgu yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Telgraf, Zincirkıran, İkinci Dünya Savaşı, Uluslararası Ticaret

The Zincirkıran Commission and Telegram in Historiography

The post-war relationship established with the United States and Turkey are quickly updated and rewritten after the use of new resources on the Second World War. In this paper, the contribution of telegrams will be discussed and how to increase the diversity of resources in historiography and how to bring the new information. After the Second World War literature discussed, this paper will clarify the affairs that Turkey's first commercial contact with the US, and the diversion a couple of Turkish bureaucrats under the presidency of Fuad Zincirkıran.

The study covers the years between 1946 and 1948, and the trade took place between Turkey and the USA in terms of diplomatic and economic dimensions of the telegrams reached with many new information. Zincirkıran's telegrams contain lots of information about the vessels purchasing activity from the United States before the Marshall Aid which adding new vessels to Turkey's merchant fleet. This paper argues that the Zincirkıran Commission's purchase of ships heralded Turkey's appearance in the bipolar world that emerged after the end of the war. This paper studies various dimensions of the first civilian trade agreement with the United States, and makes an important contribution to our recent history while emphasizing resource variety in historiography.

Keywords: Telegram, Zincirkıran, World War II, International Trade

Tarih Yazımında Efemera Malzemesi ve Gemi Kumpanyaları Afişlerinin Kullanımı

Arzu VARLI

Ersan Remzi ACUN

Murat KORALTÜRK

19. yüzyıldan bugüne uzanan süreçte haberleşme ve ulaştırma alanında da devrim niteliğinde gelişmeler yaşandı. Bu değişimin deniz yolu ulaşımındaki başlangıcını rüzgâr gücünden yani yelkenlilerden buhar gücüne yani buharlı gemilere geçiş oluşturur. On dokuzuncu yüzyılın ilk yarısından İkinci Dünya Savaşı ertesine jet uçaklarının gelişmesi ve deniz aşırı hava taşımacılığının yaygınlaşmaya başlamasına kadar geçen dönem “transatlantik” devri olarak da nitelendirilebilir. Bu süreçte Avrupa’dan Kuzey ve Güney Amerika’ya, Afrika, Uzakdoğu ve Avustralya’ya uzanan hatlarda bir asır süresince ülkeler ve kumpanyalar arasında rekabet de yaşandı. Bu rekabet, taşıma fiyatlarından, gemilerin konfor ve güvenliğine, seyahat süresinin vurgulanmasına kadar çeşitli alanlarda kendisini gösterdi. Rekabet, hem teknolojiye yaşanan gelişmelerden hem de seyahat amaçlarının çeşitlenmesinden kaynaklanmaktadır. Seyahat amaçlarının çeşitlenmesi yeni sosyal tabakaların varlık göstermesiyle ilgilidir. İşte söz konusu bu rekabetin izlerini okuyabilmek için, kumpanyaların reklam afişleri ve broşürleri önemli kaynaklardır.

Efemera malzemesi gündelik yaşama ait “ıvır zıvır” olarak nitelendirilebilecek kısa ömürlü küçük ve geçici belgeleri ifade eder. Bu bildiride efemera malzemesi olarak nitelendirilebilen gemi kumpanyası afişlerinin “ne anlattığı” üzerinde durulacak ve iktisat tarihi yazımında nasıl kullanılabileceği ele alınacaktır. Efemera malzemesi gündelik hayatın tarihi için önemli kaynaktır.

Bugün artık koleksiyon değeri oldukça yüksek efemera malzemesi haline gelmiş olan kumpanyaların afiş ve broşürleriyle bu kumpanyaların reklam stratejileri, pazarlama unsurları, gemi endüstrisi anlamında gelinen noktayı ve içinde oldukları rekabet ortamını tespit edilebilir. Bu amaçla anılan reklam afişlerinin bu yönüyle değerlendirilmesi yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sanayi Devrimi, İktisat Tarihi, Denizcilik Tarihi, Pazarlama ve Reklamcılık Tarihi, Turizm Tarihi

Use of Ephemera Material and Ocean Liner Posters in History Writing

From the nineteenth century to the present, there has been revolutionary developments in the field of communication and transportation as well. Transition from wind power namely sailboats to steam power namely steamships creates the start of this change in sea transport. The period from the first half of the nineteenth century until the development of the jet planes following World War II and the beginning of proliferation of overseas air transport, can be characterized as "transatlantic". In this process, there has been competition between countries and ocean liner companies for a century on the lines from Europe to North and South America, Africa, Far East and Australia. This competition showed itself in a variety of areas, from transportation prices to the comfort and safety of ships, to the emphasis on travel times. Competition originates from both technological developments and diversity of travel purposes for travelers. This diversity is related to the presence of new social class. The advertising posters and brochures of the ocean liner companies are important references to read through the traces of this competition in question.

Ephemera material represents the short-lived small and temporary documents that can be described as "junk" of everyday life. This presentation will discuss "what ocean liner posters tell", which can be described as ephemera material, and how it can be used in the writing of economic history. Ephemera material is an important reference for history of everyday life.

The marketing strategies, the marketing elements, the point that shipbuilding industry reached, and the competitive environment they were in can be determined by the posters and brochures of the ocean liner companies as ephemera material, which its collection value has become quite high today. In this presentation, the mentioned advertisement posters shall be evaluated accordingly.

Keywords: Industrial Revolution, Economic History, Maritime History, Marketing and Advertising History, Tourism History

Cumhuriyet Dönemi Tarih Ders Kitaplarında İttihat Ve Terakki'nin İncelenmesi

Mücahit POYRAZ

Marmara Üniversitesi

.Ahmet KATILMIŞ

Marmara Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, Osmanlı Devleti'nin son döneminde devlet yönetimine hâkim olan ve aldığı kararların sosyal ve siyasi etkileri günümüze kadar ulaşan, İttihat ve Terakki Hareketi'nin Cumhuriyet Döneminde yazılan lise tarih ders kitaplarında nasıl ele alındığını ortaya koymaktır. Gerçekleştirilen literatür taraması neticesinde, İttihat ve Terakki hareketinin lise tarih ders kitaplarında nasıl ele alındığına dair bir çalışmaya rastlanılmamasından dolayı bu çalışma yapılmıştır. Bu nedenle bu çalışmanın, söz konusu boşluğun doldurulmasına katkı sağlayacak nitelikte olduğu ve araştırmanın tarih ders kitaplarındaki bilgilerin algısal biçimlerine dair örnek oluşturacağı yine bu yönde yapılacak çalışmalara ışık tutacağı düşünülmektedir. Nitel araştırma ilkelerine uygun olarak desenlenen bu çalışmanın katılımcıları olarak belirlenen ders kitaplarının seçiminde amaçlı örnekleme tekniği işe koşulmuştur. Bu çerçevede araştırmanın verileri, Cumhuriyetin ilanından günümüze Türkiye'de farklı dönemlerde liselerde okutulmuş tarih ders kitaplarından elde edilmiştir. Elde edilen yazılı ve görsel materyaller doküman analizine tabi tutularak çözümlenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, İttihat ve Terakki Fırkası ile ilgili bilgilerin eksik verildiği tespit edilmiştir. Ayrıca İttihat ve Terakki Fırkası ile ilgili oluşturulan içerikte pedagojik amaçların ötesine geçilerek yanıltma ve çarpıtma çabası içerisindedir olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: tarih eğitimi, tarih ders kitapları, ittihat ve terakki

The Examination of Union and Progress in the History Textbooks during the Period of Republic

The aim of this study is to reveal how Union and Progress Movement which dominated the state administration in the last period of the Ottoman State and whose social and political effects have reached until today was addressed in the high school history textbooks written during the period of Republic. As the result of the literature review, this study was conducted due to the fact that no studies were found on how the Movement of Union and Progress was addressed in high school history textbooks. Therefore, it is believed that this study will contribute to the relevant gap and will form an example of the perceptual forms of the information in the history textbooks and will enlighten the future studies accordingly. Purposive sampling method has been used for the selection of textbooks identified as the participants of this study designed in accordance with the qualitative research principles. In this context, the data of the study has been obtained from the high school history textbooks of different periods in Turkey since the proclamation of the Republic of Turkey. The obtained written and visual materials have been examined upon analyzing the documents. As the result of analyzes performed, it has been noted that the information presented regarding the Committee of Union and Progress has been missing. Moreover, it has been observed that the content established related to the Committee of Union and Progress was beyond the pedagogical purposes and was in an effort to mislead and distort.

Türkiye Cumhuriyeti Tarih Ders Kitaplarında Sultan II. Abdülhamit İmajı

Suat ÇATAR

Ahmet ŞİMŞEK

Vahdettin Engin

Marmara Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi

Marmara Üniversitesi

Bu çalışmada yakın tarihimizin en tartışmalı figürlerinden biri olan Sultan II. Abdülhamit'in Türkiye Cumhuriyeti tarih ders kitaplarındaki imajı ortaya koyulmuştur. Bu çerçevede cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar uzanan süreç içerisinde yayımlanan ortaöğretim tarih ders kitapları incelenmiştir. Araştırmada söylem ve doküman analizi teknikleri kullanılmıştır. İncelenen ders kitapları 1930'lu yıllardan başlayıp 2010'lu yıllara kadar uzanan bir zaman dilimi içerisinden seçilmiştir. Tarih ders kitaplarından elde edilen veriler Türk Tarih Tezi Öncesi Dönemi, Türk Tarih Tezi Dönemi, Türk İslam Sentezi Dönemi ve Pedagojik Dönem olmak üzere 4 temel kategori altında incelenmiştir. Araştırmanın sonucunda tarih ders kitaplarındaki Sultan II. Abdülhamit'in imajının Türk Tarih Tezi Öncesi Dönemde negatif olduğu ve bu negatifliğin derecesinin Türk Tarih Tezi Dönemi'nde artarak devam ettiği tespit edilmiştir. Bu iki dönemde II. Abdülhamit, gerici, başarısız ve hürriyet karşıtı olarak tanımlanmıştır. Türk İslam Sentezi Dönemi'nde ise söylemin belirgin bir şekilde yumuşadığı görülmüştür. Bu dönemde, bahsi geçen dönemlerin aksine II. Abdülhamit'in anayasal sistemi ortadan kaldırmasının gerekli olduğu ortaya koyulmuş, dış politikada başarılı olduğunun altı çizilmiştir. Pedagojik dönemde ise, bu durum devam etmekle beraber Sultan Hamit, eğitime, kültüre, Müslümanlara ve Türklere önem veren bir padişah olarak resmedilmiştir. Öte yandan bütün dönemlerde Sultan Hamit'in otoriterlikle ülkeyi yönettiği belirtilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Tarih Ders Kitapları, Sultan II. Abdülhamit

Sultan II. Abdulhamit's Image in The History Textbooks of The Republic of Turkey

In this study, one of the most controversial figures of our recent history, Sultan II. Abdülhamit's image in the history textbooks of the Republic of Turkey has been revealed. In this context, secondary education textbooks published in the process from the founding of the Republic to the present day have been examined. Discourse and document analysis techniques have been used in this research. The textbooks which have been researched have been selected from a period of time starting from 1930 to 2010. The data obtained from the history textbooks have been analyzed under four main categories: The Pre-Turkish historical thesis, The Turkish historical thesis, The Turkish Islamic Synthesis and the Pedagogical period. As a result of the research, Sultan II. Abdülhamit's image in the history textbooks has been determined to be negative in the pre-history period of Turkish history and that the degree of this negativity continued to increase during the Turkish historical thesis period. In these two periods Abdülhamit II was defined as reactionary, unsuccessful and anti-freedom. In the period of Turkish Islamic synthesis, it has been observed that the discourse was clearly softening. In this period, contrary to the periods mentioned, it was revealed that it was necessary to eliminate the constitutional system of Abdulhamit II and underlined that it was successful in foreign policy. In the Pedagogical period, although this situation continues, Sultan Hamit was depicted as a Sultan who cared about education, culture, Muslims and Turks. On the other hand, during all periods, it was stated that Sultan Hamit ruled the country with authoritarianism.

Key Words: The Teaching of History, History Textbooks, Abdulhamit II

Türkiye’de Tarih Ders Kitaplarında Romanya Algısı (1908-1945)

Hayrünisa ALP

İstanbul Üniversitesi

İngiliz diplomat tarihçi Edward Hallett Carr, “What is History” adlı kitabında “tarih geçmiş ve gelecek arasında bitmeyen bir diyalogtur” demektedir. Ve bu diyalog çoğu zaman yeni nesillere ciltlerce yazılan tarih kitapları aracılığıyla değil genç dimağlara çocukluklarından itibaren verilen tarih ders kitapları aracılığı ile taşınmaktadır. Özellikle 1912 -1913 Balkan Savaşları’nın getirdiği siyasi şartlar Türkçülük akımının tarih ders kitaplarında da önemli bir etkiye sahip olmasına neden olmuştur. Cumhuriyetin kurulmasıyla Türkiye’de tarih çalışmaları milli devlet ve onun takip ettiği milliyetçilik fikriyle gelişmiştir.

Yunanistan, Bulgaristan, Sırbistan, Arnavutluk, Bosna ve Romanya gibi, önce özerk sonra bağımsız devletler olarak elden çıkan Rumeli toprakları ve uzun bitmek bilmeyen göç dalgalarının olumsuz etkisi tarih yazıcılığında da kendini göstermiştir.

Osmanlı Devletinin son yıllarında ve Cumhuriyet’in ilk on yılında Romanya ilk, orta ve lise tarih ders kitaplarında genellikle “Osmanlı’nın Balkanlar Fütühatı” bölümlerinde Eflak ve Boğdan’ın fethinden başlayarak kronolojik bir tarihi sistematik içinde ele alınmış, bu durum Türk gençlerinin dimağında Romanya Devleti ve milletine dair belirgin bir algı oluşmasında çok ciddi bir rol oynamamıştır. Bu bildirinin üç amacı vardır. Birincisi, 1908-1945 yılları arasında (II. Meşrutiyet’ten II. Dünya Savaşı sonuna kadar) Türkiye’deki ilk, orta ve lise tarih ders kitaplarında Romanya’nın ne şekilde işlendiğini ortaya koymaktır. İkincisi ise Romanya’nın coğrafi olarak bu kadar yakın olmasına rağmen psikolojik olarak “uzak” görünmesinde ders kitaplarının etkisini/rolünü belirlemektir. Üçüncüsü ise bir öneri olup Türkiye-Romanya dostluk ilişkilerinin geliştirilmesinde tarih ders kitaplarından nasıl yararlanılabileceğini göstermektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Yazıcılığı, Ders Kitapları, Romanya, Türkiye

Romania Perception in History Text Books In Turkey

An English diplomat historian Edward Hallett Carr says, “history is an endless dialogue between past and future” in his book named “What is History”. And this dialogue is conveyed to young minds through history textbooks given to them since their childhood periods, not through the history books written in large volumes. The political conditions arisen with the effect of the 1912-1913 Balkan Wars caused the Turkism to have a significant effect in history textbooks. History studies in Turkey have developed with the nation-state and the nationalism idea it followed with the establishment of the Republic. The negative effect of Rumelian lands, which got out of hand first as self-governing states then as independent states such as Greece, Bulgaria, Serbia, Albania, Bosnia and Romania, and the endless migration waves manifested itself in historiography.

Romania is generally discussed in the section of “the Conquests of the Ottoman Empire in Balkans” in a chronological and historical systematic starting from the conquest of Moldavia(Eflak) and Walachia(Boğdan), and this situation hasn’t played a significant role in the formation of an adequate perception of Romania in the minds of Turkish youths. This paper has three purposes. First of them is to reveal how Romania was discussed in primary, secondary and high school text books in Turkey between the years of 1908-1945 (From the II. Constitutional Monarchy period to the end of the II. World War). Latter is to determine the effect/role of text books in considering Romania as a “distant” place psychologically, even though it is so close geographically. Third is a proposal showing how we can benefit from history textbooks in developing Turkey-Romania friendship relations.

Key Words: Historiography, Textbooks, Romania, Turkey

Osmanlı Devleti'nin Orta ve Yüksek Dereceli Okullarında Ders Olarak Okutulan Tarih Kitaplarında Osmanlılık, İslamcılık ve Türkçülük Anlayışlarının Yansımaları (1869-1920)

Metin IŞIK

Adıyaman Üniversitesi

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde Avrupa devletlerindeki eğitim müfredatı göz önünde bulundurulmak suretiyle yapılan reformlar neticesinde tarih dersleri de ilk, orta ve yüksek dereceli okullarda okutulacak diğer dersler arasında yerini almıştır. Devletin buhranlı bir dönemine denk gelen yıllarda ülkenin yeniden güçlenmesi için çeşitli görüşler ortaya konmuş ve bu görüşler ışığında da aydınlar çalışmalar yürütmüşlerdir. Bu düşünceler ve kurtuluş reçeteleri temel olarak Osmanlılık, İslamcılık ve Türkçülük olarak temayüz etmiştir.

Bu çalışmamızda 1869-1920 yılları arasında orta ve yüksek dereceli okullarda ders kitabı olarak okutulan tarih kitaplarında bu üç düşüncenin yansımaları dönemin basılı ders kitaplarının incelenmesiyle ve örneklerle ortaya konmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlılık, İslamcılık, Türkçülük, Osmanlı Tarih Öğretimi, Osmanlı Devri Tarih Ders Kitapları

The Reflections of Ottomanism, Pan-Islamism and Turkism in the History Books Taught As a Course in the Middle and High Level Schools Of Ottoman State (1869-1920)

In the last years of Ottoman State, as a result of reforms done by taking the education curriculum in the European countries in care history courses also took their place among the other courses which will be taught in the first, middle and high level schools. During the years has come up to one of the unrestful periods of the state several opinions were manifested to make the country powerful again and under the light of these opinions intellectuals performed work. These opinions and liberation formulas fundamentally has distinguished as Ottomanism, Pan-Islamism and Turkism.

In this study we will try to put forward the reflections of these three opinions through examples in the history books taught in the middle and high level schools between the years 1869-1920.

Key Words: Ottomanism, Pan-Islamism, Turkism, Ottoman History Education, Ottoman Period History Books.

Neriman Serdarlar ile Fahriye Çetinkanat'ın Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Ders Kitapları Üzerine

Medine Nur KILINÇ

Gazi Üniversitesi

Nejla GÜNAY

Gazi Üniversitesi

Ders kitapları öğrencilere doğrudan ulaşan önemli bir eğitim aracıdır. Sundukları bilgi yönüyle öğrencilere model olur; öğrencilerin düşünce sistemini geliştirirken onlara aynı zamanda bilgi verirler. Bununla birlikte öğrencilerin bireysel çalışmasına imkân sağlarlar.

Tarih ders kitapları yazılırken, yazarın fikri yapısından dönemin sosyal ve politik gelişmelerine kadar birçok unsurdan etkilenmektedir. Bunun yanında hâkim olan felsefi yaklaşım da tarih ders kitaplarındaki tarihsel sürecin aktarımını önemli ölçüde etkiler. Bu çalışmada 1960 ve 1980 yılları arasında kullanılan, Devlet Konservatuarı Tarih Öğretmeni Neriman Serdarlar ve İstanbul Kız Lisesi Tarih Öğretmeni Fahriye Çetinkanat'ın yazarları olduğu Türkiye Cumhuriyeti Tarihi ders kitaplarının kabul ediliş süreci ortaya konmuş ve kitaplara etki eden felsefi anlayış "İstiklal Harbi" örnekleme ile ele alınmıştır. Çalışma nitel bir araştırma olup amaçlı örnekleme yöntemleri ve doküman analizi yöntemini içermiştir.

Sonuçta ders kitaplarının yazımında milletin özünde yer alan güveni ortaya çıkarmanın amaçlandığı tespit edilmiştir. "Milli kimlik" kavramı tarih yazımında yer almış, milli irade tarihin öznesi haline gelmiştir. Böylece kendilik algısı ile daha büyük şeylere ulaşma ereği bütünleşerek romantizmin siyasi ayağının tarih yazımında yer aldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi, tarih ders kitapları, tarih felsefesi, Türkiye Cumhuriyeti tarihi ders kitapları.

About the Republic of Turkey Neriman Serdarlar and Fahriye Çetinkanat's History Textbooks

Textbooks which come up to students directly are very important education material. They become a model in terms of information they present. As they improve the the system of thought of the students, at the same time they give information. Together with this, it enables students studying individually. As the history textbooks written, it is affected by author's idea, social and economic developments and variable parameters as well. Beside this, common philosophical approach of that era interferes with transfer of the historical process written in history textbooks. In this study, the process of Turkish republic history textbook acceptance is pointed out between 60s and 80s Neriman Serdarlar and Fahriye Çetinkanat and the philosophical understanding influencing the books processed with the example of independence war. The study which is also a qualitative research includes oriented sampling method and document analysis as well. Consequently, in writing of text books the goal is identified as to find out the confidence of a nation. The term of national identification took its place in text books and national will become a subject of history.

Keyword: History education, history text books, philosophy of history, republic of Turkey history textbooks

Mübadele ve Kanıt Temelli Öğrenme: Ortaokul Öğrencileri ile Karşılaştırmalı Bir Araştırma

Prof. Dr. Yücel Kabapınar

Uzman Yasemin Yabansu

Marmara Üniversitesi

Kuleli Ortaokulu Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Kanıt temelli öğrenme, tarih/sosyal bilgiler öğretiminde birinci ve ikinci elden, yazılı ve görsel kaynak ve kalıtların sınıf içinde eğitsel bir kaynağa dönüştürülmesi fikrine dayanır. Öğrenci bu yöntemle küçük birer tarihçi/sosyal bilimci gibi analiz, sentez ve eleştirel düşünme gibi üst düzey düşünme becerilerini kullanarak, kendi bakış açısını oluşturur. Araştırma nitel bir araştırma olup eylem araştırması modeli ile desenlenmiştir. Çalışma grubunu, İstanbul ilindeki bir devlet okulunun 8. sınıfına devam eden 28 (12 kız, 16 erkek); 5. sınıfa devam eden 23 (12 kız, 11 erkek) olmak üzere toplam 51 öğrenci oluşturmaktadır. 5. ve 8. sınıf öğrencileri ile Mübadele konusu her iki grupta, 5'er ders saati süresince işlenmiş ve söz konusu dersler karşılaştırmalı olarak irdelenmiştir. "Kanıt temelli öğrenme anlayışı" temelinde hazırlanan Mübadele konusunu çeşitli kanıtlarla çalışan öğrenciler sınıf içi öğretimin ardından çeşitli etkinlikler gerçekleştirdiler. Bu etkinlikler, "Mübadele sürecinde günlük tutma", "Mübadeleye ilişkin kitap kapağı tasarlama ve önsözünü hazırlama", "Mübadele'nin gerekliliği/gereksizliği noktasında kişisel bakış açısını ortaya koyma" gibi etkinliklerdir. Diğer veri toplama araçları; öğrenci çalışma yapıtları, araştırmacı günlükleri ile kayda alınan ders içi sürecin transkriptleridir. Araştırma verilerinin toplanmasında ve öğrenci ürünlerinin değerlendirilmesinde; araştırmacılar tarafından hazırlanan rubrikler kullanılmıştır. Veri analiz süreci devam etmektedir.

Anahtar kelimeler: *kanıt temelli öğrenme, tarih, sosyal bilgiler, öğretim*

Exchange of Population and Evidence Based Learning:A Comparative Study with Secondary School Students

Evidence-based learning is based on the idea of converting history and social studies from first and second hand into an educational source in the class of resources and heritages. In this way, the student provides his or her own viewpoints, such as analysis, synthesis, and critical thinking, as well as a small number of historians / social scientists. Designed by research model. The study group consisted of 28 (12 girls, 16 boys) who attended the eighth grade of a state school in Istanbul; There are 51 students, 23 (12 girls, 11 boys) who are in the 5th grade. In the 5th and 8th semesters and the second seminar, the subjects were studied on 5 lesson hours and the lessons were discussed comparatively. It is possible to provide information on "evidence-based learning". These festivals are at the point of "necessity of the exchange of people", "designing and preparing a booklet of the Incarnation", "necessity of the exchange". Other data collection means; transcripts. In the collection of research data and evaluation of students; They rubles. Data analysis process is continuing.

Keywords: *evidence based learning, history, social studies, teaching*

Gelibolu Bağlamında İngiliz, Avustralya ve Türk Tarih Ders Kitaplarına Bakmak: Nasıl İşleniyor Bu Konu?

Yücel KABAPINAR

Marmara Üniversitesi

Tuba YEŞİL

MEB

Ülkemizdeki tarih dersleri “ezberle” müsemmadır; bunu ortaya çıkaran nedenlerin başında vatandaşlık aktarımı ekseninde bir yaklaşımın benimsenmesi gelmektedir. Buna karşılık tarih öğretiminde farklı yaklaşımlar da vardır ve ezber tarih dersinin kaderi değildir. Üç ülke için önemli olan Gelibolu özelinde bu farklılıkların ortaya konulması düşünülmüştür. Araştırmanın amacı, üç ülkenin tarih ders kitaplarında Gelibolu'nun nasıl işlendiğini ve öğrencilerin bu işleniş yaklaşımlarına ilişkin görüşlerini ortaya koymaktır. Araştırma nitel bir araştırma olup durum çalışması desenine sahiptir. Çalışma grubunu İstanbul'daki devlet Fen Lisesine devam eden 10 ve 11. sınıftaki 20 öğrenci oluşturmaktadır. Öğrencilere ders kitaplarının hem İngilizcesi hem de tercümesi sunulmuştur. Ardından öğrencilere “ne görüyorsunuz bu tarih ders kitaplarında” sorusu sorularak benzeşen/farklılaşan boyutları diledikleri gibi yazmaları istenmiştir. Ardından bu yazdıkları yazılar toplanmış ve 6 açık uçlu sorudan oluşan ikinci anket sunulmuştur. Elde edilen verilere nitel veri analiz yöntemlerinden içerik analizi uygulanmıştır. Öğrenciler, üç ülkenin ders kitaplarında farklı yaklaşımlar olduğu sonucuna varmışlardır.

Anahtar Kelimeler: Tarih Empatisi,Kanıt Temelli Eğitim,Ders Kitapları

An Examination of the British, Australian And Turkish History Textbooks in The Context of Gallipoli

The history lessons in our country are based on memorization. One of the main reasons of this is adopting the approach of citizenship transmission.

On the other hand, there are different approaches in history teaching and memorization is not the destiny of the history lessons. The important thing for the three countries is to bring up the differences particularly about Gallipoli Campaign. The aim of the study is to find out how the subject Gallipoli is taught in textbooks and to bring out the students opinions about these approaches. The study is qualitative based and it has a case study design.

The work group consist of twenty students from the tenth and eleventh grade students of a public science school. The students are submitted both the English and translation versions of the texts. Then the students were asked the question "What do you see in this history course books?" and ask to write down the similarities and differences. After this, the written texts are collected and the second questionnaire of 6 open-ended questions was submitted. The collected data was analyzed by using content analysis, as an qualitative data analysis method. The students came to a conclusion that there are extremely different approaches in the textbooks of these three countries.

Key Words:History teaching,comparing the boks of other countries,historical empathy.

Milli Eğitim Tartışmalarında Ali Haydar'ın "Milli Terbiye" Başlıklı Eseri

Ayşe Yanardağ

Cumhuriyet Üniversitesi

Osmanlı Devleti'nin son dönemlerinde devleti kurtarmak için yapılan ıslahatlar devletin yıkılışını engelleyememiş de yeniliklerin içinde yetişen ve ülkenin yıkılışının sebeplerini sorgulayan bir nesil yetişmiştir. Bu neslin bir kısmı 1912-1922 arasında savaşlarda yitip gitmiştir. Umudunu kaybetmeyen yaşamayı ve yeni bağımsız, Türk devletini kurmayı başaran dönemin asker ve sivilleri yeni kurdukları devletin sağlam temellerde yükselmesi ve güçlenmesi için kafa yormuşlardır. Bu nesil dönemin siyasi, sosyal, tarihi koşulları nedeniyle çok uluslu devlet anlayışından milli devlet anlayışına yönelmek zorunda kalmıştır. Osmanlı'nın yıkılması, uzun süren savaş yılları zihin ve duygu dünyalarında derin etkiler yapmıştır. Yaşanan acıların henüz taze olduğu bu dönemde kanla kurdukları yeni devleti son derece kısıp bir şekilde koruma tepkisi göstermişlerdir. Osmanlı'nın son döneminde devleti kurtarmak için eğitim alanında yapılan tartışmalar, Cumhuriyet'in kurulmasından sonra Cumhuriyet'i güçlendirmek için nasıl bir eğitim verilmelidir tartışmalarına dönmüştür. Osmanlı'nın kurucu unsuru olan ve Osmanlı'nın enkazından yeni bir devlet kurmayı başaran Türk milleti için ister istemez eğitim tartışmaları milli eğitim bağlamında ele alınmıştır. Nitekim milli eğitim sistemi kurma arayışlarına psikoloji eğitimi almış olan Ali Haydar (Taner) de Milli Terbiye isimli eseriyle katkıda bulunmuştur. Bildirinin ana konusu olan eser dönemin koşulları içinde ele alınmış, tarihi bir bakış açısıyla incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ali Haydar (Taner), Eğitim, Milli Eğitim, Türk Terbiyesi

Ali Haydar's "National Education" Works On National Education Discussions

Although the reforms aimed at saving the state in the recent periods of the Ottoman State did not prevent the demolition of the state, a generation grew up in the innovations and questioned the reasons of the demolition of the country. A part of this generation was lost in the wars between 1912-1922. The military and the civilians who did not lose hope and succeeded in establishing a new independent Turkish state were thinking about the rise and empowerment of the newly established state on solid bases. Due to political, social and historical conditions of the time, this generation has had to turn from the multinational concept of the state to the understanding of the national state. In this period when the living woes are still fresh, the new state established by bloodshed showed a very jealous protection response. In the last period of the Ottoman period, the discussions in the field of education to save the state turned into discussions on what kind of education should be given to strengthen the Republic after the foundation of the Republic. Naturally, the education debate for the Turkish nation, which is the founding element of the Ottoman Empire and succeeded in establishing a new state from the wreckage of the Ottoman Empire, was taken up in the context of national education. As a matter of fact, Ali Haydar (Taner), who had been trained in psychology, contributed to his search for a national education system by his work named National Terbiye. This work, which is the main topic of the report, has been examined within the conditions of the period and examined from a historical point of view.

Key Words: Ali Haydar (Taner), Education, National Education, Turkish Education

Milli Gaye Dergisi

Fahri KILIÇ

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Murat TARHAN

Abant İzzet Baysal Üniversitesi

Bolu Sultani Mektebi öğretmenleri tarafından 1922-1923 yılları arasında “Milli Gaye” isimli bir dergi çıkartılmıştır. Dergi on beş günde bir olmak üzere toplamda dokuz sayı yayınlanmıştır. Derginin sorumlu yazı işleri müdürü aynı zamanda okulun tarih ve coğrafya muallimi de olan Mehmet Zekai (Konrapa) Beydir. Dergide başta eğitim olmak üzere, içtimai, milli, edebi, fenni, zirai, dini ve tarihi konulara ilişkin yazılara ve haberlere yer verilmiştir. “Bolu Tarihi”, “ Sultani’de Tarih Dersleri ” isimli makaleler bir yazı dizisi şeklinde dergide kendine yer bulmuştur. Bunların yanı sıra “Gece mektepleri” “Milli Gayemizden Boğazlar Meselesi”, “Terbiye”, “Mektepler Nasıl Olmalı” “Nikah” “Nadas” “Dişler” “Tuz” “Gıybet” “İftira” “Maarif Haberleri” gibi çok çeşitli alanlarda önemli yazıların kaleme alındığı görülmektedir. Diğer taraftan öğrencilere yazı sütunları oluşturulmuş bu sütunlarda öğrenciler “ Yurdu Kurtardık..” “Şurup” “(Yeni Yol) Hakkında ilmi bir tenkit” “ Milli Orduya” “Almancadan” gibi yazıları kaleme almışlardır. Dergide genellikle milli, ahlaki ve tarihi yazıların yoğunluğu dikkat çekmektedir. Milli Gaye Dergisi bu açıdan eğitim tarihimiz ve yerel tarih açısından önemli bir değer olarak görülmektedir.

Bu araştırmada Milli Gaye Dergisi’nin tüm sayıları gözden geçirilip dergide çıkan yazı ve haberler incelenip, derginin yazar kadrosu, yayın ilkeleri ve politikası hakkında bilgiler değerlendirilecektir. Bolu’nun eğitim tarihine ait bilgilerin yanı sıra Cumhuriyet’in ilk yıllarında yürütülen eğitim uygulamaları da dergide yer alan bilgiler çerçevesinde aktarılacaktır. Hakkı Tarık Us Kütüphanesinden dijital nüshaları temin edilen çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Bolu Eğitim Tarihi, Milli Gaye Dergisi, Cumhuriyet.

The Journal *Milli Gaye*

A journal named *Milli Gaye* meaning “national object” was published by the teachers of Bolu Sultani School between 1922 and 1923. The journal totally had nine issues published every fifteen days. Editor in chief of the journal was Mehmet Zekai (Konrapa) Bey, the history and geography teacher of the School, as well. The journal included articles and news related mainly with education and also social, national, literary, scientific, agricultural, religious and historical issues. The articles “History of Bolu” and “History Courses in Sultani” appeared as series in the journal. Besides, crucial articles in various subjects were covered such as “Night schools” “The Straits Question under the National Object” “Decency” “How Schools Should Be” “Marriage” “Following” “Teeth” “Salt” “Gossip” “Slander” “Educational News”. On the other hand students were allocated some columns where their writings appeared e.g. “We Saved the Country” “Syrup” “A Scientific Criticism on Yeni Yol” To the National Army” “From German”. Drawing attention is the density of mostly national, ethical and historical pieces. For this reason The Journal *Milli Gaye* has been regarded as a value for our education and local history.

In this research all issues of the Journal *Milli Gaye* will be reviewed and the articles and news will be analysed and the editorial staff, publication principles and policy will be evaluated. Within the frame of the journal, the education practices carried out in the first years of the Republic as well as the information on education history of Bolu will be mentioned. Qualitative research method will be used in this work, the digital copies of which have been provided by Hakkı Tarık Us Library.

Keywords: Bolu Education History, The Journal *Milli Gaye*, The Republic.

27 Mayıs Darbesi ve Eğitim

Mehmet Ö. Alkan

İstanbul Üniversitesi

27 Mayıs, Cumhuriyet döneminin ilk askerî darbesiydi. Darbeyi yapanlar demokratik değer; kurum ve ideallere saygı duymayan askerî bir cuntanın üyeleri idi. Her siyasal değişim gibi 27 Mayıs darbesi de kendisini meşrulaştıracak araçlara başvuracaktı. 27 Mayıs'ı öven propaganda eserleri köylüye, basına ve eğitime yönelik olarak hazırlanmıştır. Darbenin daha ilk günlerinde “Hürriyet Şehitleri” diye bir kavram icad edilmiş ve gençliğin darbeye bağlılığı heyecanlı törenlerle sağlanmaya çalışılmıştı. Ancak ekonomik krizin de derin olarak yaşandığı günlerde toplumsal ve siyasal desteğin beklenen kadar olmaması darbecileri telaşlandırmış olmalı. Bu süreçte her türlü propaganda yöntemine başvurulmuştu. “Hürriyet Tahvilleri” adıyla iç borçlanmaya gidilmiş, Cumhuriyet tarihinin ilk hatıra parası olan 27 Mayıs hatıra parası çıkarılmış, pullar basılmış, hatta 27 Mayıs adıyla bir sigara bile çıkarılmıştı. Ancak özellikle nüfusun yarısından fazlasını kırsal kesimde yaşayan köylülerin oluşturduğu bir dönemde ve bu kesimin ezici bir çoğunlukla DP’yi desteklediği gerçeği darbeciler için oldukça rahatsız ediciydi. Propaganda konusunda ağırlık verilen iki kesimden biri köylülerdi diğeri ise öğrencilerdi. Bu dönemde Türkiye tarihinin resmî ideoloji bağlamında resmî tarihi, darbecileri meşrulaştıracak tarzda hızla yazılacak ve okullarda öğretilenkti. Gerçekten de darbecilerin en hızlı davrandığı alanlardan biri eğitimdi. Darbe yapıldığında daha okullar açık olduğundan 27 Mayıs'ın anlam ve önemi okullar tatile girmeden sınıflarda anlatılmaya başlamıştı. Millî Eğitim Bakanlığı hemen 27 Mayıs darbesi olduktan kısa süre sonra ve Eylül’de okullar açıldığında ders kitaplarına sonuna eklenmek üzere ek sayfalar göndermişti. Bu sayfalarda, darbeyle yıkılan eski Demokrat Parti iktidar eleştiriliyor, darbenin ne kadar haklı gerekçelerle yapıldığı, darbecilerin ne kadar vatansever ve demokrat oldukları anlatılıyordu. Bu görev aynı zamanda öğretmenlere verilmiş ve 27 Mayıs'ı övücü konuşmalarla okulların açılması öngörülmüştü. 24 Haziran’da M.B.K.’nın Millî Eğitim Bakanı Fehmi Yavuz, bütün valiliklere gönderdiği yazıda şunları yazıyordu: “27 Mayıs İnkılâbını yaratan görüş ve iradenin, yurdun en uzak köşelerine kadar süratle yayılması, açtığımız hürriyet devrinin idamesi için, bir zarurettir. Bu itibarla, bu konuda kendilerine düşen vazifeleri yapmağa her an için âmade olduklarını memnuniyetle müşahede ettiğimiz Millî Eğitim Teşkilâtı mensuplarının, her türlü imkânlardan faydalanarak, halkı aydınlatmak ve inkılâplarımızı değerlendirmek üzere şimdiden girişmiş oldukları faaliyetlerini, vatandaşlık eğitimi bakımından, daha geniş sahalara yayılmalarını rica ederim.”

Anahtar Kelimeler: 27 Mayıs, darbe, eğitim, ders kitapları, endoktrinasyon, propaganda

May 27 Coup and Education

27 Mayıs (27th of May) was the first coup d’etat of Turkish history in the republican era. Those who took part in the coup were the ones who did not have any respect for the democratic values, institutions and principles. This coup, like many other political changes, had to find ways to legitimize their acts. The propaganda material that glorify the coup addressed peasantry and the press. Propaganda was also prepared for the education system. During the very first days of the coup a concept of “Freedom Martyrs” was invented and the loyalty of the youth to the coup was invoked by feverish rallies and vibrant meetings. However, due to the economic crises the social and political support was quite poor and the coup plotters must have worried about it. In this milieu many kinds of propaganda technics were used. “Freedom Bonds” were issued for domestic borrowing. The very first commemorative coin of the republic was issued after 27th of May. Stamps were printed and a special cigarette trade-mark for 27 Mayıs was invented. However the fact that Turkey was a country whose population was to a great extent peasant and those peasants were supporting the Democratic Party that the coup was enacted against was annoying the plotters. Two targets of coup propaganda were peasants and students. The official ideology was reformulated by the coup plotters in order to legitimize their actions and this ideology was rapidly imposed into the curriculum. Education was the first priorities of the plotters. In 27th of May the schools were still open and they tried to propagate the significance and meaning of 27 Mayıs in the school classes before they were closed. The Ministry of Education prepared additional pages to textbooks in order to be taught in the curriculum next term after September 1960. These additional information in the textbooks argued that the coup was a just one, the plotters were true democrats and patriots and of course the Democratic Party that was shut down was criticized severely. The school teachers held responsible for these messages and they were asked to praise the 27 Mayıs. On 24 June Fehmi Yavuz, the Minister of National Education of the National Unity Committee, sent an order to the governor of the provinces and wrote: “It is a necessity for the new era of freedom to spread the word, vision and power of the 27 May Revolution to every corner of the country. For this end, I request from the members of National Education Organization, who are prompt to enact their duties in this subject, to expand their activities to broader areas in order to enlighten our people and appraise our revolution within the context of citizenship education.”

Key Words: 27th of May, coup d’etat, education, text books, indoctrination

Osmanlı Devleti'nde Rüşdiye Mektebi'nde Okutulan Dünya Tarihi: Hülasa-i Tarih-i Umûmî

Özlem GÜMÜŞER

MEB

Bu çalışmanın amacı 1324 (1908) de Hüseyin Hıfzı tarafından Rüşdiye Mekteplerinde okutulmak üzere yazılan Hülasa-i Tarih-i Umûmî (Kurûn-u Ulâ) adlı ders kitabında İlkçağ'ın genel değerlendirmesini yapmaktır. Tarih-i Umûmîler'de başlangıç olarak Hilkat (Yaradılış Efsanesi) anlatılır. Meşrutiyet Dönemi yazarı olan Hüseyin Hıfzı, İlkçağ'ı Batılı tarihçilere dayanarak Hilkat (Yaradılış Efsanesi)ten Garb-i Roma'nın yıkılmasına kadar olan süreç olarak tanımlamıştır. Arkasından Peygamberler Tarihi ile uygarlık kuran toplumlar gelir. Bundan maksat, dünyayı yoktan var eden Tanrı'nın var ettiği andan itibaren insanlık tarihinin öznesi olduğunu vurgulamaktır. Yazar, özellikle Umûmî Tarih yazmadaki amacının ahlaki bir gaye olduğunu da belirtmiştir. Buna göre Adem ve Havva ile başlayan dramatik kaza, İnsanlık ve Uygarlık Tarihi içinde yer alan kavimlerin, Tanrı'nın emirlerini dinlemedikleri zaman ne ile karşılaşacaklarının da simgesi olmuştur. Böylece Umûmî Tarihler, ahlaki amaca da hizmet etmektedir. Dolayısı ile bireyin terbiye olunması ve ahlaken kemal ermesi, kavimlerin de nizamlarına katkı sağlayacaktır. Buradan hareketle insanlığın Tanrı'nın otoritesine ve rehberliğine tabi olduğu izahı o dönemin Umûmî Tarihler'inin içeriğini oluşturmaktadır. Araştırmanın yöntemi döküman incelemesine dayanmaktadır. Nicel ve nitel açılardan incelenen Hülasa-i Tarih-i Umûmî (Kurûn-u Ulâ), aynı zamanda 20. Yüzyılın başlarında Osmanlı Umûmî tarihçiliği hakkında da bilgi verecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih-i Umûmî, İlkçağ, Hilkat

History of the World in the Ottoman State in Rüşdiye Schools: Hülasa-i Tarih-i Umûmî

The purpose of this study is to make the general evaluation of the Ancient in the book of Hülasa-i Tarih-i Umûmî (Kurûn-u Ulâ) written in 1324 (1908) by Hüseyin Hıfzı to be read in the Rüşdiye Schools. Creation (Genesis Legend) is explained at the beginning in the History of general. Hüseyin Hıfzı, the author of the Constitutional Period, defined The First Era as a process from Creation (Genesis Legend) to the fall of West Roma based on western historians. Behind it comes the societies that founded civilization with the history of the Prophets. The intention is to emphasize that it is the subject of the history of mankind from the very moment that God created the World from the very outset. The writwr also noted that the purpose of writing the The General History is a moral objective. Accordingly, the dramatic accident that started with Adam and Eve, tribes in Humanity and Civilization History have been the symbols of what they will encounter when they do not listen to God's commands. Thus, he General Histories servet he moral reason. Therefore, education of the individuals gaining moral dignity will contribute to the order of the tribes. Starting from that point, the explanation that mankind is subject to God's authority and guidance costitutes the content of the General Histories of that period. The method of the research is based on document review. The History of Summary of General, examined from qualitative respects will also give information about the history of the Ottoman General (Umumi) in the early 20th century.

Keywords: The General History, The First Era, Creation

Türkiye ve Yunanistan Örneğinde Din ve Milliyetçilik Algısının Öteki Üzerinden İnşası

Esra ÖZSÜER

İstanbul Üniversitesi

Tarih eğitimi sadece bilgi alışverişinin sağlandığı toplumsal bir araç olmanın dışında ulusal kimliğin inşasında da etkin rol üstlenmektedir. Özellikle eğitim sistemi içinde varlık gösteren okullar, ulusal kimliğin devamlılığında ve öğrencinin dimağında kalıcı olması bakımından en işlevsel devlet aygıtıdır. Okul müfredatlarında yer alan tarih dersleri ve bu derslere takviye sağlayacak popüler tarih kitapları, ulusal kimliğin inşa sürecinde önemli birer destekleyici araçtır. Bu açıdan bakıldığında her ulus, devlet eliyle kendi milli kimliğini ve milli ideolojisini özellikle tarih kitapları aracılığıyla öğrenciye aktarır. Türkiye ve Yunanistan'daki tarih öğretiminde dikkat çeken en temel unsur, ulusun bütünlüğünü-beraberliğini sağlayan, öğrencilerin uluslarıyla gurur duymasını hedefleyen ifadelerin ulus merkezci bir bakış açısıyla oluşturulmasıdır. Diğer milletlerle kıyaslandığında, kendini merkeze alan bu görüşün temelinde "ben üstünüm" mesajı bulunmaktadır. Daha çok dini ve milli düşman rolüyle oluşturduğu "Öteki"si kendi kimliğinin de sağlayıcısı konumundadır. Öteki, güvenilmez, hain ve her zaman ulus için tehdit unsurudur. Böyle bir tarih anlatımı öğrencide sürekli savunmacı ve ulusal yalnızlığı tetikleyici bir hal alır. Dost-düşman kavramlarıyla ilişkilendirdiği tarih anlatımıyla kolektif bellekte yaratılmak istenen "Biz ve Onlar" olgusunun keskin sınırlarla ayrılıp belirlenmesidir. "Biz" tarafı her zaman olumlu gösterilirken "Onlar" olumsuz ve kötüdür. Bu bildiride amaç Türkiye ve Yunanistan'daki tarih ders kitaplarına takviye olarak seçilen popüler tarih kitapları içindeki din ve milliyetçilik olgusunu tarihi dönemler üzerinden irdelemektir. Türk-Yunan popüler tarih kitaplarının ideolojik bir aygıt olarak din ve milliyetçiliği "Öteki" üzerinden nasıl kullandığını karşılıklı örneklerle saptamak bildirinin temel konusudur.

Anahtar Kelimeler: Tarih eğitimi,öteki,milliyetçilik algısı

Construction of Religion and Nationalism on Other Perception That Example of Turkey and Greece

History education is not only a social instrument provided by information exchange, but also it plays active role on construction of national identity, too. Especially schools in education system are the most functional state mechanism on about continuity and memorability of national identity. The history lessons and popular history books that provided reinforce them in school syllabus are important supportive instrument on the process of the construction of national identity. In this respect, every nations transfer their national identity and ideology via especially history books. The most basic element of attention in history teaching in Turkey and Greece is that the expressions such as allowing national integrity, providing students to proud their nation, are formed by a nationcentric perspective. Compared to other nations, based on this self-centered view, there is the message "I am superior". The Other ,which is mostly formed by role of national and religious enemy, is provider of its own identity. The Other is traitor, unreliable and always threat factor for nation. Such a expression of history is trigger defensive attitude and national loneliness on students. The "We and They" phenomenon, which is be created in collective memory through the history narration that is associated with friendly-enemy concepts, is be distinguished by sharp boundaries. "We" is always positive and "they" are negative and bad. It is aim to examine religion and nationalism perception in populer history books that are chosen as reinforce on history course books. It is a basic concept of the mutual examples of how Turkish-Greek popular history books use religion and nationalism as an ideological device over the "Other".

Key Words: History education, the other, the perception of nationalism

Dijital Tarihçilik Açısından Amerikan Kongre Kütüphanesi ve Milli Kütüphanenin Karşılaştırılması: Bir Durum Tespiti Çalışması

Fatih BERK

MEB

Dijital tarih genel olarak bilgisayar, internet ağı ve yazılım siteleri gibi yeni iletişim teknolojileri ile işleyen, geçmişini inceleme ve gösterme yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. Dijital tarih için yeni ders materyallerinin geliştirilmesi ve akademik veri toplama çalışmaları için açık bir bilimsel üretim ve iletişim alanıdır da denebilir. Dijital tarihi, geçmişin insan kaydında yer alan kurumları tanımlamak, sorgulamak ve açıklama yapmak için bu teknolojilerin üstün gücüyle çevrelenmiş metodolojik bir yaklaşım olarak görmek de mümkündür. Kütüphaneler de dijital tarihçilik ve kaynakların dijitalleştirilip toplumun, alan araştırmacılarının, tarih eğitimcilerinin ve öğrencilerin hizmetine sunulmasında en etkili kuruluşlardır. Bu bağlamda dijital kaynaklar, dijital arşivler ve bunların ilgililere sunumları açısından Amerikan Kongre kütüphanesi ile Milli Kütüphanenin genel bir karşılaştırılması ve dijital tarihçiliğin kullanım alanı açısından karşılaştırmalı bir durum tespiti yapılmaya çalışılmıştır. Bu durum tespiti İki kütüphanenin katalog tarama türleri, dijitalleştirilmiş kataloglar ve dijital kaynak kullanıcılarına yönelik uygulamalar (araştırmacı, öğretmen, öğrencilere yönelik) başlıklarıyla sınırlandırılmıştır. Bir doküman analizi çalışması olan bu karşılaştırmada her iki kütüphanenin dijitalleşmeye, dijital tarihe ve dijital tarih kaynaklarının kullanıcıya sunumları açısından nitel ve nicel olarak içerikler açısından büyük farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dijital Tarih, Tarih Eğitimi, Amerikan Kongre Kütüphanesi, Milli Kütüphane.

Comparison of the American Library of Congress and the National Library in Terms of Digital Historiography: A Study of Situation Detection

Digital history that works with new communication technologies such as computers, the Internet network and software sites, is generally defined as an approach of history review and demonstration. It can also be said that digital history is an open area for the scientific production and communication for the development of new course materials and academic data collection studies. It is also possible to see the digital history as a methodological approach surrounded by the superior power of these technologies to identify, question, and explain the institutions involved in the human record of the past. Libraries are also the most effective organizations for digitizing digital historiography and sources and presenting it to the community, field researchers, history educators and students. In this context, it has been tried to make a general comparison of the American Library of Congress and the National Library in terms of digital sources, digital archives and their presentations to relevants, and comparative situation detection in terms of area of the use of digital historiography. This situation detection has been limited with the titles of catalog browsing types of both two libraries, digital catalogs and applications for digital source users (researchers, teachers, students). In this comparative study of document analysis, it has been found that both libraries vary greatly in terms of content both qualitatively and quantitatively in terms of digitalization, presentation of digital history and digital history sources to the users.

Keywords: Digital History, History Education, American Library of Congress, National Library.

Uygarlık Tarihi Derslerinde VR (Sanal Gerçeklik) Teknolojisi Kullanımı: Bir Eylem Araştırması

Evren ŞAR İŞBİLEN

Istanbul Üniversitesi

Derya ÇIĞIR DİKYOL

Istanbul Üniversitesi

Değişen çağ ve gelişen teknolojinin getirişiyle son derece hızlı ve çabuk değişen bir dünyaya doğan günümüz gençlerine tarih eğitimi geleneksel yöntemlerle verilmeye çalışıldığında, tarih geçmişte yaşanmış sıkıcı olaylar bütünü olarak algılanmakta ve öğrencilerin derse ilgilerini çekmek zorlaşmaktadır. Bu problemin ortadan kaldırılabilmesi için ise dersi destekleyici nitelikte etkinliklerin işe koşulması önem taşımaktadır.

Bu bağlamda, Eğitim Fakülteleri müfredatında yer alan 'Uygarlık Tarihi' dersi kapsamında sanal gerçeklik uygulaması kullanımının, tarih bilimine karşı öğretmen adaylarının ilgilerini ve farkındalıklarını arttırarak mesleki gelişimlerine katkıda bulunmak amaçlanmıştır. Nitel araştırma desenlerinden eylem araştırması ile gerçekleştirilen çalışmada, dersin kapsamı dahilinde bir sanal gerçeklik uygulaması yapılarak öğretmen adaylarının görüşleri değerlendirilmiştir. Bu çalışma ile özelde Türkiye, genelde ise dünya çapında sanal gerçeklik uygulamasının sosyal bilimler eğitimi alanında çok fazla kullanılmamış olması dolayısıyla tarih kapsamlı dersler başta olmak üzere sosyal bilimler eğitiminin bahsi geçen teknoloji ile çok daha ilgi çekici ve akılda kalıcı bir nitelik kazanması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: öğretmen yetiştirme, tarih eğitimi, sanal gerçeklik teknolojisi

VR (Virtual Reality) Technology Usage in History of Civilization Courses: An Action Research

When history education is tried to be given to today's young people who are born to an extremely fast and rapidly changing world with the advent of changing age and developing technology, history is perceived as a collection of boring events that happened in the past and it is becoming harder for the students to learn the lesson. In order to overcome this problem, it is important to support the lesson with attractive activities.

In this context, it was aimed to contribute to the professional development of the use of virtual reality application within the scope of "Civilization History" course in the curriculum of Faculty of Education by increasing the awareness of teacher candidates against history science. In the study carried out by the research of qualitative research designs, a virtual reality application was applied within the scope of the course and opinions of the teacher candidates were evaluated.

Virtual reality application is a technology that is not used much in the field of social sciences education. Therefore, it is aimed to acquire a more interesting and memorable character for the education of social sciences, especially history themed courses, with virtual reality technology.

Key Words: teacher education, history education, virtual reality technology

Sosyal Medya Kullanımıyla Tarihi ve Kültürel Değerler Konusunda Bir Farkındalık Çalışması

Tarihe Dokunuyorum

Seval Topcu

Berat YERLİKAYA

Yusuf ALMIŞ

Son verilere göre Türkiye’deki cihaz kullanıcılarının %75’inin akıllı telefon kullandığı görülmektedir. Bu kullanıcılar 3 saatini, telefon üzerinden internete bağlanarak sosyal medya platformlarında geçiriyor. Sosyal medyaya mobilden bağlanan kullanıcı sayısının 42 milyon olduğu Türkiye’de en çok kullanılan sosyal medya kanalı Youtube olmakla birlikte onu Facebook, Instagram ve Twitter izlemektedir. Günümüz bilişim ve iletişim teknolojilerindeki bu gelişmeler insan hayatıyla birlikte eğitimi de etkilemektedir. Bilgiye anında ve her yerde ulaşabilmeyi mümkün kılan bu gelişmeler hem yetişkinleri hem de öğrencileri etkili internet ve sosyal medya kullanıcısı haline getirmektedir. Bu çalışmada da sosyal medya kullanımının yetişkinlerin ve öğrencilerin çevrelerinde bulunan tarihi ve kültürel varlıklar hakkındaki farkındalık düzeylerine etkisi incelenmiştir. Sosyal medya kullanımı dikkate alınarak oluşturulan “Tarihe dokunuyorum” projesiyle, çocuk ve gençlerde tarih bilincini geliştirmek ve farkındalık düzeylerini arttırmak amaçlanmıştır. “Tarihe dokunuyorum” adında facebook, instagram ve twitter gibi sosyal medya hesapları açılarak, öğrencilerle yetişkinlerden çevrelerinde bulunan tarihi ve kültürel varlıklara dokunmaları o dokunma anının resmini çekerek facebook, instagram ve twitter hesaplarına göndermeleri istenmiştir. Kısa sürede ilgi gören bu uygulamayla çok sayıda fotoğraf paylaşımları alınmıştır. Fotoğraf paylaşımında bulunan kişilerin sosyal medya profili dikkate alındığında paylaşımcılar arasında hem öğrenci hem de yetişkinlerin olduğu görülmektedir. Buradan hareketle uygulamanın çocuklar, gençler ve yetişkinlerde tarihi ve kültürel varlıklarımız konusunda farkındalık oluşturduğunu söylemek mümkündür.

Anahtar kelimeler: Tarih, Farkındalık, Sosyal Medya

An Awareness Study on Historical and Cultural Values In Company With Social Media Use I Am Touching the History

According to the recent data, it is seen that %75 of the device users in Turkey use smartphones. These users spend 3 hours on social media platforms by connecting to the internet via their phones. In Turkey, where the number of users who connect to social media via mobiles is 42 million, the most frequently used social media channel is YouTube and Facebook, Instagram and Twitter follows it. Today, the developments in informatics and communication technologies affect education in addition to human life. These developments that enable to access information immediately turn both adults and students effective internet and social media users. In this study, the impact of social media uses on adults’ and students’ awareness levels on historical and cultural heritages that are located around them. With the project titled “I am touching the history” which is created by taking social media use into consideration, it is aimed to increase and improve historical consciousness and awareness in children and young people. By creating social media accounts on Facebook, Instagram and Twitter, students and adults were asked to touch the historical and cultural heritages that are located around them and send the moment of touching to the Facebook, Instagram and Twitter accounts. Through this application that attracted attention in a short time, many photo shares were received. When the social media profiles of the ones who shared a photo into consideration, it has been seen that there are both students and adults among the sharers. From this point of view, it is possible to say that this application raises awareness in children, young people and adults on our historical and cultural heritage.

Keywords: History, Awareness, Social Media

Dijital Dünya ve Tarihi Araştırmaların Geleceği

Elnur KALBİZADA

Azerbaycan Bilimler Akademisi

20. yüzyılın ortalarından başlayarak tüm dünyada bilgisayar teknolojisinin hızla gelişmesi, 1990'ların ortalarından itibaren İnternetin insan hayatını daha kapsamlı bir şekilde etkilemesi tarih bilimine, tarihi araştırmaların metodolojisine ve tarih yazıcılığına da etkisiz kalmamıştır. Özellikle kütüphanelerin, arşivlerin, tarihi kaynak, kitap, monografi, makale ve belgelerin dijitalleştirilmesi ve onlara dijital ortamda ulaşım imkanlarının sağlanması tarihi araştırmaların boyutunu ve kalitesini de etkilemiştir.

Bu etki çoğu durumda olumlu olmuştur. Yani her hangi bir tarihi konuyu ele alan araştırmacıların çok sayıda ve çeşitli dillerde olan kitapları daha kolay ulaşması sağlanmış ve bu imkanlardan yararlanmaya imkan vermiştir. Lakin dijitalleşme kendisi ile beraber bir takım sorunlar da yaratmıştır. Makalede de dijitalleşmenin tarihi bilimsel araştırmalara olan olumlu etkileri, sorunlar (internet sitelerinin, Vikipedi gibi açık ansiklopedilerin bilimsel kaynak gibi algılanıp algılanmaması, dijital tarihi kaynakların değiştirilme ve sahte bilgilerin eklenme olasılıkları, dijital kaynakların devamlılık sorunları, bilgi kirliliği) tarih bilimi açısından değerlendirilmiştir. Ayrıca meydana çıkan sorunların çözülmesine ilişkin yaklaşımlar ortaya konulmuştur. Makalede dijital kaynakların orijinalliğinin belirlenmesi için tarih araştırmacılarına yeni üsul ve metodoloji sistemleri de önerilmiştir.

Anathar kelimeler: dijital, kaynak, metodoloji, tarihi, araştırma, dijitalleştirme

Digital World And The Future Of The Historical Research

The development of the computer technology by the 50th years of 20th century, more inclusive of the internet in human life from the mid-1990s' effected history sciences, methodology of historical researches, and historical studies too. Especially digitization of libraries, archives, historical sources, books, monographs, articles and the historical documents, providing digital use of sources effected measure and quality of historical researches.

This effect was positive in most cases. In other words, it have made possible to reach books in a large number and in various languages and using of these opportunities. But digitization has created some problems with itself too. In the article has been investigated positive effects of digitization on historical scientific research, problems and negative effects of digitization (the using internet sites and open encyclopedias such Wikipedia as a scientific source, possibility of changing digital historical sources and adding false information, the continuity problems of digital resources, information pollution). In addition, in the article have been put forward approaches for solving the problems and negative effects. There has also been proposed new systems and methodologies for determining the originality of digital resources to history researchers.

Key Words: digital, source, methodology, historical, research, digitization

Ortaokul Öğrencilerine Atatürk İlkelerinin Öğretilmesinde Müzik Destekli Etkinliklerin (Karaoke Tekniği) Etkililiği Üzerine Deneysel Bir Araştırma

Yasin DOĞAN

Adyaman Üniversitesi

Hilal DEMİREZER

MEB

Bu çalışmada TCİTA dersinde müzik destekli etkinliklerin (karaoke tekniği) öğrencilerin akademik başarılarına, tutumlarına ve akademik benlik algılarına etkileri incelenmiştir. Bu araştırma sekizinci sınıf öğrencileriyle TCİTA dersinde nicel araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Bu araştırma Gaziantep'in Şahinbey ilçesinde bir devlet okulunda yedi hafta (14 saat) boyunca yürütülmüştür. Araştırmanın uygulama konusunu "Atatürkçülük" ünitesinin "Atatürk İlkeleri" konusu oluşturmaktadır. Deney grubunda dersler, Atatürk ilkelerinin öğretilmesinde müzik destekli etkinlikler (karaoke tekniği) kullanılarak öğrenci merkezli olarak uygulanmıştır. Kontrol grubunda ise dersler, ders kitabı merkezli olarak işlenmiştir. Akademik başarı, tutum ölçeği ve akademik benlik ölçekleri birbiriyle denk deney ve kontrol grubundaki toplam 58 öğrenciye (29 tane deney grubu öğrencisi, 29 tane kontrol grubu öğrencisi) uygulama öncesinde ön test olarak uygulanmıştır. Uygulama sürecinde deney grubu öğrencilerine müzik destekli etkinlikler uygulandıktan sonra deney ve kontrol gruplarına son test olarak akademik başarı testi, tutum ölçeği ve akademik benlik ölçekleri uygulanmıştır. Araştırmanın nicel verileri SPSS 15.0 veri analiz programıyla elde edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre deney grubu öğrencilerinin akademik başarı ön test ve son test sonuçları arasında anlamlı bir farka ulaşılmıştır. Ancak Deney ve kontrol grupları arasında bağımlı değişkenler açısından anlamlı bir fark elde edilmemiştir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk İlkeleri, Müzik, Karaoke Tekniği, Teknoloji, Tarih

An Experimental Study On Effectiveness Of Audio-Supported Activities (Karaoke Technique) At the Teaching of Ataturk's Principles to Middle School Students

In this study, the effects of music-supported activities (karaoke technique) on students' academic achievements, attitudes and academic self-perceptions were examined. This study was carried out by using quantitative research methods. This research was carried out in a public school in Şahinbey/Gaziantep for along seven weeks (14 hours). The subject of "Atatürk's Principles" in the "Kemalizm" unit forms the application topic of the research. In the experimental group, the lessons were carried out textbook-centred. The academic achievement, attitude scale and academic self-perception scales were applied to 58 students (29 students in experimental group and 29 students in control group) equals to each other in experimental and control groups. After applying music-supported activities to the students in experimental group, academic achievement test, attitude scale and academic self-perceptions scales were applied as a final test to experimental and control groups during the process. The quantitative data of the study was obtained by the way of SPSS 15.0 data analysis program. It has been reached that there is a significant difference between the result of academic achievement pretest and post-test of the experimental group students according to the findings of the research.

Key Words: Atatürk's Principles, Music, Karaoke Technique, History

Tarih Yazımında Yeni Bir Soluk: Çevre Tarihi

M. Fatih Çalışır

İbn Haldun Üniversitesi

“Doğa Bilimleri” ve “İnsan Bilimleri” olarak ikiye ayrılan araştırma sahaları arasında zamanla bir uçurum meydana gelmiştir. Sadece insanların değil, insanların da içinde yer aldığı doğadaki canlı-cansız tüm varlıkların ve bu varlıklar arasındaki etkileşimin yazılması gereken bir tarihi olduğu düşüncesini savunan çevre tarihi, entelektüel uğraşların edinebileceği disiplinler arası yaklaşımın en iyi örneklerinden biridir ve söz konusu uçurumu kapatmaya yönelik çabaların en önemlilerindedir. İnsanın çevre, çevrenin de insan üzerindeki etkilerine vurgu yapan bu alan siyasi, askeri, sosyal, iktisadi ve kültürel tarih gibi geleneksel tarih yazım tarzlarına ilave edilecek ve bunlar üzerinde yeniden düşünmemizi sağlayacak devrimci bir niteliğe sahiptir. Antik döneme uzanan öncüleri olmakla birlikte 1960’lardan bu yana kapsamı ve hedefleri belirli bir araştırma alanı olarak dünyanın farklı coğrafyalarında icra edilen çevre tarihi ülkemizde de bilinir ve uygulanır hale gelmiştir. Bu tebliğde gelişmekte olan çevre tarihi alanına dikkat çekmek ve Türkiye’nin yazılı ve yazılı olmayan tarihi kaynaklarını kullanarak bu alana ne tür katkılar yapılabileceğine işaret etmek hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: tarihyazımı, çevre tarihi

Environmental History: A New Frontier in Historiography in Turkey

There is a deep chasm between the humanities and the natural sciences. Environmental history, a relatively new historical field which promotes the idea that historians should also write about the interactions of all living and non-living beings in nature in the past, is one of the best examples of intellectual practices at attempting to bridge this gap. The field highlights both the effects of human actions on nature and the influences of environmental factors on human societies, and thus brings new light and perspective to the traditional methods of writing history. While it is possible to find the pioneers of this field in antiquity, environmental history as an established research field with a well-defined scope and objectives has been practiced in different parts of the world since the 1960s. The aim of this paper is to draw attention to this emerging field and to point out the limits and possibilities of doing environmental history in Turkey.

Key Words: history, environmental history

Tarihyazımında Toplumsal Cinsiyet Temelli Yaklaşımların Tarihsel Bilgiye Katkısı: Daha Kapsayıcı Bir Disipline Doğru

Mehtap NASIROĞLU

Batman Üniversitesi

1930’larda kurulmuş olan Annales Okulu ve bu okul etrafında toplanmış tarihçilerin etkisiyle tarihyazımı geleneksel siyasi tarih anlatımındaki “büyük adam” figüründen kurtulmuş, sosyal, ekonomik ve kültürel tarihe yönelmiştir. Annales ekolüyle beraber tarih disiplini her ne kadar insanlığın toplumsal geçmişine odaklansa da başlangıçta toplumsal cinsiyet eşitsizliğine temas etmeyen tarihçiler tarafından yazılmıştır. Bu bağlamda tarihin daha evrensel ve kapsayıcı bir disiplin olması yolunda feminist hareketin de etkisiyle önemli adımlar atılmıştır. Özellikle 70’lerden itibaren feminist tarihçiler kadınların bilgi üretim sürecindeki dışlanmışlığına ve görünmezliğine dikkat çekerek toplumsal tarihin kadın deneyimlerinden izole edilemeyeceğine vurgu yapmışlardır. Bu anlamda feminist tarihyazımı geçmişin tanımlanmasında ortaya çıkan boşluğu doldurmayı hedefleyerek ilk aşamada bilgi sürecindeki cinsiyetçiliği ve tek yanlılığı ortaya çıkarmaya çalışmıştır.

1980’lerden itibaren Feminist tarihçiler, bir analiz kategorisi olarak “toplumsal cinsiyet” kavramını kullanmaya başlamışlardır. Bu kavram, tarih disiplinine, Joan W. Scott gibi tarihçilerin öncülük ettiği yeni kuramsal bir perspektif sunmuştur. Feminist tarihçiler, toplumsal cinsiyet kavramının “cinsler arası iktidar ilişkilerine” vurgu yaparak tarihin daha geniş anlamıyla yeniden kurulmasına yardımcı olabileceğini vurgulamışlardır. Bu yönüyle toplumsal cinsiyet temelli tarih anlayışı kadınların ve erkeklerin geçmişteki deneyimlerine bakarak her iki cinsin birbirleriyle karşılıklı ilişkilerine odaklanabilme olanağı vermiştir.

Bu çalışmada toplumsal cinsiyet temelli tarihyazımının tarihsel bilgiye ne tür katkılar sunacağı ve toplumsal cinsiyetin tarihsel bilginin örgütlenmesine ve algılanmasına nasıl bir perspektif kazandıracığı üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: kadın, toplumsal cinsiyet, tarihyazımı, feminizim.

The Contribution of the Gender-Based Approaches in the Historiography to the Historical Knowledge: Toward A More Comprehensive Discipline

With the effect of Annales School which was founded in the 1930s and the historians who gathered around this school, the historiography relieved from the "big man" figure in the expression of the political history and verged social, economic and cultural history. Although the history discipline focuses on the social history of the humanity with Annales cult, it was written by the historians who did not touch the gender inequality at first. In this regard, the significant steps have been taken in the manner the history becomes much more universal and inclusive discipline with the effect of the feminism. Especially, the feminist historians, drawing attention to isolation and visibility of females in information production process, emphasized that the social history cannot be isolated from female experiences as of the 70s. In this regard, feminist historiography, aiming at filling the gaps in the description of the history, tried to reveal sexism and one-sidedness in information process at first.

Feminist historians started the use the concept of "gender" as an analysis category as of the 1980s. This concept presented a new theoretical perspective to the history discipline, led by historians such as Joan W. Scott. Feminist historians, underlining the "power relations between genders" of the gender concept, emphasized that it can help to the reestablishment of the history in a broad sense. From this aspect, the gender-based conception of history, evaluating the previous experiences of females and males, enables both genders to focus mutual relationships between each other.

This study dwells on how the gender-based historiography will contribute to historical information and what perspective will be given by the gender to the organization and perception of historical information.

Key Words: Female, gender, historiography, feminism.

Tarihin Kötüye Kullanımı: Öğretmen Adaylarının Görüşleri Üzerine Nitel Bir Değerlendirme

Fatih YAZICI

Tercan YILDIRIM

Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi

Tarih yoluyla geçmişe duyduğumuz ilgi, aslında bugünü anlamlandırmak içindir. Tarihten beklenen bu yarar, gerek milliyetçi gerekse çokkültürlü bir anlayışa sahip olan devletler tarafından geçmişin bugün için yorumlanmasına neden olmaktadır. Bu durum, geleneksel tarihyazımında ön plana çıkan tarihsel mit ve icatların yerine zaman zaman çeşitli çarpıtmalara başvurulmasına neden olmaktadır. Tarihin çarpıtılması ya da bir başka deyişle kötüye kullanılması ise anakronizm, presentizm (bugüncülük), görmezden gelmeler, belli bir olaya sabitlemeler, tarihsel bir olayı yadsıma gibi yöntemlerle gerçekleştirilmektedir. Hiç şüphesiz bu yöntemler sadece tarihyazımı için değil, onun yaygınlaştırılması ve meşrulaştırılması işlevini gören tarih öğretimi için de geçerlidir.

Öğretmen adaylarının, tarihin kötüye kullanımına dair görüşlerinin incelendiği bu çalışmada, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, biri Karadeniz bir de İç Anadolu Bölgesi'nde olmak üzere 2 farklı üniversitede öğrenim gören 72 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak 5 farklı sorudan oluşan açık soru formu kullanılmıştır. Soruların oluşturulmasında Wirth tarafından ortaya konulan; yadsıma, yanıltma, belli bir olaya sabitleme, bilerek atlama, ve tembellik/cahillik kaynaklı tarihin çarpıtılması kategorileri temel alınmıştır. Açık uçlu soru formu ile elde edilen verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; yadsıma, sabitleme, tembellik ve cahillik kaynaklı tarihin kötüye kullanımına, çoğu katılımcı karşı çıkarken, atlama yoluyla tarihin kötüye kullanımında ise katılımcı cevaplarının dengeli bir şekilde dağıldığı görülmektedir. Bununla birlikte yanıltma yoluyla tarihin kötüye kullanımını ise birçok katılımcının kabul edilebilir bulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tarihin Kötüye Kullanımı, Tarih Öğretimi, Öğretmen Adayları

The Misuse of History: A Qualitative Study on Preservice Teachers' Views

Our interest in past through history is actually for interpreting today. This aspect expected from history causes states whether they are nationalist or multicultural to interpret the past for today. This situation results in various distortions in terms of historical myths and inventions that are involved in traditional historiography. The distortions of history or its misuse are carried out through anachronism, presentism, focusing on particular events, ignoring, and denegation of particular events. Doubtlessly, these methods are used not only for historiography but also for history education that functions for dissemination and legitimization of it.

In this study aiming at revealing preservice teachers' opinions regarding misuse of history, phenomenology was used as the research design. The participants involved 72 preservice teachers studying at two different universities, one was in Black Sea and the other was in Central Anatolia Region. A questionnaire involving 5 open-ended items was used as the data collection tool. The items were developed based on Wirth's misuse categories comprising denial, falsification, fixation on a particular event, omission and exploitation for extraneous purposes, and abuse out of laziness or ignorance. The data were analyzed using content analysis technique.

When the results were handled holistically, most of the participants objected denial, fixation on a particular event, and abuse out of laziness or ignorance, while the responses distributed evenly in terms of omission and exploitation for extraneous purposes. Moreover, misuse of history through falsification was found as acceptable by many participants.

Key Words: Misuses of History, History Education, Pre-Services Teachers

The importance of historical relics in writing the history of peoples and countries

Model: Ottoman ruins in Algeria

Guetouche OUAHIBA

Historical monuments are among the most important sources adopted in the writing of the history of peoples and countries because of its great role in clarifying the different facts

Algeria has a large and diverse Ottoman heritage reflects the nature of private and public life of both Algerians and Turks during the Ottoman presence in Algeria starting in 1518.

The Ottoman presence in Algeria had a significant impact on the lives of Algerians. This is demonstrated by the physical and non-material heritage left by the Ottomans in Algeria, which appears in various fields. In customs and traditions, in clothing and food, in professions and trades, in urbanization, in mosques, in mosques and palaces, etc.

In this paper, we will try to expose the most important monuments and heritage of Algeria during the Ottoman rule and the importance of these effects in the writing of the common history of Algeria and Turkey together.

Key Words: historiography, Ottoman, Algeria

Gazneli Mahmud Dönemi Temel Tarih Kaynakları Üzerine

İzzetullah ZEKİ

Faryab Ebu Müslim Horasani Yüksek Medresesi

Büyük Türk hükümdarı Gazneli Mahmud dönemi tarih, kültür ve medeniyetin zirveye çıktığı bir dönem olmuştur. Bu çerçevede başkent Gazne ilim, irfan, tarih, kültür ve medeniyetin de başkenti olmuş, dönemin en büyük âlim ve tarihçilerini bağrında büyütüştür. Örneğin dönemin büyük tarihçilerinden Abdülcebbâr Utbî bu dönemde yetişmiş, meşhur “Târîh-i Utbî” eserini bu dönemde yazmıştır. Yine dönemin meşhur tarihçileri Abdülhay Gerdîzî, Ebu'l-Fadıl Muhammed b. Hüseyin Beyhakî ve Hamdullah Müstevfîler bu dönemde yetişmişler, Târîh-i Gerdîzî, Târîh-i Beyhakî ve Târîh-i Güzide adlı muhteşem tarih eserlerini bu dönemde yazmışlardır.

Bu değerli bilim adamlarının yetişmesinde Gazneli sultanları önemli rol oynamışlardır. Onların yetişmeleri için başta Gazne, Belh, Herat ve Nişâbur olmak üzere hâkimiyet alanları içinde kalan birçok bölgede medreseler yaptırmışlar, müderrisler tayin etmişler, talebelerin istifade etmeleri için kütüphaneler inşa etmişlerdir. Başta Gazneli Mahmud olmak üzere bütün Gazneli hükümdarları yaptıkları kahramanlıklarını kalıcı olması için tarihçileri yanlarında bulundurmışlardır. Örneğin Beyhakî Gazneli sultanlarının faaliyetlerini adım adım izleyerek tarafsız bir şekilde yazmış, Gazneli Mahmud'un başarılarından, Sultan Mesud'un başarısızlıklarından korkmadan cesurca yazmışlardır.

Amacım “Gazneli Mahmud Dönemi Temel Tarih Kaynakları” konulu bildirimle incelediğim 24 adet Farsça ve Arapça temel eseri tanıtmak, böylece Gaznelilerin tarih eğitim ve öğretimine verdiği önemi ortaya koymaktır.

Anahtar Kelime: Gazneliler, Gazneli Mahmud, Tarih, Kaynak

About Basic History Sources Of Mahmud Of Ghazni Period

Period of Mahmud of Ghazni, the Great Turkish Emperor, has been period in which history, culture and civilization were reached the peak. Within this framework, the capital Ghazni had been the capital of science, knowledge, history, culture and civilization, and raised the greatest scholars and historians of the time in its centre. For example, Abduljabbar Utbi, one of the great historians of the time, wrote his famous "Tarikh-i Utbi" work in that period of time. Again, Abdulhay Gardizi, Abu'l-Fadil Muhammad b. Huseyin Bayhaki and Hamdullah Mustevfi's, the famous historians of period, raised in this period of time and wrote their great historical works called as Tarikh-i Gardizi, Tarikh-i Bayhaki and Tarikh-i Guzida during this period of time.

The sultans of Ghazni played an important role in the development of these valuable scientists. In order to train them, they built madrassahs in many regions included in hegemony areas of mainly Ghazne, Balkh, Herat and Nishapur, appointed the mudarris and built libraries to be utilized by students. All rulers of Ghazni, especially Mahmud of Ghazni, kept historians around to make their heroism permanent. For example, Bayhakî followed activities of the sultans of Ghazni step by step and wrote fair-and-square, and bravely wrote the successes of Mahmud of Ghazni and failures of Sultan Masud.

My purpose is to introduce 24 basic Persian and Arabic works which I have examined with my paper titled on "Basic History Sources of Mahmud of Ghazni Period", so as to reveal to importance attached to history, education and by the Ghazni.

Keywords: The Ghaznavids, Mahmud of Ghazni, History, Source

Memlûkler Dönemi Ansiklopedi Yazıcılığı ve Nüveyrî

M. Fatih YALÇIN

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi

İslam tarih yazıcılığında Memlûkler dönemi (648-923/1250-1517), en parlak devirlerden birini teşkil eder. Nitekim bu dönemde çok sayıda kronolojik tarih kitapları, biyografi türünde hacimli eserler ve muhtelif alanlarda bilgi sunan ansiklopediler kaleme alınmıştır. Söz konusu dönemde ansiklopedi müellifleri arasında Nüveyrî (ö. 733/1333), İbn Fazlullah el-Ömerî (ö. 749/1349) ve Kalkaşandî (ö. 821/1418) ilk akla gelenlerdendir. Bunlar arasında konu çeşitliliği bakımından Nüveyrî'nin bilinen tek eseri olan *Nihâyetü'l-ereb fî fûnûni'l-edeb*'i öne çıkmaktadır. Sultan Muhammed b. Kalavun'un üçüncü döneminde (709-741/1309-1341) kaleme alınan eser, sultana ithaf edilmiştir.

Gençlik döneminden itibaren uzun yıllar önemli divanlarda görev alan Nüveyrî, bazı zengin vakıfların idaresinden de sorumlu tutulmuştur. Buralarda elde ettiği tecrübeyi ve bu kurumlarla ilgili belge ve bilgileri eserinde nakletmesi, eserini oldukça kıymetli yapmaktadır. *Nihâyetü'l-ereb*, beş bölümden oluşmaktadır. Kâinatın yaratılışından, hayvanlar ve bitkiler âlemine, kâtiplikten hükümdarın ve halkın görevlerine kadar muhtelif konular ele alınır. Eserin son bölümü, bir dünya tarihi niteliğini taşıyan en hacimli kısmıdır.

Bu bildiriye, Nüveyrî'nin 33 ciltten oluşan *Nihâyetü'l-ereb* adlı ansiklopedik eseri yazma sebeplerini, eserin muhtevasını ve kaynaklarını ortaya koymaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Memlûkler, Ansiklopedi yazıcılığı, Nüveyrî, *Nihâyetü'l-ereb*

Encyclopaedism and Nuwayrî During the Mamluk Period

The Mamluk period (648-923/1250-1517) constitutes one of the brightest period in Islamic historical writings. As a matter of fact, many chronological history books, voluminous works in the form of biographies and encyclopedias which providing information in various fields were written during this period. In this period, among the encyclopedia scholars who first come to our mind are al-Nuwayrî's (d. 733/1333), İbn Fazlullah al-Omari (d. 749/1349) and Kalkashandi (d. 821/1418). *Nihāyat al-arab fî funūn al-adab* which is the only known work of *al-Nuwayrî* stands out in terms of subject diversity among them. This work was written third period of Mamluk Sultan Muhammad ibn Qalawun (709-741/1309-1341) and it has been dedicated to him. *al-Nuwayrî*, who served in important *divans* for many years since his youth, was also responsible for the administration of some rich foundations. Transferring the experience gained and the documents and information related to these institutions in his work making his work quite valuable. *Nihāyat al-arab*, the encyclopedic work divided into five parts. Various topics are mentioned from the creation of the universe, to the animal and plant world, to the monarch and the duties of the people. The last part of the work is the most voluminous and that part is history of the world.

In this paper, we will try to show the reasons for writing of *al-Nuwayrî*'s 33 volumes encyclopedia *Nihāyat al-arab* and its contents as well as its sources.

Key words: Mamluks, Encyclopaedism, *al-Nuwayrî*, *Nihāyat al-arab*

Tarih Araştırmalarında Osmanlı Vakayinamelerinin Yeri

Seydi Vakkas TOPRAK

Adıyaman Üniversitesi

Geçmişin bilgisi olarak ifade edilen *tarih bilimi*, önceki devirlere ait olayları kaynaklar ışığında günümüze taşıyan bir disiplindir. Tarih bilimi geçmişini ana kaynaklar ışığında araştırır. Tarih araştırmacısı, üzerinde çalıştığı konuyla ilgili kaynakları tespit eder, gerçek ve doğru olup olmadıklarını sorgular, değerlendirir ve sentez yapar.

Tarihî olayla ilgili bilgi veren her tür malzeme, insanın yaptığı ve kullandığı her yapı, eşya, silah, söylediği ve yazdığı her şey kaynak özelliğine sahiptir. Olayın geçtiği döneme ait tüm kalıntılar, yazılanlar ve şahitlerin anlattıkları *birinci el/ana kaynak* olarak tanımlanmıştır. Tarihî olayla ilgili olarak olayın geçtiği döneme yakın bir zamanda ve ana kaynaktan istifade edilerek hazırlanmış kaynaklar ise *ikinci el kaynak* olarak değerlendirilmiştir. Tarih araştırmaları için birinci el kaynağa müracaat etmek esastır. Ancak ana kaynağın ortadan kalkmış olması ve ana kaynağa ulaşma imkânının bulunmaması halinde ikinci el kaynaklara müracaat edilebilir.

Osmanlı Devleti tarihiyle ilgili araştırmalar için de şüphesiz ki Osmanlı vakayinameleri birinci el kaynak niteliğine sahip kaynaklardır. Osmanlıların İslâm tarihçilik geleneğinin bir devamı olarak hazırladıkları *vakayinameler*, aslında Roma İmparatorluğu'nda IV. yüzyıldan itibaren yazılan kronik tazı eserlerdir. Bu çalışmada, Osmanlı Devleti'nin görevlendirdiği *vakanüvis* denilen memurların hazırladığı vakayinamelerin tarih araştırmalarındaki yeri değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Ana kaynak, tarih araştırmacısı, vakanüvis, vakayiname.

The Place of Ottoman Chronicles in The History Researches

History which is defined as the science of the past is a discipline conveying the events belong to the previous eras to our day under the light of the sources. History science makes researches under the light of main resources. History researcher determines the sources about the topic he/she studies on and questions their authenticity and assess them and synthesizes.

Any materials, structures, goods, weapons, oral or written information which give information about the historical event have an attribute of resource. All the ruins, texts and the speeches of the witnesses belong to the time of the event happened are called the primary sources. The sources prepared not long time after the event and getting benefit from the primary sources are called secondary sources. It is essential to use the primary sources in a history research, just in the absence of the primary sources or not being able to have access to the primary source the secondary sources can be used.

Ottoman chronicles are doubtlessly have the primary source characteristics with regard to the Ottoman history studies. *Vekayinames* written as a sequel to the Islamic historiography tradition indeed are in the form of chronicle style books written in Roman Empire since IVth century. In this study we will argue the importance and place of *Vekayinames*, which are written by civil servants called *Vakanüvis* appointed by The Ottoman State, in the history researches.

Key Words: Primary Source, History Researcher, Vakanüvis (Chronicler), Vekayiname (Chronicle).

II. Bayezid Devri Osmanlı Tarih Yazıcılığında Cem Sultan

Yunus İNCE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Tarih yazımında iktidar alanına dair bilgi üretildiğinden tarih boyunca iktidarlar tarafından tarih yazımına doğrudan ya da dolaylı olarak müdahale edildiği görülür. II. Bayezid devri, hem Osmanlı tarih yazıcılığının çok eser verdiği, hem de Cem Sultan hadisesi nedeniyle (1481-1495) 14 yıl süren bir iktidar mücadelesinin yaşandığı bir dönemdir. Osmanlı tarihin en uzun süreli iktidar mücadelesinin devrin tarih eserindeki işleniş Osmanlı iktidarının tarih yazımına bakışını ortaya koyma adına bir imkân sunmaktadır. Söz konusu dönem, tarih yazıcılığında Âşıkpaşazâde, Mehmed Neşrî, Oruç Bey gibi kronik yazarları, Hadîdî, Kemal, Firdevsi Rumî gibi şiir formunda tarih yazan müverrihler, Tevârîh-i Âl-i Osman olarak adlandırılan anonim eserlerin yazarları ile İdris-i Bitlisî ve İbn Kemâl gibi daha edebî bir üsluba sahip şahısların tarih yazdıkları görülür. Çok farklı özelliklere sahip bu müverrihlerin eserleri, üslup, kullanılan dil, olayları değerlendirme tarzı vb gibi birçok noktada farklı özelliklere sahipken, tüm eserlerin ortak noktası Cem karşıtlığıdır. Söz konusu devirde eser veren Mehmed Neşrî, eserini II. Bayezid'e sunmuştur. II. Bayezid, Ruhî Çelebi, Behiştî Ahmed Çelebi, İdris-i Bitlisî ve İbn Kemâl gibi müverrihleri tarih yazmaları konusunda görevlendirmiştir. Bu tebliğde II. Bayezid'in devrindeki tarih yazımındaki Cem karşıtlığının nedenleri, hami-himaye edilen, iktidar-tarih yazımı, kazanan-kaybeden vb. gibi kavramlar çerçevesinde ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Tarih yazıcılığı, Osmanlı Devleti, II. Bayezid, Cem Sultan, iktidar

Cem Sultan in the Ottoman Historiography during the Reign of Bayezid II

It is seen that those in power have, throughout history, interfered in historiography directly or indirectly because information related to the realm of power is produced in historiography. The reign of Bayezid II is a period when Ottoman historiography yielded ample amounts of work and at the same time a power struggle lasting 14 years occurred (1481-1495) due to incidents involving Cem Sultan. The way the longest power struggle in the Ottoman history was treated in historiography of the period provides an opportunity to reveal how the Ottoman authorities perceived historiography. It is observed in the historiography of the aforementioned period that chroniclers like Âşıkpaşazâde, Mehmed Neşrî, Oruç Bey, historians such as Hadîdî, Kemal, Firdevs and Rumî, who wrote history in the verse form, authors of anonymous Works called Tevârîh-i Âl-i Osman and personalities like İdris-i Bitlisî and İbn Kemâl, who had a more literary style, wrote works on history. Although the works of these historians, who possessed diverse qualities, exhibit different features in various aspects such as style, language used, the way events were evaluated etc., a common point for all these works is that they were against Sultan Cem. Mehmed Neşrî, who wrote in the period in question, submitted his work to Bayezid II. Also, Bayezid II commissioned historians such as Ruhî Çelebi, Behiştî Ahmed Çelebi, İdris-i Bitlisî and İbn Kemâl to write history. In this paper, the reasons behind anti-Cem stance in historiography during the reign of Bayezid II will be revealed within the framework of dichotomous concepts such as patron and protégé, power and historiography and winner and loser.

Key Words: Historiography, Ottoman State, Bayezid II, Cem Sultan, power

Tarihi Kaynak Olarak Menakibnameler

Tunay KARAKÖK

Bartın Üniversitesi

Menkıbe, Osmanlıca 'da çoğu tanınmış ya da tarihe geçmiş hikâyelerin ahvaline ait fıkralar ya da hikâyeler demektir. Menkıbenin çoğulu ise menkıbeler, övülecek vasıflar şeklinde tanımlanmıştır.

Bununla birlikte menkıbenin birçok araştırmacı tarafından da çeşitli tanımları yapılmıştır. Pertev Naili Boratav, menkıbeyi efsane olarak tanımlamıştır. Efsane deyimiyle Fransızcadaki Legende ile Almancadaki Sage ve Legende kavramlarının her ikisiyle de karşılandığını ve dini konulardaki efsanelere eskiden Türkçede menkıbe adı verildiğini ifade etmiştir. Efsane çeşitlerinden, tarihlik efsanelerin yazılı edebiyatta menkıbe adıyla anıldığını belirterek dini efsaneleri, sadece dini inanışın ağır bastığı, niteliklerini dini inanıştan alan efsaneler olarak nitelendirmiştir. Abdurrahman Güzel, menkıbeyi din büyüklerinin izhar ettikleri kerametleri anlatan küçük hikâyeler olarak ifade etmektedir.

Ahmet Yaşar Ocak, IX. yüzyıldan başlayarak velilere atfedilen olağanüstü olaylardan bahseden kısa anlatılar şeklinde tanımlamaktadır.

Ethem Cebecioğlu, menkıbeyi evliyaların hayatlarının anlatıldığı eserler olduğunu belirterek, bu eserlerin velilerin kerametlerini, hikmetli sözlerini, hallerini, yaşayışlarını yansıttığını ve amaçları da dinleyenlerde aşk uyandırmak ve kalplerinde çırağ yakmak olduğunu ilave eder.

İşte biz bu çalışmamızda Menakibnamelerin tarihi kaynaklık değeri üzerinde kaynaklar ve örnekler ışığında çıkarımlar yapmaya çalışacağız.

Anahtar Kelimeler: Menakibnameler, tarihyazımı, tarihi kaynaklar

Menakibnames as a Historical Resource

Hagiography refers to the stories or stories of the events of most known or perverted stories in the Ottoman language. If the man is plural, the men are defined as praiseworthy qualities.

However, a number of definitions have been made by many researchers of menkıbenin. Pertev Naili Boratav defined the legend as legend. The legend says that the concepts of the French Legende and the Almighty Sage and the Legende are both met and that the legends of the religious ones were formerly called Turkic menace. Stating that legendary legends are mentioned in the literature in the name of manuscripts, the religious myths described only the religious beliefs as heavy legends and their qualities as the legends of religious beliefs.

Abdurrahman Güzel refers to small stories telling the miracles that religious men of religion have witnessed.

Ahmet Yasar Ocak, from the beginning of the IXth century, referring to the extraordinary events attributed to the parents as short descriptions.

Ethem Cebecioğlu adds that these works reflect the miracles, wise words, situations and lives of the parents and that their purpose is to awaken love and to light their ancestors in their hearts, stating that menkıbeyi marriages are the works of life.

Here we will try to make inferences in the light of sources and examples on the value of historical sources of mankind.

Key Words: Menakibnames, historical writings, historical sources

Tarsus Amerikan Koleji'nin Gelişimi ve Bugüne Kadar ki Faaliyetleri

Tuğba ÇALIŞKAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Bugünkü Tarsus Amerikan Koleji, St. Paul Kolej Enstitüsü adıyla 1888 yılında Elliot. F. Shepard tarafından kurulmuştur. Amerikan Board'un Yakın Doğu Misyonu'na bağlı olan bu okulun cumhuriyet öncesi öğrencileri çoğunlukla Rum ve Ermeni çocukları iken daha sonra bu durum yerini büyük çoğunluğu Türk ve Müslüman olan çocuklara bırakacaktır. Okul 1924 yılında, dini propaganda ve Yunan taraftarlığı gibi gerekçelerle kapatılmış olsa da 1925 yılında tekrar eğitime başlamıştır. Lise dengi eğitim veren bu kurumun öğrencilerinin büyük çoğunluğu buradaki eğitimlerinin ardından çeşitli üniversitelere yerleşmişlerdir. 1930'lu yıllarda hala misyonerlik işleriyle meşgul olmak çabası içerisinde görülen bu okul denetim altına alınmıştır ve bugün hala eğitim vermeye devam etmektedir. Verdiği mükemmel İngilizce eğitimi ve sunduğu sosyal olanaklarla ülkenin hemen her yerinden öğrencinin Tarsus'a gelerek eğitim aldığı bir okul haline dönüşmüştür.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, misyoner, Tarsus.

The Development of the Tarsus American College and Activities to this Day

Today's Tarsus American College, in the name of the St.Paul College Institute was founded by Elliot F. Shepard in 1888. This school, which is affiliated to the Near East Mission of the American Board, is predominantly Greek and Armenian, and will later leave its place to the majority of Turkish and Muslim children. The school was closed for reasons like religious propaganda and Greek supporters in 1924, but it started again in 1925. The majority of the students of this institution, which has a high school balanced education, have settled in various universities after their education there. In the 1930's, this school, which was still seen as an attempt to keep busy with missionary work, was under supervision and still continues to provide training. Through his excellent English education and social opportunities, it has become a school where students from all over the country come to Tarsus to study.

Key Words: Education, missionary, Tarsus.

Galata İngiliz Okulu (1924-1930)

Tuğba ÇALIŞKAN

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Osmanlı Devleti'nin yürüttüğü millet sistemi içerisinde Yahudiler de kendilerine ait sinagog, hastane ve okul gibi kamusal binalar açmak haklarına sahiptiler. Buradan aldıkları güçle kendi çocuklarını eğitmek için okullar açtılar. Ancak özellikle 19. yüzyılda Yahudi eğitim sisteminin önemli değişikliklere uğradığı görülmektedir. Örneğin, Fransa merkezli "Alliance Israélite Universelle" gibi yabancı organizasyonlar ile batılı tarzda eğitim veren okullar açmaya başlamışlardır. Bu gibi batılı okulların dışında bir de Yahudi çocukları için eğitim veren Hıristiyan misyonerler tarafından açılan okullar vardır. O dönemde özellikle Protestan misyonerler tarafından açılan okullar Osmanlı Yahudilerini Hıristiyan yapmak için çaba göstermiştir. Bu okulları açan kuruluşlardan ön plana çıkanlar arasında "The Church of Scotland" (İskoç Kilisesi), "The Free Church of Scotland" (Bağımsız İskoç Kilisesi), "London Jews Society" (Londra Yahudiler Cemiyeti) ve "American Board" sayılabilir.

19. yüzyılın ikinci yarısında gelindiğinde Yahudilerin yoğunlukla Hasköy ve Galata'da yaşamış oldukları görülmektedir ki bu yüzyılın sonunda Galata Yahudi milletinin merkezi haline gelmiştir. Bağımsız İskoç Kilisesi tarafından 1842 yılında "Galata British School" kuruldu. 1859'da ise İskoç Kilisesi tarafından "Hasköy İngiliz Okulu" teşkil edildi. Her iki okulda da İngiliz misyonerler olan Protestan papazlar eğitimi sürdürüyordu. Bu okullar I. Dünya Savaşı sırasında eğitime devam edemeyip kapandılar. Ancak 1924 yılında maliyelerini öne sürerek birleşmek amacıyla başvuru yapıp "Galata British School" adı ile yeniden faaliyete başladılar. Cumhuriyet idaresi altında bu okulların diğerlerinde olduğu gibi yeni eğitim politikalarına uyması beklenmiştir. İlk yıllarda olduğu gibi cumhuriyet döneminde de öğrencilerinin büyük çoğunluğu Yahudi'dir. Galata İngiliz Okulu, okutulan kitaplar ve verilen dersler ile bu politikaya uyum sağladığını göstermeye çalışmıştır. Fakat Müslüman çocukları dini ayinlere götürmek ya da o dine mensup olmayanlara dini eğitim vermek gibi faaliyetleri tespit edilince 1930 yılında kapatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yahudi, okul, misyonerlik.

Galata British School (1924-1930)

The Jews also had the right to open public buildings such as synagogues, hospitals and schools within the system of the nation under the Ottoman State. They have opened schools to educate their own children with the power they have received from here. However, especially in the 19th century, the Jewish education system seems to undergo significant changes. For example, foreign organizations such as the French-based "Alliance Israélite Universelle" have started to open western-style schools. Apart from such western schools, there are also schools opened by Christian missionaries who provide training for Jewish children. The schools opened by Protestant missionaries at that time strived to make Ottoman Jews Christian. Among the organizations that have opened these schools are the "The Church of Scotland", "The Free Church of Scotland", "London Jews Society" and "American Board".

In the second half of the nineteenth century, the Jews lived in Hasköy and Galata, and Galata became the center of the Jewish nation by the end of this century. The "Galata British School" was founded by Independent Scottish Church in 1842. In 1859, "Scottish English School" was formed by the Scottish Church. In both schools, Protestant priests, who were British missionaries, were studying. These schools were unable to continue their education during World War I and were closed. However, in 1924, they applied for the purpose of merging by suggesting their financials and started to work again under the name of "Galata British School". Under the Republican administration, it was expected that these schools would follow the new educational policies as they were in the others. During the republican period, as in the first years, the majority of the students were Jews. The Galata British School has tried to show that it complies with this policy through the books and lessons taught. But it was closed in 1930 when activities such as taking Muslim children to religious ceremonies or giving religious education to those who are not belonging to the religion were determined.

Key Words: Jews, school, missionary.

İstanbul'da Rus Mülteci Okulları (1920-1925)

Türkan OLCAY

İstanbul Üniversitesi

Çalışmada, 1919-1921 yıllarında Rusya'daki iç savaş sonucunda İstanbul'a göç eden ve Beyaz Ruslar olarak adlandırılan Rus mülteci çocuklarına yönelik eğitim-öğretim faaliyetleri irdelenmektedir. Bu amaç doğrultusunda Rus ve yabancı uluslararası hayır kurumlarının desteği ile İstanbul'da kurulan Rus okulları tespit edilerek bunların kurulum süreci ve eğitim-öğretim programları üzerine durulacaktır. Bununla birlikte göçmen Rus çocuklarının sayısı, yaşı ve ait oldukları toplumsal sınıf gibi bileşenlerin özetlenmesi ile savaşa katıldıklarından dolayı okuldan uzak kalan çocukların yeniden okula ve hayata kazandırılması sürecine de değinilmesi öngörülmektedir. Okulların İstanbul'dan tahliyesi ve yeni yerleşim noktalarının belirtilmesiyle çalışma son bulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Rusya'dan Göç (1919–1921), İstanbul'da Beyaz Ruslar, Rus Mülteci Okulları

Educational Institutions for Russian Refugees in Istanbul (1920-1925)

This study deals with the organization of the education for children of Russian refugees, named as White Russians, in Istanbul and summing up the results of its three-year (1920-1923) existence. The main focus of the research is on the analysis of quantitative, age and social composition of the children of white immigrants; the help of Russian and international charitable organizations in the establishment of educational institutions for children of White immigrants and the educational process in them, as well as the detection of the further fate of these educational institutions.

Keywords: Russian Immigration (1919–1921), White Russians in Istanbul, Russian Refugees Schools

18. Yüzyıl İkinci Yarısında Eğitime Başlayan Harput Amerikan (Fırat) Koleji Eğitim Kampüsünün İncelenmesi

Mahmut KAHRAMAN

Bu araştırmada 18. Yüzyılın ikinci yarısında eğitime başlayan Harput Amerikan Koleji'nin eğitim kampüsü yani yerleşkesi incelenmiştir. Fırat Koleji kuruluşu 1856 yılında genç bir misyoner olan George Dunmore'un Harput'a gelmesi ile başlamıştır. Protestan misyonerlik çalışmaları ve buna bağlı Amerikan Koleji'ni kurma faaliyetleri aynı yıllara denk gelir. Halk arasında Amerikan Koleji, Ermeni Koleji, Fırat Koleji adlarıyla anılan bu kolej aslında uzun süre Fırat Koleji adıyla eğitim hayatına devam etmiştir. Harput Fırat Koleji Harput Dağ Kapı dışında Şehroz Mahallesi (Ermeni Mahallesi) Mezra' yı (Elazığ'ı) tepeden gören çok hakim bir bölgeye yapılmıştır. Fırat Koleji 60.000 metrekareden fazla bir kullanım alanına sahiptir. Esası misyoner bir hareketi içeren bu girişimde; maddi olanakların geniş olması yıllık ödeneğin belirlenerek bu ödeneğin özellikle Amerika'dan karşılanması 1800'li yılların 2. yarısında Harput' da mükemmel denecek bir eğitim örgütlenmesine gidilmesine neden olmuştur. Günümüzde modern eğitim anlayışında yer alan eğitim kampüsü anlayışının 1856'lı yıllarda Harput'da arazisi pek de uygun olmayan bir alana göre planlanması ve hayata geçirilirken bulunan çözüm yolları oldukça dikkat çekicidir. Kampüsü içerisindeki binaların mimari tasarımlarının yerel mimariye uygun çözümlenme çabaları da dikkate alınması gereken detaylardandır. İçerisinde erkek ve kız yetimhanelerinin, anaokulunun, kız ve erkek liselerinin, kız ve erkek kolejlerinin, kız ve erkek yurtlarının, yemekhane ve hamamlarının, sanatsal çalışmalar yapılan atölyelerin, müzik eğitimi yapan orkestranın, sergi salonlarının, gösteri salonlarının, toplantı salonlarının, spor alanlarının, meslek edindirme kurslarının, sağlık birimlerinin, mesleki eğitim yanında üretim yapılan atölyelerin, kolej eğitim kadrosuna ait binaların ve lojmanların, misyonerlere ait idari binaların olduğu ve kampüs içerisinde taş kaplı sokakların oluşturulduğu çok kapsamlı ve geniş bir eğitim ağı oluşturulmuştur. Bu kolejde eğitime başlayan bir çocuk anaokulundan başlayıp, kolej eğitimi alarak mezun edildiği gibi özellikle Amerika'ya veya Avrupa ülkelerine gönderilerek eğitim düzeylerini geliştirme ve yüksek eğitimlerini tamamlamaları da sağlanmıştır. Bu kolejin çevre illerden de öğrenci almasıyla 1900 yılların başında öğrenci nüfusu 1400 kişiyi bulmuştur. Anadolu'nun pek çok şehrinde misyonerlere ait okullar, kolejler kurulmuş olmasına rağmen Harput Amerikan Koleji gerek eğitimi, gerekse eğitim kampüsü açısından incelenmeye değer bir yapıya sahiptir.

Anahtar kelimeler: Harput Amerikan Koleji, Misyoner Okulları, Fırat Koleji, Harput, Eğitim, Kampüs

The Investigation of the Harput American (Firat) College Campus Which Started Education in the Second Half of 18th Century

In this study, Harput American College's education campus, which started its education in the second half of the 18th century, was examined. Firat College started with George Dunmore, a young missionary, came to Harput in 1856. The activities of Protestant missionary work and the establishment activities of the American College which coincide with this the same years. This college, which is popularly known as American College, Armenian College and Firat College, has continued its educational life in the name of Firat College for a long time. Harput Fırat Koleji is a very dominant region which was built outside the Harput Mountain Gate, overlooking the Mezra (Elazığ) at the Şehroz Mahallesi (Armenian Neighborhood). Firat Koleji has a usage area of more than 60.000 square meters. Essentially, in this initiative involving a missionary movement, the wide range of material possibilities, the annual payment of which was determined, and the payment of this payment from the US, especially in the second half of the 1800s, led to the organization of an excellent education in Harput. Today, the education campus concept which is included in the modern education concept is planned in 1856 according to an area which is not suitable for the land in Harput, and the solution ways which are alive while being alive are quite striking. The architectural designs of the buildings in the campus are the details that should be taken into account in the efforts of the local architecture to solve them appropriately. It has been designed as a professional school for male and female orphans, including kindergartens, kindergartens, girls' and boys' high schools, boys' and girls' colleges, girls' and boy's dormitories, cafeterias and baths, artistic workshops, musical training orchestras, exhibition halls, training courses, health units, vocational education, production workshops, college education staff buildings and lodgings; missionaries' administrative buildings, and a very comprehensive and extensive educational network was built in the campus with stone-lined streets. A child who started education in this college was also provided with the opportunity to graduate from kindergarten through college education, especially to the US or European countries to improve their education and complete their higher education. This college, by taking students from the environment, in the beginning of 1900 student population has found 1400 people. Despite the fact that schools and colleges belonging to missionaries are established in many cities of Anatolia, Harput American College has a structure that is worth studying both in terms of education and campus.

Key words: Harput American College, Missionary Schools, Firat College, Harput, Education, Campus

Eğitim Tarihimizde İhmal Edilmiş Bir Kurum: Çocukları Kurtarma Yurdu (1933-1938)

Mert DABAN

İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi

Bugün ideal eğitimin nasıl yapılacağı ve bu eğitimde kimin örnek alınacağı bir tartışma ve problem konusudur. Bugüne kadar pek çok ülke modeli gündeme gelmiş ve denenmiştir. Yapılan girişimlere rağmen bu sorunlarda temel bir düzelme olmamıştır. Bu çalışmada ideal eğitimin nasıl olması gerektiği Çocukları Kurtarma Yurdu örneği üzerinden anlatılacaktır.

Çocukları Kurtarma Yurdu'nun amacı kimsesiz ve korumaya muhtaç çocukların eğitim ve barınma ihtiyaçlarını sağlamaktır. Kurucusu ve müdürü Kazım Zafir'dir. Bu kurum dışında o dönemde bununla ilgilenen kurumlar da vardır. Çocukları Kurtarma Yurdu'nun bu kurumlardan farkı bilhassa evinden ve barınma kurumlarından kaçmış, topluma zararlı işler yapmış kişilerin pedagojik usullerle topluma kazandırılmasıdır. Bu amaçla buraya gelen çocuklara uygulanan pedagojik yöntemler, eğitim tarihimizde pek rastlanılmayan türdendir. Öğrenciler için tek zorunluluk ise sabah ve akşam banyo yapmaktır. Yurtta öğrencilere ceza verilmez, sadece yaptıkları kötü şeyleri itiraf etmeleri istenir. İtiraf dinlenir, hırsızlık gibi maddi suçlar işlendiyse kişinin adresine gidilir, okulun müdürü Zafir Bey tarafından ödenir. Çocukları bir daha bunu yapma denmez, çünkü çocuğa böyle söylemek onu tekrar yapmaya teşvik etmek demektir. Zafir Bey tarafından birkaç kişiyle başlayan öğrenci sayısı 1938 yılında 250'ye ulaşmıştır. Aynı yıl, mevcut bütçesinin fazla olduğu gerekçesiyle kapatılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Çocukları Kurtarma Yurdu-Kazım Zafir- Sosyal Hizmet-Eğitim-

A Neglected Institution in Our Education History: Çocukları Kurtarma Yurdu

Today, it is a matter of discussion and problem of how to make the ideal education and who will take a sample in this education. So far, many countries have been on the agenda and have been tested. Despite the attempts made, there was no major improvement in these problems. In this study, how the ideal education should be done will be explained through the Çocukları Kurtarma Yurdu.

The aim of the Rescue home is to provide education and housing for orphans and children in need of protection. Kazım Zafir, Founder and Director. There are other institutions that are interested in this at the time. The difference between these institutions is that people who have escaped from their homes and housing institutions, who have done harm to the society are brought to society by pedagogical methods. Pedagogic methods applied to children here for this purpose are not uncommon in our educational history. The only obligation for students is to take a bath in the morning and evening. Students are not punished, they are only asked to confess the bad things they did. If material crimes such as theft have been committed, the person's address is visited and the principal of the school is paid by Zafir Bey. It's not called to do this again, because telling the child like that means encouraging him to do it again. The number of students who started with a few people by zafir Bey reached 250 in 1938. It was closed the same year on the grounds that its current budget was too high.

Keywords: Children's Rescue Home-Kazım Zafir-social work-education

Osmanlı Siyaset ve Fikir Adamlarının Kızların Eğitimi İle İlgili Görüşleri

S. CEYLAN DUMANOĞLU

Mehmet YETİŞGİN

Osmanlı Devleti'nde Tanzimat, I. Meşrutiyet ve II. Meşrutiyet dönemleri önemli aydınların yetiştiği, toplumsal yapının irdelendiği, yeni fikirler ve tartışmaların yaşandığı dönemler olmuştur. Tanzimat döneminden itibaren devlet adamları, yöneticiler, aydınlar, dönemin koşulları doğrultusunda kadının durumunu ele almaya başlamışlardır. Bu süreçte kadınların yaşamlarına değinilmiş, kadının toplumdaki statüsü tartışılmış, sosyal durumları ve eğitimleri irdelenmiştir. Namık Kemal, Ziya Paşa, Ali Süavi, Şinasi, Celal Nuri, Münif Paşa, Saffet Paşa gibi aydınlar ve devlet adamları, kızların ve kadınların eğitiminden yoksun bırakılmalarını, toplumun geri kalma nedenlerinden biri olarak görmüşlerdir. Bu fikir adamları İslam'da kadına verilen önemi dile getirmiş ve kadın hakları ile ilgili yazılar yazmışlardır. Ayrıca bu dönemde de Halide Edip, Fatma Aliye Hanım, Ulviye Mülan, Emine Semihe Hanımlar gibi fikir kadınları *Kadınlar Dünyası* dergisi ve diğer gazete ve dergiler aracılığıyla kadınların eğitim durumunu tartışmış ve kadın eğitimine yön veren kişiler olmuşlardır.

II. Meşrutiyet dönemi sonrasında ortaya çıkan özgürlükçü düşünce ve gelişen basın-yayın hayatı kadın eğitimi konusunda daha fazla eserlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Ahmet Mithat Efendi, Ziya Gökalp, Abdullah Cevdet, Tunalı Hilmi, Ahmet Rıza, Celal Nuri gibi fikir adamları ve Talat, Cemal ve Enver Paşa gibi siyaset adamları, Ethem Nejat gibi eğitimciler kadın hayatı inceleyerek kadın eğitiminin önemini anlamış ve bazıları kadın eğitimi konusunda önemli eserler vermişlerdir.

Çalışma ile Tanzimat döneminden itibaren devlet adamlarının, aydınların, eğitimcilerin, edebiyatçıların kadın eğitimine bakışı, yaptıkları çalışmalar, eserler, basında kadın eğitimi üzerine yapılan eleştiriler ele alınacaktır. Araştırma yöntemi kullanılacak çalışmada süreli yayınlardan, araştırma eserlerden faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler; Osmanlı Devleti, Aydınlar, Kızların Eğitimi, Basın, Türk Kadını

Opinions of Ottoman Statesmen and Intellectuals about Girls' Education

Periods of Tanzimat, the First Constitutional Monarchy and the Second Constitutional monarchy were important for intellectuals' rise, discussion of public structures, establishment of new sets of ideas and opinions. From the Tanzimat period, the statesmen, the rulers and the intellectuals began to deal with the situation of the woman in line with the conditions of the time. In this process, the lives of women were addressed, the status of women in society was discussed, women's educational trainings were examined. Intellectuals and statesmen such as Namık Kemal, Ziya Pasha, Ali Suavi, Şinasi, Celal Nuri, Münif Pasha and Saffet Pasha saw the deprivation of education of girls and women as one of the reasons for the society to stay behind. These intellectuals expressed the importance given to women in Islam and wrote articles about women's rights. In this period also, opinions of such women as Halide Edip, Fatma Aliye Hanım, Ulviye Mülan and Emine Semihe Hanım had discussed the education and situation of women through women's magazine, Women's World, and through other newspapers and journals. Some of these educated women wrote important books regarding women's education.

The libertarian thought and the emerging press-publication that emerged after the Second Constitutional Monarchy caused more works to be published on women's life and education. Intellectuals such as Ahmet Mithat Efendi, Ziya Gökalp, Abdullah Cevdet, Tunalı Hilmi, Ahmet Rıza, Celal Nuri and politicians such as Talat, Cemal and Enver Pasha, and educators such as Ethem Nejat understood the importance of female education by studying women's life and some produced important works on women's education.

The study will examine the attitudes of statesmen, intellectuals, educators, and literati about women's education from the Tanzimat period. Works, writings and views of intellectuals and articles published in the press regarding woman's education will be examined. The research method will be utilized by using periodicals, works of researchers and other publications.

Keywords; Ottoman Empire, Intellectuals, Girls' Education, Press, Turkish Woman.

Taşrada Darümuallimatların Açılışı ve Gelişimi

S. CEYLAN DUMANOĞLU

Mehmet YETİŞGİN

1870 yılında ilk defa İstanbul'da açılan bayan öğretmen yetiştiren Darümuallimat uzun bir süre bu alanda tek okul olarak varlığını sürdürmüş ve ülkedeki bayan öğretmen ihtiyacını karşılamaya çalışmıştır. Bu mektepten mezun olan bayanlar sadece İstanbul'da bulunan kız mekteplerinin ihtiyacını karşılamakta dahi zorlanıyordu. Taşrada kızlara yönelik iptidai ve rüştiye okullarında istihdam edilecek öğretmenler için yeni darümuallimatlara ihtiyaç duyulmuş, II. Meşrutiyetin ilanı ile bu okulların taşrada yaygınlaştırılması meselesi ele alınmıştır. Vilayetlerde sadece ibtidai ve rüştiye okullarına öğretmen yetiştirmek üzere Darümuallimatların açılması için çalışmalar yapılmış, vilayetlerin istemleri göz önünde bulundurularak imkânlar dahilinde 1913 yılında yayınlanan Tedrisat-ı İptidaiye Kanun-ı Muvakkati ile bu okullar açılmıştır. Bu bağlamda Vilayet Tedrisat-ı İptidaiye Meclisleri önemli rol oynamıştır.

1913-14 eğitim öğretim yılında nehari ve leylî olarak Adana'da, 1914-15 yılında İzmir Karşıyaka'da, 1915 yılında Halep'te, Ankara, Bursa'da ve Kastamonu'da bir kız öğretmen okulu açılmıştır. 1915-1916 yılında Konya'da, Edirne'de, 1916 senesinde Balıkesir'de 1917 yılında ise Beyrut'ta Darümuallimat-ı İbtidaiye eğitim öğretime başlamıştır. Bazı vilayetlerde de açılmış veya açma girişimleri olmuştur.

Bu çalışmada kız ilk ve ortaokullarında istihdam edilecek bayan öğretmenler yetiştiren Darümuallimatın ülke geneline yaygınlaştırılması ele alınmıştır. Vilayetlerde bayan öğretmene duyulan ihtiyaç, taşrada Darümuallimatlarının öğrenci profili, müfredat ve okulun bütçeleri hakkında bilgi verilecektir. Araştırma yöntemi kullanılacak çalışmada süreli yayınlardan, arşiv kaynaklarından, salnamelerden ve araştırma eserlerden faydalanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Eğitim, Darümuallimat, Taşra, Türkiye

Opining and Dissemination of Teacher's Training Schools for Girls in the Country

Darümuallimat, teacher's training school for girls, was first opened in Istanbul in 1870 and stayed as single one in this area for a long time, and tried to meet the needs for female teachers in the country. The teachers who graduated from this school had difficulty in meeting the needs of the girls' schools in Istanbul alone. In the provinces, girls' primary and secondary schools needed a great number of female teachers. During the second proclamation of the Constitutional Monarchy, the expansion of these schools in the provinces were discussed. In the provinces, teacher's training schools for girls were opened only for primary and secondary girl schools when in 1913 the temporary bill of primary education was passed. In this context, the provincial council for primary education played a key role.

In the 1913-14 school year, a teacher's training school for girls was opened in Adana as boarding and day school. Other such schools were opened in cities namely Izmir, Aleppo, Ankara, Bursa, Kastamonu, Konya, Edirne, Balıkesir and Beirut between 1914 and 1917. Some provinces have also opened or attempted to open such schools.

In this study, the dissemination of *Darümuallimat*, which educates female teachers to be employed in elementary and junior high schools, has been discussed. Needs for female teachers in the provinces, student profiles of teacher's training schools for girls, curricula and school budgets will be deliberated. In this process, research method will be used with helps of archival documents, annals, periodicals and research works.

Key words: Ottoman State, Education, Country, Turkey, Teacher's Training School for Girls.

Eğitimde Kadın Dergilerinin Rolüne Bir Örnek: Hanımlara Mahsus Gazete (1895-1908)

Betül ASLAN

Yasemin KOÇOĞLU

Atatürk Üniversitesi

Atatürk Üniversitesi

Dergiler, geçmişe yolculuk yapmak ve bugünü anlamak için araştırmacılar için bulunmaz bir kaynaktır. Tek bir dergi bile toplumun geçirdiği farklılaşmayı gözler önüne sermeye yetebilir. Kadın dergileri de araştırma kaynağı olarak bize toplumun bütün alanlarıyla ilgili konularda veri sunabileceği gibi kadın ve eğitim, kadın ve siyaset, kadın ve sosyal hayat vb. konularda bakılması gereken en önemli kaynaklardan biridir. Bu amaçla Prof. Dr. Mustafa Çiçekler ve Prof. Dr. Fatih Andı tarafından 2009 yılında Kadın Eserleri Kütüphanesi ve Bilgi Merkezi Vakfı'nın 20. Kuruluş yıldönümü dolayısıyla hayata geçirilen "Kadınların Belleği Dizisi" adlı çalışma kapsamında ilk 100 sayısı çevrilen Hanımlara Mahsus Gazete (1895-1908) adlı kadın dergisi üzerinden "kadın dergilerinin kadının toplumdaki yeri ve eğitimine katkısının boyutları üzerine" bir çalışma yapılmıştır. Çalışmamızda tarihsel yöntem kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak doküman analizinden faydalanılmış ve elde edilen veriler içerik analizine tabi tutulmuştur. Hanımlara Mahsus Gazete Osmanlı Devleti'nde yayımlanan ilk kadın dergisidir. Dergide siyasi konulardan ziyade kız çocuklarının eğitimi, kadınların çocuk terbiyesi, moda, pratik sağlık bilgileri vb. konulara daha fazla yer verilmiştir. Derginin en büyük özelliği kadınlar için uzaktan bir eğitim aracı olmasıdır ki bu da dergilerin kadının toplum hayatındaki rolünü ortaya koymasından önemlidir. Aile ve okulun yanında kadını eğitmek amacıyla yola çıkan dergiler uzun yıllar boyunca etkili bir eğitim aracı olarak kullanılabilir. Bu sayede de kadınlar bilgiye aracı ulaşabilirler.

Anahtar kelimeler: Hanımlara Mahsus Gazete, kadın, dergi, eğitim.

A Sample for the Role of Woman Magazines in Education: Hanımlara Mahsus Gazete (1895-1908)

Magazines are key sources for researchers in providing retrospective look and deeper understanding on today. Just one magazine may work to reveal social change. Woman magazines as significant sources of information seemingly generate further data on all areas of society besides woman besides on issues such as woman and education, woman and politics, woman and social life. On this basis, a study on the place of woman in society and the dimensions of woman's contribution to education was conducted with a focus on Hanımlara Mahsus Gazete (1895-1908) magazine, the first 100 issues of which were translated under the study named "Kadınlar Belleği Dizisi" carried out by Prof. Dr. Mustafa Çiçekler and Prof. Dr. Fatih Andı in 2009 due to 20st establishment anniversary of Woman Works Library and Information Center. Research design of the study was qualitative paradigm based historical method. Document analysis was used as a data collection technique: data collected were analyzed on the basis of content analysis. Hanımlara Mahsus Gazete was the first woman magazine published during Ottoman Empire. Major topics issued were education of girls, womans' ways of bringing up, fashion, practical medical knowledge rather than politics. The foremost feature of the magazine was that it worked as a distance education tool for women, which clearly puts the role of woman magazines in community life. In this aspect, it is seen that magazines may be used for education of women for years besides family and schools. Thus, women can reach information without any mediator.

Key Words: Hanımlara Mahsus Gazete, Woman, Magazine, Education.

Eski Türk Tarih Yazımında Kadın: İbn-i Fadlan'a Yansıyanlar

Mehmet Ali ÇAKMAK

Sevim ALPER

Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesi

Tarih boyunca kurulan ve varlığını devam ettiren Türk kavimlerinde ve devletlerinde kadın toplum yaşantısında varlığını her zaman göstermiştir. Siyasî yaşantıda önemli görevler üstlenerek tarih sahnesinde kendinden söz ettirmiştir. Dönemin yazılı kaynaklarından olan seyahatnamelerde de kadının önemli bir yeri vardır. 10. yüzyıl başlarında İbn Fadlan'ın kaleme aldığı eserinde İslamiyet öncesi Türklerde kadının yeriyle ilgili önemli bilgiler yer almaktadır. Abbasi Halifesi Muktedir tarafından farklı kavimlere İslamiyet'i yaymak için gönderilen heyetin içinde bulunan ve bu seferi anlatan seyahatnamenin yazarıdır. Hayatı hakkında yeterli bilgi mevcut değildir. İbn Fadlan'ın kendisi, Mısır'ı Tolunoğulları'ndan geri alan Abbasiler'in ünlü kumandanı Katibülceyş Muhammed b. Süleyman'ın azatlı kölesi olduğunu belirtmiştir. Yazdığı eserinde, dini konularda hassas olduğu, edebi kültüre ve güzel bir üsluba sahip, ahlaklı, dindar, dürüst, iffetli ve İslamiyet'i yayma arzusuyla faaliyetlerde bulunan bir karakter olarak karşımıza çıkmıştır. İbn Fadlan seyahatnamesinde yalnızca din konusunu değil sosyo kültürel, ekonomi, iletişim konularını da kaleme almıştır. Bu nedenle seyahatname, yalnızca bir gezi yazısı değil aynı zamanda tarih, sosyoloji ve onuncu yüz yıl yaşamını pek çok yönden ele alması bakımından sosyal bilim araştırmalarının da kaynak kitabı niteliğindedir. Çalışmanın sonuçlarına göre, İbn Fadlan seyahatnamesinde bahsettiği konuların doğruluğu hakkında okuyucuyu yönlendirecek kaynakça olarak herhangi bir bilgi sunmamıştır. Bununla birlikte kendisinin güvenilir bir elçi olduğu ve seyahatnamesinde verdiği bilgilerin Türk tarihine ışık tutması açısından kıymetli bilgiler olduğunu söyleyebiliriz. Bu çalışmada, seyahatnamede gezilen yerlerin yanı sıra sosyo-kültürel açıdan da bilgi veren İbn Fadlan'ın seyahatnamesinde İslamiyet öncesi Türk tarihinde kadının yerini incelemek amaçlanmıştır. İslamiyet öncesi Türk tarihinde kadının yeri İbn Fadlan'ın seyahatnamesinde incelendiğinde kadın-erkek ilişkisi, evlenme gelenekleri, kadına hediye anlayışı, kadının mahrem konusu, temizlik adetleri, cenaze gelenekleri, miras gelenekleri, yeme-içme adetleri, kadınların savaşçı özellikleri hakkında bilgiler verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu inceleme eserin yazıldığı dönem itibarı ile değerlendirilip İbn Fadlan'ın eserine yansıyanlar dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: İbn-i Fadlan Seyahatnamesi, Türk kadını, İslamiyet öncesi dönem

Woman in Old Turkish History Writing: Reflections on İbn Fadlan

In the Turkish tribes and states founded throughout history and continuing its existence, women have always shown their existence in society. Women took on important tasks in political life and made herself known in the history scene. Women also have an important place in travel books that was one of the written sources of that period. In the work of Ibn Fadlan in the early 10th century, there is important information about the place of woman in pre-Islamic Turks. He was the writer of the travel book which was telling the travel who is in the delegation sent by Abbasi Caliph Mukhtar to spread Islam to different tribes. There is not enough information about his life. Ibn Fadlan himself stated that he was a liberated slave of Katibülceyş Muhammed b. Süleyman, the famous commander of the Abbasids who took Egypt back from the Tolunoğulları. In his work, he emerged as a character who is sensitive to religious issues, has a literary culture and a good style, and is a moral, pious, honest, chaste, and charming character in activities to spread Islam. Ibn Fadlan in his travel book wrote not only in religion but also in socio-cultural, economical and communication issues. For this reason, the travel book is not only a travel writing but also a resource book for social science researches in order to address history, sociology and tenth century life in many directions. According to the results of the study, Ibn Fadlan did not provide any information as a resource to direct the reader about the correctness of the topics mentioned in his travels. Nevertheless, we can say that he is a reliable messenger, and that the information given in his travels is valuable information for shedding light on Turkish history. In this study, it was aimed to examine the place of woman in pre-Islamic Turkish history in the travels of Ibn Fadlan, who informed socio-cultural aspects as well as places visited on trips. When The place of woman in pre-Islamic Turkish history was examined in Ibn Fadlan's travels it was reached that it was given information about male-female relationship, marriage tradition, concept of gift to woman, privacy of woman, customs of cleaning, funeral traditions, heritage traditions, eating and drinking customs. This study was carried out by considering the period of writing the work and taking into consideration those reflected in Ibn Fadlan's work.

Keywords: Ibn Fadlan's Travel Book, Turkish women, Pre-Islamic period

Bursa Amerikan Kız Koleji'nin 1876-1900 Yılları Arasında Eğitimine Bir Bakış

Özgür YILDIZ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Bursa Amerikan Kız Koleji 1876 yılında kurulmuştur. Amerikan misyonerleri, Bursa Amerikan Kız Koleji'ni kuruluşundan itibaren tercih edilir ve modern bir okul yapmak için çalışmıştır. Bir Protestan okulu olarak kurulan kurumda misyonerlik faaliyetleri de etkili bir şekilde yapılmıştır.

Bursa'da Amerikan Board Teşkilatı'nın en etkili ve uzun ömürlü olan kuruluşu Bursa Amerikan Kız Koleji olmuştur. Yatılı bir okul olarak kurulan kurum bir ara yetimhane bir arada hapisane olarak kullanılmıştır.

Okul, 24 Mayıs 1877'de modern bir yapıya kavuşmuştur. Okul için sürekli yurt dışından yardım yapılmıştır. Bursa Protestan Kilisesi okul çalışmalarını desteklemiş ve kilise papazı öğretmenlerin faaliyetleriyle ilgilenmiştir. Kolej bir misyoner okulu olarak faaliyet göstermiştir.

Okulda İngilizce dersler de verilmiş, öğretmenlerin çoğunluğunun Amerikalı olması bunda etkili olmuştur. Rumca ve Ermenice konuşan öğrencilerin de bulunması Amerikalı öğretmenlerin bu dilleri öğrenmelerini zorunlu kılmıştır. Kısacası bu çalışmada Bursa Amerikan Kız Koleji'nin ilk 24 yılı tarihsel süreçte anlatılmıştır. Böylelikle Amerikan misyonerlerinin Bursa'daki eğitim faaliyetleri açıklanmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bursa, Amerika, Protestan, Misyoner, Eğitim

An Overview On Bursa American Girl College's Education Between 1876-1900

Bursa American Girl College was founded in 1876. American missionaries have preferred Bursa American Girl College since its founding and have worked to make a modern school. As a Protestant school, the missionary activities were carried out effectively.

The most effective and long-lasting organization of the American Board Organization in Bursa was Bursa American Girls College. Established as a boarding school, the institution was once used as a prison in an orphanage.

The school attained a modern structure on 24 May 1877. The school has always been of help from abroad. The Bursa Protestant Church supported school work and was interested in the activities of the church pastor teachers. The college was a missionary school.

English classes were also given in the school, and the majority of teachers were American. The presence of Greek and Armenian-speaking students made it necessary for American teachers to learn these languages. Briefly, the first 24 years of the Bursa American Girls' College were described in the historical process in this study. Thus, the educational activities of American missionaries in Bursa were tried to be explained.

Key Words: Bursa, America, Protestant, Missionary, Education

Disiplinlerarası Yaklaşım Kullanılarak Yapılan Sosyal Bilgiler Dersinin Öğrencilerin Derse Tutumlarına, Türkçe ve Matematik Ders Başarılarına Etkisi

Ayşegül İŞLEKELLER BOZCA

Bu araştırmanın temel amacı, disiplinlerarası yaklaşım kullanılarak yapılan sosyal bilgiler dersinin öğrencilerin derse tutumlarına, Türkçe ve matematik ders başarılarına etkisini araştırmaktır.

Çalışma İstanbul ilinde, 4. Sınıfında eğitim gören 72 ilkokul öğrencisi ile gerçekleştirilmiştir. Deney grubundaki öğrencilere 2 hafta boyunca disiplinlerarası yaklaşıma göre hazırlanmış Kurallar teması içinde Kurallar ve Toplumsal Ahenk, Kurallara Uyarım konuları ile sosyal bilgiler ders programı uygulanırken, kontrol grubu öğrencileri mevcut ders akışı ile olağan öğretimlerine devam etmişlerdir. Araştırmada deney grubu öğretmenlerine konuyla ilgili eğitim verilmiş, yapılacak uygulamalar birebir çalışılmıştır.

Araştırmada verilerin toplanması için, Matematik ve Türkçe derslerinde öğretmenlerin ortak hazırladığı Okul Başarı Testi ve Gömleksiz ve Kan (2013) tarafından hazırlanan tutum ölçeği deney ve kontrol grubuna ön test son test olarak kullanılmıştır. Test ve ölçeklerden elde edilen veriler non-parametrik teknikler ile istatistiksel analize tabi tutulmuştur.

Araştırma bulgularına göre disiplinlerarası yaklaşım kullanılarak hazırlanan sosyal bilgiler ders programı deney grubu öğrencilerinin Türkçe ve matematik ders başarılarını ve derse karşı tutumlarını anlamlı düzeyde arttırmıştır.

Anahtar Kelimeler: Disiplinlerarası yaklaşım, sosyal bilgiler, Türkçe, matematik.

Effects of Disciplinary Administrations of Social Studies Lesson to Students to Turkish and Mathematics Success

The main aim of this research is to investigate the effect of the social studies lesson made using the interdisciplinary approach to the attitudes of the students to the lesson, the success of Turkish and mathematics lessons.

The study was conducted with 72 students in the 4th class in Istanbul. The students in the experimental group were given 2 weeks of interdisciplinary approach, Rules and Social Harmonization, Rules of Alignment and social studies curriculum. The control group continued to teach their students.

For the data in this research, the Turkish and Mathematic Achievement Test and Social Studies Attitude Scale by Gömleksiz ve Kan (2013) were used as pretest and posttest for the experiment and control group. Data obtained from tests and scales were subjected to statistical analysis using non-parametric techniques.

According to the research findings, the social studies prepared by the interdisciplinary approach significantly increased the students' attitudes towards the lesson and the achievements of the Turkish and mathematics courses.

Key words: Interdisciplinary approach, social studies, Turkish, mathematics.

Okullarda Hava Tahmini Yapılmasına Yönelik Bir Uygulama Örneği (1925)

Gönül Türkan DEMİR

Amasya Üniversitesi

Eğitimde meydana gelen yeni değişimler özellikle öğretim faaliyetlerinde yaparak yaşayarak öğrenmenin önemini ortaya koymaktadır. Eğitimcilerin önemle üzerinde durdukları noktalardan birisi öğrencilerin öğrenme etkinliklerinde aktif rol almalarının öğretimin kalıcılığına sağladığı büyük etkidir. Türk Eğitim Tarihi kaynakları incelendiğinde öğrenci merkezli eğitim anlayışının örneklerine rastlanılmaktadır. Bu çalışmada konu edilen metinler 1925 yılında Tedrisat Mecmuasında yayınlanmış olan öğrenme etkinliklerine örnek teşkil etmektedir. İncelenen metinler günümüzde uygulanan 4. sınıf Sosyal Bilgiler Müfredatında yer alan *İnsanlar, Yerler ve Çevreler* ünitesinde SB. 4.3.4 nolu kazanımla ilgilidir. Yeni müfredatta da yerini korumuş olan hava tahmininin öğretilmesi konusunda geçmişte uygulanan yöntemlerin ele alınmasının hem eğitim tarihi araştırmacılarına hem de sosyal bilgiler eğitimcilerine önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir. İncelenen metinler Tedrisat Mecmuasının dört farklı sayısında aşama aşama yayınlanmış olup, okul ortamında hava olaylarının gözlenmesi ve öğrencilerin günlük hava tahmini yapabilmesi için takip etmeleri gereken yolların ayrıntılı olarak anlatıldığı metinlerdir. Doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilen çalışma betimsel yaklaşımla ele alınan nitel bir araştırmadır. Osmanlıca olan metinlerin günümüz Türkçesine çevirisi yapıldıktan sonra içerikleri incelenmiş, kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri belirlenerek hava tahmini yapma konusunda öğrencilerin uygulaması gereken aşamalar bulgular kısmında ele alınmıştır. Çalışmanın sonuç bölümünde metinlerde yer alan bilgilerden yola çıkarak günümüz de uygulanan yöntemler karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hava Tahmini, Tedrisat Mecmuası, Türk Eğitim Tarihi, Sosyal Bilgiler Programı, Coğrafya.

A SAMPLE ACTIVITY ON WEATHER FORECASTING IN SCHOOLS (FROM 1925)

Continuous developments in education prove the importance of experiencing and experimenting in educational activities. One of the essential points in learning, emphasized by the educators, is that having an active role in learning process has great contributions to students' learning. It is possible to encounter the instances of student-centred approach, when the resources on the History of Education in Turkey. The content in this research, is extracted from the sample learning activities published in 1925 in Tedrisat Mecmuması (the Journal of Education). The content reviewed relates to the Achievement SB. 4.3.4 for People, Places and Environment, a unit for 4th Grade Social Sciences Course. It is considered that reviewing the former methods on teaching how to weather-forecast, which has remained its place in the most current curriculum, will be of great contribution to both researchers of educational history and social sciences teachers. The content reviewed was published gradually in four different issues of Tedrisat Mecmuası and tells about the methods on how to observe weather events and how to weather-forecast, in detail. This research is a descriptive qualitative research conducted using document review method. Following its translation from Ottoman Turkish to modern Turkish, the content was reviewed, educational methods and techniques were determined, and the steps to be followed by the students in order to weather-forecast were analysed in the Findings Chapter. In the Conclusion Chapter, based on the information gathered from the content, former and modern methods were analysed in a comparative manner.

Keywords: Weather Forecasting, Tedrisat Mecmuası, History of Education in Turkey, Curriculum of Social Sciences Course, Geography.

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Tarihsel Sorgulamaya Yönelik Soru Yazma Becerileri

Kibar AKTIN

Sinop Üniversitesi

Çağdaş eğitim anlayışına göre sosyal bilgiler öğretmenlerinin, öğrencilerin tarihsel sorgulama becerilerini geliştirmesi beklenir. Fakat halen bu becerileri geliştirmek için kullanılacak bir yaklaşım yerine öğretmen merkezli bir anlatımın ve ders kitabının temel alındığı bir öğretimin devam ettiği görülür. Nitekim yapılan araştırmalarda öğretmenlerin de tarihsel sorgulama becerilerinin yeterli düzeyde olmadığı yönünde sonuçlara ulaşılmıştır. Dolayısıyla geleneksel tarih öğretim yöntemleri kullanan öğretmenlerin, bu tür becerileri gelişmiş öğrenciler yetiştirme olasılığı düşüktür. Bu varsayımdan hareketle bu çalışmada tarih öğretim yöntemleri dersi almış sosyal bilgiler öğretmen adaylarının kanıtlara dayalı tarih öğretimine uygun olarak hazırlanmış bir çalışma kağıdı ile tarihsel sorgulamaya dönük soru yazma becerilerini incelemek amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma deseninde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu “kolay ulaşılabilir durum örnekleme” ile belirlenen 25 öğretmen adayı oluşturmuştur. Bu çalışmada doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada sosyal bilgiler öğretmen adaylarının hazırladıkları 220 soru, tarihsel sorgulama becerilerine uygunluk açısından tasnif edilmiştir. Sonuca göre adayların en fazla kanıt kavrama (% 62,55) ve en az tarihsel empati (% 4,05) soruları yazdıkları belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının kanıtın kaynağını tanımlayıcı % 10,8, kanıtın kaynağını sorgulamaya yönelik % 7,65, tarihsel kanıtları sorgulamaya yönelik % 8,55 ve duyuşsal alana yönelik % 5,5 oranında soru yazdıkları görülmüştür. Öğretmen adaylarının ağırlıklı olarak kavrama düzeyinde soru yazmaları alan yazındaki diğer araştırma sonuçlarıyla uyumlu görülürken tarihsel sorgulama becerilerine yönelik % 37,45 oranında soru yazmaları uyumlu görülmemiştir. Bu çalışmada öğretmen adaylarının bu tür soruları yazma oranının arttığı görülmüştür. Araştırma sonuçları kanıtlara dayalı tarih öğretim yöntemi ile ilgili ders almış öğrencilerin tarihsel sorgulama becerilerinin geliştiğini düşündürmüştür.

Anahtar Sözcükler: Tarihsel sorgulama becerileri, kanıtlara dayalı tarih öğretimi, tarihsel kanıtlar

Question Formulation Skills of Social Sciences Teacher Candidates towards Historical Enquiry

According to the contemporary understanding of education, teachers of social sciences are expected to improve the historical enquiry skills of their students. It is observed, however, that a teacher-centred narration and a textbook-based education prevail instead of an approach to be utilised for improving those skills. As a matter of fact, studies suggest that the historical enquiry skills of teachers themselves are not sufficient either. Therefore, those teachers who utilise traditional methods of history education are unlikely to grow students with enhanced skills in this area. Based on this assumption, the current study aimed to analyse the question formulation skills of some social sciences teacher candidates who have taken the course “methods of history teaching” course towards historical enquiry with a worksheet drawn up in accordance with evidence-based history teaching. The research was carried out with the qualitative research design. The study group of the research consisted of 25 teacher candidates who were identified by “convenience sampling”. The document analysis method was utilised for the study. In the research, 220 questions prepared by the social sciences teacher candidates were classified according to historical enquiry skills. The findings showed that the candidates formulated questions of evidence comprehension at the highest rate (62.55%) and questions of historical empathy at the lowest (4.05%). They were observed to formulate questions describing the source of evidence at a rate of 10.8%, enquiring the source of evidences at 7.65%, enquiring historical evidences at 8.55%, and questions about affective field at 5.5%. The fact that the teacher candidates mostly formulated questions of comprehension was considered to be in line with other studies, and the fact that they formulated questions about skills of historical enquiry at a rate of 37.45% suggests that it is important to utilise the evidence-based historical teaching method in the related courses.

Keywords: Historical enquiry skills, evidence-based history teaching, historical evidences

“Tabiat Muhabbeti” Başlıklı Makale Özelinde Çevre Eğitiminde Yöntem ve Yaklaşımlara Tarihi Bakış

Emine ALTUNAY ŞAM

Amasya Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı, öğrencilere çevre ile ilgili bilgi, beceri ve tutumların kazandırılmasında öğretmenin rolünü ortaya koyan tarihi bir metnin incelenmesidir. Araştırma doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Muallimler Birliği Dergisinin Şubat 1926 sayısında yayınlanan Müderris Ali Haydar’a ait “Tabiat Muhabbeti” başlıklı makale, günümüz Türkçesine çevrilmiş ve analiz edilmiştir. İncelenen metin üzerinden çevre eğitiminin tarihi boyutunun ele alındığı araştırmada, çevre eğitiminin önemi ve öğretmenlerin uygulaması öngörülen yöntem ve yaklaşımlara dikkat çekilmiştir. Metinde Ali Haydar, çocuklara doğa sevgisini aşlamak, çevreye karşı duyarlı olmalarını sağlamak için çeşitli öneriler sunmuştur. Çevre ile ilgili konuların, derslikte sunum yöntemi kullanarak öğretilmesi yerine doğayla içiçe ve uygulamalı olarak anlatılmasını önermiştir. Günümüzde, öğrenci merkezli eğitim anlayışının önemi vurgulanmasına rağmen, öğretmen merkezli öğretim modeli hala en çok tercih edilen modeldir. İncelenen metinde, Türkiye Cumhuriyeti’nin yeni kurulduğu yıllarda, çocuklara çevre bilinci vermek için uygulamanın ve deneysel yöntemlerin önemine vurgu yapılması dikkat çekicidir. Bu yönüyle araştırmanın alan eğitimcilerinin çalışmalarına ve öğretmenlere katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çevre Eğitimi, Çevre Duyarlılığı, Öğrenci, Öğretmen

Historical Review of Methods and Approaches in Environmental Education Based on the Article “Talk on the Nature”

This study aims to review a historical text on the roles of teachers in the acquisition of knowledge, skills on and attitudes towards the environment. The research uses document review method. The Article “Talk on the Nature”, authored by Müderris (equivalent of Professor in former Ottoman Higher Education Institutions) Ali Haydar and published on the Issue February 1926 of the Union of Teachers, was transcribed in modern Turkish and analysed. The research that addresses the historical aspects of environmental education based on the text reviewed, underlines the importance of environmental education, and the methods and approaches that should be employed by the teachers. Ali Haydar, in his Article, provides various suggestions on how to instil respect for and sensitivity to environment into students. He suggests that in environmental education, an applied education in touch with nature, should be preferred to an expository education in the classroom. Despite the emphasis on the importance of student-centred education, the teacher-centred model is still the most preferred one today. It is also interesting that in the text reviewed, the importance of practice and experimental methods in environmental education were emphasised, during the years when the Republic of Turkey had just been established. It is considered that the research, in this aspect, may contribute to further researches by the researchers, and the teachers in the field.

Key Words: Student, Teacher, Sensitivity to Environment, Environmental Education

Toplumsal Belleğin Aktarımında Bir Araç Olarak Tarihsel Canlandırma: Türkiye’de Uygulama Örnekleri

Neval AKÇA BERK

Çukurova Üniversitesi

Bellek, genel anlamda geçmişten gelen birikimlerin gelecek kuşaklara aktarılmasıyla anlam kazanmaktadır. Toplumda anımsamayı mümkün kılacak anma törenleri, kurtuluş günleri gibi birçok aktarma eylemi bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de gerçekleştirilen tarihi canlandırma uygulamaları ile toplumsal belleği aktarma eylemleri arasında tarihi canlandırmanın nasıl bir rol oynayacağını ortaya koymaktır. Bu bağlamda tarihi canlandırmanın toplumsal belleğin aktarılması için bir araç olup olmayacağı tartışılacaktır. Araştırma nitel araştırma deseninde tasarlanmış olup veri toplama aracı olarak doküman analizi kullanılmıştır. Araştırma özelinde Türkiye’de Ordugâh-Türkiye Tarihi Canlandırma Grubu (Ordugah-The Turkish Reenactment Team), Tarihi Canlandırma Grubu, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından 1071 Malazgirt Savaşı’nın 942. Yıl dönümü kapsamında gerçekleştirilen etkinlikler incelenmiştir. Aynı zamanda Ordugâh-Türkiye Tarihi Canlandırma Grubu (Ordugah-The Turkish Reenactment Team), Tarihi Canlandırma Grubu’nun yöneticileri ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda incelenen üç örneklemin de toplumsal belleği aktarma ve bir tarih bilinci oluşturma konusunda ortak oldukları ifade edilebilir. Fakat söz konusu üç örneklem özelinde tarihi canlandırmayı tanımlama, uygulama, hazırlık ve gerçekleştirilen etkinlikler bakımından farklılıklarını; toplumsal belleği aktarma eylemleri arasında tarihi canlandırmayı etkili uygulamadıklarını ifade etmek mümkündür.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Bellek, Tarihi Canlandırma, Ordugâh, Tarihi Canlandırma Grubu, Malazgirt Savaşı.

Historical Animation as a Tool For Transferring the Social Memory: The Application Samples in Turkey

In general, memory is made meaningful by transferring the past accumulations to the future generations. There are many diversionary activities such as a remembrance ceremonies and salvation days that will make it possible to remember in society. The aim of this study is to reveal that how the historical animation will play a role between social memory transfer actions and historical animation applications in Turkey. In this context, it will be argued that whether the historical animation can be a tool for transferring social memory or not. The research is designed in a qualitative research design and document analysis is used as a data collection tool. The activities, carried out under the 942nd anniversary of *1071 Malazgirt War* by Ministry of Youth and Sports, The Military Camp in Turkey-The Turkish Reenactment Team (Ordugah), Historical Animation Group have been investigated in this research. In addition, the interviews with the managers of The Military Camp-The Turkish Reenactment Team (Ordugah), Historical Animation Group have been carried out. In the direction of the findings, it can be said that the three samples examined are common in transferring social memory and in forming a history consciousness. However, it can be said that these three samples differ in terms of defining, practicing, preparing and activities carried out, and they could not effectively apply the historical animation among the acts of transferring social memory.

Keywords: Social Memory, Historical Animation, Military Camp, Historical Animation Group, War of Malazgirt.

Osmanlı Arşivi ve Tarih Öğretimine Katkıları

M. Ahmet TOKDEMİR

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Arşivler devletlerin hafızaları durumunda olup daha çok tarih araştırmacılarına hizmet ederler. Bu bağlamda arşivcilerin görevi belgeleri muhafaza etmek ve araştırmacılara ulaştırmak olarak tanımlanmıştır. Ancak 20'nci yüzyılın ikinci yarısından itibaren arşivlerin eğitim işlevleri tartışılmaya başlanmış ve birçok arşiv bünyesinde kurduğu eğitim departmanı ile eğitim-öğretimi destekleyici çalışmalar yürütmüştür. Gelişmiş ülke arşivlerinin çalışmaları incelendiğinde hazırladıkları eğitim içeriklerini web sayfaları aracılığı ile öğretmen ve öğrencilere ulaştırdıkları; atölye çalışmaları gibi faaliyetlerle de okul dışı tarih öğretimi ve birinci elden kaynakların kullanımının yansımaları olarak tarih öğretimine katkı yaptıkları görülmektedir.

Bu çalışmada öncelikle arşivlerin eğitim işlevlerinden kısaca bahsedilmiş; ardından Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nin tarih öğretimine katkı bağlamında eğitim işlevlerine yer verilmiştir. Başbakanlığa bağlı Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Osmanlı Arşivi; çeşitli konularda yapılan belge yayınları, yerel tarih başta olmak üzere hazırlanan belge sergileri, okullara gönderilen tarih köşesi görselleri ve arşiv bünyesinde bulunan daimi sergi alanına yapılan öğrenci gezileri bağlamında tarih öğretimine katkı sağlamaktadır. Çalışmanın sonunda arşivin eğitim işlevlerinin geliştirilmesi ve tarih öğretimine katkısının artırılmasına yönelik değerlendirme yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar sözcükler: Osmanlı Arşivi, Tarih öğretimi, Müze gezisi, Birincil kaynak.

Ottoman Archives and Its Contribution to History Teaching

Archives are the memory of the states and they mostly serve to the historians. In this context In this context, the task of archives is defined as preserving the documents and delivering them to the researchers. However, since the second half of the 20th century, the educational functions of the archives have begun to be discussed and the education departments have been established within many archives. When the studies of developed country archives are examined, it is seen that they have contributed to the teaching of history by workshops and published educational contents on web sites.

In this study, the educational functions of the Ottoman Archives were discussed. The Ottoman Archives which is one of the prime ministry institutions within General Directorate of State Archives is one of the institutions that contribute to teaching history. These contributions can be categorized into four titles: document publications, national and international documentary exhibitions, images which sent to schools for history corners, and student visits to the Permanent Exhibition Area. At the end of the study, evaluation and suggestions were made to improve the archive's educational functions and to increase its contribution to history teaching.

Keywords: Ottoman Archives, Teaching history, Museum visit, Primary source.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Osmanlı Arşivinde Bulunan Hazine-i Evrak Daimi Sergi Alanına İlişkin Görüşleri

M. Ahmet TOKDEMİR

Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Arşivcilerin belge muhafazası ve belgelerin araştırmacılara ulaştırılması görevlerinin yanı sıra, tarih öğretimine katkı sağlamaya yönelik eğitimci rolleri de vardır. Başbakanlığa bağlı Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bulunan Osmanlı Arşivi de tarih öğretimine katkı yapan arşivlerden birisi durumundadır. Osmanlı Arşivi'nin tarih öğretimine ilişkin en önemli faaliyeti arşiv bünyesinde bulunan ve adeta bir müze işlevi gören Daimi Sergi Alanı'na gelen öğrencilere verilen rehberlik hizmetleridir. Öğrencilere sergilenen malzemeye ilişkin bilgi verilirken bilgi, beceri ve değerler bağlamında öğrencilerin zenginleştirilmesi sağlanmakta ve tarih öğretimine katkı yapılmaktadır. Açıldığı 2013 yılından beri çoğunluğu ortaöğretim öğrencisi 20 binin üzerinde öğrencinin sergi alanını ziyaret ettiği tespit edilmiştir. Öğrenciler bu ziyaretlerde Osmanlı tarihine ilişkin bilgilerini pekiştirmenin yanı sıra arşiv tarihi hakkında da bilgi edinmektedir.

Bu çalışmada Osmanlı Arşivi'nde yer alan Daimi Sergi Alanı'na ilişkin öğrenci görüşlerine yer verilecektir. Nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve iki aşamalı çalışmada veri toplama aracı olarak yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Çalışma ile ortaöğretim öğrencilerinin Osmanlı Arşivi hakkındaki düşünceleri ve Osmanlı Arşivinde bulunan Daimi Sergi Alanı'na ilişkin görüşleri tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucunda öğrencilerin arşivin tanımına ilişkin bilgilerinin olduğu, sergi alanındaki görsellerden etkilendiği, tarih derslerinde işlenen konular hakkındaki belgelere daha çok ilgi gösterdiği ve tarih derslerinde belge kullanılmasını istediği tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Osmanlı Arşivi, tarih öğretimi, müze gezisi

Secondary School Students' Views on the Exhibition Area in the Ottoman Archives

There are two basic task of the archivist: protection of the documents and to deliver the documents to the researchers. In addition to these tasks archivists' have also educational roles for contributing to history teaching. The Ottoman Archives is one of the archives contributing to the history teaching. The most important activity of the Ottoman Archives related to history teaching is the guidance service which is given to the students who come to visit the Permanent Exhibition Area. In this visits students are informed about the material exhibited, and enriched in the context of knowledge, skills and values via primary documents. Over 20,000 students, most of whom are secondary school students, have visited the exhibition area since its inception in 2013. In addition to consolidating their knowledge of Ottoman history on these visits, students also learn about the history of Turkish archives.

This study will include student views on the Permanent Exhibition Area in the Ottoman Archives. The study is a two-stage qualitative research and, two semi-structured interview forms were used as a data collection tool. Secondary school students' opinions about the Ottoman Archives and the Permanent Exhibition Area have been determined with the study. As a result of the study, it was determined that the students were informed about the definition of the archive, they were influenced by the visuals in the exhibition area, showed more interest in the documents about the subjects studied in history lessons and wanted to use the documents in history lessons.

Keywords: Ottoman Archive, teaching history, visiting museums

Osmanlı Klasik Çağına Dair Öğrenci Algısı

Ahmet ŞİMŞEK

Mehmet Alper CANTİMER

İstanbul Üniversitesi

Sakarya Üniversitesi

Bu araştırma, Türkiye’de liselerde ikinci sınıfta okutulmakta olan zorunlu Osmanlı tarihi ve onun özelinde Osmanlı Klasik çağı derslerini almakta olan dört farklı tür okuldan seçilen öğrencilerin ilgili anlatıya özgü algılarını, anlayışlarını, öğrendiklerini ve düşündüklerini ortaya koyma amacındadır. Araştırma ülkemiz milli eğitim sisteminde Osmanlı tarihinin okutulmakta olduğu tüm okul türlerini kapsamaktadır. Bu yönüyle de ilgili evrenin tümünü temsil edeceği araştırmacılar tarafından düşünülmektedir. Bu okullar, Sosyal Bilimler Liseleri, Anadolu Liseleri, İmam hatip Liseleri, Meslek Liseleridir. Çalışmada daha çok öğrencinin eş zamanlı görüşünü öğrenebilmek adına odak grup görüşmesine başvurulmuştur. Görüşmeye dâhil edilen öğrencilerin seçiminde alana özgü ilgilerini ölçen, araştırmacıların geliştirdiği bir test uygulanmış ve cinsiyet faktörü de göz önünde tutularak ilgili lise türlerinden üç kız üç erkek öğrenci seçilmiştir. Görüşme sırasında öğrencilere araştırmacıların uzman görüşü sonrası belirledikleri ve Osmanlı Klasik çağını 6 farklı tematik alanda desenleyebilecekleri 14 soru sorulmuştur. Çalışma, nitel araştırma modellerinden birisini oluşturan durum çalışmasına dayalı gerçekleştirilecektir. Elde edilen veriler, betimsel analiz ile işlenecek ve sempozyum katılımcılarına, dinleyicilere sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Tarihi, Klasik Çağ, Odak Grup, Nitel araştırma, Öğrenci Algısı.

Student Perception on Ottoman Classical Age

This survey, obliged Ottoman history being taught in second grade in high schools in Turkey and its private Ottoman classical age who are taking the course of four different species selected from school students about narratives specific perceptions, understanding, aims to reveal what they think and what they have learned. Our research country includes all the school types in which the Ottoman history is taught in the national education system. In this regard, it is thought by the researchers that the entire universe will represent the whole. These schools are Social Sciences High Schools, Anatolian High Schools, Imam Hatip High Schools, Vocational High Schools. In the study, more focus was given to the focus group discussion in order to learn the simultaneous view of the students. A test developed by the researchers, measuring the site-specific input in the selection of the interviewed students, was conducted and three female and three male students from the relevant high school types were selected, taking into account the gender factor. During the interview, students were asked 14 questions that the researchers determined after their expert opinion and they could design the Ottoman Classical Age in 6 different thematic areas. The study will be based on a case study that is one of the qualitative research models. The obtained data will be processed by descriptive analysis and presented to the participants of the symposium.

Keywords: Ottoman history, Classical age, Focus Group, Qualitative research, Student perception.

Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Tarih Konularına Karşı Tutumları İle Tarih Başarıları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Nazmiye ÖĞ

University of Exeter

Tarih dersleri, soyut konular içerdiği için öğrenciler tarafından sık sık “*anlaşılması oldukça karmaşık bir ders*” olarak yorumlanmaktadır. Öte yandan, öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerinin, ders başarıları üzerinde olumlu katkısı olduğu birçok eğitimci tarafından onaylanmaktadır. Sosyal bilgiler tarih konularına karşı öğrencilerin tutumları ve başarıları arasında nasıl bir ilişki olduğunu ortaya koymak amacıyla küçük ölçekli nicel bir çalışma planlanmıştır. Bu çalışmanın katılımcıları İstanbul’da yer alan bir ortaokulda 7. sınıf öğrencileri arasından küme örnekleme yöntemi ile seçilen 50 kişilik bir uygulama grubu oluşturulmuştur. Bu öğrencilere sırası ile tutum ölçeği ve bilgi testi uygulanmış, öğrencilerin tarih derslerine karşı tutumları ve tarih başarılarına yönelik sonuçlar elde edilmiş ve bu veriler SPSS ile yorumlanmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin ayrı ayrı başarı ve tutumları arasında anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir. Ve bu öğrencilerin tutumları ve başarı arasında da anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu çalışmaya dayanarak, derse karşı olumlu tutumun her zaman öğrencilerin başarılarının artması yönünde önemli bir etkisi olmadığı ve tutumun yanında öğrencilerin başarılarını etkileyen farklı faktörlerin olduğu yorumunu yapabiliriz.

Anahtar kelimeler: Tarih başarıları, Tarih dersine karşı öğrenci tutumları, Sosyal Bilgiler.

The Assessment of Relationship between Success and Attitudes of the Social Studies Students of 7th Grade

History lessons are often interpreted by students as "a complex course to be understood" because it contains abstract topics. On the other hand, many academicians have confirmed that the positive attitudes of students towards the lesson have been more successful. A small-scale quantitative study is conducted in order to show how to be affected Social Studies students' achievement towards History issues by their attitudes. Participants of this study consist of a group of 50 students who are studying on 7th grade in a secondary school in Istanbul and they are selected by cluster sampling method. A attitude scale and a knowledge test were applied to these students to assess their attitudes and success of History, and the results collected were interpreted with SPSS. It has been found that there is no significant difference between boy and girl students' successes and attitudes. Also, there is no statistically relationship between attitudes and success of these students. On the basis of this study, we can say that positive attitudes towards a lesson are not always an important influence on the increase of students' achievements, and that there can be different factors which influence student achievement as well as attitudes.

Key words: History achievement, The attitudes of students towards History, Social Studies lesson.

Güncel Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarında Yer Alan Avrupa Tarihi Kavramlarına Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Bilgi Düzeyleri

Eray ALACA

Giresun Üniversitesi

Bu araştırmada Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının güncel sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan Avrupa tarihi konularında yer alan kavramlara yönelik bilgi düzeylerini tespit etmek amaçlanmıştır. Araştırmada 2017-2018 eğitim ve öğretim yılında Milli Eğitim Bakanlığı okullarında okutulmakta olan sosyal bilgiler ders kitaplarında yer alan Avrupa tarihi konuları incelenmiştir. Bu konularda yer alan kavramlar alana hâkim akademisyen görüşleri de dikkate alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formunda sosyal bilgiler öğretmen adaylarına sorulmuştur. Araştırma bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesi'nin Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında son sınıfta öğrenimine devam etmekte olan öğretmen adayları ile gerçekleştirilmiştir. Sosyal Bilgiler Ders kitapları doküman incelemesine tabi tutulurken, sosyal bilgiler öğretmen adaylarının cevapları tablolar oluşturularak yorumlanmıştır. Çalışmanın sonucunda Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının Avrupa Tarihine yönelik kavramları tam olarak bilmedikleri veya kavram yanlışlığına düştükleri görülmüştür. Araştırmanın sonuçları dikkate alınarak sorunun kaynağına yönelik tespitlerde bulunulmuş, sosyal bilgiler eğitimi lisans programlarında Avrupa tarihi ile ilgili kavramların öğretilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Avrupa tarihi, ders kitapları, kavram, öğretmen adayları, sosyal bilgiler

Knowledge Levels of Social Studies Teacher Candidates on for the Concepts of European History in Contemporary Social Studies Textbooks

In this research, it was aimed to determine the level of knowledge about the concepts in the European history subjects in social studies textbooks of social studies teacher candidates. In the study, the European history topics in social studies textbooks in the schools of the Ministry of National Education in 2017-2018 education year were examined. These concepts were taken into asking in the semi-structured interview form, taking into account the opinions of academicians. The research was conducted with the teacher candidates who are continuing their education in the final year of Social Studies Education Department of Department of Turkish and Social Sciences Education of the Faculty of Education of a state university. Social Studies textbooks were subject to a document review. Social studies teacher candidates' answers were interpreted by creating tables. As a result of the study, it was seen that candidates for Social Studies teachers did not fully know the concepts of European History or were misunderstood. The findings of the research were taken into account and the findings of the problem were identified. suggestions on teaching concepts related to European history in social studies education undergraduate programs have presented.

Key words: European history, textbooks, concept, teacher candidates, social studies

Ortaöğretim Öğrencilerinin Tarihsel Kavram ve Terimlere İlişkin Farkındalıkları

Ahmet Sait CANDAN

Karabük Üniversitesi

Kavramlar ortak özellikleri nesne, olay, fikir ve davranışların oluşturduğu soyutlamaların soyut temsilcileridir. Bir bilim, sanat ya da meslek dalıyla ilgili bir kavramı karşılayan kelimelere ise terim adı verilir. Özellikle tarih derslerinde tarihsel kavram ve terimlerin sıklıkla birbirine karıştırıldıkları, dolayısıyla konu işlenişinde istenilen sonuçların hem öğrenci hem de öğretmenler bağlamında elde edilemediği bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yeni hazırlanan müfredatta da bu konuya yeteri kadar önem verilmediği gözlenmektedir. Bu çalışmada Karabük İl merkezi Ortaöğretim 10. Sınıf öğrencileri örneklemeden hareketle, öğrencilerin tarihsel kavram ve terimlere ilişkin farkındalıkları tespit edilmeye çalışılacak, elde edilen bulgular doğrultusunda genel bir değerlendirme ile araştırma sonuçlandırılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Öğretim, tarih öğretimi, kavram öğretimi, kavram, terim

Discrimination of Secondary School Students on Historical Concept and Terminology

Concepts are abstract representatives of abstractions of common features created by objects, events, ideas and behaviors. Words that meet a concept related to a science, art, or profession are called terms. Historical concepts and terms are often intermingled with each other in historical lectures, and consequently, the desired outcomes of subject processing can not be achieved in the context of both students and teachers. It is observed that the newly prepared curriculum is not as important as this subject. In this research, students will be tried to determine the awareness of historical concepts and terms from the sample of 10th grade students of Karabük city center and the research will be concluded with a general evaluation in the direction of the findings obtained.

Key Words: Teaching, teaching history, teaching concepts, concept, term

Lise Öğrencilerinin “Tarih Öğretmeni” Kavramına İlişkin Oluşturdukları Metaforlar

Yasemin ER TUNA

Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Metafor genellikle; benzetme, kinaye ve teşbih maksadıyla kullanılır gelmiştir ayrıca bir kavrama yönelik, bireylerin zihinsel şemalarının belirlenmesine de olanak sağlar. Metaforlar, açıklama ve tanımlama maksadıyla kullanılmakla birlikte, iki farklı kavram, olgu ve olay arasındaki benzerliklerin vurgulanarak anlamın kuvvetlenmesi için kullanılır. Bu doğrultuda lise öğrencilerinin Tarih Öğretmeni’ne ilişkin algılarının metaforlar aracılığı ile belirlenmesi amaçlanmıştır. Lise öğrencilerinin tarih dersini karmaşık, soyut ve ezbere dayanan bir ders olarak görmesi yapılan araştırmalarla ortaya konmuştur. Bu sonuçtan hareketle bu dersin öğretmenin öğrenciler tarafından nasıl algılandığı ve öğrencilerce ne tür metaforlar oluşturdukları belirlenmek istenmiştir. Bu araştırmanın çalışma grubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılı Tokat ili merkeze bağlı liselerde öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Lise öğrencilerinin tarih öğretmenine ilişkin oluşturacakları metaforlar, “Tarih öğretmeni..... gibidir/ benzer. Çünkü.....” cümlesini tamamlamasıyla elde edilecektir. Toplanan veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizine tabii tutularak analiz edilecektir. Elde edilen sonuçlar tarih öğretmenine yüklenen misyon çerçevesinde tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Metafor, Tarih Öğretmeni metaforu, Tarih eğitimi, Lise öğrencileri

High Schoolers’ Metaphors about “History Teacher”

Metaphors have been used for allusion and similitude. It also enables to reveal individuals’ mental schemas about a concept. Metaphors are used for explanation and description in addition to emphasizing the similarities between two phenomenon and events. In this direction, the purpose of this study was to reveal high schoolers’ perceptions regarding history teachers through metaphors. The literature showed that high schoolers think that history course is complicated, abstract, and it is based on memorization. With reference to these results, it was aimed to reveal how the teachers of this course were perceived by high schoolers’ and what kind of metaphors the students created. The participants of this study were composed of students studying at high schools in Tokat during 2017-2018 academic year. The metaphors will be revealed by the item: “History teachers are like Because” The content analysis, a qualitative analysis technique, will be carried out to analyze the data. The findings will be discussed within the framework of the mission attributed to history teachers.

Keywords: Metaphor, History Teacher Metaphor, History Education, High Schoolers

Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin İkilemde Kaldıkları Tarihi Kişi ve Olaylar

Yasemin ER TUNA

Gaziosmanpaşa Üniversitesi

Tarihsel bilgiye ulaşırken elbette, tarih biliminin metodolojisine uygun yollar izlenir. Ancak elde edilen bilgiler ve vesikalar geçmişin kurgulanmasında yetersiz kalabilir. Bu durumda tarihçiler tarihsel bilgiyle birlikte yorumu da işe katarlar. Ama bazı konular vardır ki üzerinde bir türlü mutabakat sağlanamaz. Bir takım tarihi olaylar ve kişiler hakkında hem tarihçiler hem de tarihle ilgilenenler kesin bir sonuca ve yargıya ulaşamayarak ikilemde kalırlar. İkilem, iki önermesi olan ve her iki önermeden çıkarsama yoluyla varılan sonuçtur. Tarih eğitimi alan herhangi bir eğitim kademesindeki öğrencilerin, tarihsel ikilemde kaldıkları konuların belirlenmesine yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmayla yüksek öğretim seviyesindeki öğrencilerin, ikilemde kaldıkları tarihi olay ve kişilerin belirlenmesi amaçlanmıştır. 2017- 2018 eğitim öğretim yılında eğitim fakültesi öğrencileri bu araştırmanın çalışma grubunu oluşturmaktadır. Yapılacak olan bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim desenine uygundur. Öğrencilerin hangi olay ve kişiler hakkında ikilemde kaldıklarının belirlenmeye çalışıldığı bu araştırma tarama modeline uygundur. Veriler, araştırmacı tarafından hazırlanacak olan yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilecektir. Elde edilen veriler betimsel analize tabi tutularak analiz edilecek ve sonuçlar tartışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İkilem, Tarihsel İkilemler, Öğretmen Adayları, Tarih eğitimi

Faculty of Education Undergraduates' Dilemmas about Historical Characters and Events

Approaches in accordance with the methodology of science of history are followed while reaching the historical information. However, the obtained information and documents might not be sufficient to build the past. In such situations, historians employ their interpretations in addition to historical information. But some topics cannot be agreed upon. Both historians and people interested in history are unable to reach definite results about some historical events and characters and they experience a dilemma. Dilemma has two theses and it is a conclusion that is reached through these two theses. The literature review revealed that no earlier study focused on students receiving history education who experienced dilemmas about history. The purpose of this study was to reveal undergraduates' dilemmas about historical events and characters. The participants involved the undergraduates studying at faculty of education during 2017-2018 academic year. The phenomenology was used as the research design. Aiming at revealing undergraduates' dilemmas about historical events and characters, this study involved the use of survey method. The data of the study will be collected using the semi-structured interview form that will be developed by the author. The content analysis will be used to analyze the data, and the findings will be discussed.

Keywords: Dilemma, Historical Dilemmas, Preservice Teachers, History Education.

Okul Öncesi Çocuklarının Kil Çalışmalarına Yansıyan Tarihsel İmgelem Becerileri

Kibar AKTIN

Sinop Üniversitesi

Farklı uygarlıklara ait kültürleri simgeleyen nesne ve sanat yapıtlarını barındıran müzeler, çocuklara tarihsel imgeleme yeteneği kazandırmada merkezî bir önem taşır. Bu bağlamda bu çalışma, okul öncesi çocukların tarihsel düşünme süreçlerinde imgelem becerilerini nasıl işe koştuklarını ve bu yolla geçmişi nasıl kurguladıklarını tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Bu doğrultuda planlanan bir müze gezisi ile 12 anaokulu öğrencisi etnografya müzesine götürülmüştür. Müzede bir dizi etkinliğin ardından müze bahçesinde gerçekleştirilen kil çalışması ile çocuklardan müzede en beğendikleri objelerin benzerlerini yapmaları istenmiştir. Ortaya çıkan 12 öğrenci ürününden ölçüt örnekleme yöntemi ile en iyi altı öğrenci ürünü örnekleme dâhil edilmiştir. Veri toplama araçları çocukların kil ile yaptıkları ürünler ve bu ürünlere dönük olarak kendileriyle yapılan görüşme kayıtlarından oluşmaktadır. Ürünler nitel araştırma yöntemi kapsamında betimsel olarak analiz edilmiştir ve görüşme verileriyle birlikte değerlendirilmiştir. Betimsel analiz sonucunda, çocukların kil ile yaptıkları kap-kaçak, araç ve gereçleri ön bilgi ve deneyimlerinden, müze içi etkinliklerden ve gördüklerinden faydalanarak yapabildikleri görülmüştür. Geçmiştekinin benzeri olarak yapılan bu ürünler çocuklarda durağan bir imgelemenin ve yer yer anakronik bir düşüncenin varlığını göstermektedir. Çocukların yaptıkları ürünleri tanımlama ve işlevini açıklama aşamasında düş güçlerini kullanarak tarihsel bağlama uygun bir kurgu içerisinde anlattıkları görülmüştür. Müze gezisinin çocukların tarihsel imgeleme becerilerini geliştirmede olumlu yönde katkı sağladığı ileri sürülebilir.

Anahtar Kelimeler: Tarihsel imgelem, anakronik düşünce, tarihsel bağlam, kil çalışmaları

The Historical Imagination Skills of Preschool Children As Reflected in Their Clay Works

Museums, which host objects and artworks symbolising cultures of various civilisations, are very important for teaching children the skill of historical imagination. In this context, the current study was carried out to determine how preschool children harness their imagination skills in the process of historical thinking and how, in this way, they build the past. With a museum tour planned for this purpose, 12 preschoolers were taken to an ethnographic museum. After a series of activities in the museum, the children were asked to make objects similar to the ones they liked the most in the museum in a clay work activity that was carried out in the museum yard. Out of the 12 student products that emerged, the best six were included in the sampling using the criterion sampling method. The data collection tools included the products that the children made with clay and the records of the interviews made with them about these products. The products were descriptively analysed within the scope of the qualitative research method and evaluated along with the interview data. It was seen as a result of the descriptive analysis that the children were able to make the clay pots and pans and other tools and equipment based on their previous knowledge and experience and also on their activities and observations in the museum. These products that were made similar to the ones of the past suggest the existence of a static imagination and sporadic anachronic thinking. In the process of describing the products they made and explaining their functions, the children were observed to utilise their imagination in telling about these in a construct that complied with the historical context. It can be argued that museum tours contribute positively to the development of children's skill of historical imagination.

Keywords: Historical imagination, anachronic thinking, historical context, clay works

Okul Dışı Sosyal Bilgiler Öğretiminde Kültür Fuarları

Oğuzhan KARADENİZ

Esma Nur KARAMEŞE

Bülent Ecevit Üniversitesi

Bülent Ecevit Üniversitesi

Günümüzde sosyal bilgiler öğretiminde okul dışı öğrenmeler önemli bir yer tutmaktadır. Dersin öğretimi sürecinde öğrenciyi merkeze alan yöntem, teknik ve uygulamalara yer verilmesi gerekmektedir. Bilimsel değer taşıyan fuarlar, eğitimin kalitesini arttıran ve öğrencilerin projelerini sergiledikleri önemli eğitim faaliyetleri olarak ortaya çıkmıştır. Bu araştırmanın amacı da okul dışı sosyal bilgiler öğretiminde kültür fuarının kullanılmasına yönelik öğrenci görüşlerini tespit etmektir. Çalışma, Zonguldak ili Ereğli ilçesinde yer alan bir ortaokulda yürütülmüştür. Çalışma gurubunu 18 7. sınıf öğrencisi oluşturmaktadır. Öğrenciler, 3 hafta süren fuar hazırlık sürecinden sonra "Karaelmas Kültür Fuarı" adı altında yörenin kültürel ve tarihi zenginliklerini tanıtan fuarda görev almışlardır. Araştırmanın veri toplama aşamasında öğrenci görüşme formu kullanılmıştır. Öğrenci görüşleri nitel desende içerik analizi yapılarak kod ve tema olarak çözümlenmiştir. Görüşme sorularından elde edilen verilerle yapılan analizler sonucunda; fuara katılan öğrencilerin, Kültür Fuarıyla ilgili olarak olumlu görüş ve düşünceler geliştirdikleri belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Sosyal bilgiler öğretimi, kültür fuarı, öğrenci görüşleri, ortaokul.

Cultural Fairs in Out-Of-School Social Studies Teaching

Today, out-of-school learning has an important place in social studies education. Student-centered teaching methods, techniques, and practices should be included in the process of teaching. The fairs which have a scientific value appear as important instructional activities that enhance the quality of education and provide student exhibit their projects. The aim of this study was to identify students' views on the use of cultural fairs in the teaching of social studies out-of-school. The study was conducted in a secondary school located in the province of Ereğli, Zonguldak. The working group constitutes eighteen 7th grade students. After three weeks of preparation for the fair, the students took part in the fair, which introduced the cultural and historical wealth of the region under the name "Karaelmas Culture Fair". Student interview form was used in the process of data collection. Students' opinions were analyzed qualitatively, by using content analysis. As a result, it was concluded that the students who participated in the fair developed positive opinions and thoughts about the Culture Fair.

Key words: Social studies teaching, cultural fair, students' views, secondary school.

Tarihi Mekânların Kullanılarak Öğrencilerin “Savaş” ve “Barış” Kavramlarına Yönelik Bakış Açılarının ve Algılarının Geliştirilmesi

Veysi AKTAŞ

Yakup AYAYDIN

Tarihi konuların öğretiminde mekânların kullanılması öğrencilerin tarihi olaylara, kavramlara yönelik bilgilerini, bakış açılarını ve tutumlarını geliştirmede etkili olmaktadır. Bu araştırmada tarihi mekânların kullanılarak öğrencilerin savaş ve barış kavramlarına yönelik algılarının ve bakış açılarının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma İstanbul ili Küçükçekmece ilçesinde bulunan A ortaokulunda 40 ortaokul öğrencisi ile yürütülmüştür. Öğrencilerle Çanakkale savaşlarının yaşandığı tarihi mekânlarda gezi ve inceleme yapılmıştır. Araştırmada veriler uzman görüşü alınarak araştırmacılar tarafından geliştirilen açık uçlu sorular ile elde edilmiştir. Uygulama öncesinde öğrencilerin savaş ve barış kavramlarına yönelik bakış açıları, algıları açık uçlu sorularla tespit edilmiştir. Daha sonra öğrencilerle birlikte Çanakkale savaşlarının yaşandığı mekânda gezi ve inceleme yapılmıştır. Tarihi mekândaki gezi ve inceleme sonrasında öğrencilerin savaş ve barış kavramlarına yönelik algıları ve bakış açıları açık uçlu sorularla tekrar tespit edilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda tarihi mekânların kullanılmasının öğrencilerin savaş ve barış kavramlarına yönelik bakış açılarını ve algılarını geliştirdiği tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çanakkale, Tarihi Mekân, Algı, Bakış Açısı

Development of Perspectives and Perceptions for the Concepts of "War" and "Peace" of Students by Using Historical Places

The use of historical places in the teaching of historical subjects is influential in improving students' knowledge of historical events, concepts, perspectives and attitudes. In this research, it was aimed to develop students' perceptions and perspectives on war and peace concepts by using historical places. Qualitative research method was used in the research. The study was conducted with 40 middle school students in A secondary school located in the province of Küçükçekmece, İstanbul. The students were visited and excavated in the historical places where the Gallipoli wars were experienced. It was obtained by open-ended questions developed by the researchers, taking the expert opinion in the study. Prior to the application, students' views on war and peace concepts, perceptions were determined with open-ended questions. Later on, students and students were taken to the venue where the Çanakkale battles took place. After the trip in the historical place and after the examination, the perceptions and perspectives about the concepts of war and peace of the students were found again with open-ended questions. The data obtained in the study were analyzed by means of descriptive analysis. It has been determined that the use of historical sites as a result of the research has improved the perceptions and perceptions of the students on the concepts of war and peace.

Keywords: Çanakkale, Historical Space, Perception, Perspective

Günümüz Eğitim Fakültelerinde “Pedagoji Tarihi” Niçin Okutulmaz?

Nebahat GÖÇERİ

Cumhuriyet Üniversitesi

Pedagoji üç yüz yıl önce felsefeden ayrılmış, müstakil bir bilim dalı olmuştur. Bu gelişmeyle okullarda hem Pedagoji hem de Pedagoji Tarihi dersi okutulmuştur. Türkiye’de eskiden bu dersler öğretmen okullarında “Terbiye Tarihi”, “Terbiye ve Tedris Tarihi” veya “Pedagoji Tarihi” adıyla programlarda yer almıştır. “Pedagoji” dersinin adı ve içeriği değişse de her zaman okutulmuştur. Ancak Pedagoji Tarihi programlardan çıkarılmıştır. Bir de “(Türk) Eğitim Tarihi dersi vardır. Pedagoji Tarihi eğitime dair fikir ve düşüncelerin tarihidir. “(Türk) Eğitim Tarihi ise eğitime dair yapıp etmelerin tarihidir. Sonraları Türk Eğitim Tarihi de programlardan çıkarılmış (1997), bu yanıştan çabuk dönülmüştür (2006). Ancak yanıştan dönme Pedagoji Tarihi için mümkün olmamıştır. Bizde 1910’lu yıllardan itibaren Pedagoji Tarihi kitapları yazılmıştır. Pedagoji Tarihi 1937’den itibaren okutulmuş, 1952’de programdan çıkarılmıştır. 1971’de yeniden okutulması gündeme gelmiştir. Ancak programlara konmamıştır. 1980’lere kadar adı Pedagoji Tarihi olmasa da bu dersin içeriğine benzer bir ders okutulmuştur. 1982’de üniversiteler YÖK çatısı altında toplanmıştır. O tarihten sonra da Pedagoji Tarihi okutulmamıştır. Günümüzde (2018) neredeyse konuyu bilen, tartışan öğretim elemanı kalmamıştır. Bugün Eğitim Fakültesi öğrencileri Pedagoji Tarihi bilmeden mezun olmaktadır. Bu durum eğitimdeki düşünsel sorunlarının gelecek yıllara taşınmasına neden olmaktadır. Benim teklifim Pedagoji Tarihi dersini yeniden tartışmamız gerektiğidir.

Anahtar Kelimeler: Pedagoji Tarihi, Müfredat, Türk Eğitim Tarihi.

At The Present Time “Pedagogy History” Why Is Not Taught In the Faculty of Pedagogy?

Pedagogy was separated from philosophy three hundred years ago. In this development, both the Pedagogy and Pedagogy History lessons were taught in teacher training schools. In Turkey, formerly in Pedagogy Faculties these courses “Educational History”, “History of Educational and Teaching” and “History of Pedagogy” has been take part in the program by name. The name and content of the “pedagogy” course has always been taught. However, History of Pedagogy has been removed from programming. There is also a (Turkish) History of Education course. History of Pedagogy is the history of ideas about education. (Turkish) History of Education is history to learn about practices. The later was removed from the programs of Turkish Education History (1997), and this mistake was quickly resolved (2006). However, this was not possible for the History of Pedagogy. In Turkey have written Pedagogical History books since 1910's. History of Pedagogy was taught since 1937 and was removed from the program in 1952. In 1971 the re-education had debate. The later was removed from the programs of Turkish Education History (1997), Pedagogy were taught until 1980s. But History of Pedagogy was not taught a similar course. In 1982 the universities were assembled under the YÖK unity. After that date, History of Pedagogy was not taught. Nowadays (2018), there is almost no discussing teaching staff who knows what is going on. Today the Faculty of Education students graduate without knowing the History of Pedagogy. This situation causes the intellectual problems of education to be moved to future years. My suggestion is that we should discuss History of Pedagogy lesson again.

Key Words: History of Pedagogy, Curriculum, Turkish Educational History.

Tarihsel Süreç İçerisinde Askeri Rüştîyelerin Öğretim Programlarının İncelenmesi*

Emrah Berkant PATOĞLU

Ayhan DOĞAN

Gaziantep Üniversitesi

Gaziantep Üniversitesi

Osmanlı Devleti'ndeki gerilemenin sonucu olarak ortaya çıkan yenileşme fikri ve uygulamalarının ilk adımları eğitim alanında atılmıştır. Özellikle Tanzimat döneminde büyük bir ivme kazanmış olan eğitimde modernleşmenin en önemli ayağını askeri eğitim kurumları oluşturmaktadır. 18. yüzyılın sonlarında mühendishanelerde başlatılan eğitimde modernleşme uygulamaları; 19. yüzyılda askeri idadi ve rüştiye gibi ortaöğretim seviyesindeki kurumların teşkiliyle hız kazanarak devam etmiştir. 1845 yılında askeri idadilerin açılışından sonra; 9 Ocak 1875 tarihinde alınan bir karar neticesinde, askeri eğitimin ilk basamağını oluşturan askeri rüştiyeler açılmıştır. Bu araştırmanın amacı askeri rüştiyelerde okutulan dersler, ders programları ve bunların tarihsel süreç içerisindeki değişim dönüşümünü incelemektir. Araştırmada, tarihi doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Askeri rüştiyelerin öğretim programlarına ilişkin bulgular; arşiv vesikaları, gazete ve salname gibi dönemin çeşitli yayın organları vs. dokümanlara dayanılarak ortaya konmuştur. Konuyla ilgili tarihi belge niteliği taşıyan toplamda on farklı doküman tespit edilmiştir. Kaynaklar arasındaki veri tutarlılığını ölçmek ve tarihsel süreçte programlardaki değişim dönüşümü değerlendirebilmek adına araştırma kapsamındaki dokümanlar karşılaştırmalı bir şekilde incelenmiştir. Elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde; askeri rüştiyelerin faaliyet gösterdiği 1875-1913 yılları arasında öğretim süresi ve toplam ders sayısında muhtelif dalgalanmalar söz konusu olduğu görülmektedir. Bu durum, dönemin eğitim politika ve uygulamaları bağlamında önemli değişiklikler olarak addedilebilir. Nitekim söz konusu süreçte; askeri rüştiyelerin eğitim öğretim faaliyetleri ve programları, eğitimde hızla gelişen modernleşme ve yeniden yapılanma faaliyetleri çerçevesinde revize edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Askeri rüştiyeler, eğitim tarihi, öğretim programları, öğretim süresi.

The Examination of the Curricula of Military Secondary Schools in the Historical Context

The preliminary steps of innovative ideas and practices that emerged as the result of the decline in the Ottoman Empire were put into effect in the field of education. Military education institutions constituted the most important part of modernization in education which gained a great momentum especially during the period of Tanzimat. The modernization practices in education initiated with the engineering schools in the late 18th century were followed by the foundation of the military secondary schools (rüştiyes) and high schools (idadis) in the 19th century. After the inauguration of military high schools in 1845, military secondary schools were opened as the first step of military education on the basis of the decisions on the 9th of January 1875. The purpose of this study was to examine the courses and the curricula of military secondary schools and their transformation in the historical context. In the study, historical document analysis method was used. The findings on the military secondary school's curricula were based on the documents such as archive documents, newspapers, and almanacs. A total of ten different documents were identified as having the characteristics of historical documentary texts. The documents covered in the study were examined comparatively in order to provide the data consistency between different sources and to be able to evaluate the transformational change in the curricula in the historical context. The findings indicated that there were various fluctuations with regard to the period of study and the total number of courses between 1875 and 1913 when military secondary schools were in service. It can be alleged that the changes were significant in terms of educational policies and practices of the relevant period. As a matter of fact, the education and training activities and the curricula of the military secondary schools were revised within the framework of the rapidly developing modernization and restructuring operations in education during that period of time.

Keywords: Military secondary schools, history of education, curricula, period of study.

* Bu çalışma, Emrah Berkant PATOĞLU'nun Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Ana Bilim Dalı'nda, Doç. Dr. Ayhan DOĞAN danışmanlığında sürdürmekte olduğu doktora tezinin bir bölümü esas alınarak hazırlanmıştır.

Türkiye’de “Eğitim Tarihi” Alanında Yapılmış Doktora Tezlerindeki Geçerlik ve Güvenirlik Önlemlerinin İncelenmesi

Eyüp CÜCÜK

Gaziantep Üniversitesi

Ayhan DOĞAN

Gaziantep Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’deki üniversitelerde eğitim tarihi alanında yapılan doktora tezlerinin bilimsel geçerlik ve güvenilirliğini incelemek ve değerlendirmektir. Eğitim tarihi alanındaki doktora tezlerinin bilimsel geçerlik ve güvenilirlik önlemleri açısından bütüncül bir analizinin, tezlerde ortaya çıkan bilgi birikimini değerlendirme ve yeni yapılacak araştırmalara yön verme bakımından önemli olduğu düşünülmektedir. Betimsel nitelikteki bu araştırma nitel araştırma yöntemiyle desenlenmiştir. Araştırma verileri doküman incelemesi yöntemiyle elde edilmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi Tez Otomasyon Sistemi’nde ulaşılabilir nitelikteki doktora tezleri birer doküman olarak incelemeye alınmıştır. “Eğitim Tarihi/Türk Eğitim Tarihi” anahtar kelimeleriyle yapılan tarama işlemi sonucunda, elde edilen veriler, yüzde ve frekans analizi ile birlikte betimsel içerik analizi tekniğiyle çözümlenmiştir. Doktora tezlerinde kullanılan geçerlik güvenilirlik önlemleri açısından frekans ve yüzdelik dağılımlarına ilişkin bulgular incelendiğinde; -yaklaşık olarak- tezlerin %48’inde söz konusu geçerlik ve güvenilirlik önlemlerinin alındığı; %52’sinde ise alınmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bir diğer ifadeyle ortalama her iki tezden biri, bilimsel araştırma yöntemi kitaplarında belirtilen geçerlik-güvenirlik önlemlerine sahip değildir. Araştırmanın bu yöndeki bulgu ve sonuçları, tezlerin bilimsel değeri hakkında yorum yaparken ihtiyatla kullanılmalıdır. Söz konusu geçerlik ve güvenilirlik önlemlerine yapılan tezlerde dikkat edilmiş; ancak bu, araştırma raporuna yani teze kaydedilmemiş olabilir.

Anahtar kelimeler: Eğitim Tarihi, Doktora Tezleri, Geçerlik, Güvenirlik.

An Investigation on the Validity and Reliability Strategies of the Doctoral Dissertations in the Discipline of “History of Education” In Turkey

The aim of this study was to examine and evaluate the validity and reliability of doctoral dissertations in the discipline of “History of Education” in Turkey. Such kind of a holistic analysis is thought to be important for the relevant literature in terms of evaluating the emergent accumulation of knowledge and give direction to future research. It was a descriptive study designed with qualitative research methodology. The research data were obtained through document analysis technique. All the doctoral dissertations available in the database of National Thesis Center of the Turkish Council of Higher Education were taken into consideration as the source of documentation. As a result of the scanning procedure operated with the key words of “history of education/ history of Turkish education”, The obtained data were analyzed through descriptive content analysis technique together with percentage and frequency analyses. The examination of the findings about the frequency and percentage distributions regarding validity and reliability strategies in doctoral dissertations, it was concluded that approximately 48% of them had validity and reliability strategies taken while it was not the case for the 52% of them. In other words, one of two dissertations did not taken the validity-reliability strategies into consideration recommended by the research methodology sources. However, this finding of the research should be used carefully when interpreting about the scientific value of dissertations as there may be some shortcomings in reporting phase. It is possible that the validity and reliability measures were taken into account but not reported explicitly by the dissertations in question.

Keywords: History of Education, Doctoral Dissertations, Validity, Reliability.

Pedagojik Formasyon Eğitimi Alan Öğrencilerin Türk Eğitim Tarihi Dersinin Amaç, İçerik ve Yöntemine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi

Hasan IŞIK

Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi

Çalışmada farklı alanlardan pedagojik formasyon eğitimi alan öğrencilerin Türk Eğitim Tarihi dersinin amacı, içeriği ve yöntemine ilişkili görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada pedagojik formasyon eğitiminde seçmeli ders olarak öğrenciye sunulan Türk Eğitim Tarihi dersinin önemi on bir farklı alandan katılan öğrencilerin görüşlerinin karşılaştırılarak ortaya konulmasına ve bu dersin formasyondaki yeri ve önemi belirlenmeye çalışılacaktır. Çalışmada nicel araştırma desenlerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcıları 2017-2018 eğitim öğretim döneminde pedagojik formasyon eğitimi alan 330 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırma verilerini toplamak amacıyla 27 maddelik likert tipi maddeden oluşan “Türk Eğitim Tarihi Dersine Yönelik Görüş Ölçeği” ve “Kişisel Bilgi Formu” kullanılmıştır. Elde edilen veriler değerlendirilerek bu dersin pedagojik formasyon eğitiminde zorunlu bir ders olup olmaması gerekliliği ele alınacaktır. Ayrıca öğrencilerin bu derse yaklaşımlarının cinsiyete ve öğrencinin okuduğu bölüme göre farklılık gösterip göstermediği de incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: pedagojik formasyon, Türk eğitim tarihi, amaç, içerik, yöntem

A Study on Opinions of a Group of Students Who Participated In the Pedagogical Formation Certificate Program With Regard To the Objective, Content and Methodology of History of Turkish Education Course

The objective of this study is to elicit the opinions of a group of students who attended different departments and participated in the pedagogical formation certificate program, with regard to the objective, content and methodology of History of Turkish Education course. The research aims to evaluate and demonstrate the importance of this elective course within the pedagogical formation certificate program comparing the opinions of students from eleven different departments. For this purpose, a general survey method -among other quantitative study designs- is adopted. 330 students who participated in the pedagogical formation certificate program in the 2017-2018 academic year were included in the study. For data collection, the 27-Item Likert Type “Opinion Scale with regard to History of Turkish Education course” and the “Personal Information Form” were used. Within the scope of this study, it is also aimed to underline whether this course should become compulsory in the formation certificate program or not after the analysis. Furthermore, data is analyzed to determine whether students’ major and sex affect their opinion or not.

Keywords: pedagogical formation certificate program, history of Turkish education, objective, content, methodology.

Türk Eğitim Tarihindeki Üç Kuşak Matematik Kitabından Örnekler

Çiğdem ARSLAN

Hatice Kübra GÜLER

İstanbul Üniversitesi

Düzce Üniversitesi

Türk eğitim tarihine baktığımızda öğretim programlarımız ile ilgili hızlı değişim ve gelişim çalışmalarına tanık olmaktadır. Bu bağlamda matematik öğretim programlarında yapılan değişikliklerin ders kitaplarına yansımalarını görmek amacıyla nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Çalışmada üç farklı yıla (1938-1968-2018) ait lise birinci sınıf matematik ders kitabında geometri alt öğrenme alanından seçilen üçgenlerde benzerlik konusu ele alınmıştır. Bu inceleme sırasında konuya ait örnekler matematik öğretim programlarının önemle üzerinde durduğu problem çözme açısından analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda 1938 yılına ait ders kitabında bağlamsal problem örneğinin Polya'nın problem çözme basamaklarından değerlendirme basamağını içerdiği, 1968 yılına ait ders kitabının benzer bağlamsal problem içermesine rağmen problemin değerlendirme basamağını içermediği görülmüştür. 2018 yılına ait ders kitabında ise aynı konuya ait bağlamsal problem ile karşılaşılmamıştır. Bu durum üçgenlerde benzerlik konusunun öğretiminin yıllar içinde günlük hayat problemlerinden uzaklaşarak matematikleştirmenin azaldığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak tek bir konunun incelenmesi ile tüm geometri konuları için böyle bir genelleme yapmak doğru olmayacağından diğer konular için benzer araştırmalar yapılmalıdır. Bu şekilde eğitim tarihinde matematik ders kitaplarının paralellinde matematik öğretim programlarındaki değişimin yönü daha net olarak ortaya konabilir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim tarihi, matematik öğretim programı, geometri, problem çözme

Samples on Three Generation Mathematics Textbooks from History of Turkish Education

When we look at the history of Turkish education, we are witnessing rapid change and development studies about our teaching programs. In this context, document analysis technique, which is one of the qualitative data collection methods, is used to see the reflections of changes made in mathematics teaching programs to textbooks. In the study, the similarity in the triangles subject selected from the geometry sub-learning domain in the secondary school first grade math course textbook of three different years (1938-1968-2018) was discussed. During this review, examples from the subject were analyzed in terms of problem solving, which mathematics curricula emphasize. As a result of the study, it is seen that in the textbook of 1938, the example of contextual problem included the evaluation step of Polya's problem-solving steps, while the textbook of 1968 included similar contextual problem without evaluation step. In the 2018 textbook the contextual problem of the same subject was not encountered. This can be interpreted as the reduction of mathematization by eliminating the problems of daily life within the years of education of similarity in triangles. However, since it is not right to make such a generalization for all geometry topics by examining a single topic, similar research should be done for other subjects. In this way, in the history of education, the direction of the change in mathematics teaching programs in parallel with mathematics textbooks can be clarified more clearly.

Keywords: History of education, mathematics curriculum, geometry, problem solving

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Tarihteki Ünlü Matematikçiler Hakkındaki Farkındalıkları

Gülşah BATDAL KARADUMAN

Dilek ÇAĞIRGAN GÜLTEN

İstanbul Üniversitesi

İstanbul Üniversitesi

Matematik dersi soyut kavramlar içerdiği için zor bir ders olarak görülmüştür. Bu nedenle özellikle matematik dersini ilk olarak sevdirecek sınıf öğretmenlerine büyük rol düşmektedir. Matematiği diğer alanlarla ne kadar ilişkilendirirlerse o derece anlaşılabilirliğini arttıracaklardır. Bu alanlardan bir tanesi de tarihtir. Tarihteki ünlü matematikçilerin hayatlarını matematik dersi için kullanmak bu dersi sevdirmekte etkili olacaktır. En başta pek çok öğrenci için bu kişilerin matematik sevgisi örnek olacaklardır. Bu amaçla, sınıf öğretmenliği adaylarının bu konudaki farkındalıklarını belirlemek amacıyla onlara sorular sorulmuş ve verdikleri cevaplar doğrultusunda matematik dersinde matematikçilerin hayatlarını nasıl kullanabileceğimize dair önerilerde bulunulmuştur. Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda öğrenim gören 60 öğrenci örneklemini oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış ve cevaplar buna göre değerlendirilmiştir. Öğretmen adaylarının bu konuda yeterli bilgiye sahip olmadıkları ve bu konuda etkinliklerin çoğaltılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu etkinliklere örnekler verilerek bu konuda çalışma yapan eğitimcilere yol göstermek hedeflenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Matematik, matematik tarihi, matematikçiler, sınıf öğretmeni.

The Awareness of Classroom Teacher Candidates on the Famous Mathematicians

Mathematics is seen as a difficult lesson because it contains abstract concepts. For this reason, there is a great role for class teachers, especially those who love mathematics for the first time. The more they relate mathematics to other fields, the more they will increase their understanding. One of these areas is history. Using the lives of famous mathematicians in history as mathematics lessons will be effective in making this lesson more enjoyable. For many students, for the first time, the mathematical love of these people will be an example. To this end, questions were asked to determine the awareness of classroom teacher candidates on this subject, and suggestions were made about how we could use mathematicians' lives in mathematics lessons in response to their answers. 60 students who are studying in the Department of Classroom Education at the Hasan Ali Yücel Faculty of Education constitute a sample. The semi-structured interview form created by the researchers was used as data collection tool in the study and the answers were evaluated accordingly. It has been reached that the teacher candidates do not have enough knowledge on this subject and that their activities need to be replicated. Examples of these activities are aimed to guide the trainers who work in this field.

Keywords: Mathematics, history of mathematics, mathematicians, classroom teacher.

8. Sınıf Öğrencilerinin Liselere Geçiş Sınavına Göre T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersine Bakış Açılarının Değerlendirilmesi

Hakan AKDAĞ

Mersin Üniversitesi

İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi içeriği ve hedef kitlesi dikkate alındığında her öğretim kademesinde yer alsa da müstakil bir ders niteliğinde ilk olarak ortaokul 8. sınıfta karşımıza çıkmaktadır. Araştırmamız kapsamında 2018 yılında güncellenen Ortaokul 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı'nda 12 özel amaç belirlenmiştir. Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin kurucu gücünün özelliklerinin yanında birlik beraberliği ve devamlılığı sağlayıcı nitelikte amaçların yer aldığı da görülmektedir. Belirlenen kazanımların öğrenciler tarafından becerilere dönüştürülmesi ve içinde yaşadığı toplumu geçmiş, günümüz ve gelecek bağlamında değerlendirmesinin gerektiği de söylenebilir. Ancak ölçme değerlendirme kapsamında son yıllarda ortaokullardan liselere geçiş sınav sistemlerinde yapılan değişiklikler ve derslerin katsayılarındaki farklılıklar öğrencilerin İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine karşı bakış açılarının belirlenmesi gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine sahip olan araştırmanın çalışma gurubunu 2017-2018 eğitim öğretim yılı 2. kanaat dönemi içerisinde Mersin ili merkez Mezitli, Yenişehir ve Toroslar ilçelerinde bulunan beş ortaokulda, kolay ulaşılabilir durum örneklemesine uygun olarak seçilen 76 8. sınıf öğrencisinden oluşmaktadır. Araştırmanın alt problemlerine göre hazırlanan açık-uçlu soru formu çalışma gurubuna uygulanmıştır. Elde edilen bulgular içerik analizine tabi tutularak ortaya çıkan sonuçlar neticesinde öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Liselere Geçiş Sınavı, Durum Çalışması, İçerik Analizi, Değerlendirme,

Evaluation of 8th Graders' Views about Revolution History and Kemalism According to Lgs (Transition to Higher School Examination) Examination

Considering the target audience and content of Revolution History and Kemalism Course, although it appears in each education level, it is the first time at the 8th grade when it appears as a separate course. 12 specific objectives were determined within context of this study which were written in the curriculum of Secondary School 8th Grade Turkish Republic Revolution History and Kemalism Course which was updated in 2018 year. In addition to features of Turkish Republic State's founder strength, there are included objectives which promote unity, solidarity and persistence. It is argued that those objectives should be transformed into skills by students and they should evaluate the society they live in within the context of past, today and future. Due to the changes in area of assessment and evaluation which were made related to examinations which let admissions from secondary schools to high schools, and differences in coefficients of courses, it becomes necessary to identify the views of students about Revolution History and Kemalism.

Within this context, this study is a case study which is one of the qualitative research methods and study group includes seventy-six 8th graders who were selected with convenient sampling technique from five secondary schools in Mezitli, Yenişehir and Toroslar districts in Mersin City during 2017-2018 Education Year. Open-ended question form -which were developed considering subproblems of study- were applied to participants. In the light of findings which are obtained with content analysis, there have been made some suggestions.

Keywords: Revolution History and Kemalism, LGS Examination, Case Study, Content Analysis, Evaluation

Yetişkinlerin Yerel Tarihe İlişkin Görüşlerin İncelenmesi: Safranbolu Örneği

Fatma ÜNAL

Çağrınur SAĞ

Seda GÜNEŞ

Bartın Üniversitesi

Bartın Üniversitesi

Bartın Üniversitesi

Yerel tarih sınırlı bir coğrafi alanın incelendiği, yerel ve insani unsurlara yer vererek tarihin kişiselleştirilmesine ve insanların ait oldukları sosyal grupla bağlarının gelişmesine yardımcı olan bir tarih türüdür. Yakından uzağa ilkesi gereğince, bir öğretmenin öğrencisine, ailenin çocuğuna ve bireyin başka bir bireye yerel tarih bilinci aşılayabilmesi için önce yaşadığı bölgenin yerel tarihini bilmesi ve bu yerel tarihin bilincinde olması gerekir. Bu bağlamda araştırma, Safranbolu'da yaşayan halkın, yaşadıkları yerin yerel tarihi hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Kolay ulaşılabilir örneklem ile Karabük ilinin Safranbolu ilçesinde ikamet etmekte olan yerel halktan belirlenen toplam 31 katılımcı ile araştırmanın amacı doğrultusunda görüşme yapılmıştır. Araştırmada nitel verilerin analizinde betimsel analiz yöntemi kullanılmış, veriler temalara göre sunulmuştur. Araştırma sonucunda katılımcıların yerel tarih öğretimi yapılması gerektiğini düşündükleri, yerel tarih denildiğinde yaşadıkları yerin tarihini anladıkları, şehrin tarihine ilişkin bilgilerin somut kültürel miras öğeleri ile sınırlı olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanında yerel tarihi yaşatma isteğinde olan katılımcıların bunun ancak anlatarak ve gezi ile mümkün olacağını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Safranbolu'nun turistik bir şehir olması, UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde yer almasının bu sınırlı farkındalığın önemli bir sebebi olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel tarih, kültürel miras, Safranbolu.

Study Of Adults 'Views On Local History: Safranbolu

Local history is a type of history that helps people develop their ties with social groups that they belong to and adaption of history mentioning local and human elements and in which a limited geographical area is studied. According to up close principle; a teacher for his/her students, a family for their children; an individual for another one should be aware of knowledge for local history to transfer awareness of local history. In this context, this study is held with the aim of determining views of people in Safranbolu, where they who live. In this study, case study of qualitative methods was used. In total 31 participants chosen among local people who are still settled in Safranbolu district of Karabük province, with convenient sampling method. In this study descriptive analysis of in analysis of qualitative data and this data was presented considering themes. As a result of the study it was understood that participants think it is necessary to teach local history, they just think of place they live in when local history is said knowledge of town's that history is limited by the elements of inheritance of concrete culture. Besides it was concluded that participants who are willing to continue local history think that this is only possible by telling and visiting. The important reason for this awareness is that Safranbolu is a tourist attraction and it is available in UNESCO World Heritage List.

Key Words: Local history, cultural heritage, Safranbolu.

Toplumsal Hafızanın Siyasal Alan Tarafından İnşa Sürecinin Sosyal Bilgiler/Tarih Ders Kitaplarına Yansımaları

Mustafa İÇEN

Yıldız Teknik Üniversitesi

Gül TUNCEL

Marmara Üniversitesi

Sosyal bilimlerin çalışma alanlarında giderek dikkat çeken ve disiplinler arası bir çalışma alanı olarak şekillenen toplumsal hafıza, siyasal yapılar tarafından beden, mekân, tarih ve dil politikalarıyla inşa edilmektedir. Geçmişle hesaplaşma ve geçmişe tutunma ikilemini içinde barındıran toplumsal hafıza, belirli bir ulus devlet politikasının muhatabı olan herkesin hafızasını karşılamak için kullanılmaktadır. İnceleme nesnesi insan olan sosyal bilimlerin her disiplini, insanı anlamak adına hafıza meselesine bir şekilde değinmek durumunda kalmıştır. Tıpkı bireysel hafızada olduğu gibi toplumsal hafızada da bir veriyi unutmak ya da hatırlamak için tekrarın önemi haizdir. Bu doğrultuda araştırmanın amacı, toplumsal hafızanın siyasal alan tarafından inşa sürecinin ders kitaplarına yansımalarını irdelemektir. Bu amaçla araştırmanın yöntemi doküman incelemesi olarak tasarlanmış ve Sosyal Bilimler ders kitapları Kut'ül Amare Zaferi örneği üzerinden analiz edilerek elde edilen veriler yorumlanmıştır. Sonuç olarak "Kut'ül Amare Zaferi" 1952 yılına kadar askeriyede Kut bayramı olarak kutlanmış ve aynı yılı takiben ders kitaplarından çıkarılmıştır. Adı geçen zaferin ders kitaplarından kaldırılmasının nedenleri toplumsal hafıza bağlamında tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: Sosyal Bilgiler eğitimi, eğitim tarihi, toplumsal hafıza, ders kitapları.

The Reflections to Social Studies/History Textbook of the Construction Process by the Political Field of the Social Memory

The social memory that is shaped by the interdisciplinary field of study, which draws increasing attention in the fields of social sciences, is constructed by political structures with body, space, history and language policies. The social memory, which contains the dilemma of reckoning and retention in the past, is used to meet the memory of everyone in a particular nation-state policy. The object of examination is human that every discipline of social that object of examination is human, it has had to touch on memory in order to understand the human being. Just as it is in individual memory, it is again more important to forget or remember a data in social memory. The aim of the research in this direction is to examine the reflection on the textbooks of the construction process of the social memory by the political field. For this purpose, the method of research is designed as a document analysis. The data obtained by analyzing textbooks are interpreted. As a result, "Kut'ül Amare Victory" was celebrated as a Kut festival until 1952 and was removed from textbooks following the same year. The reasons for the removal of the mentioned victory from the textbooks have been discussed in the context of social memory.

Key words: Social Studies teaching, history of education, social memory, textbooks.

İlkokul Tarih Eğitiminde Jigsaw Tekniği

Özgür YILDIZ

Narin YILDIZ

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

MEB

Jigsaw tekniği Eliot Aronson ile onun Texas ve California’da ki öğrencileri tarafından 1970’li yıllarda geliştirilmiş olan özel bir İşbirlikli öğrenme tekniğidir. Birleştirme her bir parçanın tüm öğrenciler tarafından tamamlandığı, sonuçta ortak bir ürüne ulaşılan saf işbirlikli öğrenme tekniğidir.

Birleştirme tekniğinin faydası, ilk olarak dikkate değer ve etkili öğrenme yolu olmasından gelir. Ama en önemlisi, bu teknik dinlemeyi, empati kurmayı ve sunmayı geliştirir, her bir grup üyesi eğitim aktivitesinin önemli bir üyesidir.

Bu çalışmada, İşbirlikli öğrenme yöntemi tekniklerinden Jigsaw tekniğiyle ilkokullarda tarih öğretiminin gerçekleştirilebilirliği üzerinde durulmuştur. Araştırmada İşbirlikli öğrenmenin ne demek olduğu kısaca açıklanmıştır. İşbirlikli öğrenmenin gerçekleştirmesindeki çok önemli olan işbirlikli öğrenme yönteminin temel ilkeleri kısaca açıklanmıştır.

Dünyada kullanımında önemli bir artış olan işbirlikli öğrenme yönteminin, ilkokullarda tarih derslerinde de kolayca kullanılabileceği yapılan araştırmada belirtilmiştir. Özellikle araştırmada Milli Eğitim Bakanlığının Sosyal Bilgiler 4 müfredatındaki konulara göre örnekler verilmiştir. Sosyal Bilgiler 4 kitabında yer alan “Millî Mücadelemiz” konusunun Jigsaw tekniğiyle nasıl uygulanabileceği hakkında bilgi verilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Jigsaw, İşbirlikli Öğrenme, İlkokul, Tarih, Eğitim

Jigsaw Technique in Primary School History Education

The jigsaw classroom is a research-based cooperative learning technique invented and developed in the early 1970s by Elliot Aronson and his students at the University of Texas and the University of California. Jigsaw is a pure collaborative learning technique in which each piece is completed by all students, ultimately reaching a common product.

Benefit of jigsaw technique, it is a remarkably efficient way to learn the material. But even more important, the jigsaw process encourages listening, engagement, and empathy by giving each member of the group an essential part to play in the academic activity.

In this study, the feasibility of teaching history in elementary school by using Jig-saw technique of collaborative learning method techniques is emphasized. In this study, the meaning of cooperative learning is explained in briefly. Basic principles of cooperative learning, which are very important in the practise of cooperative learning method, are explained.

The research has shown that the cooperative learning method, which is a significant increase in the usage in the world, can easily be used in history lessons in elementary school. Especially in the study, examples were given according to the subjects of the curriculum of Social Studies 4 of the Ministry of National Education. It was tried to give information about how to apply the "National Struggle" topic in Social Studies 4 book with Jigsaw technique.

Keywords: Jigsaw, Collaborative Learning, Primary School, History, Education

4.Sınıf Öğrencilerinin Yerel Tarih Çalışmaları ve Yerel Tarih Sergisi

Fatma ÜNAL

Seda GÜNEŞ

Çağrınur SAĞ

Bartın Üniversitesi

Bartın Üniversitesi

Bartın Üniversitesi

Tarih eğitimi, bireylerin bakış açılarını genişleterek, geçmişte yaşamış insanların neyi niçin yaptıklarını anlamalarına, bugünü daha iyi anlayıp gelecekte olacaklar için tecrübe sahibi olmalarına olanak sağlamaktadır. Bu bağlamda yerel tarih konusu da oldukça önem arz etmekte ve ilkökul 4.sınıf sosyal bilgiler dersi içerisinde öğrencilere verilmektedir. Yerel tarih, genel tarihin aksine daha küçük coğrafi birimleri içine alan; bir bölge, belde, köy veya kasaba gibi yerleşim birimlerinde insanların yapıp ettiklerini insan faktörünü de içine alarak işleyen tarihin alt dallarından biridir, denebilir. Bu çalışmada ilkökul 4. sınıf öğrencilerinin yerel tarih çalışmalarıyla elde ettikleri deneyimin tarihsel düşünme becerilerine katkısını ortaya koymak amaçlanmıştır. Öğrencilerin yerel tarih çalışmaları sonucunda ortaya çıkan ürünler ve toplanan eşyalardan bir yerel tarih sergisi oluşturulmuştur. Araştırmada nitel araştırma desenlerinden durum çalışması kullanılmıştır. Durum çalışması araştırılacak konunun derinlemesine incelenmesine olanak tanımaktadır. Araştırmanın çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilerek Bartın ilindeki bir ilkökulda öğrenim gören yedi 4. sınıf öğrencisinden oluşmuştur. Veriler, yarı yapılandırılmış görüşme formu, çiz-anlat tekniği ve yapılandırılmamış gözlem yoluyla toplanmış olup betimsel analiz yöntemiyle çözümlenmiştir. Analizler sonucunda; öğrencilerin yaşadıkları yerin yerel tarihine ilişkin bilgi edinebildikleri, yaşadıkları yeri daha iyi tanıma fırsatı bulabildikleri, yerel tarih yanında kültürel miraslarını ilişkin kazanımlar elde ettikleri tespit edilmiştir. Öğrencilerde, tarihsel düşünme becerisinin gelişimine yönelik etkinlik sayısı ve süresi arttırıldığında, farklı yöntem tekniklerle çalışma devam ettirildiğinde beceri gelişimine yönelik daha iyi sonuçlar alınabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yerel tarih, tarihsel düşünme becerisi, sosyal bilgiler, yerel tarih sergisi.

Local History Studies and Local History Exhibition Of Class 4 Students

History education broadens the perspectives of individuals, allowing people who have lived in the past to understand what they are doing, and to have a better understanding of the present and experience to be in the future. In this context, local history is also very important and primary school is given to the students in the 4th grade social studies course. Local history, contrary to general history, includes smaller geographical units; it is one of the lower branches of history that processes people's work in a settlement such as a region, town, village or town, including the human factor. In this study, it is aimed to show the contribution of the experience of the 4th grade students of primary school to the historical thinking skills of local history studies. A local history exhibition was created from the products and collected goods of the students as a result of the local history studies. The case study was used in the research qualitative research design. The case study allows for an in-depth examination of the subject to be investigated. The research group of the study was selected by sampling method for purpose and consisted of seven grade 4 students studying in a primary school in Bartın. The data were collected through semi-structured interview form, drawing-telling technique and unstructured observation and analyzed by descriptive analysis method. As a result of the analyzes; students were able to learn about the local history of their place of residence, find opportunities to get to know where they lived, and acquire the benefits of their cultural heritage alongside local history. It is considered that, when the number of activities and the number of activities for the development of historical thinking skills are increased in students, it is expected that better results can be obtained for skill development when different method techniques are continued.

Keywords: Local Date, historical thinking skills, Social Studies, local history exhibition.

Günümüz Eğitim Sistemi Arayışlarında Alternatif Bir Model: Darülhayr-i Ali

Hikmet Zeki KAPCI

Erciyes Üniversitesi

Sultan II. Abdülhamit döneminde yetimlerin barınması, eğitimi ve meslek edinmesi için farklı kurumların varlığı göze çarpmaktadır. Sanayi Mektepleri, Darüşşafaka, Darülaceze ve Darülhayr-i Âli bunların önde gelenleridir. Darülhayr-i Âli yetimlerin barınmasının yanı sıra meslek eğitimi olarak iş sahibi olmalarını sağlayan bir okul olmuştur. Yedi yıllık eğitimi tamamlayan öğrenciye mesleklerinde gelişmeleri için 2 yıl eğitim hakkı tanınmıştır. Ayrıca, mezun olanların iş kurabilmeleri bir miktar paranın verilmesi kararlaştırılmıştır. Din eğitimi derslerinin yanında Türkçe, tarih ve coğrafya dersleri de okutulmuştur. Bunlara ek olarak, terzilik, marangozluk, kunduracılık, halıcılık, şimendifercilik ve telgrafçılık gibi eğitimler verilmiştir.

Günümüz eğitim sistemi için alternatif bir model olan Darülhayr-i Ali'nin aynı zamanda sosyal açıdan yetimlerin topluma kazandırılmalarına da hizmet ettiğini vurgulamakta fayda vardır. Bu sebeple eğitimde model arayışlarında üzerinde durulması gerektiği kanaatindeyiz.

Bu çalışmada, geçmişte ya da var olan bir durumu var olduğu şekliyle tanımlamayı amaçlayan araştırma yaklaşımı olan tarama modeli kullanılacaktır. Bu model çerçevesinde, konu ile ilgili olaylar kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılacaktır. Tarama modelinin araştırma yaklaşımına uygun olarak konu hakkındaki bilgiler, yazılı belgelere başvurularak elde edilecek ve elde edilen dağınık bilgiler incelenen zaman ve mekân göz önüne alınarak bir sistem içinde bütünleştirilerek yorumlanacaktır.

Çalışmamızın sonunda, Darülhayr'ın günümüz eğitim sistemi içinde uygulanabilir olup olmadığı tespit edilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: II. Abdülhamit, Darülhayr, Yetim, Çocuk, Mesleki Eğitim, Eğitim Sistemi.

An Alternative Model in the Search for Today's Education System Darulhayr-i Ali

During Sultan AbdülhamitII period the existence of different institutions for the protection, training and occupation of orphans was remarkable. Industry Schools, Darüşşafaka, Darülaceze and Darülhayr-i Âli are the leading figures. Darülhayr-Ali was a school that provides shelter for those orphans, as well as vocational training that allows them to become business owners. Students who have completed seven years of study are entitled to two years of education for their development in the professions. In addition, it has been decided that some money will be given for graduates to work. In addition to religious education courses, Turkish, history and geography lessons were taught. In addition, there were trainings such as tailoring, carpentry, shoemaking, carpentry, conductor of railway and telegraphy.

Darülhayr, an alternative model for today's education system, at the same time, it was useful to emphasize that in social terms also reintegrate orphans into the society. For this reason, we are convinced that it should be emphasized in the search for models in education.

In this study, the screening model that research approach aims to identify past or as it is a situation is used. Within this model, on the subject events will be tried in their own terms and is defined as. According to the research approach to the screening model information on the subject will be obtained by contacting to written documents and disorganized data obtained will be reviewed integrated in a system taking into account the examined time and place.

At the end of our study, it will be tried to determine whether Darülhayr is applicable within the current education system.

Key Words: Abdülhamit II, Darülhayr, Orphan, Child, Vocational Education, Education System.

II. Meşrutiyet Dönemi Okul Öncesi Eğitim Alanında Pedagojik Yaklaşım ve Etkilenmeler

Erol ÇİYDEM

Berat AHİ

Kastamonu Üniversitesi

Kastamonu Üniversitesi

Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat Dönemi (1839-1876) ile eğitim alanında başlatılan yeniden yapılanma, daha sonra I. Meşrutiyet (1876) ile başlayan ve imparatorluğun yıkılışına kadar geçen süreçte genişletilerek devam etmiştir. Tanzimat Dönemi'nde ele alınmayan okul öncesi eğitim konusu, özellikle II. Meşrutiyet'in ilanından (1908) sonraki süreçte ciddi şekilde ele alınmış ve bu alanda somut adımlar atılmıştır. Bunlardan en dikkat çekenii II. Meşrutiyet Dönemi ile birlikte başkentte ana mekteplerinin açılmış olması ve okul öncesi alanında Batı dillerinden eserlerin tercüme edilmiş olmasıdır. Şimdiye kadar, Osmanlı İmparatorluğu'nda okul öncesi eğitim alanındaki tarihsel gelişim konusunda birtakım önemli çalışmalar yapılmıştır. Ancak bu dönem okul öncesi eğitim programları hazırlanırken nasıl bir pedagojik yaklaşımın ortaya konulmuş olduğunu ortaya koyan detaylı bir çalışma bulunmamaktadır. Nitekim bu çalışmada okul öncesi eğitim alanında II. Meşrutiyetten Cumhuriyet'in ilanına (1923) kadarki süreçte çıkarılan program ve yönetmelikler incelenerek o dönem okul öncesi eğitimde tercih edilen pedagojik yaklaşım ortaya konmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte Batı'da okul öncesi eğitim alanındaki pedagojik yaklaşımlar ve felsefî temeller incelenerek, bunların, Osmanlı İmparatorluğu'nda okul öncesi eğitim programlarındaki yansımaları açıklanmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden tarihi araştırma modelinde olan bu çalışmada, veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: II. Meşrutiyet Dönemi, Okul Öncesi Eğitim, Pedagoji

Pedagogical Approaches and Effects in Pre-School Education in Second Constitutional Monarchy Period

The restructuring initiated in the Ottoman Empire during the Tanzimat Period (1839-1876) began in the field of education and continued to expand until the demise of the empire, beginning with the First Constitutional Monarchy (1876). The issue of pre-school education not handled in the Tanzimat period was seriously addressed especially after the publication of the Second Constitutional Monarchy (1908), and concrete steps were taken in this area. The most striking of these is the fact that the main municipalities were opened in the capital together with the Second Constitutional Monarchy and the works of Western languages were translated in the pre-school area. Up to now, several important studies have been carried out in the Ottoman Empire on the historical development of pre-school education. However, there is no detailed study that reveals what kind of pedagogical approach was put forward in the preparation of pre-school education programs in this period. As a matter of fact, in this study, in the field of pre-school education, the programs and regulations which were issued until the declaration of the Republic (1923) from the Second Constitutional Monarchy were analyzed and then the pedagogical approach preferred in pre-school education was tried to be revealed. In addition to, the pedagogical approaches and philosophical foundations of pre-school education in the West were examined and their implications in pre-school education programs in the Ottoman Empire were explained. In this study which is a historical research model of qualitative research methods, a document review was used as a data collection method.

Keywords: Second Constitutional Monarchy Period, Pre-School Education, Pedagogy

Tanzimat Dönemi Osmanlı Eğitim İslahatını Maarif Nizamnamesi Hazırlık Süreci Üzerinden Okumak

Erol ÇİYDEM

Kastamonu Üniversitesi

Tanzimat Dönemi (1839-1876), Osmanlı İmparatorluğu'nun eğitim sisteminde ıslahat ve yenileşmenin en yoğun yaşandığı süreç olarak dikkat çekmektedir. 1845 yılından itibaren eğitim ıslahatına hız verilmiş, bu hız ve hızla birlikte eğitimin her basamağında devam eden ıslahat birtakım yeni problemleri ya da eksikliği beraberinde getirmiştir. Eğitim ıslahatında eksiklikler ve ihmaller, süreç içerisinde belli başlı uygulama ve düzeltmelerle telafi edilmeye çalışılmıştır. 1845 yılından itibaren hız kazanan eğitim ıslahatı asıl olgunluğuna 1869 yılında ilan edilen Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ile ulaştırılmak istenmiştir. Nizamname hazırlanırken yapılan müzakerelerde nizamnamenin gerekliliği ve nizamnamede yer alan hususlar ayrıntılı olarak ele alınmıştır. Bugüne kadar nizamname hakkında yapılan bilimsel çalışmalarda çoğunlukla ikincil kaynakların kullanılmış olması önemli bir eksikliklerdir. Oysa nizamnamenin hazırlık süreci ve nizamnamenin yayımlanması konusundaki belgeler, dönemin eğitim ıslahatını birinci elden okuma fırsatı sunmaktadır. Bununla birlikte, incelenen belgelerde nizamnamenin ilan tarihi konusunda da güncellemenin olabileceği anlaşılmıştır. Nizamnamenin hazırlık sürecinde Tanzimat Dönemi eğitim ıslahatında yapılmak istenenlerin ve ihmal edilen alanların ıslahatın yürütücüleri tarafından dile getirilmiş olduğu görülmüştür. Nitekim bu çalışmada Tanzimat Dönemi eğitim ıslahatı, bu ıslahatın zirvesi olarak görülebilecek Maarif-i Umumiye Nizamnamesi'nin hazırlık süreci üzerinden açıklanmıştır. Tarihi araştırma metodu kullanılarak yapılan bu çalışmada veri toplama yöntemi olarak doküman incelemesi kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tanzimat Dönemi, eğitim ıslahatı, maarif-i umumiye nizamnamesi.

Reading the Tanzimat Period Ottoman Educational Reform through the Preparation Process of “Ordinance of General Education”

Tanzimat Period (1839-1876) is the most intense process of reform and reform in the education system of the Ottoman Empire. Since 1845, the education reform has been accelerated and with this speed and speed, reform has been continuing in every step of education brought with it a number of new problems or deficiencies. Deficiencies and negligence in the education reform have been tried to be compensated with certain practices and remedies in the process. It was desired to be reached with the “Ordinance of General Education” (Maarif-i Umumiye Nizamnamesi) which was declared in 1869 to the original education development which gained speed since 1845. The necessity of ordering in the negotiations made while the regulation is being prepared and the matters taking place in the order have been discussed in detail. Until now, the fact that subsidiary sources have been used mostly in scientific studies about the ordinance is an important shortcoming. However, the documents regarding the preparation process and publication of the ordinance reveal new information about the period of educational reform and the announcement date of the ordinance. However, the documents on the issue of the preparation process and the publication of the ordinance offer the opportunity to read the education reform in the primary source. In addition to this, it is understood that the documents examined may be updated on the publication date of the order. In the process of preparation of the Regulation, things to be done during the Tanzimat Period educational reform process and neglected areas were expressed by the reformers. As a matter of fact, in this study Tanzimat Period educational reform is explained through the preparation process of “Ordinance of General Education” (Maarif-i Umumiye Nizamnamesi) which can be seen as the summit of this reform. In this study using historical research method, document review was used as data collection method.

Keywords: Tanzimat Period, education reform, ordinance of general education

18. Yüzyıl Osmanlı Medreselerinde Müderrislerin İstihdam Sorunu

Ülkü YANCI

Cumhuriyet Üniversitesi

Osmanlı Devleti'nde ulema zümresine kaynaklık eden kurum medresedir. Medreseden mezun olup icazet alanlar ilmiye zümresine dâhil olmuşlar ve üç alanda hizmet vererek toplum hayatında yer almışlardır. Bu alanlar kaza, ifta ve tedristir. Medrese mezunlarının görev aldığı alanlardan kaza yetkisinin kullanıldığı alan kadılıktır. Bu alanda kadılar, kişiler arasındaki anlaşmazlıkları hukuka uygun bir şekilde çözerek toplumsal hayatın düzenlenmesinde önemli bir rol oynamışlardır. Yine toplumsal hayatın düzenlenmesine katkı sağlayan bir diğer görev müftülüktür ki sosyal ve dini her türlü konuda bir danışma makamı olarak ifta alanında görev yapmışlardır. Tedris alanında görev yapan müderrisler ise medreselerde eğitim vererek öğretici olmuşlar aynı zamanda bilginin aktarımını kuşaktan kuşağa sağlamışlardır.

Zamanla medrese mezunlarındaki artış yığılmaya neden olmuş ve her üç alanda da istihdam sorunu ortaya çıkmıştır. Bu çalışmada tedris alanında vazife yapan müderrislerin istihdamı ile ilgili karşılaşılan problemler 18. yüzyıl ile sınırlandırılarak ele alınacaktır. İstihdam sorunu medreselerde yerinde terfi uygulamasını zorunlu kılmıştır. Yine bu sorunun bir neticesi olarak iltimas ve rüşvetin ön plana geçtiği, liyakata bakılmaksızın beşik ulemalığının daha sık görülür hale geldiği yaygın bir kanaat halindedir. Bu çalışmada bu yaygın kanaat tartışılacak, müderrislerin istihdamı hususunda Osmanlı Devleti'nin ne tür tedbirler aldığı ve bu tedbirlerin ne kadar etkin olduğu incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı, Medrese, Müderris, İstihdam, 18. Yüzyıl.

The Problem of Employment of Mudarris in the 18th Century Ottoman Madrasah

In the Ottoman Empire, the institution which is the origin of the ulema is the madrasah. Graduates from the Madrasah and those who received their bachelor's degree were included in the study group and took part in community life by serving three fields. These areas are kaza, ifta and tedris. The area where the authority of the kaza is used from the fields in which the madrasah graduates take part is the kadi. These intellectuals played an important role in the regulation of social life by solving the disagreements among the people in a lawful way. Another duty that contributed to the social life was the mufti, which served as an advisory body in all kinds of social and religious matters. The professors who work in the field of Tedris have been educating in the schools of madrasah and at the same time they have given the transfer of the knowledge as usual.

Over time, the rise of the madrasa graduates caused the accumulation and the problem of employment emerged in all three areas. In this study, the problems faced in the employment of the professors who work in the field of Tedris will be handled by limiting to the 18th century. The problem of employment has been obliged to apply on-site promotion in medrese. Again, as a consequence of this problem, it is widely believed that the favoritism and the bribery are at the forefront, and the crib is irrelevant regardless of the merit. This widespread opinion will be discussed in this study, what kind of measures the Ottoman State has taken in terms of the employment of the professors and how effective these measures are.

Keywords: Ottoman, Madrasah, Mudarris, Employment, 18th century.

Cumhuriyet Tarihi Türk Eğitim Sisteminin Temelini Oluşturan Değişkenler

Hayati DOKDEMİR

Ege Üniversitesi

Mehmet ÖZBAŞ

Erzincan Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı, Cumhuriyet Tarihi Türk eğitim sisteminin temel dayanaklarını oluşturan gelişme ve yenileşme hareketleriyle ilgili değişkenlerin tanıtımını yapmaktır. Çalışma bağlamında, çağdaş Türk eğitim sisteminin tarihi gelişim çizgisi içerisinde izlediği yolun belirlenebilmesi amacıyla geniş kapsamlı bir alanyazın taraması yapılmıştır. Modern Türkiye Cumhuriyeti Devletinin eğitimde yenileşme ya da reform hareketlerinin temelini 1839'da ilan edilen Tanzimat Fermanı oluşturmaktadır. Tanzimat Döneminde eğitim ilk defa bir bilim olarak değerlendirilmiş, eğitimin geliştirilmesi Batılı rakiplerle rekabet edebilmenin en sağlam yolu olarak tespit edilmiştir. Bu tespit, eğitim tarihimizde hayati bir teşhis olmuş ve günümüze kadar da önemini korumuştur. Batılı eğitim anlayışının gerçek anlamda uygulamaya girmesi, ancak Batı'daki okulların ve eğitim kurumlarının benzerlerinin Osmanlı ülkesinde kurulmalarıyla başlamıştır. Batılı eğitim sistemi ve uygulamaları yürürlüğe girdikçe, medreseler gibi klasik eğitim kurumları da eksiklerini ve geliştirilmeye açık yönlerini keşfetmişler, yeni öğretim programlarını bu doğrultuda hazırlamışlardır. Yeni eğitim kurumlarıyla birlikte eğitimden daha fazla insanın faydalanması sağlanmış, eğitimin niteliği bakımından da gelişme olmuş, genel eğitimin yanısıra programlar kalıcı hale getirilmiştir. Eğitimde modernleşme ve Osmanlı eğitiminin yeni anlayışlarla düzenlenmesinde, askeri okul ve kurumlar öncü rolü oynamıştır. Cumhuriyet Eğitimi, özellikle Cumhuriyet'in İlanından sonra, demokratik, laik, sosyal hukuk devleti prensipleri dikkate alınarak, çağdaş Batılı anlayışlar temelinde reforme edilmeye çalışılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Cumhuriyet Tarihi, Çağdaş Türk Eğitim Sistemi, Batı Tarzı Eğitim, Milli Eğitim, Demokratik ve Laik Eğitim.

The Variables That Create the Basis for Republican History Turkish Educational System

The purpose of this study was to introduce the variables related to development and innovations that create the fundamental basis for the Republican History Turkish educational system. Within the scope of the study, the literature was reviewed comprehensively in order to determine the way modern Turkish educational system has followed within its historical development line. The basis for the innovation and reform acts of modern Turkish Republic State in education was established with Imperial Edict of Reform declared in 1839. In this Reform Period, education was firstly considered as a science, and development of education was determined to be the most substantial way of competing with Western rivals. This determination has become a vital diagnosis in our educational history, and has remained important until today. Putting the western educational approach into practice started with the foundation of similar Western schools and educational institution in the Ottoman Empire. As western educational system and implementations were put into practice, classical educational institutions such as madrassas discovered their deficiencies and aspects open to development, and new curriculums were prepared in accordance with these innovations. Together with new educational institutions, more individuals were provided to be benefit from education, quality of education developed, and the curriculums besides general education became permanent. Military schools and institutions were the pioneers of modernization in education and organizing the Ottoman education with new approaches. Republican Education was especially tried to be reformed on the basis of modern Western approaches considering democratic, secular and social constitutional state principles after the proclamation of republic.

Key Words: Republican History, Modern Turkish Educational System, Western Style Education, National Education, Democratic and Secular Education

Popüler Tarihçilik Açısından Necip Fazıl Kısakürek'in Eserlerinde 2. Abdülhamid

Mehmet GÜLER

MEB

Ahmet ŞİMŞEK

İstanbul Üniversitesi

Popüler tarihçilik; geçmişi, kendine has tarzı ile inşa eden, işleyen ve bu işleyiş sürecinde halkın ilgisini ve dönemsel şartları referans alan bir anlatı, gösteri ve yazım türüdür. Milliyetçi, İslamcı ve muhafazakâr çevrelerin tarih bilincini etkileyen, kendine has tarih yorumuyla muhafazakâr tarih anlayışının öncülerinden kabul edilen Necip Fazıl Kısakürek, bahsi geçen çevrelerin tarih bilincinin inşasında önemli ve etkin bir isimdir. Buna rağmen hakkında yapılan çalışmaların kahir ekseriyeti edebi ciheti üzerine olmuştur. Muhafazakârların yakın tarihe bakışının alt yapısının analiz edilebilmesi için incelenmesi gereken bir isim olarak karşımızda duran Necip Fazıl, Türk popüler tarih yazımında muhafazakâr tarihçilik olgusunun anlaşılabilmesi içinde bir mihenk taşı işlevindedir. Necip Fazıl'ın tarih muhtevalı eserleri incelendiğinde, tarih düşüncesini "tarihi şahsiyetler" üzerinden işlediği ve bu şahsiyetlerden "2. Abdülhamid'e özel bir yer ayırdığı görülür.

Bu sebeple araştırmada; Popüler Tarihçilik Açısından Necip Fazıl'ın Eserlerinde "2. Abdülhamid" konusu incelenmiştir. Araştırma nitel bir çalışmadır. Betimsel taramada yönteminden istifade edilmiş ve doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Necip Fazıl'ın eserlerinde işlediği Abdülhamit savunusu, muhafazakâr çevrelerde sahiplenilmiş ve bu çevrelerce oluşturulan eserlere kaynak teşkil etmiştir. 2. Abdülhamit hakkındaki ulusal ve uluslararası çevrelerde ortaya atılan olumsuz iddialar ve eleştiriler, onu sahiplenen çevrelerce karşı bir tarih müdafaası biçimini almıştır.

Anahtar Kelimeler: Popüler Tarihçilik, Necip Fazıl Kısakürek, 2. Abdülhamid

The Place of Abdulhamid the Second in Necip Fazıl Kısakurek's Works From the Perspective of poplar History

Popular history is a kind of narration, examination and writing style which constructs the history with its own unique technique and while referring the history which includes the conditions of the citizens and time line which is . Necip Fazıl Kısakurek known as nationalist, supporter of Islamism, and key figure for conservatist history cognition with his own history interpretation has a great impact on this conservative history construction. However, rather than his history interpretation, colleagues have study on solely his literature side. To analyse and personify the outlook of the conservatives' on the close history, Necip Fazıl must be practiced since he is the touchstone for the perception of the conservatists' over popular history writing. In addition to this point, if Necip Fazıl's history based studies is practiced, it will be seen that he express his perspectives on history with acquiring "historical figures" and also it will be construed that "Abdulhamid the Second" has very decisive place in Necip Fazıl's works.

To conclude, due to the reasons that is explained in above, "Abdulhamid the Second" has been analysed in Necip Fazıl's studies from the perspective of popular history. Research is a qualitative study. In research, descriptive scan method is benefited and also document analysis technique is used. Necip Fazıl's buttress to the Abdulhamid in his works is claimed by conservatives and these works is used by conservatist as a primary source in their studies. The negative critics over Abdulhamid the Second by domestic and international colleagues is tried to refute by the defenders of Abdulhamid the Second and it has formed a counter history defending against the colleagues who have negative critics.

Key Words: Popular history, Necip Fazıl Kısakurek, Abdulhamid the Second

1950'lerin Popüler Tarih Dergisi "Resimli Tarih Mecmuası"nda Tarih Öğretimi

Mehmet ELBAN

Bayburt Üniversitesi

Bu araştırmanın amacı 1950'lerin popüler tarih dergilerinden "Resimli Tarih Mecmuası"ndaki tarih öğretim yöntemlerini incelemektir. Araştırma doküman araştırması yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma evrenini ise "Resimli Tarih Mecmuası" yayınları oluşturmaktadır. Veri analizi tekniği olarak içerik analizi ve betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Dergide çapkınlık hikâyeleri, kahramanların aşk hikâyeleri, şenlikler, kadın hamamları, sünnet düğünleri, İstanbul'un eğlence hayatı gibi gündelik hayat konuları işlenmiştir. Ayrıca kadın kahramanlar, krallar, komutanlar gibi erkek kahraman anlatıları ve biyografilerine bir hayli yer verilmiştir. Bununla birlikte dergide hatıratlar, büyük savaşlar, askeri tarih, Türklerde spor, kar ve yağmur yağdırma âdeti, eğitim gibi kültür tarihi konuları işlenmiştir. Tarih öğretim yöntemi olarak dergi okurlarına sözlü tarih çalışması, okurlarının öğrenmelerini test etmek için çoktan seçmeli testler, kronoloji öğretimi için "tarihte bu ay" etkinliği sunmuştur. Dünya tarihinden kısa garip hikâyeler, resimli küçük notlar, resimlerle tarih öğrenme etkinliği, aynı zamanda gerçekleşen olayların, kişilerin öğrenilmesi içeren eş zamanlılık becerisinin kazandırma etkinliği derginin pedagojik amaçları arasındadır. Öte yandan tarih öğrenmenin amacı, faydaları okurlara öğretilmek istenilen temel pedolojik amaçlarından bir diğeridir.

Anahtar Kelimeler: Resimli Tarih Mecmuası, popüler tarih, tarih öğretimi.

History Teaching in "Resimli Tarih Mecmuası" which is the 1950's Popular History Magazine

The purpose of this research is to examine the history teaching methods in the "Resimli Tarih Mecmuası" from the popular history magazines of the 1950s. The research was conducted using a document search. The study's working universe is publications of "Resimli Tarih Mecmuası". Content analysis and descriptive analysis methods were used as data analysis techniques. In the magazine, everyday life topics like love stories, festivals, women's baths, circumcision weddings, entertainment life of Istanbul have been processed. Also, male heroes stories such as women heroes, kings, commanders, and biographies have been included quite a lot. However, in the magazine, cultural history topics such as memories, big battles, military history, sports in Turks, rain and snow pouring custom, and education have been covered. As a teaching method of history, it was provided to journal readers "this month in the history" activity for chronology teaching, multiple choice tests to test readers' learning, oral history study. The strange short stories from world history, small notes with pictures, history learning activity with pictures, the simultaneity effect of acquiring synchronicity skills involving learning of the events and persons are among the pedagogical purposes of the magazine. On the other hand, the purpose of history learning is another of the primary pedagogical aims that are desired to be taught to readers.

Keywords: Resimli Tarih Mecmuası, popular history, history teaching.

Demokrat Parti Dönemindeki Gazetelerde İstanbul'un Fethinin 500. Yıldönümü Kutlamalarına İlişkin Yazıların Değerlendirilmesi

Namık ÇENCEN

Gazi Üniversitesi

İstanbul'un Fethi hem Türkİslâm hem de Avrupa tarihi için döneminin en önemli olaylarından birisidir. 21 yaşında "emsalsiz" bir başarıya imza atarak düşleri gerçeğe dönüştüren genç hükümdar asırları geride bırakmasına rağmen bu fethiyle anılmaya ve anlatılmaya devam ediyor.

Bu çalışma da nitel araştırma olup doküman ve belge incelemesi yöntem ve teknikleri kullanılmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu ve olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Eğitim ile ilgili araştırmada ders kitapları, program, okul içi ve dışı yazışmalar, öğrenci kayıtları, toplantı tutanakları, ders ve ünite planları gibi materyaller doküman olarak kullanılabilirler. İlk fetih kutlaması 1911 de zayıf bir etkinlik olarak başlamıştır. Osmanlı basınından takip imkânı edilebilen kutlamaların ses getirmeye başlaması ise, İttihat ve Terakki liderlerinden Bahriye Nazırı Cemal Paşa'nın 1914 de düzenlediği kutlamalardır. Bu çalışmadaki amaç Demokrat Parti dönemindeki gazetelerde İstanbul'un Fethi'nin 500. Yıldönümü kutlamalarına ilişkin yazıları değerlendirmektir. Söz konusu araştırmada veri toplama işlemi devam ettiğinden araştırmanın bulguları tam metinde paylaşılabacaktır.

Anahtar Kelimeler:İstanbul'un Fethi kutlamaları, Demokrat Parti Dönemi ve gazeteler

Evaluation of the Articles on 500th Anniversary Celebrations of Conquest of Istanbul in Newspapers during the Democrat Party Period

Conquest of Istanbul is one of the most important events of the period for both Turkish Islam and European history. At the age of 21, the young ruler, achieving the "unprecedented" success and turning dreams into reality, continues to be remembered and told with this conquest, despite the fact that centuries have past.

This study is qualitative research and document examination methods and techniques are used. Document analysis includes analysis of written materials that contain information about facts and phenomena targeted for investigation. Materials such as textbooks, programs, in-school and out-of-school correspondence, student records, meeting minutes, course and unit plans can be used as documents in the research related to education. The first celebration of the Conquest began in 1911 as a weak activity. It is the celebrations organized by the first lord of the admiralty Cemal Pasha of the Party of Union and Progress in 1914 that the celebrations that can be followed from the Ottoman press begin to make a sound. The purpose of this work is to evaluate the articles on the newspapers during the Democratic Party period on celebrating the 500th anniversary of the conquest of Istanbul. As the data collection process continues, the findings of the research will be shared in the full text.

Keywords: Conquest of Istanbul, Democratic Party Period and newspapers

Tarih Öğretiminde Farklı Bir Yöntem: Evimizde Tarih

Vahdettin ENGİN

Emel ENGİN

Marmara Üniversitesi

Evimizde Tarih projesi; tarih öğretiminde teknolojinin sağladığı imkânları kullanmak suretiyle insanlara ulaşabilme ve bilgi verme amacıyla oluşturulmuştur. Her ikisi de tarihçi olan karı kocanın ev ortamında tarih sohbetleri yapması ve bu sohbetlerin videoya kaydedilip dijital ortamda yayınlanması ana fikrinden yola çıkılarak harekete geçilmiş ve kısa sürede ilgi ile karşılandığı görülmüştür. Uygulamayı fikir bazında düşünen ve teknolojik altyapıyı hazırlayan Emel Engin Tuzla Çağrı Bey Ortaokulunda tarih öğretmenidir. Eşi Vahdettin Engin ise Marmara Üniversitesi Tarih Öğretmenliği Ana Bilim Dalında öğretim üyesidir. Eşlerin tarihçi olmaları hasebiyle tarihi konuların evde konuşulması ve tartışılması zaten yıllardır yapılagelmekte idi. Emel Engin, bu sohbetlerin belirli başlıklar altında kaydedilip dijital ortamda yayınlanması ile takip edecekler için yararlı bir platform oluşacağı fikrini ortaya attı. Bu şekilde başlayan video çekimleri yayınlandıkça ilgi gördü. Yapılan yorumlar; “Evimizde Tarih” youtube kanalının tarihi bilgi edinme hususunda oldukça yararlı olduğu şeklindeydi. Tarih öğretiminde farklı bir yöntem olarak değerlendirdiğimiz “Evimizde Tarih” hâlihazırda değişik konuları kapsayacak şekilde 90 civarında video yayınlamış bulunuyor. Özellikle üniversitelerin tarih bölümü öğrencileri ve tarih öğretmenleri “Evimizde Tarih”in izleyicileri konumundalar. Bu anlamda ilgi gören bir proje olarak “Evimizde Tarih” hakkında Emel Engin ve Vahdettin Engin tarafından bir sunum yapılacaktır.

Anahtar Kelimeler: tarih öğretimi, tarih öğretim yöntemi,dijital ortam

A Different Method in History Teaching: History At Home

History project in our house; in order to reach people and to provide information by using the facilities provided by technology in history teaching. It was seen that both husband and wife, who are both historians, made history chats in the home environment and that these chats were recorded in video and broadcasted in digital environment. Emel Engin Tuzla Çağrı Bey, who thinks the application on an idea basis and prepares the technological infrastructure, is a history teacher in secondary school. His wife Vahdettin Engin is a lecturer in Marmara University History Teaching Department. Because spouses are historians, discussing and discussing historical issues at home has already been taking place for years. Emel Engin made the idea that these chats will be recorded under certain headings and published in digital environment, which will be a useful platform for followers. The video footage that started this way was interesting as it was released. Comments made; "History in our Home" was a very useful YouTube channel for historical information. "History in our Home", which we consider to be a different method of history teaching, has already published about 90 videos that cover a variety of topics. Especially the history department students of the universities and the history teachers are the followers of "History in our Home". Emel Engin and Vahdettin Engin will present a presentation on "History in our Home" as a project that is of interest in this sense.

Keywords: history teaching, history teaching method, digital media

II. Meşrutiyet Dönemi Yıllarında Mekatib-i İbtidaiye için Hazırlanan Tarih Ders Kitabı Hakkında Bir Değerlendirme

Zeynep ÖZDEM KÖSE

Osman KÖSE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi

Ders kitabı belirli bir dersin öğretimi için, belirli düzeydeki öğrencilere yönelik olarak hazırlanan, incelemesi yapılmış ve onaylanmış temel kaynaktır. Tarih dersleri için de bu durum aynen geçerlidir. Bu araştırmada, Osmanlı eğitim sisteminde, günümüzdeki ilkokula karşılık gelen Mekatib-i İbtidaiye'nin ikinci sınıfının ilk döneminde okutulmak üzere hazırlanmış tarih ders kitabı hakkında bilgi verilecektir. Çocuklar için hazırlanmış olan bu kitap yapılan bir müsabaka sonrasında birincilik ödülü almıştır. Elimizdeki nüsha kitabın H. 1334/ M. 1915-1916 tarihli, ikinci baskısıdır. Çocuklara Tarih Dersleri denilerek başlangıç yapılan kitapta, halifeler döneminden başlanılarak Türk-İslam devletlerinde öne çıkmış isimlerin biyografileri üzerinden bir anlatım yapılmıştır. Kitap çocukların anlayacağı dilde akıcı ve anlaşılır bir şekilde, menkıbelerle desteklenerek, 1914'te yürürlüğe giren Mekatib-i İbtidaiye Ders Müfredatı'na uygun bir şekilde hazırlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mekatib-i İbtidaiye, Tarih, Ders Kitabı, Meşrutiyet.

An Evaluation on History Textbook Prepared For Mekatib-i İbtidaiye in the Second Constitutional Period

The course book is a basic resource for the teaching of a particular subject, which has been prepared, examined and approved for a specific level of students. This is the same for history lessons. In this research, information about the history course book prepared to be taught in the first period of the second class of Mekatib-i İbtidaiye which corresponds to the primary school in the Ottoman education system will be given. This book, prepared for children, received a first prize after a competition. This is the second edition of the book by H. 1334 / M. 1915-1916. Children's History Lessons in the beginning of the book, starting from the caliphate period, the Turkish-Islamic states in the biographies of the names of prominent figures were made. The book has been prepared in a way that is understandable to the children in a fluent and understandable manner, supported by menikabel and in conformity with the Mekatib-i İbtidaiye lesson curriculum which entered into force in 1914.

Keywords: Mekatib-i İbtidaiye, History, Textbook, Constitution

Öğretmen Kılavuz Kitaplarının İlk Örneklerinden Olan Coğrafya'ya İlk Adım (1915) Adlı Eserin İncelenmesi

Gönül Türkan DEMİR

Amasya Üniversitesi

Emine ALTUNAY ŞAM

Amasya Üniversitesi

2004 – 2005 eğitim öğretim yılında MEB tarafından sınıf öğretmenler için hazırlanan ve daha sonraki yıllarda tüm kademeler ve dersler için kullanılmaya başlanan öğretmen kılavuz kitaplarının, eğitim öğretim faaliyetlerine katkıları tartışılmaktadır. 2018-2019 eğitim öğretim yılında kaldırılması planlanan öğretmen kılavuz kitaplarının ilk örneklerine II. Meşrutiyet sonrasında rastlandığı görülmüştür. Bu çalışmada incelenen eser 1915 tarihinde Maarif-i Umumiye Nezareti Telif ve Tercüme Kütüphanesi tarafından yayınlanmıştır ve eserin içeriği incelendiğinde öğretmen kılavuz kitabı mahiyetinde hazırlandığı anlaşılmaktadır. Dönemin Darülfünun, Mekteb-i Mülkiye ve Darümuallimin-i Aliye Coğrafya öğretmeni Faik Sabri tarafından kaleme alınan bu eser, bir ve iki dersane ve muallimli mekteplere özel olarak hazırlanmış bir coğrafya kitabıdır. Kitabın başında yazar, kitabı, öğretmenlere bir rehber olması, yol göstermesi için hazırladığını ancak öğretmenlerin bu kitapta yazanları harfiyen yerine getirmek için uğraşmalarına gerek olmadığını, herkesin kendine ve muhitine uygun olarak faydalanması gerektiğini ifade etmiştir. **Coğrafyaya İlk Adım** adlı eserde içerik açısından hem genel bilgilere hem de coğrafya dersi esnasında yapılabilecek etkinlik örneklerine yer verildiği görülmektedir. Doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilen bu çalışma betimsel nitelikli nitel bir araştırmadır. Bulgular kısmında incelenen eserde ele alınan konular ve etkinlik örnekleri verilmiştir. Tartışma ve sonuç kısmında ise eserde yer verilen konular ve etkinlik örneklerinin ele alınış şekli günümüz ders kitapları ve özellikle öğretmen kılavuz kitaplarıyla ilişkilendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Kılavuz Kitabı, Coğrafya, Türk Eğitim Tarihi, II. Meşrutiyet Dönemi

A Review of One Of The Early Teacher Guide Books, First Step To Geography, From 1915

Teacher guide books, which were published by the Ministry of National Education in 2004 – 2005 Educational Year for Classroom Teachers, and for use by other branches gradually in the following years, have been a matter of discussion whether they contribute to education or not. It has been seen that such the early versions of Teacher Guides, which the Ministry of National Education plans to have abolished by 2018 – 2019 Educational Year, were in use post-second constitutionalist period. The Guide Book, subject to review, was published in 1915 by the Copyrights and Translations Library of the Ministry of General Education of that period, and when reviewed, it can be understood that it was published as a Teacher Guide Book. This Guide Book, which was authored by Faik Sabri, a Geography Teacher in Darulfunun (equivalent of modern universities), in Mekteb-i Mulkiye (predecessor of the current Faculty of Political Sciences of Ankara University) and Darulmuallimin-I Ali (early schools for training teachers to be commissioned in primary and high schools and imperial schools in Ottoman Period, and equivalents of modern era's Faculties of Education / former Anatolian Teacher Training High Schools), was a Geography Course Book, specifically authored for schools with one and two classes and teachers. The Author, at the beginning of the Book, clearly noted that the Book had been published as guide for the teachers, however, teachers had not been supposed to follow the book by the letters, but they might make use of it depending on their preferences and the neighbourhood they taught in. When reviewed in terms of content, the Book, First Step to Geography, bears not only general information but also sample activities to be performed during the geography classes. This review, conducted using document review method, is a descriptive qualitative research. The subjects and activities in the Book, are provided in the Findings Chapter. In the Discussions and Conclusion Chapter, the approach on the subjects and sample activities in the Book are associated with that of modern course books and specifically, the teacher guide books.

Keywords: Teacher Guide Book, Geography, History of Turkish Education, Second Constitutionalist Period

1936 İlkokul 4.Sınıf Tarih Ders Kitabında Çocuk Ve Türk Kavramaları Ekseninde Eleştirel Bir Söylem Çözümlemesi

Hamide KILIÇ

Celal Bayar Üniversitesi

Cumhuriyetin ilanından itibaren eğitim alanında tarih öğretimi önemli disiplinlerden biri olmuştur. Tüm kademelerde tarih dersleri için müfredat programları hazırlanmış ve bu müfredatlar bağlamında tarih ders kitapları hazırlanmıştır. Ulusal kimliğin yaratılması noktasında önemli vasıtalarından biri olarak görünen tarih biliminin ilk ve orta öğretimde öğrencilere sundukları unsurlar dönem gereği lise ve yüksek öğretimde verilecek olan değerlerin öncülleri olmuştur. Bu bağlamda 1924-1950 yılları arasında ilkokullarda okutulmuş olan tarih ders kitaplarının neler olduğu ve bu kitapların tema ve konularını hangi unsurların oluşturduğu noktasında çalışmanın temel amacı ortaya çıkmıştır. Öncelikle dönemin ilkokul tarih müfredatları çalışmanın ilk aşamasını oluşturmaktadır. Bu alanda yapılan birçok çalışmanın var olması bu sorunun cevabı noktasında genel bir fikir vermesine rağmen ilkokul programlarında yer alan tarih dersinin amaçları ve içerikleri programların kendi dili çerçevesinde ele alınacak ve bu çerçevede her programda yer alan amaçlar tarih dersi ekseninde temalara ayrılacaktır. Ardından bu dönemde ilkokullarda ders kitabı olarak okutulacak tarih kitaplarının neler olduğu dönemin Tebliğler Dergilerine bakılarak, var ise bu kitapların hazırlanmasında devlet tarafından istenilen şartnameler ile birlikte liste halinde sunulacaktır. Çalışmanın son safhasında ise 1936 yılında Kültür Bakanlığınca hazırlanmış ve ilkokul 4. Sınıfta okutulmuş olan Tarih ders kitabı eleştirel söylem çözümlemesiyle “çocuk” ve “Türk” kavramları ekseninde analiz edilerek dönemin temaları, ilkokullarda tarih dersiyle verilmek istenen kavramlar ve değişimler tablolar halinde sunulacaktır.

Anahtar kelimeler: tarih eğitimi, çocuk, Türk, ilkokul ders kitabı.

A critical discourse analysis with “child” and “Türk” concepts at 4th grade history textbook in 1936

By the declaration of the republic, history education became one of the significant disciplines in the education field. In that period curriculum programs for history lessons were prepared at all grades and history textbooks were written in the context of these curricula. The history education at primary school, the one of the important elements at the creation of national identity, was the precursors to the values that were given in the high school and higher education. In this context, this study consists of three questions. The first question is, what were the history programmes between 1924-1950. The second is what the names of history textbooks at primary schools at that periods were and which topics were in these textbook. And the last is how these topics were given in the history textbooks will be presented by critical discourse analysis at 4th grade history in 1936. Thus, the themes of the period, the concepts and the changes in the history education will be presented with tables.

Key words: history education, child, Turk, primary school textbook.

Metafizik Kulübü ve Pragmatistlerin Modern Amerikan Üniversitelerinin Oluşumundaki Etkisi

Sena COŞĞUN KANDAL

Erzincan Üniversitesi

Amerikan İç Savaşı bittiğinde, ülke ırksal, kabilesel, milli, dini, etnik problemlerle karşı karşıya kalmıştı. Bu problemlerin üstesinden gelebilmek için bir dizi entelektüel, gerektiğinde Avrupa'nın fikirlerini alarak ancak sıklıkla yeni fikirler üretmek Amerika'yı şekillendirdi ve modern dünyaya taşıdı. Modern üniversitelerin kurulmasıyla sonuçlanan bu süreçte Metafizik Kulübü'nün ve pragmatistlerin büyük etkisi oldu.

Nitel araştırmaya yöntemlerinden doküman incelemenin kullanıldığı bu bildiriye, Ralph Waldo Emerson, Oliver Wendell Holmes gibi Metafizik Kulübü üyelerinin ve John Dewey, William James, Charles Sanders Peirce gibi Türk eğitim sistemini etkileyen ve modern dünyayı şekillendiren pragmatistlerin, Amerikan Üniversitelerinin oluşumundaki ve gelişimindeki etkisi incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Tarihi, Amerikan Üniversiteleri, John Dewey, William James, Oliver Wendell Holmes

The Effect of Metaphysic Club and Pragmatists on the Formation of Modern American Universities

When the American Civil War was over, the country was faced with racial, tribal, national, religious, and ethnic problems. In order to get over these problems, a series of intellectuals shaped America and carried it to the modern world by taking the ideas of Europe when necessary, but often producing new ideas. Metaphysical Club and the pragmatists had a great influence on this process which resulted in the establishment of modern universities.

In this paper, in which document review from qualitative research methods is used, the effect of the members of the Metaphysical Club, such as Ralph Waldo Emerson, Oliver Wendell Holmes and the pragmatists, which influenced the Turkish education system and shaped the modern world such as John Dewey, William James and Charles Sanders Peirce, on the formation and development of American universities has been examined.

Key Words: History of Education, American Universities, John Dewey, William James, Oliver Wendell Holmes

Muntahab At-Tevarih ve 19. Yüzyıl Türkistan Tarihi Açısından Önemi

Hüseyin ŞEN

İstanbul Üniversitesi

Aslen Doğu Türkistanlı ve Hocalar sülalesinden olan Hakimhan Töre'nin Farsça kaleme aldığı Muntahab At-Tevarih; Hokand Hanları Ömer Han (1810- 1822) ve Muhammed Ali Han (1822-1842) ile Buhara Emirleri Haydar (1800-1826) ve Nasrullah(1827-1860) dönemleri için önemli bilgiler ihtiva etmektedir. 19. yüzyıl Türkistan Hanlıkları için anakaynak olan eser 2010 yılında Özbek Türkçesine tercüme edilmiş, ülkemizde ise yeni yeni kullanılmaya başlanmıştır. Türkistan Hanlıkları için büyük önem taşımasına rağmen eserde Hz. Ademden başlayarak kendi dönemine kadar kaynaklardan yararlanarak kaleme alınmış kısa bir İslam tarihi anlatılmaktadır. Rus doğu bilimci V. Nalifkin'in ifade ettiği gibi döneminin bir entelektüeli olan Hakimhan Töre'nin Alim ve Ömer Hanların yeğeni olarak sarayda bizzat şahit olduğu olaylara ve Rusya'ya sürgün edilmesi sebebiyle orada gördüklerine yer vermesi Muntahab At-Tevarih'e ayrı bir değer katmıştır. Dönemine dair verdiği çoğu bilgilerin çağdaş kaynaklarda bulunmaması nedeniyle kendisinden sonra yazılan bazı eserlere kaynaklık yapmıştır.

Anahtar Kelimeler: Muntahab At-Tevarih, Muhammed Hakimhan Töre, Hokand Hanlığı, Buhara Emirliği

Muntahab At-Tevarih and Its Importance for the 19th Century Turkestan History

Muntahab At-Tevarih, written in Persian by Hakimhan Töre who is originally from Eastern Turkestan and the Hocalar lineage, comprises important information for the eras of Hokand Khans of Ömer Khan (1810-1822) and Muhammed Ali Khan (1822-1842); and Buhara Emirs of Haydar (1800-1826) and Nasrullah (1827-1860).

The book has been a main source for the Turkestan khanates of 19th century and translated Ozbek Turkish on 2010; it is recently started to be used in our country.

Although it is important for the Turkestan Khanates, in the book a short history of Islam is told from Prophet Adem to the writer's period by using the sources.

As Russian Orientalist V. Nalifkin stated the includes of the events that Hakimhan Töre, as an intellectual of his period, was a witness in the palace in person as Alim ve Ömer Khans' nephew and his eyewitness for the events during his exile in Russia, makes Muntahab At-Tevarih more valuable.

The book has been a source for some works written after itself due to most of information of the period in it is not given other sources of its time.

Key Word: Muntahab At-Tevarih, Muhammed Hakimhan Töre, Hokand Khanate, Bukhara Emirate

Bakü Halk Komiserleri Sovyetinin antitürk siyaseti: Tarihçilikde farklı yaklaşımlar

Elşen ASLAN

Bakü Devlet Üniversitesi

Tarihçilikde tartışmaya sebep olan ve halen bir çok bilim adamlarının kesin kabul edemediği sorunlardan biri de Bakü Halk Komiserleri Sovyetinin tarihi meselesidir. Uzun süre tarih biliminde BHKS tarihi Sovyet ideolojisine hizmet ettiğinden sorunun yeni bakışlar sisteminde araştırılmasına ihtiyaç duyulur. Güney Kafkasya'da Sovyet hakimiyetinin ilk yetkili organı olarak 1918 yılının Nisan 25 ten 31 Temmuz'a kadar mevcut olan, "faaliyeti döneminde" Azerbaycan halkına unutulmaz yaralar vuran, tarihimize leke getiren BHKS'nin tarihçilik açısından incelenmesi aktüel sorunlardan biridir. Yönetimi ele geçirdikten sonra Kafkasya Seymini eksinkilabi (devrimçi) kurum ilan eden ve tüm yetkilerini Moskova'nın talimatı ile hayata geçirmeye çalışan BHKS etkinliği uzun süre Sovet tarihçiliğinde coşku ile Güney Kafkasya'da "bolşevizmin kalesi" olarak takdim edilmiştir. BHKS'nin tarihini öğrenmek aslında, sadece bu cinayətkar, Azerbaycan kavmine yad, ister ulusal bileşimi, gerekse planlı şekilde heyata geçirdiyi antitürk karakterli işlemleriyle milli istiklal ve bağımsızlığımızı beşikdece boğmağa gayret ederek, mart kırğınlarında helak olan şehitlerimizin üstünden adlayarak hakimiyete gelen legitim bir kurumun fealiyyetini araştırmak bakımından değil, sovet siyasi sisteminin mevcut olduğu ilk günlerden türkçe konuşan, müslüman etikatlı halklara karşı yeridilen, çifte standartlara dayalı yad münasibeti üze çıkarmak bakımından da büyük bilimsel-pratik önem arz etmektedir. Makalede poblemlerle ilgili farklı tarihçilerin bakışları açıklanacak, onların eserleri tartışılmakla bu kurumun antitürk politikası tarihçilik açısından incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Bakü Halk Komiserleri Sovyeti, Moskova, Güney Kafkasya, Kafkasya Seymi, devrimçi

Antitürk Politics of Baku National Commissars Soviet: Historiography A Different Relationship

One of the problems that historians have argued and that many scholars still can not accept is the historical issue of Baku National Commissars Soviet. For a long time BNKS in historical science has been serving the historical Soviet ideology, so it is necessary to investigate the problem in a system of new perspectives. It is one of the current problems to examine the history of BNKS, which caused unforgettable injuries to the people of Azerbaijan during the "activity period" of April 15, 1918, as the first authorized body of Soviet rule in the South Caucasus. The BNKS event, which declared the Caucasus as an expedient (revolutionary) institution after having taken over the administration and tried to pass all the powers with the instructions of Moscow, was presented as a "fortress" in the southern Caucasus with enthusiasm for a long time in Sovietian history. In order to learn history of the BNKS, it is necessary to investigate the legitimation of a legitimate organization, which is the only one who has mastered our martyrs who have been destroyed in the march quarters, by endeavoring to strangle the national independence and independence by means of anti-Turkic processes wich are not only the mutderer, the Azerbaijani people, not only in terms of the first day of the existence of the soveteing political system, which is based on double standards, which speahs Turkish and lies against the Muslim and ethnic peoples, is also of great scientific-pragmatic significance.

The perspectives of different historians about the pobleman will be explained and their works will be discussed and the antitürk policy of this institution will be examined in terms of history.

Key words: Baku National Commissars Soviet, Moscow, South Caucasus, Caucasus Seismic, revolutionary

Azerbaycanda Tarih Eğitimi: Dün ve Bugün

Seide QULİYEVA

Azerbaycan`da ilk kez tarih dersleri Bakü Devlet Universitetin`de (BDU) verilmiştir. 1919. yılında Azerbaycan Halk Cümhuriyyetinin kararı ile oluşturulan BDU Azerbaycanın ilk universitesidir. Üniversitede oluşturulan ilk 4 fakülteden biri Tarih-Filoloji Fakültesi olmuş, ilk ders ise tarih dersi olmuştur.

2018. yılında BDU ve Tarih fakültesinin 100. yıldönümü kutlanacaktır. 100 yıllık dönemde Tarih fakültesinin faaliyetinin araştırılması tarihe kadroların hazırlanması ve Tarih bilimine katkıları açısından önemlidir. Fakültenin mezunları sırasında dünyaca ünlü araştırmacılar, devlet ve bilim insanları vardır. Ayrıca, Sovyet döneminde Azerbaycan Bilimler Akademisinin Tarih Enstitüsü BDU Tarih Fakültesinin potansiyelinden kaynaklanmıştır.

Bu bildiriye araştırmamızın amacı BDU Tarih Fakültesinin Türk tarih bilimi ve eğitiminde rolünü değerlendirmektir. Bağımsızlığın kazanılmasından sonraki dönemde BDU-da Türk Halkları Tarihi bölümü açılmış ve Türk halklarının tarihi derslerinin verilmesine başlanılmıştır. Ayrıca, yüksek lisansda Türk dünyası ve Regionşünaslık – Türkiyeşünaslık uzmanlık eğitimi yapılıyor. Yüksek lisansda verilen dersler sırasında Türkiye Cumhuriyeti, Merkezi Asya, Sibiryaya, Avrupa Türklerinin tarihi ve kültürlerine dair dersler okutulmaktadır.

Araştırmada arşiv ve eğitim belgeleri esas alınarak, ulaşılan deliller analiz edilecek ve araştırmalar üzerinden Azerbaycanda tarih eğitiminin durumu ele alınacaktır.

Anahtar kelimeler: Bakü Devlet Üniversitesi, Tarih fakültesi, Tarih eğitimi, Türk tarihi

History education in Azerbaijan: yesterday and today

In Azerbaijan, history education started for the first time in the Baku State University (BSU). BSU is the first University of Azerbaijan founded with the resolution of Azerbaijan Democratic Republic in 1919. The faculty of History-Philology was one of the first four faculties in the University. The 100th anniversary of BSU and the Faculty of History will be celebrated in 2018.

Studying the activities of the faculty during the last 100 years is important due to its great contribution to the science of history and emergence of a new generation of historians. Among the alumni of the faculty, there are researchers, civil servants and scientists who are famous in the world. In addition, the History Institute of Azerbaijan Academy of Sciences benefited from the potential of the Faculty of History of BSU.

The purpose of this research is evaluating the role of the faculty in the Turkish historiography and its teaching. After the declaration of Azerbaijan's independence, the faculty of the Turkic People History was established and lessons on the history of Turks were launched in the BSU. In addition, there is an opportunity to do a master's degree in Regional studies-Turkology. The history and culture of the Turkic people living in Turkey, Siberia and Central Asia as well as in Europe are among the topics of this program.

The research is carried out analyzing the archive materials and educational documents. The article studies situation of history teaching in Azerbaijan as well.

Key words: Baku State University, History faculty, history education, turkish history

Türk Halkları Etnik Tarihinin Araştırılmasında (Kazak Türkleri Örneğinde) Sözlü Kaynak – Secerelerinin Kullanılması Konusunda Bazı Görüşler

Azhar SHALDARBEKOVA

Türk halkları ortak tarihinin yazılması Türk dünyası bilim insanlarının en önemli görevlerinden biridir. Türk halkları tarihinin araştırma metodolojisi özel yöntemlerinin kullanılmasını gerektirmektedir. Bütün hayatı göçebelğe dayanan Türklerin etnik tarihi çok uzun ve karmaşık bir süreçten geçmiştir. Kazak türklerinin etnolojisi konusunda başvurabileceğimiz en önemli kaynaklar – sözlü secereler (kazakça - şejire). Her kazak çocuğu babası tarafından 7 dedesinin (babası, dedesi, büyük dedesi vd.) ismini ezbere bilmektedir. Söz konusu 7 dedeye kadar kazaklar akraba sayılır ve kendi aralarında evlenemezler. Yani akraba evliliği kazaklar arasında yasaktır. Kazak halkı 3 ‘yüzlükten’ ve her ‘yüzlük’ birkaç büyük ve küçük soylardan oluşmaktadır. Fakat bu faktörler kazak halkının bölünmesine yol açmıyor - onun birleşmesini sağlıyor. Zira bütün kazaklar birbiriyle akrabalık ilişkide bulunuyor: kardeş, yakın akraba, anne tarafından akraba, dünür vs. Kanaatimizce, kazak türklerinin etnik yapısındaki bu özellikler saka, hun dönemlerinden itibaren oluşmuştur. Kazak halkı arasında çok yaygın olan sözlü kaynak - secereleri kullanmak ve böylece kazak halkının etnik yapısını incelemek çok önemlidir çünkü bu çalışmalar sayesinde türk halklarının ortak etnik tarihinin araştırılması ve aydınlatılması mümkündür.

Anahtar kelimeler: kazak türkleri, etnik yapı, etnik tarih, sözlü kaynak, secere

The use of the verbal sources "Shezhire" in the studies of the ethnic history of the Turks (on the example of Kazakh people)

The study of the common history of Turkic people is one of the primary tasks facing the scientific community. The methodology of studying the history of Turkic people also requires a special approach connected with the peculiarities of the Turkic civilization. The ethnic history of the Turks is a complex, centuries-old process, closely intertwined with the nomadic economic set up. In the ethnologic study of Kazakh people verbal sources on the ancestry of the Kazakhs - "Shezhire" are of particular importance. Every representative of Kazakh people should know by heart the names of their seven ancestors their "7 atas". Marriages between relatives up to the seventh generation are strictly prohibited. Kazakh people are divided into hundreds "zhuz" and clan. However, this is not a factor separating the ethnic group, but, on the contrary, it leads to the integration of blood ties between clans, when all Kazakhs become relatives, in-laws, "nagashi" relatives from mother' side, etc. We consider that this feature of the ethnic structure of the Kazakh people takes its roots from the times of the Saks, Huns and the Turkic Kaganate. The study and analysis of the ethnic structure and composition of the Kazakh people using verbal sources "Shezhire" will make it possible to clarify many topical issues of the ethnogenesis of the Turkic tribes and people since ancient time up to our times.

Key words: Kazakh people, ethnic structure, ethnic history, verbal sources, "Shezhire"

İnsanlık Tarihine Bir Başka Bakış

Hajiyev Rovshan SABİR

Azerbaycan Milli İlimler Akademisi

Makale insanlığın sosyal gelişiminin belirli bir kanuna uygun olmasına adanmıştır. Makalede insanlık (beşer) tarihine farklı bir yaklaşım inceleniyor veya sosyal evrimin bir başka görünümü araştırılıyor. Tarihsel sürecin, henüz kesin olmayan cevaplarından çok uzak olan küresel sorunları gözden geçiriliyor. Yazarın, Marksizm'e ve tarihsel sürecin bazı önemli olaylarına ışık tutan diğer sosyal gelişim kavramlarına alternatif olan versiyonu değerlendirilmektedir. Yazarın versiyonu insanoğlunun entelektüel evriminin yaş devirleştirilmesi hakkında bir hipotezdir. Hipotezin ana hükümleri, bildirinin içeriğinde belirtilmiştir. Bu hipotezin yardımıyla, tarihsel süreçlerin küresel karakterini açıklamak için bir girişimde bulunulmuştur. Hipotezin metodolojik temeli ontogenez ve filogenez arasındaki karşılaştırmalı bir analizdir. Başka bir deyişle, ontogenezde entelektüel gelişimin bilinen yasalarına dayanarak, filojenideki tarihsel süreçler incelenir. Makale, insanoğlunun entelektüel evriminin yaş devirleştirilmesi hipotezinin ana hükümlerinin doğruluğuna özel önem vermektedir.

Anahtar kelimeler: ontogenez, filogenez, tarihsel süreç, insanlığın entelektüel evriminin yaş devirleştirilmesi

Another view to the history of mankind

The article studies an objective law of the historical development of mankind. The article explores yet another view of the history of mankind. The global problems of the historical process, which are still far from their unequivocal answer, are looked through. The author's version, which is alternative to Marxism and other concepts of social development that sheds light on some important events of the historical process, is considered. The author's version is a hypothesis about the age periodization of the intellectual evolution of mankind. The main provisions of the hypothesis are set out in the content of the article. With the help of this hypothesis, an attempt is made to explain the historical processes of global character. The methodological basis of the hypothesis is a comparative analysis between ontogenesis and phylogenesis. In other words, on the basis of known laws of intellectual development in ontogeny, historical processes occurring in phylogeny are studied. The article pays special attention to the substantiation of the main provisions of the hypothesis of the age periodization of the intellectual evolution of mankind.

Key words: ontogenesis, philogenesis, historical process, age periodization of intellectual evolution of humanity.

Kafkas İslam Ordusu Probleminin Tedkiki: Türk ve Azerbaycan Tarihçiliğinde Farklı Yaklaşımlar

Sevinc QASIMOVA

Ümmügülsüm CANDEĞER

Yusifli Aytekin

Bakü Devlet Üniversitesi

Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi

Kafkas İslam Ordusunun Azerbaycan'a gelişinin amacı tartışmalı konulardan biridir. Tarihçilikde "işgal" ve "kardeşlik yardımı" kavramları tarihçiler tarafından farklı dönemlerde hakim kavram sayılmıştır. Sovyet döneminin ideolojik etkisi altında yazılmış eserlerde devrin çıkarlarına uygun olarak Osmanlı Devleti'nin yardımı tarihçilikde Almanya-Osmanlı koalisyonunun "işgalci politikası" olarak isimlendirilmiştir. Buna göre de bu tür çalışmalarda, Kafkas İslam Ordusunun Azerbaycan'a gelişini bir işgaldi ve amaç Kafkasya'yı kazanmaktır. Kafkas İslam Ordusu ile ilgili oldukça fazla bilgiler içeren Seyidağa Ahundzadenin "Mart Hadisesi 1918 veya Nuri Paşa'nın Bakü'yü İşgal Etmesi" adlı kitabı uzun süre araştırmacıların dikkatini çekmemiştir. Araştırmacılar eserin adının hatalı olduğu iddia edildiğinden, kitaba ihtiyatla yaklaşmıştır. Kitabın adındaki "işgal" kelimesinin ise dönemin etkisi altında kullanıldığını düşünmüşlerdir. Fakat, Azerbaycanlı ve Türk gönüllülerinden teşkil edilen Kafkas İslam Ordusu'nun özgürlük mücadelesindeki gerçekçi bir resmini görebiliriz. Makalede bu dönemde siyasal durum, Kafkas İslam Ordusu'nun ortaya çıkışının nedenleri, Azerbaycan ve Türkiye tarihindeki yeri, tarihçilikde farklı bakış açıları da dikkate alınarak yeniden ortaya konmaya çalışılacaktır. Türk ve Azerbaycan tarihçilerinin problemle ilgili bakışları karşılaştırmalı analiz metoduyla incelenecektir. Aynı zamanda Sovyet tarihi yazımındaki yaklaşımın nedenleri, hem Türk, hem de çağdaş Azerbaycan tarihçiliğinde problemin incelenme düzeyi belirlenecektir.

Anahtar kelimeler: Bakü, Kafkas İslam Ordusu, Nuri Paşa, mart soykırımı

The Reseach of the Problem Of Caucasian Islamic Army: Different Approaches In Turkish And Azerbaijani History

The purpose of the Caucasian Islamic Army's arrival in Azerbaijan is one of the controversial issues. In the historiography, the "occupation", the "brotherhood aid" and the historians who adopted both concepts were selected by different approaches and were considered concepts of dominance at different times. In the works written under the ideological influence of the Soviet era, the Ottoman state's assistance in the historiography was covered under the name of the "occupation policy" of the German-Ottoman coalition. Therefore, in this type of work, the Caucasian Islamic Army's arrival in Azerbaijan was an occupation and the aim was to gain the Caucasus. The book, Seyidaga Akhundzadeh's March 1918 or Nuru Pasha's Occupation of Baku, which features rich Caucasian Islamic Army, has been ignored for a long time, and the researchers are cautious about the book's work, have shown that they are being processed. However, we can see a realistic picture of the struggle of the Caucasian Islamic Army for the freedom of Azerbaijan and Turkish volunteers based on truth. The article focuses on the causes of the emergence of the Caucasian Islamic Army, the political situation in that period, different approaches to history and the place of history in the history of Azerbaijan and Turkey, and the analysis of the comparative analysis of both the Turkish and Azerbaijani historians on the problem, the concepts and different opinions will be analyzed, the reasons of the approach in the Soviet historiography, the level of studying the problem in both Turkish and contemporary Azerbaijani historiography will be determined.

Key words: Baku, Caucasian Islamic Army, Nuru Pasha, March genocide, Republic

Rusya`da Türk Halkları Tarihi`nin Araştırılması ve Eğitimi

Azad Rzayev

Sabira Nematzade

Bakü Devlet Üniversitesi

Bakü Devlet Üniversitesi

Rusya'da Türk Halkları tarihinin araştırılması ve eğitimi üç aşamada inceleniyor: Rusya İmparatorluğunda, Sovyetler Birliği'nde ve modern çağımızda.

Rusya İmparatorluğunda tarihi üç yüz yıla dayanan Türk halkları tarihinin araştırılması ve eğitimi 1863 yılında Petersburg Üniversitesi Doğu Dilleri Fakültesinde Doğu Tarihi Bölümünün kurulmasıyla büyük bir ivme kazandı. Orada Türk halklarının tarihinin incelenmesi yönünde bağımsız bir gelişim sağlandı. Bu okulun amacı coğrafi açıdan Yakutistan'dan Kuzey Kıbrıs'a, Çin'den Ortadoğu'ya kadar uzanan topraklarda yaşayan Türk halklarının tarihini, dilini, dinini, edebiyat ve kültürünü araştırmak idi.

Sovyet döneminde bilimin tüm alanlarında olduğu gibi bu alanda da yeni ideolojiye uygun metodolojik esaslar, müfredat ve ilkeler ileri sürülse de şarkiyatın devrime kadarki gelenekleri muhafaza ediliyordu. 1930'ların baskısı Türk halkları ile ilgili araştırmalara bir süre ara verilmesine neden oldu.

Günümüzde Moskova ve St.Petersburg Devlet Üniversitelerinde, Kazan, Çelyabinsk ve Sibirya Federal Üniversitelerinde, Rusya Federasyonu Savunma Bakanlığı'nın Askeri Okulu'nda ve Rus Bilimler Akademisi Doğu Araştırmaları Enstitüsü'nde Türk halklarının tarihi öğretiliyor. Bildiride Türk halkları tarihinin Rusya'da öğretimi değerlendirilir ve onunla ilgili sorun ve perspektifler gözden geçiriliyor.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Türk Halk Tarihi,Rusya

The Investigation and Education of History of Turkic Peoples in Russia

The investigation and education of the history of Turkic peoples in Russia are examined in three stages: in the Russian Empire, in the Soviet Union, and in our modern age.

The investigation and education of the Turkic people in the Russian Empire accelerated in 1863 with the establishment of Department of Oriental History at the Faculty of Oriental Studies, St. Petersburg University.

The purpose of this school was to explore the history, language, religion, literature, and culture of the Turkic peoples living in geographical areas ranging from Yakutistan to North Cyprus and China to the Middle East. In spite of new methodological principles and curriculum were put forward appropriate to the new ideology the traditions of Orientalism were preserved in this area as in all areas of science in the Soviet era. 1930s pressure led to a break in research on Turkic peoples.

Today, the history of Turkish peoples has been teaching in the Moscow and St. Petersburg State Universities, the Kazan, Chelyabinsk and Siberian Federal Universities, the Ministry of Defense of the Russian Federation, the Military School and in the Institute of Eastern Studies of the Russian Academy of Sciences. In this article not only the teaching of the history of the Turkic peoples in Russia is evaluated but also the problems and perspectives related to it are being observed.

Key Words: History Education, Turkish Folk History, Russia

Rusya'nın Tarihini Savaşlardan Takip Etmek

Özgür AKTAŞ

Kafkas Üniversitesi

Bu çalışmanın amacı Rusya Tarih ders kitaplarında anlatılan savaşları tespit etmek ve savaşların anlatım biçimini incelemektir. Çalışma doküman analizi yöntemine dayanmaktadır. Rusya'da yayımlanan tarih ders kitapları iki başlık altında toplanmıştır: "Genel tarih" ve "Rusya tarihi". Araştırmamızda "Rusya tarihi" ders kitapları seçilmiştir. Rusya tarihi ders kitapları incelendiğinde savaşlar üç başlık altında değerlendirilmiştir. Bunlar Vayna, Bitva ve pahod başlıkları altındadır. Rusya'nın büyümesi ile yaptığı savaşları arasında önemli bir bağ vardır. Rusya ilk savaşlarını Moğollara karşı verirken daha sonra Polonya, Litvanya ve İsveç ile savaşlar yapmıştır. İsveç'ten sonra ise Rusya'nın en önemli ve büyük savaşları Osmanlı Devleti ile olmuştur. Rusya, Osmanlı Devleti'nde iç karışıklık çıkarmak, azınlıkları Osmanlı devletine karşı kışkırtma politikası izlemiştir. Rusya Osmanlı Devletine savaşlar yoluyla büyük zarar vermiştir. Rus kimliğinin oluşmasında savaşların önemli rolü olduğu açıktır. Rus tarihi açısından 1812 Napolyon'un Rusya'ya seferi ve İkinci Dünya savaşı çok önem taşımaktadır. Rusya tarih ders kitaplarında bu iki savaş "vatan savaşı" olarak adlandırılmaktadır. Rusya tarih ders kitaplarında savaşların anlatım biçimine bakıldığında sade bir anlatım tarzı göze çarpmaktadır. Çağdaşı olan Türk ders kitaplarının pedagojik olarak çok gerisindedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih, Tarih Eğitimi, Rusya, Ders Kitapları, Rus Tarih Ders Kitapları

Following Russian History from the Textbooks

The aim of this study is to identify the battles described and to examine the way of expressing wars in the Russian history textbooks. The study is based on the document analysis method. The history textbooks published in Russia are grouped under two headings: General history and Russian history. In our research Russian history textbooks were selected. When Russian history textbooks were examined, wars were evaluated under three headings. These are under the headings: war, conflict, expedition. There is an important link between Russia's growth and its wars. Russia gave its first war against the Mongol, and later waged war against Poland, Lithuania and Sweden. After Sweden, Russia's most important and major wars were with the Ottoman State. Russia followed a policy of provoking internal conflicts and provoking minorities against the Ottoman State. Russia has done great damage to the Ottoman State through wars. It is clear that wars play an important role in the formation of Russian identity. In terms of Russian history, the 1812 Napoleon campaign to Russia and the Second World War are very important. In Russian history textbooks, these two wars are called the "homeland war". When we look at the way of the wars in the Russian history textbooks, a simple style of expression is striking. when compared, Turkish history textbooks more pedagogically compared to Russian history textbooks.

Keywords History, History Education, Russia, Textbooks, Russian History Textbooks.

Kurtuluş Savaşı Sürecinde (1919-1923) Türkiye-Azerbaycan İlişkilerine Sovyet Dönemi ve Çağdaş Azerbaycan Tarih Bilimcilerin Yaklaşımı

Asim MEMMEDOV

Gence Devlet Üniversitesi

Türkiye-Azerbaycan ilişkileri kadar, bu ilişkilerin tarih bilimciler tarafından nasıl kaleme alındığı ve yansıtıldığı da önem taşımaktadır. Aslına bakılırsa, iki toplumun geride kalmış ilişkilerinin toplumsal bilince yansımaları, iki toplumun gelecek ilişkilerinin seyri açısından çok önemlidir. Dolayısıyla, bu konu, tarih bilimcilerin olayları araştırırken tarafsız yaklaşımından ziyade, iki toplumun gelecek ilişkilerini biçimlendirirken dikkate alınacak kaynak oluşturacağının farkında olmaları gerekmektedir.

Türk Kurtuluş Savaşı yıllarında Türkiye-Azerbaycan ilişkileri iki toplumun geleceğinin belirlenmesi açısından önem taşıyan ilginç gelişmelere sahne olmuştur. Bu ilişkiler Türk Kurtuluş Savaşı'nın seyrini etkilediği gibi, Azerbaycan Halk Cumhuriyeti'nin Bolşevik Rusya tarafından işgalini de belirli düzeyde etkilemiştir. Fakat bu gelişmelere Sovyet döneminde ve günümüzde tarih bilimcilerin yaklaşımı son derece farklı olmuştur. Bu araştırma, iki toplumun 1919-1923 dönemindeki ilişkilerine sıkı ideolojik kalıpların kısılcığında yansıtılmış Sovyet tarih bilimi ile bağımsızlık sonrası yeniden şekillenen çağdaş Azerbaycan tarih biliminin yaklaşımı arasındaki farklı yönleri yansıtması açısından önem taşımaktadır.

Araştırma yapılırken, Sovyet döneminde ve yeni dönemde bu konuda kaleme alınmış çok sayıda bilimsel çalışma ve arşiv belgesinden yararlanılacaktır.

Anahtar kelimeler: Sovyet tarihi, Azerbaycan tarihi, Türkiye tarihi, tarih araştırmaları

In the Continuation of the Independence War (1919-1923) Soviet Period in Turkey-Azerbaijan relations and approach of the Contemporary Azerbaijan Historical Scientific

Turkey-Azerbaijan relations so, how it is penned by scientists and history of these relationships is also important, as reflected. As a matter of fact, the reflection of social relations of the two communities is crucial to the course of future relations between the two communities. Hence, this should be different from the objective approach of historians when investigating events, that the two communities will form a source for consideration as they form the future relations.

In the period of the Turkish War of Independence Turkey-Azerbaijan relations were the scene of interesting developments that are important for determining the future of the two communities. These relations affected the course of the Turkish War of Independence as well as the occupation of the People Azerbaijan Republic by Bolshevik Russia. But these developments are very different in the approach of historians in the Soviet period and today. This research is important in that it reflects the different aspects of the contemporary Azerbaijani history of science that has been reshaped after independence and the Soviet history of the two societies, which reflect the strict ideological patterns of the 1919-1923 years.

During the research, a large number of scientific studies and archival documents will be made available in the Soviet period and in the new period.

Key words: Soviet history, Azerbaijan history, Turkey history, history researches

Azərbaycanda Sosial Fikrin Yeni Forması Gibi Aydınlanma Hərəkatı, Onun Tekamülünə Farklı Yaklaşımlar (Tarihçilik Açısından)

Sevinc QASIMOVA

Özet: Sosial fikrin yeni forması gibi aydınlanma hərəkatının Avropa'da - önce Fransa'da, sonra Rusya'da doğduğu bilinmektedir. XIX yüzüyl-XX yüzüylın başlarında Azərbaycan'da tarixçiliyin gelişiminde esas yön gibi eğitimci-demokratik, devrimci-demokratik, ulusal-demokratik yönler aydınlanma hərəkatının bir parçası olarak istiklalçılığa giden yolda kendine has özelliklere sahipti. Makalenin yazılmasında amaç Doğu'da, özellikle Türk toplumlarında maarifçiliyin oluşumunu hızlandıran sosyo-politik faktörler, onun spesifikası, okul ve maarifin oluşturulması yolundaki engeller, onun uygulanması için mücadele, rasyonel düşüncenin, milli mefkurenin oluşması ve bu alanda özel hizmeti olan aydınların tarihi fikirleri, Osmanlı ve Türk aydınlarla ilişkiler ve işbirliği konularına farklı yaklaşımlar, aynı zamanda, Sovyet və bağımsızlık döneminde aydınlanma hərəkatının önündeki engeller karşılaştırmalı analiz metodu ile incelenecek, hərəkatın bu gün de aktuallığı tartışılacaktır. Sovyet döneminde aydınlanma hərəkatı ile ilgili sayısız eserlerin yazılmasına rağmen, bu hərəkat dönemin ideolojisine uygun olarak ulusal çerçevede araştırılmamış ve Azərbaycan maarifçi-demokratların hem Osmanlı, hem de Türkiye aydınları ile karşılıklı ilişkisinden bahsedilmemiştir. Makalede bu ilişkilere dikkat şekilmekle Azərbaycan'ın ikinci kez bağımsızlığından sonra yeni bir kavramsal düşünce ortaya çıkarmaya yönelik adımlar üzerine odaklanacak, çağdaş metodoloji yaklaşımlar bağlamında bu problemin tarihçilik açısından araştırılması incelenecektir.

Anahtar kelimeler: Aydınlanma, mücadele, bağımsızlık dönemi, Doğu,

Enlightenment movement as the new form of social ideology in Azerbaijan and its evolution (from historical prospective)

It is known that enlightenment movement as the new form of social ideology firstly came to light in Europe, specifically in France and then in Russia. Education-democratic, revolutionary-democratic national-democratic aspects were the main directions in the development of history of Azerbaijan in the beginning of XIX and XX century, which were also part of enlightenment movement. These had important impact in the "road" to independence. The main aim of this paper is to examine the socio-political factors that accelerated the formation of enlightenment in East, especially in Turkish societies, its specificity, the obstacles to the formation of the school and the enlightenment, the struggle for its implementation, the formation of rational thought, the development of national thought, different approaches to the issues of cooperation by Turkish intellectuals, obstacles in front of the enlightenment movement during the period of Soviet and independence. These factors will be examined through the comparative analysis and current actuality of this topic will also be analyzed. Although numerous works related to the enlightenment movement in the Soviet period were written, this movement was not investigated in accordance with the ideology of the era and it did not mention the mutual relations of the Azerbaijani educated democrats with both Ottoman and Turkish intellectuals. It will focus on these issues and will focus on the steps towards the emergence of a new conceptual thought after the second independence of Azerbaijan. In the context of contemporary methodological approaches, the investigation of this problem in terms of historicity will be examined.

Key words: Enlightenment, struggle, independence period, East,

Tarih Dersi Öğretim Programları Değişiyor Peki, Tarih Ders Kitapları Değişiyor mu?

Bülent AKBABA

Gazi Üniversitesi

Bu araştırmada, 12 Eylül 1980 sonrasında yayımlanan lise tarih öğretim programlarındaki değişim ve süreklilik bağlamında, program çıktılarının tarih ders kitaplarına yansımaları ele alınmaya çalışılmıştır. 1983 yılında uygulamaya konan tarih öğretim programı, amaç ve açıklamalarına bağlı kalınarak, Ders Geçme ve Kredi Yönetmeliği'nin uygulanmasıyla 1992 yılında güncellenmiştir. 1992'de kabul edilen Tarih 1-2 Programı, SSCB'nin dağılmasından sonra kurulan Türk Cumhuriyetleri ile iş birliği bağlamında, tarih programlarını geliştirme çabalarıyla 1993 yılında yenilenmiştir. 2007 yılından itibaren uygulamaya konulan lise tarih dersi öğretim programları ise eğitim felsefesi, programın temel bileşenleri, öğrenme-öğretme süreci açısından önceki tarih programlarından önemli farklılıklar göstermektedir. 2017 yılında yayımlanan ve 2018'de güncellenen Ortaöğretim Tarih Dersi 9-11 Programında ise bir önceki programın içeriğinin sadeleştiği ve Osmanlı tarihi ile ilgili konuların kapsamının genişlediği görülmektedir. Tarihsel araştırma ve tarama yöntemlerinin bir arada kullanıldığı çalışmada, içerik analizi yöntemiyle "lise tarih dersi öğretim programları" ve bu programlara göre yazılmış "lise 1. sınıf tarih ders kitapları" çeşitli ölçütlere göre analiz edilmiştir. Eğitsel yaklaşım, görsel ve edebî ürün kullanımı, tarihsel kanıt kullanımı ile ölçme ve değerlendirme yaklaşımları şeklinde 4 ana başlıkta ele alınan tarih ders kitaplarından elde edilen veriler, tarih öğretim programlarındaki yapısal değişikliklerin ve eğitim yaklaşımlarındaki farklılaşmaların ders kitaplarına yeterince yansımadağını ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lise, Tarih, Öğretim Programı, Ders Kitabı

History Curricula Changing... What about History Textbooks?

This study aims to explore the reflections of curriculum outcomes on history textbooks within the scope of the change and continuity in high school history curricula published in the aftermath of 12 September 1980. The history curriculum put into effect in 1983 was updated in 1992 as a result of the implementation of the Pass and Credit Regulation, staying faithful to its goals and explanations. The History 1-2 Curriculum, which was accepted in 1992, was renewed in 1993 through efforts to improve history curricula within the context of the cooperation with Turkic Republics founded after the disintegration of the USSR. The high school history curricula put into practice as of 2007 have significant differences from previous history curricula in terms of philosophy of education, basic components, and learning-teaching process. The Secondary Education History 9-11 Curriculum, published in 2017 and updated in 2018, offers the content of the former curriculum in a simplified form and provides a wider scope of the subjects concerning the Ottoman history. The present study, employing the historical research method and the survey method together, analyzes, through content analysis, "high school history curricula" and "high school first grade history textbooks" written based on such curricula according to various criteria. The data obtained from the history textbooks handled under four main titles (i.e. educational approach, use of visuals and literary products, use of historical evidence, and assessment and evaluation approach) reveal that the structural changes in history curricula and differentiation in educational approaches do not manifest themselves in textbooks enough.

Keywords: High school, History, Curriculum, Textbook

2017 Ortaöğretim Tarih Dersi 9-11 Öğretim Programı'nda Yer Alan “Ders Kitabı Yazımında Dikkat Edilecek Hususlar”ın 9. Sınıf Tarih Ders Kitabındaki Yansımaları

Bülent AKBABA

Gazi Üniversitesi

Türkiye Cumhuriyeti'nde öğretim programlarının eğitim bilimi ilkeleri doğrultusunda radikal bir şekilde yenilediği dönemin ürünü olan 9. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı, 2007 yılında yayımlanmış ve 2017 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. 2017 yılında yayımlanan ve 2018 yılında güncellenen Lise 9-11. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı'nda, ders kitabı yazımında dikkat edilecek hususlara yer verilmiştir. Bu araştırmanın amacı, tarih dersi öğretim programında yer alan “Ders Kitabı Yazımında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar” başlığı altındaki maddelerin, MEB tarafından yayımlanan 9. sınıf tarih ders kitabının yazımında ne oranda gerçekleştirildiğini belirleyebilmektir. Tarihsel araştırma ve tarama yöntemlerinin bir arada kullanıldığı bu araştırmanın verileri, 2017 yılında yayımlanan Lise 9-11. Sınıf Tarih Dersi Öğretim Programı'na göre yazılmış ilk ürün olan, MEB tarafından 1.354.199 adet basılan ve tek kitap olarak 9. sınıftaki tüm öğrencilere sunulan tarih ders kitabından elde edilmiştir. Yazılı ve görsel içeriğin analizi sonucu ders kitabından elde edilen veriler; nitelikli hazırlık çalışmaları, görsel ve edebî ürün kullanımı, kavram öğretimi, etkinlik tasarımı, tarihsel becerilerin kazandırılması, ölçme ve değerlendirme çalışmaları, temel ve güncel kaynakların kullanımı konusunda öğretim programındaki ders kitabı yazımında dikkat edilecek hususların yeterince gerçekleştirilemediğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Lise, Tarih, Öğretim Programı, Ders Kitabı

The Reflections of “Points to Consider In Writing Textbooks” Contained In the 2017 Secondary Education History 9-11 Curriculum in the Ninth Grade History Textbook

The Ninth Grade History Curriculum, which is a product of the period in which the curricula have been radically changed in accordance with the principles of pedagogy in the Republic of Turkey, was published in 2007 and remained in force until 2017. The High School Grades 9-11 History Curriculum, published in 2017 and updated in 2018, involves points to consider in writing textbooks. This study aims to determine to what degree the points contained under “Points to Consider in Writing Textbooks” included in the history curriculum are fulfilled in the ninth-grade history textbook published by the Ministry of National Education of Turkey. The data of the present study, using the historical research method and the survey method together, were obtained from the history textbook, which was the first product written based on the High School Grades 9-11 History Curriculum published in 2017, was printed 1,354,199 copies by the Ministry of National Education of Turkey, and was offered to all ninth-grade students as a single book. The data acquired from the textbook through analysis of written and visual content show that the points to consider specified in the curriculum with regards to quality preparatory work, use of visuals and literary products, teaching of concepts, design of activities, introduction of historical skills, assessment and evaluation activities, and use of basic and up-to-date resources are not fulfilled enough.

Keywords: High school, History, Curriculum, Textbook

Tarih Öğretiminde Öğrencilere Yönelik Yayımlanan Ticari Kitaplara İlişkin Yazar Görüşleri

Yeliz KALE

MEB

Öğrencilerin tarih okuma ve öğrenme materyalleri sadece okuldaki tarih ders kitapları ile sınırlı değildir. Tarih öğrenmenin araçlarından biri de ticari kitaplardır. Ticari kitaplar öğrencilerin tarih bilgisinin ve bilincinin şekillenmesine etki edebilecek önemli materyallerden biridir. Bu araştırmanın amacı, öğrencilere yönelik yayımlanan ticari tarih kitaplarına ilişkin yazarların görüşlerini belirlemektir. Çalışma nitel araştırma deseninde tasarlanmıştır. Araştırmanın katılımcı grubunu öğrencilere yönelik ticari kitap yazan altı yazar oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden, ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veriler, açık uçlu sorulardan oluşan bir anket ile toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz tekniği ile çözümlenmiştir. Araştırmanın bulgularına göre, katılımcıların kitap yazarken dikkate aldıkları kriter olarak, bilimsel ve güvenilir kaynaklardan yararlanılması konusuna daha çok vurgu yaptıkları görülmüştür. Katılımcılar, kitapların öğrencilere; bilgilerini zenginleştirme, öğrenmeyi kolaylaştırma, okumaya katkıda bulunma, tarihe ilgiyi artırma konusunda yarar sağlayabileceğini düşünmektedir. Katılımcıların, kitapları yazarken karşılaştıkları zorluklar ile ilgili görüşlerinin ise çeşitlilik gösterdiği tespit edilmiştir. Katılımcıların yarısı ticari tarih kitaplarında; abartılı anlatım ve yorumların olması, akademik tarihçilikten uzaklaşılması, bilgi yanlışlarının olması gibi sorunların olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilere yönelik yazılan nitelikli bir ticari tarih kitabında bulunması gereken özellikler konusunda; kitapların doğru bilgilerle tarafsız yazılması, eğlenceli, ilgi çekici, merak uyandırıcı olması gerektiğine ilişkin görüşün daha çok vurgulandığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Tarih öğretimi, ticari kitaplar, öğretim materyali.

The Opinions of Author Related to Trade Books Published For Students in History Teaching

Students' history reading and learning materials are not limited to school history textbooks. One of the tools of history learning is trade books. Trade books are one of the important materials that can influence the shaping of the students' knowledge and consciousness of history. The purpose of this study is to determine the opinions of authors on published trade history books for students. This study was designed as a qualitative one. The participant group of the study consisted of six authors who write trade books for students. In this study the criterion sampling method was used as one of the ways of purposeful sampling to specify the study group. The data were collected with a questionnaire consisting of open-ended questions. The data obtained was analyzed by using the descriptive analysis technique. According to the findings of the study, it was observed that the participants emphasized the use of scientific and reliable sources as the criteria they considered while writing a book. The participants think that books can help students to enrich their knowledge, make learning easier, contribute to reading, and increase interest in history. It was determined that the participants' opinions about the difficulties they encountered in writing the books varied. Half of the participants stated that in commercial history books, there are problems such as exaggerated expressions and interpretations, diversion from academic historicism, misinformation. In terms of the features that should be included in a qualified trade history book written for the students; it has been determined that books emphasize the importance of being unbiased, written, entertaining, intriguing, with the right information.

Keywords: Teaching history, trade books, teaching material.

Onlar Nerede, Biz Neredeyiz? Tartışmalı Konuların Tarih ve Sosyal Bilgiler Derslerinde Öğretimi ile İlgili Dünya ve Türkiye’deki Duruma Bir Bakış*

Hasan GÜNAL

Balıkesir Üniversitesi

Ramazan KAYA

Atatürk Üniversitesi

Tartışmalı konuların öğretimi; tarih ve sosyal bilgiler öğretim programlarında yer alan birçok becerinin öğrencilere kazandırılmasında önemli bir potansiyele sahiptir. Bu durumun farkında olan bazı ülkelerde tartışmalı konuların öğretimine gereken önem verilmektedir. Örneğin Amerika Birleşik Devletleri’nde bu konuların öğretimine yönelik uzun bir eğitim geleneği bulunmaktadır. İngiltere’de ise öğretmen adaylarına tartışmalı konuların öğretimi ile ilgili eğitim verildiği gibi öğretmenlerden de sınıf ortamında bu konuları ele almaları istenmektedir. Bu araştırmanın amacı; özellikle son 30 yılda oldukça önemli bir alan haline gelen tartışmalı konuların öğretiminin, dünyada ve Türkiye’de geldiği noktayı ortaya koymaktır. Araştırma değerlendirmeye yönelik durum çalışması şeklinde tasarlanmış olup, veriler doküman incelemesi tekniği ile toplanmıştır. Bu kapsamda öğretim programları ve tartışmalı konuların öğretimine yönelik yazılmış kitap, kitap bölümü, makale ve lisansüstü tez gibi çeşitli akademik yayınlar incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre; özellikle 1990’lı yıllardan itibaren dünya genelinde tartışmalı konulara verilen önem iyice artmış ve bu konuların öğretimine yönelik nicelik ve nitelik açısından önemli bir literatür oluşmaya başlamıştır. Ülkemizde ise bu alana son 10 yılda ilgi gösterilmeye başlanmıştır. Ancak ülkemizde tartışmalı konuların hem derslerde öğretimi hem de bu konuların öğretimine yönelik yapılan akademik çalışmaların sayısı istenilen düzeyde değildir. Bununla beraber tartışmalı konular sınıflarda ele alınırken konjonktürel duruma göre Türkiye’de veya dünya üzerindeki herhangi bir ülkede öğretmenlerin zorluklar yaşayabileceği de elde edilen diğer bir bulgu olmuştur.

Anahtar Kelimeler: Tartışmalı konular, tarih öğretimi, sosyal bilgiler öğretimi, durum çalışması, doküman incelemesi.

Where are They, Where are We? A View Related with the Teaching of the Controversial Issues at History and Social Studies Lessons in Turkey and in the World

Teaching of the controversial issues has a significant potential in that bring in a lot of skills to students available in history and social studies curriculum. Some countries which are aware of the importance of this condition give necessary prominence to the teaching of controversial issues. In the U.S.A for example, there is a protracted tradition of teaching of these issues. As to England besides educating the pre service teachers about the teaching of the controversial issues, teaching these issues by the teacher in class are required. The aim of this study is to reveal the current situation about controversial issues teaching which rather important area become especially since last 30 years both in Turkey and in the world. This study was designed as a case study. The data were collected by document reviewing technique. In this context, teaching programs and plenty of academic research such as books, books chapters, article and post graduated thesis which focused on teaching controversial issues were examined. Findings obtained from this this study show that giving importance to controversial issues quite increased around the world especially since 1990s and again according to these findings there is a significant literature about teaching of these issues. As to our country, it was observed that given interest to this area has begun since the last 10 years. However, both the number of academic research’s related with teaching of this issues and teaching of them lessons are not at the required level now in our country. In addition, it is another finding obtained this study that teachers can have a difficulty while tackling with these issues in class according to conjuncture situation in Turkey or any country in the world.

Keywords: Controversial issues, history teaching, social studies teaching, case study, document review.

* Bu çalışma, Ramazan Kaya danışmanlığında Hasan Günal tarafından 2016 yılında Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tarih Öğretmenliği Bilim Dalı’nda yapılan “Tarih Öğretmenlerinin Tartışmalı ve Hassas Konulara Yaklaşımları (Erzurum Örneği)” adlı doktora tezinin kuramsal bulgularına dayalı olarak hazırlanmıştır.

Tarih Öğretiminde Sorgulamacı Yaklaşım Çerçevesinde 9.Sınıf Lise Tarih Ders Kitabındaki Soruların Durumu

Emrah AVCI

Sakarya Üniversitesi

Hasan ŞERİTOĞLU

Sakarya Üniversitesi

Ders kitapları eğitim programının temel ögesidir. Ders kitapları öğrenme öğretme süreci içinde planlı eğitim uygulamalarında öğrencilerin neler öğreneceğini öğretmenlerin neler öğreteceğini, etkileyen ve gösteren rehber materyal ders kitaplarıdır. Bu bağlamda Tarih ders kitabının niteliği de tarih öğretimi açısından önemlidir. Buradan hareketle tarih ders kitabında yer alan soruların düzeyi ve niteliği öğrencilerin sorgulayarak öğrenmelerinde etkilidir. Öğrencilerin eleştirel kuramda sorgulama becerilerinin geliştirilmesi önemlidir. Sorgulama temelli öğrenimin bireysel bilincin oluşumunda işlevsel bir rol oynamasının yanı sıra yetişkinlikte gerekli olacak analiz etme becerilerini geliştirebilecekleri söylenebilir. Buna ek olarak sorgulamacı öğretim ile öğrencinin merkeze alınarak aktif katılımının sağlanabilir. Böylece Tarih dersinin sıkıcı ve ezber bir ders olmasının ötesinde öğrencinin eleştirel düşünce ve analiz etme becerilerinin kazanmasında önemli bir basamak olabileceği söylenebilir. Bu bağlamda her ünite sonunda sorulmuş olan soruların düzeyleri bizlere fikir verici olabileceği kanaatindeyiz.

Araştırmamızda nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılmıştır. Lise 9. Sınıf Tarih ders kitabı ünite sonlarında yer alan ölçme değerlendirme sorularının düzeyleri Bloom Taksonomisine göre çözümlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Öğretimi, Sorgulamacı Yaklaşım, Tarih Ders Kitapları, Bloom Taksonomisi, Soru Düzeyleri

The Situation of The Questions in History Teaching on the Perspective of Critical Approach for The History Books for First Class of High Schools

Textbooks are essential parts of education programs. In teaching and learning process textbooks are material guide-books that have an impact on how and what teachers will teach and students will acquire. Then, history textbooks have profound place for teaching history due to this explicit reason. From this point, questions that history textbooks includes and their qualities and scales are influential on students' critical learning skills. Also, critical learning skills have significance for students and they must improve it. Critical based learning skills have been playing crucial role in generating functional consciousness on students and apart from that in their middle-ages, with the help of critical learning students can develop analysing skills for their lives. In addition to this prompt, students can be in the centre of classes with critical teaching and learning. Hence, with critical learning and teaching, history lessons can be more than memorized and boring lessons and history lessons can be fundamental and basic step for students to develop their critical thinking and analysing skills. For this context, the questions' quality that are asked after the every unit can be very decisive to give thoughts about critical learning in history lessons.

In this research, qualitative searching method and document analysing technique are used. The questions' quality that are in the first year of high school history textbooks are analysed according to Bloom Taxonomy.

Key Words: History Teaching, Critical Approach, History Textbooks, Bloom Taxonomy, Question Scales

The Representation of the Muslim-World in German History Textbook *Abitur*

Feride DURNA

Univeritat de Barcelona

Ilaria BELLATTI

Univeritat de Barcelona

The objective of this presentation is to analyze the representation of the Muslim World in German textbook of *Klett*, which is one of the most used editors in History teaching, in Germany of *Abitur*, from the students age of 17-19 years old. We will use a content analysis focusing on positive and negative stereotyping, reproducing clichés, from the representation of Muslims in Germany and the 'Muslim World' in textual, visual, and language content. We can assert the existence of a Eurocentric view on Islam World and history, reproducing in contemporary history a negative image as a result of generalization, less and clear difference between the religion, politics, and Muslim countries which treats the Islamic world in the historical-context until end of 15th century and again in 19th and 20th the century but in contact with a conflictive and problematic view of. Our conclusions of our analysis are that the representation of the Muslim World appears at first in History textbook in context with the Middle Age and less presented in contemporary history.

Keywords : textbook, muslim world, stereotypes, Abitur, history teaching

Recent history in Spanish textbooks (1980-2016)

Judit SABIDO

Univeritat de Barcelona

Isidora SÁEZ-ROSENKRANZ

Univeritat de Barcelona

This presentation aims at analyze how recent history is developed as a teaching topic within Spanish Textbooks since transitional period towards nowadays. Using a content analysis, focused on the explicitation of recent history on textbooks, the image of Franco's Government and figure, the type of tasks and how the dictatorship is represented we can state that during the transition (decade of 80s) the image of this conflictive period, was much more critical as there wasn't a consensus on the official narrative. As well, during the democratic period of Spanish history related to former curriculums (1990-2013), the narrative on the recent history is more conciliator among the political sides. During the current curriculum reforms, clearly appears the idea of conflict within a deeper criticism towards this historical phase. In consequence, we consider that the teaching of conflictive periods and its consequences in schools is related to the official narratives and policies.

Keywords: textbook, recent history, narrative, historical thinking